

Jelentés

az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

2019. évi szakmai tevékenységéről

Jósvafő, 2020. augusztus 31.

Veress Balázs
igazgató

A jelentést elfogadom.

Balczó Bertalan
helyettes államtitkár

Összeállították

Bacsó Zsolt

Dr. Bihari Zoltán

Dr. Boldogh Sándor

Dvorszky Zsuzsanna

Farkas Tünde

Felházi László

Gruber Péter

Hordós-Nagy Zsuzsa

Huber Attila

Juhász Zsolt

Kanyok Zsolt

Kovács Szilvia

Krajnyák Cecília

Marosi Marianna

Müller György

Rózsa Sándor

dr. Sándor Katalin

Szentgyörgyi Péter

Veress Balázs

Virók Viktor

Visnyovszky Tamás

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	3
1. Bevezetés	7
2. Személyi állomány	9
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi	10
3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai.....	10
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek (köztük a védett földtani alapszelvények és földtani képződmények)	10
3.1.2. „Ex lege védett” természeti területek.....	15
3.1.3. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok /kiépítések, műszaki beavatkozások, hasznosítási jelentések, dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek, nagyobb feltárások/)	16
3.1.3.1. Barlangok kiépítése, műszaki beavatkozások.....	16
3.1.3.2. Hasznosítási jelentések	21
3.1.3.3. Dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek.....	28
3.1.3.4. Nagyobb feltárások	29
3.1.4. Natura 2000 területek.....	31
3.1.5. Nemzetközi jelentőségű területek	34
3.1.6. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények).....	37
3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek.....	40
3.2.1. Védett mesterséges üregek (amennyiben releváns az állapotváltozások és a denevérállomány változásának ismertetése)	40
3.3. Egyéb speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek	41
3.4. Magas Természeti Értékű Területek.....	42
3.5. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok).....	44
3.6. Saját vagyionkezelésű területek.....	44
4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett, külön megjelenítve)..	46
4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)	46
4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei) ...	49
4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként	79
4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet).....	80
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység	80
5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, elmúlt évben készült)	80
5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek (meglévő, elmúlt évben készült)	80
5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)	87
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	87
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése	90

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)	99
5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt)	101
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	101
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	102
5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése	106
5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek	106
5.6. Génmegőrzés	107
5.6.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében (beleértve a hagyományos magyar kutyafajtákkal kapcsolatos tevékenységeket, illetve az igazgatóság által a különböző haszonállat fajokból és fajtákból tartott nukleusz és génmegőrzési állományokat)	107
5.6.1.1. Hucul ménés	107
5.6.1.2. Magyar kuvasz	110
5.6.2. Egyéb állatállomány, kezelésük	110
5.6.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében (igazgatóság által fenntartott tájfajta gyümölcsös kertek, egyéb génmegőrző bemutató kertek, génmegőrzéshez kapcsolódó beruházások stb.)	110
5.7. Erdőterületek, erdőgazdálkodás	111
5.7.1. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	111
5.7.2. Erdőrezervátum felmérésének főbb eredményei (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)	111
5.7.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése	112
5.8. Vadászterületek, vadgazdálkodás	125
5.9. Halgazdálkodási vízterületek	126
5.9.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek	130
5.9.2. Védett természeti területen található halastavak	132
5.10. Természetvédelmi mentőtevékenység	132
6. Tájvédelem	134
6.1. Egyedi tájértékek (településenkénti kimutatás, változások)	134
6.2. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás	135
6.3. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben	138
6.4. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások	138
7. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)	138
8. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység	140
8.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma	140
8.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára (természetvédelmi-, környezetvédelmi-, erdészeti-, földügyi hatóság, önkormányzat, MVH stb bontásban)	142

8.1.2. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, Költségvetési, HEO stb. bontásban	144
8.1.3. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	145
8.2. Szabálysértés	145
8.3. Természetvédelmi bírság	145
8.4. Büntető ügyek.....	147
8.5. Polgári perek.....	147
9. Természetvédelmi Őrszolgálat	147
9.1. Alapadatok.....	147
9.1.1. Személyi feltételek.....	147
9.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák.....	149
9.1.3. Polgári természetőrök	151
9.2. Feladatellátás	151
9.2.1. Hatósági feladatellátás	151
9.2.2. Együttműködés más hatóságokkal.....	153
9.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása.....	153
10. Költségvetés és vagyon	154
10.1. Kiadások (területkezelésre, védett természeti területek, nem védett Natura 2000 területek).....	154
10.2. Bevételek (forrás: költségvetési, EMVA, KEOP, LIFE, IPA, ETE, stb. saját termékekből, védjegyes termékekből származó bevételek)	157
10.3. Vagyon.....	160
10.3.1. Befektetett eszközök	160
10.3.2. Forgóeszközök	161
10.4. Épületek.....	161
10.5. Eszközök.....	162
11. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok	162
11.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra	162
11.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok.....	162
11.1.2. Tanösvények	163
11.1.3. Egyéb bemutatóhelyek (pl. tájházak, arborétumok, geológia, barlangi bemutatóhelyek).....	164
11.1.4. Erdi iskolai bázishelyek	169
11.1.5. Szálláshelyek.....	169
11.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	171
11.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások.....	171
11.2.2. Szakvezetéses túrák, speciális túrák (pl. fotós túrák, kalandtúrák).....	172
11.2.3. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	172
11.2.3. Erdi iskolák, erdei óvodák.....	173
11.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások (pl. természetvédelmi táborok, kulturális jellegű rendezvények, kézműves foglalkozások)	173
11.2.5. Kiadványok.....	174
11.2.6. Látogatóstatisztika	174
11.3. Társadalmi kapcsolatok	176

11.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása	177
11.4. Tervezett fejlesztések (2020).....	178
11.5. Együtműködési megállapodások	179
11.6. Fontosabb események.....	179
12. Közfoglalkoztatás	180
13. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel	180
14. Belföldi és külföldi együttműködés	183
15. Ellenőrzés	185
16. Éves munka legfontosabb összefoglalása	190
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre.....	198
Melléklet.....	205
I. sz. melléklet: Projektek	206
II. sz. melléklet: Tájértékek	216
III. sz. melléklet: Üzemeltetés keretében elvégzett munkák 2019. évben.....	224
IV. sz. melléklet: Programterv (eseménynaptár) 2020.	227
V. sz. melléklet: Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek részletezése	239

1. Bevezetés

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2019. évben is a korábban kialakított stratégiai irányvonal, racionalizált szervezeti, működési és gazdálkodási keretek között tervszerűen folytatta tevékenységét mind a természetvédelmi szakmai munka, mind a költségvetési gazdálkodás területén. A legfontosabb cél továbbra is a természetvédelmi szakmai munka színvonalának folyamatos javítása a fejlődést is biztosító pénzügyi stabilitás fenntartása mellett.

2019. évben tovább folytattuk a jövőt megalapozó fejlesztések forrásait biztosító KEHOP és INTERREG pályázatok megvalósítását, valamint megkezdtük a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program keretében a természetjárás feltételeinek javítását szolgáló projektek megvalósítását.

Összességében megállapítható, hogy az Igazgatóság a feladatait az elmúlt évben is megfelelő szakmai színvonalon ellátta és – ha időnként nehézségekkel is -, de a tevékenységünkhöz szükséges pénzügyi, személyi és tárgyi feltételeket is biztosítani tudtuk. Társadalmi szerepvállalásunk továbbra is magas szintű volt.

A pénzügyi stabilitásunk és az önfinanszírozó képességünk szintjének fenntartásáért a magunk részéről mindent megtettünk. A likviditási helyzetünket és pénzügyi stabilitásunkat a tárgyévben is sikerült átgondolt, szoros költségvetési gazdálkodással megőriznünk, az előző évhez képest kismértékű javulás mutatkozott. A saját működési bevételi tervünket 1 %-kal túlteljesítettük, kiadásainkat pedig a szigorú kontroll alkalmazásával a megnövekedett feladatok ellenére elfogadható szinten tartottuk. A korábbi években nehézséget jelentő agrártámogatást érintő jogorvoslati eljárás elhúzódása miatt kialakult bizonytalan helyzet a tárgyévben megoldódott, a 2015. évi AKG támogatásunk tárgyában benyújtott fellebbezésünk kedvező elbírálásra került. 2019. évben az állami vagyon fenntartásához és üzemeltetéséhez szükséges tevékenységünket jelentősen át kellett szervezni, ezeket részben saját üzemeltetési részlegünkkel, másrészt vállalkozók bevonásával végeztettük el.

A tárgyévben lényeges változást eredményezett a kormányzati igazgatásról szóló törvény hatálybalépése, valamint a kormányzati forrásból megvalósított bérfeljesztés, amely következtében versenyképes bérekkel tudjuk honorálni dolgozóink munkáját. A versenyképes bérek által lehetővé vált az időközben távozó kollégák pótlása, valamint a képzett munkaerő biztosítása, amely korábban nehézséget jelentett.

Évek óta gondot okozott a jelentős és évről-évre növekvő vagyonállományunk fenntartása, üzemeltetése, mivel erre az elmúlt években alig jutott forrás. A napi feladatok zavartalan elvégzéséhez szükséges működés kiadásainak forrásait mindenképpen biztosítani kellett, így az egyes felújításokat, eszköz cseréket és beszerzéseket el kellett halasztanunk, bármennyire is indokoltak voltak. A fenti gondokon csak részben segítettek a költségvetésünkbe bevont pályázati források.

A 2020. évben a szakmai munkánkat és a társadalmi szerepvállalásunk pozitív tendenciáit szeretnénk fenntartani. A működési és gazdálkodási eredményességünk és hatékonyságunk érdekében minden tőlünk telhetőt megteszünk. 2020. első két hónapjában úgy érzékeljük, hogy a 2019. év második felében jelentkező kedvező tendenciák megerősödtek, ami optimizmusra adott okot. Azonban a márciusban bekövetkezett események (koronavírus következtében elrendelt veszélyhelyzet) következtében jelenleg bizonytalanság állt elő, a tervezett feladataink elvégzését a saját bevételeink várható jelentős csökkenése miatt külső segítség nélkül nem látjuk biztosítottak.

2. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		alap-fokú	közép-fokú	felső-fokú	nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	továbbképzések, 2019-ben szerzett vizsgák, diplomák
dolgozók (fő)	Kormány-tisztviselő		33	53	35 fő angol, 10 fő német, 1 fő francia, 1 fő jelnyelv tolmács	A továbbképzések a képzési tervben rögzítetteknek megfelelően történtek.
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó		17		1 fő angol	
	Határozott idejű munkaviszony		31	4	4 fő angol, 2 fő német	
Összesen			81	57		

Közfoglalkoztatási program 2019. évben az Igazgatóságnál nem indult, ennek megfelelően a közfoglalkoztatási program keretében nem dolgoztak.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán nem hazai költségvetési források terhére foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők – teljes munkaidőben	0
1.2. Szerződéses munkavállalók - teljes munkaidőben	10
1.3. MTvK munkavállalók - teljes munkaidőben	0
1.4. Kormánytisztviselők – részmunkaidőben	0
1.5. Szerződéses munkavállalók - részmunkaidőben	0
1.6. MTvK munkavállalók – részmunkaidőben	0
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	0
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	116
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	30
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	33
3.4. Egyéb	9

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek (köztük a védett földtani alapszelvények és földtani képződmények)

A Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területeket tartalmazó nyilvántartási részének felülvizsgálata és

aktualizálása, a védetté nyilvánító/védettséget fenntartó jogszabályok mellékleteiben szereplő ingatlanok adatai és a TIR nyilvántartásában szereplő ingatlan adatok közötti ellentmondások megszüntetése, azok térképi fedvényeinek pontosítása és javítása érdekében kért felülvizsgálat az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis és a megküldött segédanyagok felhasználásával, továbbá a helyben rendelkezésre álló információk alapján a természetvédelmi területek (TT) esetében megtörtént.

Működési terület (ha)	433 889
-----------------------	---------

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek összesítő adatai

Működési terület (ha)	433 889		Védett természeti terület	Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)				Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti park	1	20 183,67	4 738,25	0	0	0	
Tájvédelmi körzet	2	32 059	5 625,13	0	1+2 bővítés	25 212	
Természetvédelmi terület	16	2 218	136,71	0	9	2 612	
Természeti emlék	26	11,147	0	0	2	0,456	
Védelemre tervezett földtani alapszelvények				0	3	0,4301	
Védelemre tervezett földtani képződmények				0	0	0	
Összesen	45	54 471,82	10 500,09	0	15+2	27 825	

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
Aggteleki NP	177/NP/85	20183	3394
Zempléni TK	172/TK/84	26765	5595
Tokaj-Bodrozug TK	183/TK/86	5286	985

Abaújkéri Aranyos-völgy TT	317/TT/07	160,1	-
Abaújkéri Ördög-szikla kaptárkő TE	333/TE/14	0,22	-
Bodrogszegi Várhegy TT	233/TT/90	1,62	-
Edelényi Magyar Nőszirmos TT	299/TT/05	3,13	-
Erdőbényei fás legelő TT	236/TT/90	214,61	-
Füzérradványi park TT	116/TT/75	159,52	-
Keleméri Mohos-tavak TT	26/TT/51	56,7910	-
Kelemér-Serényfalva TT	310/TT/07	331,8	81
Long-erdő TT	274/TT/96	1104,9821	-
Megyaszoói-tátorjános TT	188/TT/87	35,3	-
Megyer-hegyi Tengersizem TT	278/TT/97	1,07	-
Rudabányai őshominida-lelőhely TT	153/TT/77	2,02	-
Sóstó-legelő TT	267/TT/94	70,96	-
Szendrőládi-rét TT	234/TT/90	1,51	-
Tarcali Turzó-dűlő TT	320/TT/09	10,74	-
Tállyai Patócs-hegy TT	189/TT/87	3,24	-
Zabanyik-hegy TT	322/TT/11	62,5	-
Bedela-kút feletti földtani képződmény természeti emlék	399/TE/91	0,4124	-
Bedela-kúti kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	400/TE/91	0,2077	-
Borda-völgyi 1. földtani alapszelvény természeti emlék	401/TE/914	1,0577	-
Borda-völgyi 2. földtani alapszelvény természeti emlék	402/TE/91	0,0837	-
Borda-völgyi 3. földtani alapszelvény természeti emlék	403/TE/91	1,7084	-
Bódvalenkei műútkanyar alatti földtani alapszelvény természeti emlék	404/TE/91	0,1659	-
Edelényi Templom-domb földtani alapszelvény természeti emlék	405/TE/91	0,0907	-
Felső-templom melletti földtani alapszelvény természeti emlék	406/TE/91	0,0761	-
Hidvégardói temető melletti földtani	407/TE/91	0,0922	-

képződmény természeti emlék			
Lepinke-kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	408/TE/91	0,2484	-
Lyuka-völgyi földtani képződmény természeti emlék	409/TE/91	0,4503	-
Meszési Templomdomb földtani alapszelvény természeti emlék	410/TE/91	0,2083	-
Rakacai Tsz-kőfejtő - Nyugat földtani alapszelvény természeti emlék	411/TE/91	1,7431	-
Rakacai út menti földtani alapszelvények természeti emlék	412/TE/91	1,3065	-
Rakacaszend délnyugati útbevágás 1. földtani alapszelvény természeti emlék	413/TE/91	0,1272	-
Rakacaszend délnyugati útbevágás 2. földtani alapszelvény természeti emlék	414/TE/91	0,3020	-
Rézing-dűlői földtani alapszelvény természeti emlék	415/TE/91	0,2509	-
Szendrői palabánya földtani képződmény természeti emlék	416/TE/91	0,1788	-
Szendrői Várhegy földtani alapszelvény természeti emlék	417/TE/91	0,8252	-
Szuhogyi Nagy-hegy földtani képződmény természeti emlék	418/TE/91	0,2911	-
Tornaszentandrásai Templomdomb földtani képződmény természeti emlék	419/TE/91	0,0856	-
Varbóci út melletti földtani alapszelvény természeti emlék	420/TE/91	0,7358	-
Vermek-dombja földtani alapszelvény természeti emlék	421/TE/91	0,2790	-
Rakaca nyugat földtani alapszelvény természeti emlék	423/TE/18	1,0319	-
Vizsolyi-kőfejtő földtani képződményei természeti emlék	424/TE/18	0,6228	-

Védelemre tervezett természeti területek adatai

Név	Védelemre tervezett terület típusa (bővítés/egyedi)	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Csereháti TK	egyedi	22328,8	-	Védelemre tervezett
Tokaj-Bodrozug TK	bővítés	3056,99	-	Védelemre tervezett
Mádi Kakas-hegy TT	egyedi	124,98	-	Védelemre tervezett
Kopasz-hegy és Dorgó-tető TT	egyedi	51,01	-	Védelemre tervezett
Abaújszántói Sátor-hegy és Krakó TT	egyedi	417,93	-	Védelemre tervezett
Erdőbénye-Szokolya Óvár TT	egyedi	602,33	-	Védelemre tervezett
Bombolybánya TT	egyedi	7,94	-	Védelemre tervezett
Zempléni TK	bővítés	446,27	-	Védelemre tervezett
Erdőhorváti Vár-hegy TT	egyedi	502,96	-	Védelemre tervezett
Long-erdő TT	bővítés	100,3	-	Védelemre tervezett
Mosonnai-erdő TT	egyedi	236,07	-	Védelemre tervezett
Révleányvári-erdő TT	egyedi	469,26	-	Védelemre tervezett
Bolhási kalcittelér TE	egyedi	0,3955	-	Védelemre tervezett
Kapc-tetői feltárás TE	egyedi	0,0605	-	Védelemre tervezett
Galvács, volt homokbánya TE	egyedi	0,1096	-	Védelemre tervezett
Perkupa (Dobódél), egykori mészkőbánya TE	egyedi	0,2497	-	Védelemre tervezett

Perkupa, Temető feletti TE	egyedi	0,0708	-	Védelemre tervezett
----------------------------------	--------	--------	---	------------------------

3.1.2. „Ex lege védett” természeti területek

Ex lege védett természeti területek	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ex lege védett láp	76	2 404	0	0	0	0
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0	0	0
Kunhalom	11	0	0	0	0	0
Földvár	23	0	0	0	0	0
Forrás	779	0	0	0	0	0
Víznyelő	106	0	0	0	0	0

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	Nem ismert, nem lett felmérve		76	2404
Szikes tavak	0	0	0	0
Kunhalom	0	0	11	0
Földvár	Nem ismert, nem lett felmérve	0	23	0
Forrás	46	0	592	0
Víznyelő	106	0	8	0

Ex lege védett természeti területek	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	54 teljesen, 22 részben	2318,5	22 részben	85,5
Szikes tavak	0	0	0	0
Kunhalom	0	0	0	0
Földvár	0	0	0	0
Forrás	0	0	0	0
Víznyelő	0	0	0	0

3.1.3. „Ex lege” védett természeti értékek ([barlangok](#), [/kiépítések, műszaki beavatkozások, hasznosítási jelentések, dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek, nagyobb feltárások/](#))

3.1.3.1. Barlangok kiépítése, műszaki beavatkozások

2019-ben megkezdődött a KEHOP-4.1.0-15-2016-00015 azonosító számú, „A Világörökség részét képező barlangok, jelentős földtudományi értékkel rendelkező mesterséges üregek védelmét és az ezekhez kapcsolódó sérülékeny élővilág megőrzését célzó természetvédelmi beavatkozások az Aggteleki Nemzeti Park területén“ elnevezésű pályázat fenntartási időszaka, garanciális javítás nem történt.

2019-ben megkezdődtek az SKHU/1601/1.1/035 azonosító számú, „Gyógyturisztikai fejlesztések az Aggteleki- és Szlovák-karszt Világörökség barlangjaiban” elnevezésű pályázat építési munkálatai a Béke-barlang jósvafői bejárata előtti területen, valamint a Baradla-barlang Róka-ág és Hangverenyterem WC területen.

2019. február 15-én a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya a Baradla-barlangban megkezdett kivitelezési munkákat örökségvédelmi szempontból azonnali hatállyal leállította.

2019. február 18-án az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság megküldte az örökségvédelmi engedély kiadására vonatkozó engedélykérelmet a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály részére, továbbá 2019. február 21-re, mint a kivitelezés megrendelője, továbbá, mint a barlangok kijelölt természetvédelmi vagyongazdálkodója és mint kijelölt világörökségi gondnok, helyszíni szemlét hívott össze.

2019. február 21-én az összehívott helyszíni szemle a megrendelő, a kivitelező, valamint a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály osztályvezetőjének és az Ásatási Bizottság képviselőjének jelenlétében megtörtént. A szemle során megállapításra került, hogy a Baradla-barlang Hangversenytermében létesülő WC-

csoport létesítése örökségvédelmi szempontból nem érint régészeti érdekeltségű területet, mivel a kivitelezés mesterséges feltöltésben történik. Itt a munkálatokat tovább tudta a kivitelező folytatni a szemle után. A Róka-ág tekintetében viszont indokoltnak látták a régészeti szakfelügyelet előírását, valamint szükség szerint leletmentő ásatás lebonyolítását.

2019. február 25-én az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság tekintettel a beruházás szüneteltetésére, tájékoztatást küldött a Miniszterelnökség felé, melyben jelezte, hogy a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályon engedélyezési eljárást indított, és megkérte a Miniszterelnökséget, hogy a Világörökségi helyszín érintettsége miatt a hatósági engedélyezési eljárás során állásfoglalásukat soron kívül adják meg a hatóság részére.

2019. március 07-én a régészeti szakfelügyeletet vezető Dr. Szabó Gábor (Ásatási Bizottság elnöke) helyszíni egyeztetést tartott a Róka-ág munkaterületen, ahol tájékoztatta a megrendelőt és kivitelezőt a szakfelügyelet menetéről.

2019. március 13-án az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság kérelmet nyújtott be a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály felé a folyamatban lévő eljárás szüneteltetésére, tekintettel arra, hogy a Miniszterelnökség nem adta ki határidőre állásfoglalását a kérelemmel kapcsolatban, így a hatóság azt az elkövetkező napon elutasította volna.

2019. március 22-én az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság tájékoztatást kért a Miniszterelnökségtől, hogy mikorra várható az állásfoglalás kiadása.

2019. április 25-én megkapta az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság az örökségvédelmi engedélyt a beruházás folytatására a Róka-ágban, melyben előírta a régészeti szakfelügyeletet, továbbá szükség esetén a leletmentő ásatás lebonyolítását.

2019. április 30-án megkezdődött a régészeti szakfelügyelet, a kivitelező ismét felvonult a Róka-ági munkaterületre, azonban kizárólag a régészeti feltáró munkát segíthette, azon kívül egyéb munkát nem végezhetett a munkaterületen, amely 2019. május 20-ig tartott.

2019. május 21-től kezdhetette meg a kivitelező a tényleges munkavégzést a Róka-ági helyszínen, amely 2019. július 07-ig tartott.

2019. július 08-tól, 2019. július 12-ig folyt a régészeti szakfelügyelet második üteme, ekkor a kivitelező ismét csak a régészeti munkákat segíthette.

2019. július 13-tól indulhatott meg ismételten a zavartalan kivitelezési munkálat a Róka-ág munkaterületen.

Ezen felül nem járultak hozzá a Róka-ágban található leszakadt kötömb eltávolításához, továbbá támfal építését írták elő a bevezető járatban, az eredetileg felrészűzött természetes kitöltés helyett. Ezen munkálatok jelentős többletköltséget eredményeztek a kivitelező felé, a munkálatok ennek ellenére, a módosított november végi határidőre elkészültek.

A róka-ági szanatórium kiépítése során középső újkőkori használati tárgyak és emberi csontok, valamint késő bronzkori leletek kerültek elő, hamar világhírnévre tett szert egy 59 tárgyból álló leletegyüttes, melyben nagyrészt kerek, díszített bronzveretek és fecskefarok alakú csüngők voltak, a régészek szerint ezek egy ceremóniális ruha tartozékai lehettek.

Ceremoniális ruha leletmentés

Kőbalta és obszidián mag
újkőkori lelet

Újkőkori használati tárgyak és
emberi csontok

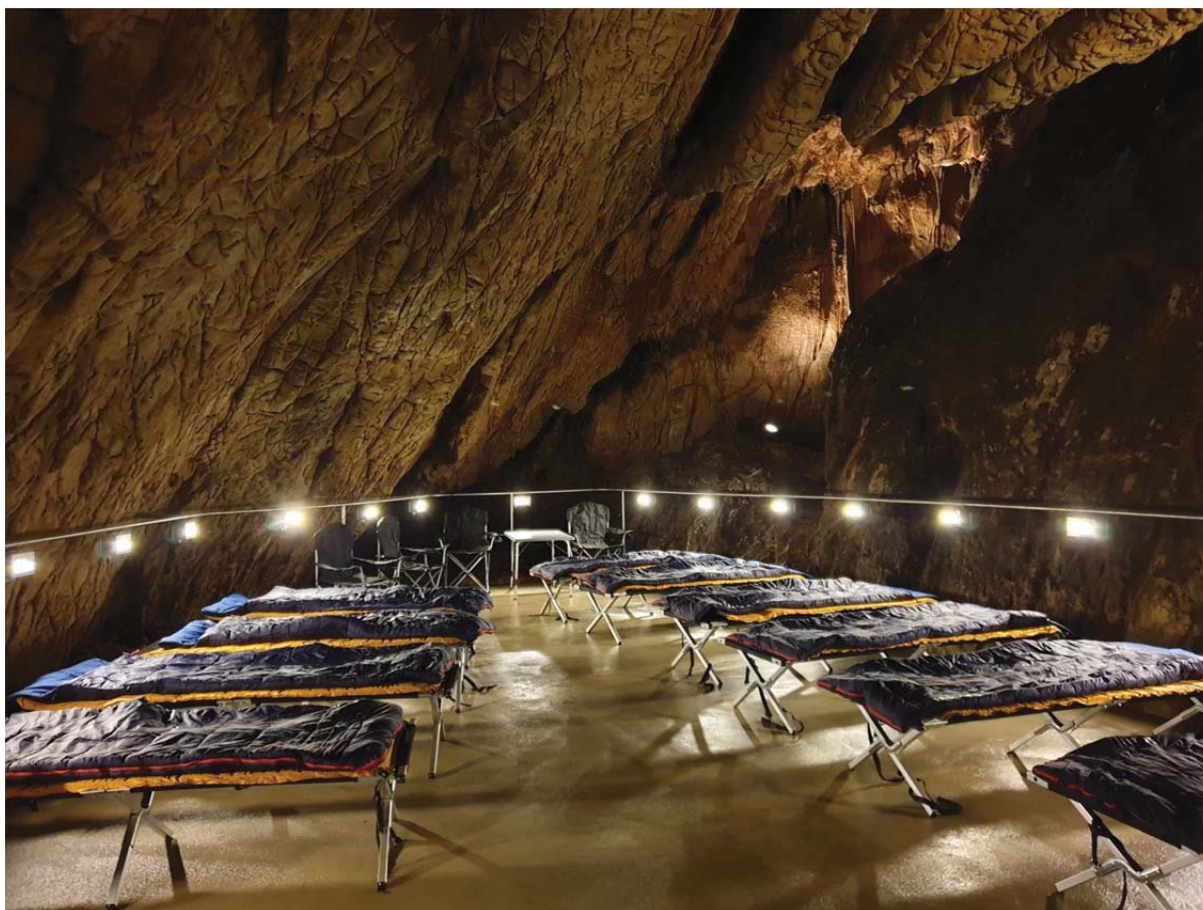
A bejárat szakaszon a régi építmények elbontását követően olyan új járdát kellett kitűzni, mely az ott még meglévő és sértetlen cseppkőképződmények helyzetét is figyelembe vette, valamint amely általánosságban követi a turizmus számára megnyitott barlangokban kialakult járatkiépítési elveket. Ezen felül figyelemmel kellett lenni arra is, hogy ezt a barlangszakaszt esetenként nem egészséges, nehezen mozgó vendégek is látogatják. Ugyancsak tekintettel kellett lenni arra is, hogy ez az egyébként inaktív barlangszakasz időszakosan jelentős mennyiségű vizet szállít, így a kiépítésnél ennek levezetését is biztosítani kellett, az átalakítás előtt a bejárat szakasz szintviszonyai meglehetősen változóak voltak, melyet részint omladéktömbök, részint feliszapolódás okozott a gyógyhely előtti szakaszon a járat szifonos jellegű volt, melyet időnként a víz elöntött.

Fentiek miatt a járatkiépítés a szifonos (terembejárat) talpszintjét vette alapul, a Teknősbéka-terem irányába folyamatos enyhe eséssel, lépcsők közbeiktatása nélkül készült el. A járósíntek kialakításánál, figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a járda járható szelvényében 1,8 méternél alacsonyabb balesetveszélyes szakasz ne legyen.

A gyógyterem teljes területén egységes térbeton készült, kivételt képez a hátsó falzugban lévő időszakos vízhozáfolyás és kapcsolódó mésztufa borítású terület. A teljes kiépített szakaszon, a betonburkolatba süllyesztett közmű alépítmény létesült, mely magába foglalja valamennyi villamos, informatikai vezetékét és a takarításhoz szükséges víznyomócsövet. Az alépítmény és járda kialakítása, más kiépített barlangok szokásos elve szerint lett építve: a nyomvonal folyamatosan a barlangjárat természetes irányát, falait követi, szegélyvonala folyamatos ív mentén készült. A járda mellett körülbelül 0,1 m mélységű tereplépcső lett hagyva, az esetleges vizek akadálytalan lefolyásának biztosítására.

A beton felület mindenhol simított, érdes.

A beépített lámpatest típusa egyedi gyártmány, IP65-ös tömítettség, üvegszálás műanyag tokozás, meleg fehér LED-es fényforrásokkal szerelve.

Az elkészült szanatórium a Róka-ágban

Párhuzamosan elkészültek a Hangversenyeremben a WC-csoport felújítási munkálatai is.

A Hangversenyeremben az esetenként lezajló jelentősebb rendezvények vendégforgalmának kiszolgálása érdekében új WC csoport – a korábban elbontott WC csoport helyén – lett kialakítva kézmosási lehetőség biztosításával. A WC csoport talpszintje a lehetséges legmélyebb térszínre lett süllyesztve, az eddig tapasztalt legnagyobb árvizek szintjéhez igazítva. Az építmény rejtése, környezetbe illesztése, az épület oldalfalaihoz és a tetejére ráhordott barlangi törmelékkel, takarással biztosítva lett.

Az épületszerkezet vasbeton alaptestre épült, mely a törmelékes agyagos altalajon megfelelően biztosítja az épület stabilitását. A födém monolit vasbeton, melynek a teherbírása megfelelő ahhoz, hogy biztosítsa a barlangi közettörmelék takarás megtartását.

Az épület egyes helyiségei a környezeti adottságnak és a célnak megfelelő (egyedi kialakítású) nyílászárókkal lettek ellátva.

Valamennyi WC helyiségben villamos üzemű, temperáló fűtés készült.

A WC csoporthoz csatlakozó gravitációs szennyvízvezeték, szennyvíztartály, szivattyúállomás és nyomócső térszín alá süllyesztett aknában, a régi szennyvíztartállyal körülbelül azonos helyen került kialakításra. A megfelelő biztonság érdekében a szennyvízrendszer két szivattyús kivitelben lett kialakítva. A berendezés önműködően kezeli a keletkezett szennyvizet, melyet a szivattyú a nyomóvezetéken keresztül a felszínre, az Ereszke bejárata előtt kialakított aknán keresztül a közcélú csatornahálózatba juttat.

A szennyvízelvezető rendszer valamennyi részegysége (gravitációs csatorna, szennyvízátemelő szivattyútelep tárolótartállyal, nyomóvezeték) olyan kivitelben készült el, mely magas szinten biztosítja azt, hogy sem árvízi helyzetben, sem esetleges üzemzavar alkalmával a barlangba szennyvíz ne kerülhessen. A berendezés szennyvíznyomó vezetéke az erre a célra korábban kialakított közműcsatorna szektorban megszakítás nélkül és köztes berendezések, szerelvények nélkül juttatja a szennyvizet a felszínre. Anyaga kemény polietilén (KPE), a csőkötések hegesztett kivitelűek. Ez a nyomócső megoldás hosszútávú (az anyag nem öregszik, nem törik), megbízható szivárgásmentes üzemet biztosít.

Természetvédelmi okokból az átemelő szivattyúk és a szennyvíztároló tartály zárt vízzáró habarccsal kivakolt kármentő medencébe lett beépítve, mely az esetleges üzemzavarok során előforduló környezetszennyezést megakadályozza. A kármentő medence vasbeton alaptestre, beton idomkő falazattal épült. A medence teteje egyedileg gyártott vasbeton lapokkal lett lefedve, melyek esztétikai rejtés céljából talajtakarással vannak ellátva.

A nem kívánatos szagok miatt a beömlő gravitációs csatorna csatlakoztatása hermetikusan tömített módon történik a tároló medencéhez. A WC fülkék szellőztetése megfelelő ventilátorok beépítésével Jósvafő irányába, az aljzatba fektetett csövön keresztül lett biztosítva.

Közvetlenül a WC ajtók előtt olyan alapterületű tér lett kialakítva, mely jelentősebb igénybevétel esetén is tudja biztosítani a zavarmentes forgalmat.

A WC létesítmény villamos energia ellátását a közelben lévő barlangi villamos elosztószekrénytől kialakított külön leágazásról megtáplált, új aleosztó biztosítja.

A teljes WC létesítmény (WC fülkék és megközelítési útvonal) számára korszerű, megfelelő tömítettségű LED-es lámpatestek lettek beépítve. A lámpatestek egy része a barlangi biztonsági világítási áramkörre lett csatlakoztatva. A többi lámpatest infra vezérlésű.

Az elkészült WC-csoport a Hangversenyteremben

3.1.3.2. Hasznosítási jelentések

Baradla-barlang (5430-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. augusztus 16-án kiadott NPTF-142/6/2011. számú, valamint a 2012. április 13-án kiadott 889-5/2012. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. február 24-én kiadott BO/16/3356-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. A látogatók rendelkezésére számos túralehetőség, program illetve rendezvény áll:

Barlangtúrák: naponta, illetve előzetes bejelentkezéssel induló túrák.

- Barlangi esküvő: Hangversenyterem, Óriások-terme.
- Koncertek, egyéb rendezvények (pl. megnyitó, zártkörű rendezvények): Hangversenyterem, Óriások-terme, Tigris-terem.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2019. évben az Igazgatóság által meghirdetett naponta induló túráinak 113. 198 látogatója volt. A látogatók nagyjából 12,9%-a volt külföldi.

Naponta induló barlangtúrák

	Aggteleki rövidtúra		Vörös-tói középtúra		Jósvafői rövidtúra		Összesen:	
	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő
Január	44	294	40	264	11	50	95	608
Február	53	414	45	784	19	227	117	1425
Március	87	2187	57	1339	21	302	165	3828
Április	125	6434	89	3600	33	495	247	10529
Május	184	6269	133	4272	33	523	350	11064
Június	185	9616	139	4777	50	1009	374	15402
Július	222	15113	134	5821	66	982	422	21916
Augusztus	237	18323	142	7469	66	1113	445	26905

Szeptember	112	4676	76	2548	29	373	217	7597
Október	118	5534	69	2879	29	360	216	8773
November	85	1993	52	1173	20	182	157	3348
December	61	941	43	769	15	93	119	1803
Összesen:	1513	71794	1019	35695	392	5709	2924	113198

Előzetes bejelentkezéssel induló túrák

	Hosszútúra		Speciális túra		Összesen:	
	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő
Január	0	0	0	0	0	0
Február	0	0	0	0	0	0
Március	0	0	0	0	0	0
Április	0	0	0	0	0	0
Május	0	0	0	0	0	0
Június	0	0	0	0	0	0
Július	0	0	0	0	0	0
Augusztus	0	0	0	0	0	0
Szeptember	1	42	0	0	1	42
Október	0	0	0	0	0	0
November	0	0	0	0	0	0
December	0	0	0	0	0	0
Összesen:	1	42	0	0	1	42

Speciális rendezvények: A barlangban 2 db esküvőt tartottunk 85 fővel, 5 koncert került megrendezésre 2565 fővel. A koncertek közül mindösszesen 1 db volt saját szervezésű. Egyéb rendezvényeinken (zártkörű rendezvény), túráinkon (manótúra, mikulástúra, forgatás, szakmai nap stb.) 1094 fő vett részt.

Rendkívüli események: 2019. évben nem történtek rendkívüli események a hasznosítással összefüggésben.

Felújítások, bővítések: Lsd. előző fejezet.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járőfelület, lépcsők, korlátok a kivilágított szakaszon megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség. A járőfelületek rendszeres karbantartása, tisztítása évente kétszer, illetve igény esetén zökkenőmentesen történik.

A Baradla-barlang aggteleki szakaszán a gerinchálózat elöregedett, rossz állapotban van, ezért a gerinchálózat cseréje néhány éven belül szükséges.

Vass Imre-barlang (5440-2)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/5/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. január 20-án kiadott BO/16/1270-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvaló, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: 2019. január – szeptember között a barlang zárva volt. Majd októberben ismételten megnyitottuk a barlangot, 2 különböző túratípussal. Az egyik a környezeti nevelési programban szereplő „Föld alatti természetismeret és földrajzóra a Vass Imre-barlangban”, a másik pedig a „Fogattal a Vass Imre-barlanghoz”. A barlang kizárólag előzetes bejelentkezéssel látogatható. Egy nap legfeljebb 10 túra indítható. A barlangban a világításrendszer kiépítettsége miatt egyszerre csak egy csoport tartózkodhat.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2019. évben a barlangnak 19 látogatója volt. Külföldi látogató nem volt.

Látogatói statisztika havi bontásban:

	Túraszám	Fő
Január	0	0
Február	0	0
Március	0	0
Április	0	0
Május	0	0
Június	0	0
Július	0	0
Augusztus	0	0
Szeptember	0	0
Október	0	0

November	2	19
December	0	0
Összesen:	2 túra	19 fő

Speciális rendezvények: Jellegeből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2019. évben nem történt rendkívüli esemény a barlangban.

Felújítások, bővítések: 2019. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járófelület és a lépcsők megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség. Omlás, rongálás nem történt.

Béke-barlang (5430-3)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/3/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. február 09-én kiadott BO/16/2350-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A barlang turisztikai hasznosítása egész évben tart, az év minden napján látogatható előzetes bejelentkezéssel. Egy nap legfeljebb 2 túra indítható. Árvíz idején, illetve magas CO₂ koncentráció felett túra nem indítható. Túraindulás rugalmasan, előzetes írásbeli jelentkezés (minimum 2 hét) alapján minimum 5 fő, maximum 10 fő jelentkezése esetén.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2019. évben a barlangban Igazgatóságunk nem folytatott hasznosítási tevékenységet. A barlang nem szerepelt a kiajánlott barlangtúrák között.

Speciális rendezvények: Jellegeből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2019. évben nem történtek rendkívüli események a hasznosítással összefüggésben.

Felújítások, bővítések: 2019. évben a Kötélhágcsós-szifonig megtörtént az új járóútvonal kijelölése, a további kijelölésekre várhatóan 2020. tavaszán kerül sor. A barlang néhány ponján, pl. az Öt-tufa környezetében kísérleti jelleggel elvégeztük az egykor átvágott mésztufagátak rekonstrukcióját.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A műszaki létesítmények megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség.

Földvári Aladár-barlang (5412-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2012. április 16-án kiadott 3640-5/2012. számú, 2016. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2017. április 27-én kiadott BO-08/KT/3144-2/2017. számú, 2026. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

2019. évben a barlangban Igazgatóságunk nem folytatott hasznosítási tevékenységet. A barlang nem szerepelt a kiajánlott barlangtúrák között. Speciális rendezvény, rendkívüli esemény nem történt. Felújítások, bővítések nem voltak a barlangban. A járőfelület és a létrák megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség. Omlás, rongálás nem történt.

Kossuth-barlang (5440-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/4/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. február 08-án kiadott BO/16/2258-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A barlang turisztikai hasznosítása egész évben tart, az év minden napján látogatható előzetes bejelentkezéssel. Egy nap legfeljebb 2 túra indítható. Árvíz idején túra nem indítható. Túraindulás rugalmasan, előzetes írásbeli jelentkezés (minimum 2 hét) alapján minimum 5 fő, maximum 10 fő jelentkezése esetén.

Látogatók száma: 2019. évben a barlangban Igazgatóságunk nem folytatott hasznosítási tevékenységet. A barlang nem szerepelt a kiajánlott barlangtúrák között.

Speciális rendezvények: Jellegéből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2019. évben nem történtek rendkívüli események a hasznosítással összefüggésben.

Felújítások, bővítések: 2019. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A beszerelt létrák és drótkötelek megfelelő állapotban vannak. Omlás, rongálás nem történt.

Meteor-barlang (5452-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/2/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. január 20-án kiadott BO/16/1271-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A barlang turisztikai hasznosítása egész évben tart, az év minden napján látogatható előzetes bejelentkezéssel. Egy nap legfeljebb 2 túra indítható. Túraindulás rugalmasan, előzetes írásbeli jelentkezés (minimum 2 hét) alapján minimum 5 fő, maximum 8 fő jelentkezése esetén.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2019. évben a barlangban Igazgatóságunk nem folytatott hasznosítási tevékenységet. A barlang nem szerepelt a kiajánlott barlangtúrák között.

Speciális rendezvények: Jellegéből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2019. évben nem történtek rendkívüli események a hasznosítással összefüggésben.

Felújítások, bővítések: 2019. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A beszerelt létrák megfelelő állapotban vannak. Omlás, rongálás nem történt.

Rákóczi I. sz.-barlang (5412-2)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2012. április 16-án kiadott 3639-5/2012. számú, 2016. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2017. április 27-én kiadott BO-08/KT/3145-2/2017. számú, 2026. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. Egy nap legfeljebb 10 túra indítható. A barlangban a világításrendszer kiépítettsége miatt egyszerre csak egy csoport tartózkodhat.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2019. évben a barlangnak 67 látogatója volt, külföldi látogató nem volt.

Látogatói statisztika havi bontásban:

	Túraszám	Fő
Január	0	0
Február	0	0
Március	0	0
Április	0	0
Május	0	0
Június	0	0
Július	0	0
Augusztus	0	0
Szeptember	0	0
Október	1	6
November	5	41
December	2	20
Összesen:	8 túra	67 fő

Speciális rendezvények: Jellegeből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2019. évben nem történt rendkívüli esemény a barlangban.

Felújítások, bővítések: 2019. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járófelület és a lépcsők megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség. Omlás, rongálás nem történt. A korrodált járatlámpák közül 3 db cseréje megtörtént, a többiek javítása, cseréje korrodáltság miatt néhány éven belül szintén indokolt.

3.1.3.3. Dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek

Az Aggteleki Tájegység területén jelenleg 284, míg a Zempléni Tájegység területén jelenleg 127 barlangot tartunk nyilván.

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
Barlang	411	0

2019-ben nem került sor új barlang feltárására.

A 2019. évi kártalanítási keretben megkötött szerződések teljesítési határideje 2019. november 30. volt, az elvégzett felmérésekről az alábbiakban számolunk be:

1. Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület

A szerződésben foglalt feladat a Baradla-barlang Retek-ág főágának lézershkennnerrel történő felmérése volt, a torkolattól (bekötve a főág pontrendszerébe) az Elosztóig, valamint a Csodák-terme szakaszon. A 3D pontfelhőt tartalmazó digitális állomány átadásra került az Agrárminisztérium részére.

Továbbá feladat volt a Baradla-barlang (Kataszteri szám: 5430-1) hosszútúra szakaszán található látnivalóinak ismertetése, a hozzájuk kapcsolódó dokumentumok, valamint irodalmi hivatkozások mellékletével összeállított tanulmány elkészítése, az alábbi szempontok alapján:

A bejárathoz, a termekhez, folyosókhoz, képződményekhez kapcsolódó

1. történelmi események
2. neves látogatók, emlékeik
3. irodalmi, képzőművészeti alkotások
4. legendák
5. a műszaki létesítmények története, készítésének ideje
6. nevezetes névváltozások, névváltoztatások
7. a feltárás szakaszossága
8. a világítás története
9. meteorológiai megfigyelőállomások
10. források, nyelők helyei.

A feladat határidőre elkészült, átadásra került az Agrárminisztérium részére.

2. Aggteleki Barlangkutató Csoport Egyesület

A szerződésben foglalt feladat a Baradla-barlang Törökmecset-ág 500 méteres szakaszának felmérése, és 1:100 léptékű térképének elkészítése, a Musztáng-barlang (Kataszteri szám:

5440-4) felmérése, és 1:100 léptékű térképének elkészítése, valamint a Haragistyai-rókalyuk (Kataszteri szám: 5440-47) felmérése, és 1:100 léptékű térképének elkészítése volt. A térképek elkészültek, átadásra kerültek az Agrárminisztérium részére.

3. Geogold Kárpátia Kft.

A szerződésben foglalt feladat „Geofizikai vizsgálatok a Baradla-barlangban kijelölt szakaszain VESZ geofizikai módszerrel” elnevezésű kutatás-fejlesztési tevékenység volt. Styx-ág agyagos üledékekkel nagymértékben kitöltött járatrészében, 6 db mérési ponton, valamint a Nehéz-út agyagos üledékekkel nagymértékben kitöltött járatrészében szintén 6 db mérési ponton.

3.1.3.4. Nagyobb feltárások

Barlangjainkban nagyobb feltárás 2019-ben nem történt. Kisebb továbbjutások voltak a Baradla-barlang oldalágainak és kürtőinek kutatása során, de ezek hossza általában csak néhány méter volt.

Jelentős tudományos eredményt az elmúlt két év geofizikai vizsgálatainak feldolgozása hozott. A mérések kimutatták, hogy a járatok aljzatát a kavicsos-agyagos üledék nem egyenlő vastagságban tölti ki, néhol 1-2 m, máshol eléri akár a 20 m vastagságot is. Például a Baradla-barlang Hangversenyterméből kiágazó Styx-ágban, a patak folyásirányával szemben haladva, az üledék hirtelen 10 méterre vastagodik, majd 4-6 méterre vékonyodik ki. A főágában, a Nádor-utca nyomvonalában, kb. 100 m hosszan követhető egy aránylag egyenes, 5 m vastagságú üledékréteg, amely a mért szakasz északkeleti vége felé 1 m mélységig csökken. A Viasz-utca bejárati részében igen sekély a mészkőaljzat, amely a szelvény távolabbi részén 7-8 méterre vastagszik, majd hirtelen lezökken kb. 15 m mélységbe. A fiatalabb kerülő járatban, a Nehéz-útban, az agyagos üledék vastagsága átlagosan 5-6 méter, a víznyelők előtti részen az előzőhöz hasonlóan a mészkőaljzat lebukik, itt az üledék vastagsága szintén elérte a 15 métert. A Retek-ág torkolati részénél az üledék vastagsága 1-2 m, majd 2-3 m, a legmélyebben fekvő részen 5 m.

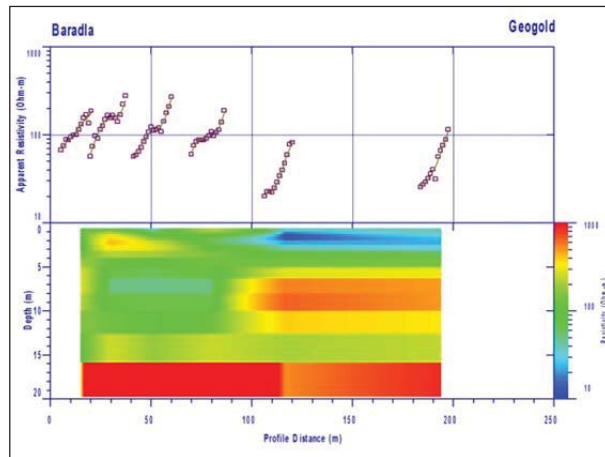
A mérések szerint az üledékvastagság még változatosabb a Domicabarlangban. A patakos Szűz-járatban kb. 60 m távolságig 2-3 m vastagságú az agyagos-kavicsos üledék, majd a szelvény mentén haladva 20 m mélységig vastagszik. A szelvény keleti felében a mészkő ismét felszínközeli helyzetbe kerül, amit egy újabb jelentős kimélyülési szakasz követ. A felsőbb szintet képviselő Száraz-ágban nem tapasztalható ilyenemű változás, az agyagos üledék vastagsága 2-4 m között mozog.

A Domicabarlangban már a múlt század kilencvenes éveiben végzett előzetes geofizikai mérések alapján lehetett sejteni az üledékek eltérő vastagságát. A Baradla-barlangban szintén már az 1970-es években végeztek ilyen irányú méréseket. Az eredmények egyeztetése után megállapítható, hogy a barlangrendszer enyhén lejtő főága kezdetben nem volt egyenes vonalú, hanem az áramló karsztvíz a mészkő hasadékrendszerén rendszeres időközönként

alászállt, majd az oldással kitágított víz alatti járatokban ismételt feláramlott. Ezáltal víz alatti, freatikus hajlatokat (*phreatic loops*) hozott létre. A freatikus hajlatok a Domicia Szűz-járatában erőteljesebbek, ami valószínűleg a nagyjából észak-déli irányú törésvonalaknak köszönhető. A Baradla esetében feltehetőleg az enyhe, 20–30° szögben délnyugat felé megdőlt mészkőpadok okozták a sekélyebb hajlatok létrejöttét. Az így létrejött hajlatrendszer azután a felszínről bemosott kavicssal és agyaggal töltődött ki. A főág jelenleg ismert, a Jósva-forrás felé egyenletesen lejtő járata tehát csak a barlangrendszer fejlődésének további, a negyedidőszak kezdeti szakaszában jött létre.

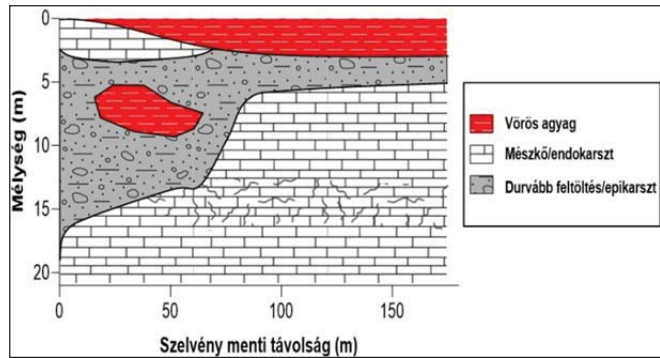
VESZ mérés a Nehéz-útban

Geoelektromos szelvény

VESZ mérő műszerek

Ellenállás-eloszlás sematikus ábrája

3.1.4. Natura 2000 területek

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
NATURA 2000 Különleges madárvédelmi terület	4	165184,2		0	0	0
NATURA 2000 Különleges természetmegőrzési és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	27	61905,6		0	0	0

A Natura 2000 területeknél a megadott érték az Igazgatóság által kijelölt Natura 2000 területek összterülete (tehát a HNPI által kijelölt Felső-Tisza SPA és SCI területek Igazgatóságunk működési területére eső részei nincsenek ebbe beleszámolva, ellenben a Sajó-völgy és Hernád-völgy SCI teljes területe igen).

A Natura 2000 területek összesített adatai:

Terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)*	Területet érintő projektek száma (db)
HUAN10001 – Aggteleki-karszt	61	8	800,2	4
HUAN10002 – Putnok-dombság				1

HUAN20001 – Aggteleki-karszt és peremterületei	61	8	799	4
HUAN20002 – Rakaca-völgy és oldalvölgyei				1
HUAN20003 – Bódva-völgy és Sas-patak-völgye	7	1	28	3
HUAN20004 – Hernád-völgy és Sajóládi-erdő	4			1
HUAN20005 – Szuha-völgy				1
HUAN20006 – Sajó-völgy				1
HUBN10001 – Bodrozug – Kopasz-hegy – Taktaköz	67	1	530	3
HUBN10007 – Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygyel			40	2
HUBN20087 - Baskói-rétek				1
HUBN20073 – Bodrogszegi Várhegy				1
HUBN20071 – Bodrozug és Bodrog hullámtere	49	1	350	3
HUAN21007 – Bózsva-patak				1
HUBN20093 – Bózsva Temető-alja				1
HUBN20077 – Erdőbényei-olaszliszkai magyar nőszirmos sztyepprétek				1
HUBN20085 - Északi-Zempléni-hegység				1
HUBN20082 – Felsőregmeci Ronyva				1
HUBN20089 - Füzéri Pál-hegy				1
HUBN20090 – Komlóscai Mogyorós-tető és Zsidó-rét				1
HUBN20084 - Központi-Zempléni-hegység			40	2
HUBN20081 – Long-erdő	19		80	2
HUAN21008 – Mádi Bomboly-bánya				1
HUAN21009 – Mádi Kakas-hegy				1
HUBN20078 – Pácini				1

Mosonna-erdő				
HUBN20088 - Regéci Várhegy				1
HUBN20079 – Révleányvári erdők				1
HUBN20075 – Sárospataki Mandulás				1
HUBN20074 – Tállyai Patócs-hegy–Sátor-hegy				1
HUBN20092 - Telkibányai Király-hegy				1
HUBN20072 – Tokaji Kopasz-hegy			100	2

A táblázatban a Natura 2000 területek átfedései miatt, átfedő adatok találhatóak.

*Az összesített adat tartalmazza a kaszált és a legeltetett területeket is.

Tárgyévben 207 tábla kihelyezése történt meg, amely magába foglalja a tanösvények tájékoztatótábláit is.

Ökoturisztika:

Az ANPI üzemeltetésében összesen 2 db Látogató/oktatóközpont (Vörös-tó és Kúria oktatóközpont) található Natura 2000 területen.

Az ANPI üzemeltetésében lévő tanösvények közül 9 db (Baradla, Tohonya-Kuriszlán, Szádvár, Zöldhatár, Fürkész, Kincskereső, Bódva-völgyi, Bokorlabirintus, valamint a Bodrogzugi) található Natura 2000 területen.

Élőhelyrekonstrukció:

Aggteleki Tájegység területén:

Natura 2000 gyepterületeken közel 313,28 ha-on végeztünk szárazúzást.

Natura 2000 erdőterületeken szálalóvágást 108,84 ha-on, egyéb termelést 395,06 ha-on végeztünk.

Fásításból történő fakitermelést (gyepterület rekonstrukció) 6,93 ha-on végeztünk.

Zempléni Tájegység területén:

Élőhely-rekonstrukció

1) Erdőrészletek területén:

Növedékfokozó gyérítéssel, az állományszerkezeti változatosság növelésével: 5,97 ha

Növedékfokozó gyérítéssel idegenhonos fafajok eltávolításával: 46,88 ha

Egyéb termeléssel, nem őshonos fafajok eltávolításával: 54,34 ha

2) Gyepterületek esetén:

Gyepterületeken inváziós fafajok eltávolítása (nem teljes gyeprekonstrukció, csupán magzó korban lévő amerikai kőris, zöld juhar, fehér akác, erdei fenyő visszaszorítása): 27,50 ha.

Gyepterületeken inváziós gyalogakác visszaszorítása szárazúzással majd főként legeltetéssel: 41,4 ha.

Az előző évhez hasonló mértékben, Natura 2000 gyepterületeken közel 75 ha-on végeztünk szárazúzást (jellemzően ártéri ruderalismagaskórós gyom). Itt a talaj meghatározó tulajdonságai miatt (kiemelten magas nitrogéntartalom) csak lassú javulás várható.

3.1.5. Nemzetközi jelentőségű területek

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari terület	2	7 393		0	0	0
MAB bioszféra-rezervátum	1	49 372		0	0	0
Európa diplomás terület	0	0		0	0	0
Világörökségi terület*	2	33 438		0	0	0
UNESCO Geopark	0	0		0	0	0

A fenti táblázatokkal kapcsolatos információk

Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai (20 183,6 ha), illetve Tokaj Történelmi Borvidék és Kultúrtáj Világörökség (13 255 ha). Az Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai világörökséghez tartozó barlangok száma 285 (a területadat csak a hazai oldal kiterjedését mutatja).

A Nemzetközi jelentőségű területek összesített adatai:

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
Baradla - barlangrendszer és a hozzá kapcsolódó vizes élőhelyek Ramsari Terület	61	6		2
Bodrogzug Ramsari Terület	28	1	350	3
Bioszféra-rezervátum				1
Európa Diplomás Terület	-	-	-	-

Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai Világörökségi Terület	61	8	800,2	4
Tokaj Történelmi Borvidék és Kultúrtáj Világörökségi Terület	63	4	530	2
UNESCO Geopark	-	-	-	-

A táblázatban a nemzetközi jelentőségű területek átfedései miatt, átfedő adatok találhatóak.

*Az összesített adat tartalmazza a kaszált és a legeltetett területeket is.

Tárgyévben 152 tábla kihelyezése történt meg, amely magába foglalja a tanösvények tájékoztató tábláit is.

Ökoturisztika:

Az ANPI üzemeltetésében összesen 2 db Látogató/oktatóközpont (Vörös-tó, Kúria) található Nemzetközi jelentőségű területen.

Az ANPI üzemeltetésében lévő tanösvények közül 9 db (Baradla, Tohonya-Kuriszlán, Szádvár, Zöldhatár, Fürkész, Kincskereső, Bódva-völgyi, Bokorlabirintus, valamint a Bodrogzugi) található Nemzetközi jelentőségű területen.

Ramsari terület

Élőhelyrekonstrukciót a Baradla-Ramsari területen tárgyévben nem folytatott, a Bodrogzug Ramsari Területen 350 ha területen folytatott Igazgatóságunk.

MAB bioszféra-rezervátum

Az előző években kihelyezett táblák ellenőrzése tárgyévben megtörtént, az állapotukban változás nem történt, további jelzőtábla kihelyezése nem történt.

Élőhelyrekonstrukciót tárgyévben Igazgatóságunk az Aggteleki Tájegység, az Aggteleki Bioszféra-rezervátum és a Tájegységet érintő Natura2000 területek átfedése miatt, a 3.1.4.-ben leírtak szerint végzett.

Világörökség gondnoki teendők ellátása

Az Agrárminisztérium 2019. december 30-án kelt, KF/1425/2019 iktatási számú levelében tájékoztatta az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságot a fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, a központi költségvetést érintő címrendi módosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról szóló 1800/2019. (XII. 23.) Korm. határozat alapján arról, hogy az ANPI részére az „Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai Világörökség helyszín világörökségi gondnoki feladatainak ellátása” érdekében 12.000.000 forint támogatás

került átcsoportosításra. Az ANPI az előzetes tervezésnek megfelelően teljesítette a 2019. évi támogatás terhére tervezetten a világörökségi gondnoksági feladatok ellátása körében a vállalt szakmai feladatokat.

A támogatási igénydokumentáció részeként összeállított szakmai tervben, foglalkoztatáson kívül a következő tevékenységeket valósítottuk meg a tárgyévre vonatkozóan:

1. Az aggteleki kilátó felújítása

A Világörökség részét képező Baradla-barlang aggteleki szakaszát évente kb. 100.000 ember keresi fel. Az ide látogatók kedvelt kiránduló pontja a barlang főbejárata feletti sziklafal tetején kialakított kilátó. Az elmúlt évtizedek alatt a kilátó műszaki állapota leromlott, a korlát erősen korrodálódott, rögzítése előregedett. A kilátó és annak műszaki berendezései teljes felújításra szorultak.

A támogatásból az alábbi tevékenységek kerültek ellátásra:

- Felvonulás, ideiglenes energia telepítése, őrzés-védelem;
- A bontott acélkorlát előtti teljes terület elkerítése, leesés elleni védelem;
- Régi acélkorlát, betonlábazat bontása, a bontott anyag elszállítása;
- Beton lábazat készítése (sziklavésés, zsaluzás, vasalás, betonozás);
- Rozsdamentes korlát készítése.

Az aggteleki kilátó a felújítási munkálatok közben

2. Előkészület a 25. éves jubileumi ünnepi évre

2020-ban ünnepeljük az Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt barlangjai világörökségi cím elnyerésének 25. évfordulóját. A jubileumi év előkészületeként ismételten kiadtuk a 2015-ben megjelent „Világörökség – Az Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt barlangjai” című könyv 2. átdolgozott kiadását.

Továbbá elkészítettük a világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékeit bemutató képeplapsorozatot is, hogy az egész jubileumi év alatt elérhetőek legyenek.

Könyv adatai:

165x235 mm 130 g/m² matt műnyomó.

124 oldal 4+4 szín+borító 300 g/m² 4+1 szín.

Példányszám: 2.000 db.

Képeslapsorozat adatai:

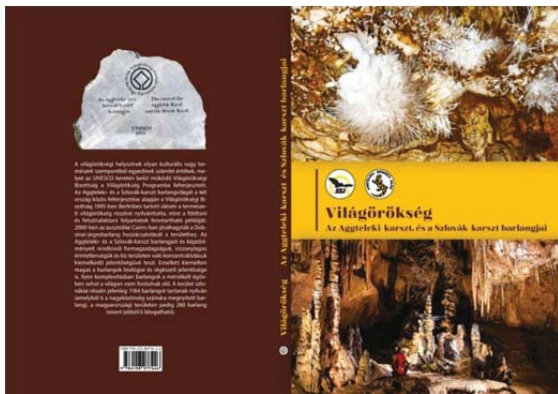
210x105 mm 300 g/m² 4+1 szín fényes fólia.

Darabszám: 24.000 db.

148x105 mm 300 g/m² 4+1 szín fényes fólia.

Darabszám: 28.000 db.

A könyvhöz és a képeslapsorozathoz jogtiszta fotókkal rendelkező Igazgatóságunk.

Világörökség – Az Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt barlangjai

Halszárító – Baradla-barlang képeslap

3. A Világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékeként számon tartott Baradla-barlangban található régészeti emlékek dokumentáló, leletmentő ásatási munkáinak kiszolgálása

A 2019-ben zajló felújítási munkálatok szükségessé tették az érintett barlangi szakaszokon a régészeti leletmentő ásatások, valamint a leletek és lelőhelyük részletes dokumentálását. Ezen tevékenység kiszolgálását (régészek szállása, étkezése és útiköltsége) Igazgatóságunk, a kiemelkedő egyetemes értékek ismeretének jelentős növekedése miatt, jelen támogatási keretből finanszírozta.

3.1.6. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)

Megnevezés	Elhelyezkedés	Természetvédelmi státusz
Nyúlkert-lápai földtani képződmény feltárása – nemzeti park részterület	Súlyponti EOY koordinátái: X=775661,93 Y=353181,93	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet

Bük-hegyi földtani alapszelvény (Pz-32) – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 775184,59 Y= 333569,80	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Lászi-forrási földtani alapszelvény (T-058) – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 769493,59 Y= 345702,31	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Szénvölgy-tetői földtani képződmény feltárása – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 768888,26 Y= 345912,85	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Aggtelek, Baradla-tető ÉNy-i lába, T-047 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=756960 Y=349033	Előkészítés alatt áll
Erdőbényei fás legelő földtani képződmény – természetvédelmi terület részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=817633 Y=328797	Előkészítés alatt áll
Fony, gejzirkúp földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 817031 Y= 340519	Előkészítés alatt áll
Fony, Sólom-kő földtani képződmény feltárása - tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 818095 Y= 346162	Előkészítés alatt áll
Jósvafő, Láz-tető É-i lába, T-079 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=760752 Y=349470	Előkészítés alatt áll
Jósvafő, útkanyar, T-050 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=763768 Y=349472	Előkészítés alatt áll
Jósvafő, Vörös-tói elágazás, T-049 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=760626 Y=349196	Előkészítés alatt áll
Martonyi, Szár-hegy teteje, T-055 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 774932 Y=349945	Előkészítés alatt áll
Regéc, Kis-Sertés-hegy, aranybánya földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 820530 Y= 345798	Előkészítés alatt áll
Szalonna, Telekes-oldal, útbevágás, J-054 (T-046) földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=772384 Y=347444	Előkészítés alatt áll

Szin, Alsómalom, T-078 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=770549 Y=351815	Előkészítés alatt áll
Szinpetri Ny-i vége, útbevágás, T-051 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=766113 Y=349959	Előkészítés alatt áll
Szögliget, Kettős bánya (Vár-völgyi kőfejtők), T-106 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=769874 Y=355490	Előkészítés alatt áll
Szögliget, Szádvár, T-105 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=769152 Y=356902	Előkészítés alatt áll
Telkibánya, Király-hegy riodácit földtani képződmény feltárásai-tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 824095 Y= 351983	Előkészítés alatt áll
Telkibánya, Ósva-völgy, opálelőfordulás földtani képződmény feltárásai-tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 822817 Y= 349732	Előkészítés alatt áll
Telkibánya, „perlitfolyás” földtani képződmény feltárásai-tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 821158 Y= 350831	Előkészítés alatt áll
Varbóc, Ördög-gát-tető DNy-i csücske, T-059 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=770771 Y=344661	Előkészítés alatt áll
Varbóc, Telekes-völgy, T-044 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 771292 Y= 345258	Előkészítés alatt áll
Varbóc, Telekes-völgy, 7. számú mellékvölgy, J-53 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 770983 Y=345133	Előkészítés alatt áll
Varbóc, Telekes-völgy, 8. számú mellékvölgy, T-045 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=771436 Y=345550	Előkészítés alatt áll
Bodrogkeresztúr, Lebuj-kanyari feltárás - tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 822892 Y=314279	Előkészítés alatt áll
Aggtelek, Medve-sziklák, T-048 földtani alapszelvény – nemzeti	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 760509 Y= 348853	Előkészítés alatt áll

park részterület		
Hidvégardó, Alsó-hegy, 8. sz. földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 781670 Y= 360835	Előkészítés alatt áll
Imola, Ördög-lyuk-víznyelő, M29 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 758940 Y= 344089	Előkészítés alatt áll

3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
Védett mesterséges üreg	8 db	0

2015-ben hirdették ki védettként a korábban védelemre tervezett mesterséges üregeket. Tárgyévben folytattuk a mádi Bomboly-bánya Alsó- és Felső-tárónál, a sárospataki megyer-hegyi Zsolnay-bányánál, illetve az edelényi Mogyorós-tetői üregrendszerrel elvégzett denevérbarát lezárás hatásainak monitorozását.

3.2.1. Védett mesterséges üregek (amennyiben releváns az állapotváltozások és a denevérállomány változásának ismertetése)

2019-ben is rendszeresen vizsgáltuk a földművelésügyi miniszter 63/2015. (X. 16.) FM rendeletében védetté nyilvánított, alapvetően denevérvédelmi szempontból jelentős mesterséges üregeket. A célirányos felméréseket különösen indokolta az, hogy több üreget érintett a bennük szállást foglaló denevérállományok gyakorlati védelméhez kapcsolódó KEHOP-pályázat (stabilizálás, biztonságos lezárás stb.).

A sárospataki Megyer-hegyen lévő Zsolnay-bánya az elmúlt évek során a fokozottan védett hosszúsárnyú denevér egyik nagyon fontos szálláshelyévé vált. 2018 őszén sikerült denevérbarát módon lezárni a veszélyes bejáratot (ebben az évben még kb. 1000 példány volt itt). 2019-ben valószínűleg ennek a beavatkozásnak az eredménye az (reméljük csak átmeneti), hogy a denevérek Mádra települtek át.

A mádi Bomboly-bánya Felső-tárójában 2019-ben szintén nemzetközi szinten kiemelkedő szálláshely volt a benne menedéket talált 6-7000, többségében fokozottan védett denevér jelenléte alapján (pl. hosszúsárnyú, közönséges és nagy patkósdenevér). Itt korábban történt meg a vágatrendszer denevérbarát lezárása, az állomány fejlődése egyértelműen a biztonságosabb és zavarásmentessé vált szálláskörülmények eredménye. Az állomány hosszú

távú jövője szempontjából azonban aggodalomra ad okot az, hogy a 2016-ban innen gyűjtött mintákból másfél évtizeddel a felfedezést követően, újra sikerült kimutatni a *Lloviu filovirus* jelenlétét (a korábbi előfordulás, vírus- okozta pusztulások, illetve leírás az európai Mediterráneumban történt 2002-ben). A mintagyűjtés és elemzés 2019-ben is intenzíven folyt a Szentágothai Kutatóközpont munkatársaival.

A Mogyorós-tetői üregrendszer állapotromlását sikerült megállítani a denevérvédelmi KEHOP-pályázat eredményeként. A bejárat átépítésével jelentősen fokoztuk a járatrendszerben élő denevérek biztonságát. A denevérállomány stabil.

A mádi Hosszú-táró és a füzérkajatai Kajati-táró denevérállományában és állapotában nem történt érdemi változás.

A védelemre tervezett rudabányai Andrassy-altáró esetében igen jelentős kármelegelőzési és kármentesítési beavatkozás történt 2017-ben, ennek eredményeit vizsgáltuk 2019-ben is. Tapasztalataink szerint a fokozottan védett kereknyergű patkósdenevérek nagy része a lezárás eredményeként – reméljük csak ideiglenesen – áttelepült egy közeli, nem lezárt táróba. Ennek a tárónak a bejárása alapján a denevérek itt is biztonságban vannak.

3.3. Egyéb speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek

Erdőrezervátumok

Erdőrezervátum neve	Összterület (ha)	Magterület (ha)	Védőzóna (ha)	Kihirdető jogszabály
Alsó-hegy Erdőrezervátum	229,3	112,8	116,5	1/2000. KöM rendelet
Kelemér-Serényfalva Erdőrezervátum	328,7	71,9	256,8	12/2007. KvVM rendelet
Haragistya-Lófej Erdőrezervátum	612,2	259,9	352,3	1/2000. KöM rendelet
Nagy-oldal Erdőrezervátum	486,3	223,8	262,5	1/2000. KöM rendelet
Nagy-sertéshegy Erdőrezervátum	411,9	65,8	346,1	3/2000. KöM rendelet

Ökológiai Hálózat

Hálózati elem típusa	Terület (ha)
Magterület	128.152
Ökológiai folyosó	73.550
Pufferterület	56.062
Összesen	257.764

Az ökológiai hálózat módosítása kapcsán, az olyan települések esetén, amelyeknek közigazgatási határa más nemzeti park igazgatóság működési területével is érintett (HNPI, BNPI), egyeztetésre kerültek az övezetek besorolásai, határai. 2019-ben a településrendezési munkákkal érintett települések között nem volt olyan, amely az ökológiai hálózat „módosítását” vonta volna maga után. Ezek az igények a későbbiekben előtérbe kerülhetnek, a működési területünkön ugyanis 2019-ben csak kis számban (csupán 2) kezdték meg a települések a teljes tervezést. A településrendezési eszközök módosítása során előzetes adatszolgáltatás keretében, továbbá a véleményezési szakaszban, a tárgyalásos eljárások, illetve a környezeti vizsgálat szükségességének megállapítása során is vizsgáljuk az ökológiai hálózatra vonatkozó adatokat és tájékoztatjuk a településeket. Elmondható, hogy a 49 településrendezést érintő ügyből 42 esetben szükséges volt az ökológiai hálózat vizsgálata (a maradék hét eset már a beérkezett, végleges tervek száma). Továbbá a Településképi Arculati Kézikönyvek és Településképi Rendeletek készítése, módosítása során is felhasználtuk az övezeti lehatárolásokat, adatokat (65 ügyirat kapcsán). Az övezeti besorolásokkal összefüggésben üdvözlendők az olyan – természetvédelmi szempontból jelentős – elhatározások a területrendezési munkákban, amelyek során elkerüljük a magterületet és az ökológiai folyosót (pl.: napelempark, turisztikai beruházások létesítése esetén). A B.-A.-Z. Megyei Területrendezési Terv véleményezése során az ökológiai hálózattal érintett területeken bemutatott tervekkel kapcsolatos aggályainkat, javaslatainkat is kifejtettük (ld. 6.2. pont).

3.4. Magas Természeti Értékű Területek

Terület neve	Teljes terület (ha)	Max. támogatású terület (ha)
Bodrogek-MTÉT	41 179	38 543
Észak-Cserehát-MTÉT	55 105	28 304
Összesen	96 284	66 847

A Vidékfejlesztési Program keretében az MTÉT előírascsoportokat is tartalmazó AKG felhívás alapján a gazdálkodók 2016. – 2020. közötti, illetve 2017. – 2021. közötti időszakra vonatkozóan vállaltak kezelési kötelezettséget. Sajnos, a 2002. óta működő MTÉT célprogramban résztvevő gazdálkodók számával szemben jelentősen csökkent a nyertesek létszáma. Igazgatóságunk az Észak-Cserehát MTÉT és Bodrogköz MTÉT területek koordinálását végzi. Mindkettő esetében az „MTÉT gyepek hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal” és az „MTÉT szántó hegy-és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal” c. programcsomagok voltak elérhetők. A gyepek esetében elsősorban a földön fészkelő fokozottan védett madárfajok (pl.: haris, *Crex crex*) fészkelő –és táplálkozó helyének fenntartása, megóvása, továbbá egyéb, a gyepterületekhez kötődő védett fajok élőhelyeinek biztosítása a cél. A szántó célprogramban résztvevők kímélő gazdálkodási technológiával – a növényvédőszeres korlátozott használatával, a megfelelő betakarítási és növényápolási technológiák alkalmazásával – a vadon élő madarakra, apróvadfajokra gyakorolt káros hatások csökkentéséhez járulnak hozzá. 2019-ben 40 db kaszálási bejelentő érkezett Igazgatóságunkra. Vélhetően Natura 2000 bejelentésként is küldtek néhány MTÉT kaszálási bejelentőt, ahol átfedés van Natura 2000 és MTÉT célprogramban résztvevő táblák között.

Az Agrárminisztériummal, a Magyar Államkincstárral, más nemzeti parkoknál dolgozó kollégákkal, a Megyei Kormányhivatalok ellenőrzést végző és lebonyolító munkatársaival, továbbá a falugazdászokkal és a gazdálkodókkal is folyamatos az együttműködés. A gazdálkodók, vagy a települések falugazdászai kérdéseket általában a kaszálási bejelentő nyomtatvány kitöltésével, a kaszálási időpontokkal kapcsolatban tesznek fel. Több esetben kéri a kaszálási bejelentőjük másolatát, – adatrögzítés céljából – a gazdálkodási napló készítése során. Továbbra is felmerülő kérdés ingatlanjaik esetében, hogy „területük országos védelem alatt áll”, vagy „Natura 2000 gyepterület”? - és ilyen esetben mi a teendőjük (hogyan történik az engedély kérése, mennyi ennek a költsége, mennyi a hatósági ügyintézésre rendelkezésre álló határidő, hová szükséges a bejelentőt küldeni, stb.). A tulajdoni lapokra történő rájegyzés sok esetben hiányzik, telefonon igyekszünk segítséget nyújtani a gazdáknak. Több esetben megkeresnek minket az érzékeny/nem érzékeny állandó gyepterületek kezelésével, „feltörhetőségével” kapcsolatban. Előfordult, hogy kérdéseikkel a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályhoz irányítottuk őket. A korábbi évekhez hasonlóan a tapasztalatunk az, hogy a gazdálkodók egy része még mindig a postai úton történő beküldést választja, ezért javasoljuk, hogy a közeljövőben még ne térjünk át a csupán elektronikus úton történő benyújtás lehetőségére. Ez MTÉT és Natura 2000 területek esetében is igaz. Az a személyes tapasztalat, hogy a kis településeken élő gazdálkodóktól egyelőre nem várható el az elektronikus ügyintézésre való áttérés.

Az előző évekhez hasonlóan 2019-ben is végeztünk helyszíni ellenőrzéseket a Kormányhivatalok helyszíni ellenőreivel (volt MVH), szakértőként. Együttműködési Megállapodás keretében vettünk részt a bejárásokon, MTÉT, Natura 2000 és JFGK 2.,3. (Jogszámban Foglalt Gazdálkodási Követelmények) célprogramok esetében. AKG – MTÉT befejezett helyszíni ellenőrzés 2019-ben nem volt, 2020. februárra áthúzódott. Natura 2000 és/vagy JFGK 2., 3. ellenőrzéseken összesen 146 esetben működtünk közre. A helyszíni ellenőrzéseken a természetvédelmi őrszolgálat munkatársai voltak jelen, az ügyiratkezelés és a szakértői díjak elszámolása a Természetmegőrzési Osztályon zajlott. A 2020. év elején elvégzett MTÉT ellenőrzéseken szintén részt vettünk, az elszámolást pedig a megadott

határidőig (február 28.) elkészítettük (2 db). A MÁK 134 ellenőrzésről kiállította a Teljesítés Igazolási Bizonylatot részünkre, december végén (illetve a jelentés írásakor már tudjuk, hogy 2020-ban a további 12+2-ről is megküldték a bizonylatot). Kifizetés nem történt. Az ellenőrzéseken – a természetvédelmi szempontok vizsgálata érdekében – az igazgatóságok szakértői részvételét a továbbiakban is indokoltnak tartjuk.

3.5. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

VSZT vásárlás 2019. évi keretből		
Művelési ág	Terület (ha)	Ak
erdő és út	6,5931	15,82
legelő	1,4820	4,45
rét	1,1670	24,38
Összesen	9,2421	44,65

A védett természeti területek védeltségi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvény (a továbbiakban Vsz.) hatálya alá tartozó területvásárlás a 2019. évben biztosított 10.000.000 Ft-os keretből történt, 8.844.710.-Ft összegben.

3.6. Saját vagyonkezelésű területek

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság használatra kiadott területeinek nagysága 2019. évben 2118,4004 ha volt, ebből pályázat nélkül került kiadásra 32,9934 ha.

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
			Ha	%	Ha	%
Szántó	0,0000	559,1500	510,1178	91,23	49,0322	8,77
Rét	1,1670	2590,6477	1218,7229	47,04	1371,9248	52,96
Legelő	1,4820	2483,9279	1789,0794	72,03	694,8485	27,97
Kert	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Szőlő	0,0000	4,0699	4,0699	100,00	0,0000	0,00

Gyümölcsös	0,0000	4,7931	4,7931	100,00	0,0000	0,00
Nádas	0,0000	23,6300	23,6300	100,00	0,0000	0,00
Halastó	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Erdő	6,5931	6412,5978	6411,1489	99,98	1,4489	0,02
Fásított terület	0,0000	28,7765	27,6305	96,02	1,1460	3,98
Kivett	0,0000	1121,6891	1121,6891	100,00	0,0000	0,00
Összesen	9,2421	13229,2820	11110,8816	83,99	2118,4004	16,01

*A „tárgyévben vásárolt” rovatban vagyonkezelői szerződéssel még nem rendelkező ingatlanok szerepelnek.

**A „Haszonbérbe adva” rovatban szereplő területek esetében 2019. évben felmondásra került 1 haszonbérleti szerződés (71,3642 ha rét művelési ágú terület), megszűnt 2 haszonbérleti szerződés (5,4497 ha szántó művelési ágú terület).

Területvásárlás, kisajátítás, kártalanítás:

A 2019. évben kapott 10.000.000.-Ft támogatásból 8.844.710.-Ft-ot földvásárlásra fordítottunk. Az Aggteleki Tájegység területén 11 darab ingatlan, a Zempléni Tájegység területén 1 ingatlan esetében kötöttünk kisajátítást pótló adásvételi szerződést a Magyar Állam javára történő 1/1 tulajdoni hányad megszerzése érdekében.

A Nemzeti Földalapkezelő Szervezettel 2013-ban megkötött VK2013-271. számú vagyonkezelési szerződés óta 2019. évben sem történt szerződéskötés az időközben megvásárolt, állami tulajdonba került területekre. A vagyonkezelői jog rendezése érdekében a vagyonkezelési szerződés megkötése jelenleg folyamatban van.

Haszonbérletek:

Igazgatóságunk a 2019. évben nem hirdetett meg haszonbérleti pályázatokat, illetve pályáztatás nélkül sem került sor haszonbérbe adásra. Haszonbérleti szerződést egy esetben mondtunk fel, 2 haszonbérleti szerződés pedig lejárt. Két haszonbérleti szerződés esetében került sor a szerződések meghosszabbítására.

4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett, külön megjelenítve)

4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer Ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Növénygenetikai vizsgálatok	Sramkó Gábor	ANP	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1 250	*
2.	Puhatestűek felmérése	Farkas Roland	ZTE	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	350	*
3.	Szünantrópikus fajok vizsgálata	Dr. Boldogh Sándor (ANPI)	ANP	KEHOP	500	*
4.	Komplex chiropterológiai vizsgálat sorozat	Dr. Boldogh Sándor (ANPI)	ANP	KEHOP Saját forrás	300	*
5.	Nagyragadozó fajok állományainak felmérése	Szabó Ádám (ANPI)	ANPI működési területe	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	600	*

* A részletes eredmények alább találhatóak

1. Növénygenetikai vizsgálatok (más szervvel végeztetett kutatás)

Nagy mennyiségű, összesen 29 050 független lókuszból származó variábilis pozíció alapján lehetett következtetéseket levonni a vizsgálatokba bevont 12 kökörcsin (*Pulsatilla*) populációról. Ezek apriori fajba sorolása a szlovák botanikusok szakértői véleménye alapján történt, és a *Pulsatilla slavica*, valamint a *Pulsatilla subslavica* fajok populációit tartalmazza. A tanulmányban bemutatott eredmények alapján teljesen bizonyosan kijelenthető, hogy hazánkban – közelebbről a Gömör–Tornai-karszt hazai oldalán – előfordul egy *Pulsatilla* génusz *Pulsatilla* szériészébe tartozó faj, ami nem egyezik meg a *P. grandis*-szal. Ez az alak, amit a minták közül az esztramosi populáció képvisel, leginkább a zlatnicai *P. subslavica* néven azonosított populációra hasonlít a genetikai térben. Azaz nagy valószínűséggel ez a taxon is előfordul hazánk flórájában.

2. Puhatestűek felmérése (más szervvel végeztetett kutatás)

2019. nyarán és őszén került sor a Bényei-patak vízgyűjtőjének és a Tolcsvai-patak vízgyűjtőjének Háromhutától délre eső részeinek a malakológiai vizsgálatára. A bejárt területeken összesen 34 olyan helyszín volt, amelyik alkalmas volt a vizsgálatra. Malakológiai szempontból legértékesebb élőhelyei a következők voltak: 1. Idős, holtfás erdőállományok, törmeléklejtős bükkösök és sziklaerdők (Barlang-tető és Szokolya-hegy északi oldala) 2. források, patakpartok közvetlen közelében meghúzódó forráslápok, magassásosok (pl. Zsidó-rét környéke). A fokozottan védett *Kovacsia kovacsi* 4 helyen került elő, ezen kívül kiemelhetők a következő védett fajok előfordulásai: *Bielzia coeruleans*, *Isognomostoma isognomostomos*, *Ruthenica filograna*, *Vertigo angustior*, *Vestia gulo*. A terület változatos domborzati adottságokkal rendelkezik, de már nem annyira zárt hegyvidék, mint a tőle északra eső területek, illetve alacsonyabb fekvésű részei intenzívebb gazdálkodásnak voltak kitéve. Ez az egyes gyűjtőhelyek esetében a faj- és egyedszám tekintetében egyaránt megmutatkozott. Javasolt különleges figyelmet fordítani a Komlós-kától északra elterülő patak völgyekben meghúzódó forráslápokra, amelyeket a beerdősödés, illetve a taposás (legelő és vadállatok egyaránt) veszélyeztet. Ezeknek a területeknek szisztematikus keresése és kezelése javasolt, nem kizárt még fennmaradt zsebkendőnyi élőhelyek megléte.

3. Szünantrópikus fajok vizsgálata (saját foglalkoztatott által végzett kutatás)

A vizsgálatsorozat célja az erős civilizációs hatások alatt álló élőhelyeken élő fajok ökológiai igényeinek feltárása és az itt jelentkező veszélyeztető tényezőknek a tisztázása, majd az eredmények alapján hatékony természetvédelmi beavatkozások tervezése és kivitelezése. Vizsgált fajok/fajcsoportok: fehér gólya (*Ciconia ciconia*), valamint az épületlakó fajok állományai (denevérek, madarak). A hosszú időszakot átölelő vizsgálatsorozat aktuális feladatait 2019-ben is elvégeztük (mikroklíma-mérések, állományok aktuális állapotának felmérése, értékelés stb.). A témakörben gyűjtött vizsgálati eredmények szakmai alapul szolgálnak több kármentesítési/ kármegelőzési beavatkozáshoz, illetve a 2017. őszén indult és 2019-ben folytatódott denevérvédelmi KEHOP-pályázathoz.

4. Komplex chiropterológiai vizsgálatsorozat (saját foglalkoztatott által végzett kutatás)

2019-ben is folytattuk az 1988-ban elkezdett vizsgálatsorozat aktuális felméréseit. A vizsgálatsorozat általános céljai között több nagyobb témát találunk, így (i) az ANPI működési területén élő denevérfauna feltárása, az egyes fajok regionális helyzetének meghatározása és értékelése; (ii) hatékony denevérvédelmi módszerek kidolgozása és tesztelése; (iii) állományfelmérési módszerek kidolgozása különös tekintettel az erdei denevérfajokra; (iv) a *Pseudogymnoascus destructans* gomba okozta White-nosesyndrome (WNS) hazai vizsgálata; (v) parazitológiai és virológiai vizsgálatok általános célból, illetve az állományok túlélése szempontjából.

A vizsgálatsorozat eredményei közvetlenül alapozzák meg a hazai EU-s jelentési kötelezettségeket, illetve több gyakorlati és adminisztratív denevérvédelmi intézkedést. A felmérési eredmények hangsúlyos részét képezik a megkezdett denevérvédelmi KEHOP-pályázatnak.

2019-ben a vizsgálatok jelentős közvetlen természetmegőrzési és tudományos eredményekre vezettek, melyek között a legfontosabbak az alábbiak:

(i) érdemi hazai közreműködéssel sikerült tisztázni és tanulmányban kidolgozni a több millió denevér pusztulásáért felelős *Pseudogymnoascus destructans* (White-nosesyndrome – WNS) szaporodási és transzmissziós, illetve a különböző rezervoárookban tapasztalható fejlődési dinamikáját. Az eredmények ismertetése közlésre be lett nyújtva, 2019-ben lektorálás alatt állt;

(ii) jelentős eredményeket értünk el a 2002-ben felfedezett, másfél évtizedre eltűnt, aztán 2016-ban Magyarországon újra felbukkant, jelentős denevérpusztulást okozó *Lloviu filovirus* vizsgálatában, illetve a hazai helyzet feltárásában (fertőzöttségi arány, vektorok megtalálása stb.). 2019-ben közel 80 állatból (Msch) vérmintát vettünk, melyek feldolgozását (PCR) már a terepen azonnal meg is kezdtük;

(iii) nyomon tudtuk követni a működési területünk legjelentősebb denevérállományainak állapotát, mely meghatározó részét képezi az állományváltozási trendanalízis elvégzésének. Ennek a munkának kiemelkedő eredménye az NBmR-programban gyűjtött adatok feldolgozása és közzététele. A felmérési eredmények 44,5%-a az épületlakó állományok, 28,9%-a a felszínalatti üregekben telelő denevérek, 4,86%-a a hosszúszárnnyú denevér, míg 21,24%-a a nászhelyek monitorozásához kapcsolódik. A program eredményeként jelentős mértékben pontosítottuk az egyes fajok hazai elterjedését. A legtöbb adattal rendelkező kis és nagy patkósdenevér, illetve a nagy *Myotis* fajok adatait elemeztük is. A statisztikai feldolgozások többsége egyelőre nem mutat szignifikáns állományváltozást, a kis patkósdenevér telelő állománya azonban emelkedik (átlagban $6,08 \pm 1,27\%$, $P < 0,01$; TRIM), a nagy *Myotis* fajok telelő állománya viszont meredeken csökkent a vizsgálati időszak alatt (éves átlagban $-5,95 \pm 0,48\%$, $P < 0,05$; TRIM). A nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*) esetében az állomány alakulásában egyelőre nem találtunk egyértelmű tendenciát, a természetvédelmi intézkedések érdemi hatását azonban egyértelműen ki tudtuk mutatni (Wald-teszt: 29,80; $df=2$; $P < 0,0011$). A faj esetében a nem kezelt szálláshelyeken jelentős állománycsökkenést, a természetvédelmi szempontból felügyelt épületekben növekedést tapasztaltunk. Sajnos a nagy *Myotis* fajok épületlakó állományai még a telelőhelyeken tapasztaltnál is nagyobb mértékben csökkentek (átlagban évi $-6,81 \pm 1,02\%$, $P < 0,01$; TRIM).

5. Nagyragadozók (hiúz, barna medve és farkas) állományainak vizsgálata (saját foglalkoztatott által végzett kutatás)

A 2019-es év bővelkedett nagyragadozó előfordulásokban.

Hiúz (*Lynx lynx*)

Március elejéig a zempléni állatról folyamatosan volt információ/kamera csapdás felvétel. Ahogy kilombosodott, eltűnt a látókörünkől. Decemberben került elő néhány muflon tetem, melyekről az erdészeti szolgáltatók szóltak, melyeket a hiúz zsákmányolt. Ezekon kívül semmilyen életjelét nem találtuk. Az Aggteleki karszton nem észleltük előfordulását.

Barna medve (*Ursus arctos*)

Júniusban megfigyeltünk egy anyát a bocsával, az Aggteleki karszton. Az ő nyomaikat gipszből kiöntöttük. November végén egy egyed többször megjelent egy szórón, a kitett kamera csapda dokumentálta a jelenlétét.

A "LIFE DINALP BEAR" projekt keretében a "problémás" medvéket a beszerzett csapda típussal fogták be Szlovéniában, Olaszországban. Ezt az élő csapdázási módszert tudományos, kutatási, és gazdálkodási célokra már régóta használják Észak-Amerikában, ahonnan a csapda kialakítása valójában származik. A LIFE pályázat keretében a nagy terepi tapasztalattal rendelkező olasz projekt csapat fejlesztette tovább, hogy maximálisan biztosítsa a befogást végző személyek biztonságát, valamint a befogott medve sérülésmentességét. A természetvédelmi kártalanítási keretből beszerzett csapda hazánkban is biztosítani fogja a megfelelő, biztonságos munkát.

Farkas (*Canis lupus*)

Két-két farkas van jelen a Zempléni és az Aggteleki Tájegységben. A karszton 6-2-6 egyed jár. Az utóbbi hat csak ritkán jön át Szlovákiából. A déli (putnoki, szuhafői) állományról nincs információ. Az Aggteleki Karszton 2 kölyök született. Háziállat állományban történt károkozások mindkét tájegységből jelezték, szarvasmarha predációt az Aggteleki karsztról, juhok, marha predációját Zemplénből. Azonban csak a füzéri esetről voltak farkasok az elkövetők, ahol emberi gondatlanság miatt történt a káresemény. A másik két esetben kóborkutyák okozták a kárt.

2019. október elsejével elindult a HUSKROUA határon átnyúló INTERREG pályázat, mely jelentős mértékben hozzájárulhatna ezen fajok életmódjának alaposabb megismeréséhez.

Az állattartók részéről megnövekedett az érdeklődés a villanypásztor rendszerek alkalmazásának lehetőségei felől, az egyes típusok tulajdonságairól, hatékonyságukról érdeklődnek. A természetvédelmi kártalanítási keretből beszerzett eszközök ezt a munkát segítik.

4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer Ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Inváziós növényfajok monitorozása	ANPI: Visnyovszky Tamás	ANPI működési terület	Saját forrás	700	*
2.	Védett növényfajok felmérése	ANPI: Virók Viktor Szegedi Zsolt	ANPI működési terület	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	250	*
3.	Növény-társulások felmérése	Horváth Soma	Jósvafő Gömörszőlős Aggtelek	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	600	*

		Zemplén Ökotúra Kft. Szatmári Lajos	Lácacséke			
4.	Élőhely- térfépezés	1. részfeladat Szmorad Ferenc	Aggtelek	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1400	*
		2. részfeladat Zemplén Ökotúra Kft. Zsolyomi Tamás	Tokaj			
5.	Közösségi jelentőségű élőhelyek felmérése	Vojtkó András	ANPI működési terület	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1200	*
6.	Erdészeti kezelések hatásának vizsgálata	Zöldakció Egyesület Demeter Zoltán	Sátoraljaújhely	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1000	*
7.	Erdődinamikai folyamatok vizsgálata	1. részfeladat: Frank Tamás	Aggtelek	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1400	*
		2. részfeladat: Szénási Valentin	Aggtelek			
		3. részfeladat: Kozma Péter	Aggtelek			
8.	Egyenes- szárnyúak felmérése	Nagy Antal	ANPI működési terület	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	600	*
9.	Tiszai ingola felmérése	ANPI: Lontay László	Zempléni TK	Saját forrás	30	*
10.	Kételtűek és hüllők felmérése	1. részfeladat: Sárospataki Miklós	ANPI működési terület	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1580	*
		2. részfeladat: ANPI: Izsó Ádám	ATE			
		3. részfeladat: Farkas Roland	ANP			
		4. részfeladat: A Természet Szolgálatában Alapítvány	ZTE			

		Halpern Bálint				
11.	Madarak felmérése	1. részfeladat: ANPI: (TMO, TŐO) felelős: Huber Attila	ANPI működési terület	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019 Pályázati forrás	1560	*
		2. részfeladat: Zemplén Ökotúra Kft. Zsolyomi Tamás	ANPI működési terület			
		3. részfeladat: ANPI: (TMO, TŐO) felelős: Huber Attila	ANPI működési terület			
		4. részfeladat: ANPI: (TŐO) felelős: Rózsa Sándor	ANPI működési terület			
		5. részfeladat: Gáti Eszter ANPI: (TMO) Huber Attila	Szalonna			
		6. részfeladat: ANPI: (TMO) felelős: Huber Attila	Szalonna			
12.	Emlősök felmérése	1. részfeladat: Bioaqua Pro Kft. Kiss Béla	ATE	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	1135	*
		2. részfeladat: Farkas Roland	ATE			
		3. részfeladat: ANPI: Szabó Ádám	ANPI működési terület			
		4. részfeladat: ANPI: Izsó Ádám	ANP			

		5. részfeladat: ANPI: Virók Viktor	Jósvafő			
13.	Denevér- közösségek felmérése	1. részfeladat: Abaúj- Zemplén Értékeiért Közhasznú Egyesület Géczi István	ZTE	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	750	
		2. részfeladat: Bioaqua Pro Kft. Kiss Béla	ATE			
14.	Keleméri Mohos-tavak TT területén végzett rekonstrukció vizsgálata	Magyar Biodiverzitás- kutató Társaság Papp Beáta	Keleméri Mohos-tavak TT	Természetvédelmi kártalanítási keret 2019	600	*

1. Inváziós növényfajok monitorozása (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Igazgatóságunk folytatta az előző évek monitorozó munkáját a teljes működési területén.

Az 1143/2014/EU rendelet hatálya alá eső IAS fajok monitorozása a Működési területen:

Összhangban a rendelettel a 2019-es évben a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) működési területen való elterjedésének felmérését kezdtük meg (több mint 430000 ha-on). Megállapítható, hogy a bálványfa elsősorban települések belterületén elterjedt. Eddig mintegy 1009 helyszínen leltük fel cca. 19 ha teljes területfoglalással. Felmérési adataink nem csak jelenlét, hanem jelenlét/hiány adatokként értelmezhetők.

A közönséges selyemkórónak (*Asclepias syriaca*) az eddigi 488 helyszín mellett újabb 36 helyszínen regisztráltuk a jelenlétét. Rohamos térnyerése miatt és főleg a homokos talajon fellelt állományok mérete alapján (az EU IAS listás fajok közül) ez a faj igényli a legnagyobb figyelmet és erőfeszítést. Felmérési adataink nem csak jelenlét, hanem jelenlét/hiány adatokként értelmezhetők.

A nem EU IAS listás fajok közül:

A japánkeserűfű félék (*Fallopia x. bohemica*), a működési területen történő monitorozás során újabb 892 helyszínen, cca. 20 ha területfoglalással kerültek rögzítésre. Felmérési adataink nem csak jelenlét, hanem jelenlét/hiány adatokként értelmezhetők.

A kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis* L.) állományainak monitorozása folyamatos az ANP törzsterületén. A monitorozás során 2019-ben 1684,7 ha területet mértünk fel (KEHOP pályázati forrásból).

Tájegységekre bontva az alábbiakat állapítottuk meg:

Az Aggteleki Tájegység területén:

- *Solidago canadensis* L. tömeges. A visszaszorítási munka eredményeként a védekezéssel érintett területen a további terjedés megállt, visszaszorulás tapasztalható,
- *Solidago gigantea* Aiton szórványos,
- *Amorpha fruticosa* L. az aggteleki határban néhol tömeges,
- *Fallopia sectio Reynoutria* szórványos,
- *Echinocystis lobata* Torr et Gray vízfolyások mellett szórványosan,
- *Ailanthus altissima* (Miller) Svingle Tornai-alsóhegyen tömeges, Esztramos-hegyen tömeges, Szögliget községhatárban előfordul, Bódvárakón az Esztramos-orom alatt ismét terjedőben (ennek az állománynak a kezelését 2019 során a „kártalanítási keret” terhére folytattuk),
- *Helianthus* ssp. Szórványos a Jósva- és a Bódva völgyén terjed,
- *Robinia pseudoacacia* L. telepített erdei területeken állományalkotó, több település határában a gyepeken szórványos, vagy tömeges,
- *Acer negundo* L. néhány egyed, Aggtelek községhatárban terjedőben.
- *Ambrosia artemisiifolia* L. az aggteleki, szinpetri, szini, szögligeti községhatár szántóin kritikus, az egész kezelési kerület földútjai mellett szórványos, (további terjedésének megakadályozását, a gyepek művelési ág megtartásával, szántók gyepeként kezelésével vegyszermentesen lehetne biztosítani),
- *Parthenocissus* spp. szórványos,
- Adventív *Aster* fajok: a völgyek rontott gyepein gyakori,
- *Xanthium spinosum* vadföldeken, szántókon alkalmanként előfordul,
- *Bidens frondosa* L. az Aggtelek környéki vízállások partjain tömeges.

A Zempléni Tájegység területén:

- *Amorpha fruticosa* L. a Bodrogzugban tömeges, a Taktaközben csatornák partján szórványosan (pl.: Taktaközi öntözőcsatorna), a Tokaji-hegyen is megjelent (Lencsés-völgy), a Bodroközben csatornák partján tömeges.
- *Acer negundo* L. a Bodrogzugban, de főleg a folyó menti galériaerdőkben, tömeges, a Tokaji-hegy északi oldalán kisebb foltokban megjelent (Csepegő-dűlő, Dobó-dűlő). A Bodroközben csatorna partokon néhol tömeges.
- *Acer saccharinum* L. a Bodrogzugban két dűlőből (Bodrogkeresztúr - Disznó-szállás, Tokaj – Bodrog-köz) a Tisza mentén egy dűlőből (Tokaj – Alsó-legelő) lehet már kimutatni a fajt. Erőteljes terjedése tapasztalható, illetve várható.

- *Fraxinus pennsylvanica* Marshall a Bodrogzugban, Bodroγκözben tömeges, folyamatosan terjed a Taktaközben (pl.: Taktaközi-öntözö-csatorna, Peres-kígyós-ér), illetve a Zempléni-hegység patakjainak alsóbb szinttájain (pl.: Tolcsva-patak).
- *Solidago canadensis* L. néhol tömeges, pl.: Tokaj – Közép-legelő, Telkibánya – Csenkő-patak-völgye, Hosszú-föld, Zemplénağárd – Papok-erdeje, stb.
- *Solidago gigantea* Aiton, a Hegyközben tömeges, a Központi-Zemplénben szórványos, pl.: Komlóska – Szkalka-rét.
- *Fallopia sectio Reynoutria* a Zemplénben néhol tömeges (pl.: Sátoraljaújhely – Zsolyomka, Tolcsva-patak, Bénye-patak) a Bodrog-mentén (pl.: Felső-legelő, Tolcsva-patak) és a Taktaközben szórványos (pl.: Taktaközi-öntözö-csatorna), egy helyen tömeges: Tarcál – Nagy-szik.
- *Echinocystis lobata* Torr et Gray a Bodrogzugban, Tisza mentén tömeges, a Tokaji-hegy északi oldalán, dél Zemplénben szórványosan fordul elő.
- *Ailanthus altissima* (Miller) Svingle a Tokaji-hegyen egyre több helyen megjelenik (Tarcál - Citrom-bánya környéke, Ceke, Öreg-temető, Tokaj – Palota-dűlő, Dobó-dűlő, Verebes-dűlő stb.), máshol még szórványosan: Bodrogkeresztúr – Dereszla, Mád - Nagy-Padi-hegy, Legyesbénye környéke stb. Ezen felül a tájegység legtöbb településének belterületén jelen van, több településen tömeges.
- *Helianthus* ssp. vízfolyások mentén néhol tömeges (pl: Bénye-patak, Tolcsva-patak, Takta, Szerencs-patak).
- *Robinia pseudoacacia* L. telepített erdei területeken, egykori felhagyott szőlők helyén állományalkotó, több település határában a gyepeken szórványos, vagy tömeges.
- *Ambrosia artemisiifolia* L. az előző évi jelentés szerint sehol sem tömeges, de egyre több területen megjelenik, a Taktaközben, Felső-Bodroγκöz területén kifejezetten tömegessé vált. A Zempléni-hegységben létesített szórókon, vadföldeken, utak mellett, taktaközi szántókon, Tisza-menti szántókon terjed.
- *Bidens frondosa* L. a Tisza és a Bodrog mentén tömeges, a Bodrogzug területén főleg a holt medrek parti zónájában, galériaerdőkben tömeges. Megjelent a Zempléni-hg. területén is, ahol legnagyobb károkat a forráslapok területén okoz (pl.: Komlósi-völgyi láprétek).
- *Parthenocissus* spp. A Bodrog- és a Tisza-mentén szórványosan, illetve a Tokaji-hegy északi oldali területein is megjelent.
- *Abutilon theophrasti* Medik. sehol sem tömeges, de egyre több területen megjelenik. A Zempléni-hegységben létesített szórókon, vadföldeken, utak mellett, taktaközi, Tisza-menti szántókon (pl.: Bodroγκözi-vár-dűlő, Alsó-legelő, Kis-virágos-dűlő, Kincstári-rétek-dűlő), Felső-Bodroγκöz területén.
- *Elaeagnus angustifolia* L. a Tokaji-hegyen terjedőben, néhol már tömeges (pl.: Donárd, Kis-Garai), terjedőben: Tokaj - Nagy-Kopasz-dűlőben, a Tarcál - Bige és Téglás dűlőkben, valamint a Tokaj – Kereszt-hegyen.

- *Humulus scandens (Loureiro) Merrill.* a szerencsi ülepítő tavakon tömeges.
- *Elodea canadensis Michx.* a Bodrog-mentén szórványosan (pl.: Zsaró-ér, Felsőlegelő).
- *Impatiens parviflora DC.* zempléni erdőkben, főként a völgytalpakon általánosan tömeges.
- *Aster spp.* a Bodrog-mentén, Tisza-mentén szórványosan, terjed.
- *Pinus nigra L.* a Tokaji-hegyen sztyeprét foltokon erőteljesen terjed.
- *Vitis riparia Michx.* a Bodrog és a Tisza-mentén tömeges.

2. Védett növényfajok felmérése (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Adenophora liliifolia: 2019-ben Aggteleken nem került elő a növény, de 2018-ban 1 meddő tövet regisztráltunk a csiszár-nyitási élőhelyen. A Drahoson 49 tő volt az állomány, a virágzó tövek száma 19. A Gyertyán-kúton 39 tő az állomány, a virágzó tövek száma 20. Bár a számok tükrében csökkenés tapasztalható, a faj életmenetét is figyelembe véve – mivel több évig is lappanghat – az egyedszám hosszú távon inkább stagnáló.

Cirsium brachycephalum: A 2016. évi felmérés során kimutatott jelentős egyedszámcsökkenés után 2019-ben összességében kis mértékben emelkedett az egyedszám. Legjelentősebb emelkedést a mezőzombori Berekben figyeltük meg. Négy lokalitásban viszont csökkenést tapasztaltunk, ami a legtöbb esetben a szárazságnak és az intenzív legeltetésnek tudható be. Két új állomány is előkerült Sátoraljaújhely mellett.

Cypripedium calceolus: A jósvafői Kajta-bércen a fenyvesben lévő tövek a letermelés óta nem kerültek elő, de szerencsére ennek az erdőrészletnek a szélén előkerült három fiatal tő. Ennek köszönhetően az egyedszám emelkedett. Sajnos a virágzás intenzitása továbbra is nagyon alacsony, és csak egyetlen termést képző hajtást találtunk. Az aggteleki Hosszú-völgyben a tárgyévben újra csak egyetlen, egyhajtásos tő került elő, mely nem virágzott. A Százholdasnál 12 tövet számoltunk, így tovább csökkent az állomány, és egyetlen tő sem virágzott. A szomszédos fenyvesből több fenyő rádőlt az élőhelyre. Antropogén hatásokkal nem veszélyeztetett, de nagyon intenzíven cserjésedő az élőhely. A Ló-kosárnál az elmúlt években a fenyvest letermelték. Sajnos pont erre az állományra deponálták a vágástéri hulladék egy részét, így nem sikerült megtalálni ezt a populációt. Alsótelekesen a három évvel ezelőtti felméréshez képest eggyel több példány került elő, de most is csak egyetlen tő virágzott. Gömörszőlősön csökkent az egyedszám, de a hajtásszám csak kis mértékben, így a tövek elkülönítésének a nehézsége miatt a különbség elhanyagolható. Az előző felméréshez hasonlóan közel 30 virágzó hajtást számoltunk. Ismét erősen cserjésedni kezdett az élőhely. Zádorfalván 2019-ben sem került elő a faj. Egy újabb előfordulás is felmérésre került a Jósvafő melletti Első-zsilipnél. Itt egyetlen egyhajtásos vegetatív tő található.

Dracocephalum austriacum: A jósvafői Tohonyán a 2018-as felméréshez képest az egyedszám emelkedni kezdett és kissé gazdagabban is virágzott. A virágzó tövek és hajtások aránya átlag-közeli értéket mutat. A gallykerítés továbbra is rossz állapotban van, de legeltetést a tárgyévben nem tapasztaltunk. A terület nyugati része intenzíven cserjésedik, itt cserjeirtásra lenne szükség. A jósvafői Szőlő-hegyen jelentősen emelkedett az egyedszám,

illetve a virágzó egyedek és hajtások aránya is átlag feletti értéket mutat. A területen vaddisznók túsát észleltük, sárkányfű töveket is túrtak ki.

Echium maculatum: Általánosságban elmondható, hogy 2019-ben gyengén virágoztak az állományok. A jósvafői Szőlő-hegyen emelkedett a virágzó hajtások száma, de a korábbi felmérések több ezres értékét meg sem közelíti. A csökkenés elsősorban természetes, populációdinamikai sajátosságok okozhatták. Egyes részeken (főleg délen) jelentős zavarást okozott a vaddisznók túsása. Ritkán lehetett látni lerágott példányokat is. Emellett továbbra is a gyepen közlekednek gépkocsikkal és letaposták/kitaposták a töveket. A meszesi állománynál összesen két virágzó hajtás került elő, ez az érték a legalacsonyabb a felmérések kezdete óta. Jelentős zavarást nem észleltünk a területen. Szendrőládon az északi állománynál emelkedett az egyedszám. A monitorozás kezdete óta most mértük a legmagasabb hajtásszámot. A déli állománynál viszont 2016-hoz képest jelentősen csökkent a hajtásszám. Ez a terület erősen cserjésedik. A gömörszőlői állománynál egyetlen tövet sem találtunk. Edelény mellett is jelentősen visszaesett a hajtásszám, a monitorozás kezdete óta most mértük a legkevesebb hajtást. A gyep északi szélén a korábban beszántott, majd felhagyott terület nagyon degradált. A keleti részén már nem borítanak le élelmiszeripari hulladékot, gyalogbodzás alakult ki rajta. Az NBmR lokalitásokon kívül még 3 másik helyen is felmérésre került a faj.

Eleocharis carniolica: Az Aggtelei Tájegységben lévő két állomány (keleméri és aggteleki) közül egyik sem került elő, az élőhelyek kiszáradtak. Továbbra sem találtuk meg a nagyhutai Nyírjes-völgyben. A Gyertyán-kúti-réten és a Komlóska-völgyben emelkedett az egyedszám. A régési Bekecs-oldalnál az emelkedés után újra kevesebb egyedet találtunk.

Erysimum pallidiflorum: Boldogkőváralján emelkedett az egyedszám, mely elsősorban a jobb kutatottságnak köszönhető, nagyobb területről került elő. Az erdőbényei állományt a vadállomány továbbra is jelentősen veszélyezteti/károsítja, 2019-ben csak két tő került elő. Boldogkőváralján idegenhonos fajok terjedése okoz problémát.

Lindernia procumbens: Augusztus és szeptember hónapokban több alkalommal kerestük a faj összes ismert állományát, de a csapadékszegény időjárás miatt csak három helyen találtuk meg. Halmaj mellett korábban nagy állományok voltak a szántón, a tárgyévben csak a földút két vízállásában találtuk meg. Sajósenye mellett 2010-ben nagy állomány fordult elő és 2019-ben ismét nagy belvizes folt alakult ki, melyen tömegesen jelent meg a faj.

Marsilea quadrifolia: 2019-ben a faj borítása töredékére esett vissza. A horgászhelyek felhagyása, megszűnése után a növényzet (nád, rekettyefűz) újból birtokba veszi a felhagyott helyeket és ez kedvezőtlen a faj számára. Ugyanakkor az állomány csökkenéséhez a horgászok által végzett hínárnövényzet eltávolítása is hozzájárul, mivel e folyamat során e faj is a szárazföldre kerül.

Minuartia frutescens: Az összes állománynál emelkedett az egyedszám. A boldogkőváraljai Tó-hegyen volt a legnagyobb az emelkedés, de ennek az eredménynek a pontosabb felmérés is oka. A Vár-hegyen is emelkedett az egyedszám, ezt az állományt a vár tervezett felújítása veszélyezteti. Szintén erősen veszélyeztetett a Szentiváni földvárnál lévő állomány. Az emelkedést itt is a pontosabb felmérés okozta. Ugyanez mondható el a tállyai Dorgó-tetőn lévő állomány esetében is.

Onosma tornense: Az elmúlt tíz évben emelkedést figyeltünk meg az egyedszámban, de a 2019-es felmérés alapján jelentősen visszaesett. Emellett a virágzó hajtások száma is

drasztikusan csökkent. A felmérés során 7 elpusztult tövet találtunk. A csökkenés okát nem ismerjük, a 2019-es év nem számított extrém száraznak. A bálványfa intenzíven terjedni kezdett az állományon. A bálványfa mellett a cserjésedés és az erdei fenyő terjedése veszélyezteti.

Orchis coriophora: Baskón tovább emelkedett az egyedszám, de még így is csak a fele a 2010-es csúcshoz képest. A Zsidó réten jelentős változás nem történt. Komlós-káról előkerült a faj egy újabb lokalitásból is (Pajána). Az erdőhorváti lokalitásban nem találtunk töveket. Igaz, a virágzási időszakban nem volt felmérés.

Paeonia tenuifolia: A 2019-es felmérés is azt mutatja, hogy az állomány folyamatosan növekszik. Nem csak az egyedszám, hanem a hajtások száma is jelentősen emelkedett. Újabb tövek is előkerültek és magoncokat is lehetett látni. A fajt a Kis-hegyen működő kálitufa bánya terjeszkedése veszélyezteti, illetve a közvetlen közelében lévő szántó művelése. A tavaszi aszályos idő miatt a virágok fejletlenek voltak.

Pulsatilla grandis: A gömörzölősi állománynál a 2011-es felméréshez képest kissé emelkedett az egyedszám. Nagyon kevés tő virágzott. A jósvafői állománynál az egyedszámban jelentős csökkenést tapasztaltunk a 2016-os felméréshez képest, de a korábbi felmérésekhez képest magasabb az érték. A területet gépjárművek taposása továbbra is veszélyezteti. A tárgyévben hatalmas területeket túrtak fel a vaddisznók, és a cserjésedés is egyre nagyobb probléma. A Rakaca-völgyben a virágzás intenzitása továbbra is alacsony, sőt tovább csökkent. Az egyedszám az átlag körül alakul, az előző felméréshez képest kissé emelkedett. Putnokon az egyedszám ismét csökkent és virágzó egyedeket sem találtunk. Felsőzsolcán a keleti halmon tovább csökkent az egyedszám, míg a nyugatin újra emelkedni kezdett. Égetést 2019-ben nem tapasztaltunk. A keleti halmon a visszaszorulást a gyp folyamatos záródása, degradálódása okozhatja. A szélekről folyamatosan degradálódik, gyomosodik.

Thlaspi jankae: A tárgyévben minden állománynál jelentős visszaesést tapasztaltunk, mely valószínűleg az aszályos tavasznak tudható be. A Sajó–Hernád síkon jól megfigyelhető volt, hogy a kevés virágzó tő közül soknak rovarok lerágták a virágzó hajtásait. Tornanádaskán volt a legkisebb mértékű a csökkenés, de itt is jelentősen visszaesett a hajtásszám, az elterjedési terület is csökkent. Gyakran csak a fák, bokrok tövével lehetett megfigyelni a fajt. Szikszón a hajtásszám az elmúlt időszak emelkedése után jelentősen visszaesett. A terület déli részén egyáltalán nem találtunk töveket. A gyp szélsőségesen ki volt száradva, nyár végi képet mutatott. A korábban beszántott területet nem kaszálják, összefüggő siskanádas borítja. A felsőzsolcai állomány teljesen megszűnt, csak az áttelepített állomány helyén találtunk egy tövet. Arnót mellett az északi állomány élőhelyéből egy részt beszántottak, itt nagyon drasztikus volt a visszaesés, egyetlen ponton találtunk lerágott hajtású töveket. A déli állománynál is jelentős a visszaesés, de a területet határoló cserjesáv mentén, az árnyékosabb részen előfordult a faj. Hernádkak mellett is drasztikusan visszaesett a hajtásszám, a felmérés kezdete óta a 2019-es volt a legalacsonyabb érték. Az északi területen egyáltalán nem találtunk egyedeket. A déli területet kaszálják, az északit továbbra is legeltetik.

3. Növénytársulások felmérése (más szervvel végeztetett monitorozás)

Polygalo-Brachypodietum pinnati – Jósvafő: Szőlő-hegy

A 2015-ös *Dracocephalum austriacum* észlelést sajnos 2019-ben sem tudták megismételni, a kvadrát bejárása során sem találtak a fajjal.

80%-os, vagy magasabb frekvenciát egyedül a *Brachypodium pinnatum* mutatott (88%), a kvadrátok legalább felében észlelték a következő fajokat: *Dorycnium herbaceum*, *Viola hirta*, *Cirsium pannonicum*, *Genista tinctoria*, *Peucedanum cervaria*, *Teucrium chamaedrys*, *Fragaria viridis*, *Inula ensifolia*, *Prunus spinosa*, *Centaurea scabiosa*, *Trifolium montanum*, *Asperula cynanchica*, *Filipendula vulgaris*, *Stipa stenophylla*. Ezek borítási és frekvencia értékei nem változtak számottevően, inkább az évjáráthatást tükröző fluktuációt láthatjuk a változásokból.

Polygalo-Brachypodietum pinnati – Gömöraszőlős: Zánkó-hegy

A *Brachypodium pinnatum* mennyisége 20,8%-ról 25,4%-ra nőtt (mikrokvadrátonkénti átlagborítás), frekvenciája 98%-ról 84%-ra csökkent. A *Cirsium pannonicum* borítása és frekvenciája csökkent (borítás: 4,9%-ról 7,2%-ra; frekvencia: 52%-ról 64%-ra). A *Dorycnium germanicum* átlagborítása és frekvenciája is nőtt (5,7%-ról 8,4%-ra, illetve: 80%-ról 82%-ra). A *Filipendula vulgaris* borítása és frekvenciája enyhén nőtt (2,5%-ról 3,1%-ra, illetve a frekvencia 58-ról 78%-ra). A *Galium verum* frekvenciája tovább csökkent (46%-ról 20%-ra esett), borítása nőtt (1,7%-ról 2,1%-ra). Az *Inula ensifolia* borítása enyhén nőtt, a frekvenciával együtt (68-ról 80%-ra). Végül a *Scabiosa ochroleuca* átlagos borítása 0,15% körüli értéken maradt, frekvenciája 114%-ról 30%-ra nőtt.

A 2017-es évhez viszonyítva általános „állapotjavulás” volt tapasztalható, már amennyire erdőklímában, erdőtalajon álló, magukra hagyott gyepek esetében erről lehet beszélni. A dombvidékeken általános, tölgyes erdő irányba haladó szukcesszió menetébe az évenkénti égetés zavar bele, aminek egy ideig a hasonló élőhelyeken gazdagító hatása közismert (pl. *Adonis vernalis*, *Pulsatilla spp.* pozitív tömegességi reakciója), ám egy idő után a degradatív hatások erősödnek fel.

Luzulo-Callunetum – Aggtelek: Kardos-völgy

Jelentős változás, hogy a kontroll és a kezelt területek elnevezése és kísérleti kezelése is elvesztette jelentőségét, mivel 2019. augusztusában mindkét területen megtörtént a szárazzás. A „kezelt” területen a *Calluna vulgaris* átlagos borítása egy átmeneti visszaesés után erőteljesen emelkedett (8,5%-ról 21%-ra), ugyanakkor a frekvenciája jelentősen csökkent (54%-ra), a *Luzula campestris* borítása 0,85%-ról 1,25%-ra csökkent, frekvenciája szerint a felvételek 8%-ában fordult elő. A *Viola canina* átlagborítása 3,7%-ról 4,6%-ra nőtt, frekvenciája 80%-nak adódott. A többi gyakori fajban (80% feletti frekvencia) érdemi változás nincs (*Antoxanthum odoratum*, *Potentilla erecta*, *Pimpinella saxifraga*, *Festuca rubra*, *Thymus glabrescens*), kivéve a *Ranunculus polyanthemus*, melynek borítása szigorúan monoton nő (0,93%-ról 1,3%-ra).

A „kontroll” területen a *Calluna vulgaris* borítása szignifikánsan nem változott, immár negyedik alkalommal ingadozik 10% körül, a frekvenciája jelentősen nem változott (64%). A *Nardus stricta* esetében a 36%-os frekvencia 54%-ra nőtt, borítása 2,5-ről 6%-ra csökkent. A *Pimpinella saxifraga*, *Antoxanthum odoratum*, *Populus tremula*, *Viola canina* értékei nem változtak számottevően.

Caricetum elatae és Caricetum acutiformis-ripariae – Lácacséke

A *Caricetum elatae* és a *Caricetum acutiformis-ripariae* társulásokat egy-egy a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozási Rendszer keretében korábban kijelölt 50 x 50 méteres mintaterületen belül elhelyezett 50 db 1 m²-es mikrokvadrátban vizsgálták. A felvételek alapján megállapítható, hogy a két mintaterületen továbbra is degradációt eredményez a térségben jelentkező aszály okozta kiszáradás, de a 2019-es évben - vélhetően a nyári esőzések miatt - alig észrevehető, kismértékű javulás volt tapasztalható. A *Caricetum acutiformis-ripariae* társulás mintaterület 2019. év elején leégett. E degradációs tényezők hatására fokozódott a terület amúgy is erős gyomfertőzöttsége. A *Caricetum elatae* társulásban a *Carex elata* és a *Carex acutiformis* mellett konstans faj a *Cirsium arvense* is. Szubkonstans a *Lysimachia vulgaris*, *Symphytum officinale* és az *Iris pseudacorus*. A korábban végzett felmérésekhez képest a *Cirsium arvense* jelentős terjedése tapasztalható. Szintén megállapítható, hogy a vizsgált területen belül egyéb gyomfajok is megjelentek (pl.: *Calamagrostis epigeios*). A *Caricetum elatae* társulást északi irányból erősen veszélyezteti az *Asclepias syriaca* agresszív terjedése.

4. Élőhelytérképezés monitoring (más szervvel végeztetett monitorozás)

1. részfeladat: Élőhelytérképezés az NBmR keretében az Aggtelek T-055 mintanegyzetben

Az NBmR T5×5_055 (Aggtelek) mintaterületének 2019. évi élőhelytérképezése során – elsősorban a korábbi térképnél mutatkozó határmegvonási, élőhelytípus-besorolási és digitalizálási hibák korrigálása érdekében – teljesen új élőhelytérkép készült. A 2019. évi térkép a természetföldrajzi és tájtörténeti okok miatt (is) viszonylag mintázott kvadrátban 474 élőhelyfoltot határolt el. Az élőhelytípusok gazdag mintázottsága az Aggtelek-Jósvafő közötti alacsony, tagolt karsztfennsík területén éppúgy megfigyelhető, mint az Aggteleki-kavicshát korábban mezőgazdasági hasznosítás (a 19. század elejéig elsősorban szántóművelés, majd azt követően legeltetés) alatt állott, de napjainkra már teljesen felhagyott, erősen cserjésedő-visszaerdősülő (jelentős részben már fás növényzettel fedett) területein (pl. Kardos-völgy és Nagy-völgy környéke). A növényzet természetességi állapota a terület zömén kedvező (a N-S-féle természetesség erdőknél és gyepeknél leggyakrabban 4-es), de egyes térségekben az invazív fajok (8 faj térképezésére került sor) térfoglalása igen jelentős. A természetközeli állapotú gyepeken és (legalább részben felnyíló vagy kismértékben bolygatott) erdőkben az inváziós lágyszárúak közül elsősorban a *Solidago canadensis* előfordulása és terjeszkedése jelent problémát, de a szántóterületeken további fajok térfoglalása is megfigyelhető. A kvadrát növényzeti állapotát alapvetően meghatározza, hogy annak cca. egyharmada (1-es N-S-féle természetességi besorolással) keskenyparcellás vagy nagytáblás szántó, illetve (szántók közé ékelődve vagy önálló blokkokban) parlagterület.

A 2008. évi és az újonnan készített élőhelytérkép összevetésével előállított változástérkép a kvadrát területén csak kevés érdemi változást mutatott ki. A zonális erdők (cseres- és gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, szubmontán bükkösök), a molyhos tölgyesek és a sziklai élőhelytípusok (szurdokerdők, törmelékletjő-erdők, sziklaerdők) esetében a két térkép közötti különbség lényegében nem valós változásokra utal, azok csupán a korábbi térképi mintázat korrekciójából fakadnak. Az érdemi változások közül megemlíthető viszont (1) a kavicshát mély talajon álló, üde tölgyeseinek regenerálódása, mezofil lomberdei fajokkal való

visszatelepülése, (2) az idegenhonos fafajú erdők (ültetett fenyvesek) kitermelések miatti, kismértékű visszaszorulása, (3) a másodlagos gyepek (egykori legelők, kaszálók) részbeni bezáródása, becserjésedése, beerdősülése, (4) ezzel ellentétes folyamatként (a Kardos-völgy térségében, relatíve kis területen) egyes cserjésedő gyepek (csarabosok) rekonstrukciója, (5) a keskenyparcellás, extenzív szántók egy részének (Aggtelek) nagytáblás, intenzívebbművelésű szántóvá alakítása, (6) egyes parlag-állapotú szántók művelésbe vétele. Az invazív fajok területfoglalásában komolyabb változás nem mutatható ki, de ennek elsősorban módszertani okai vannak (szántóterületeken a *Solidago canadensis*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Conyza canadensis* és *Erigeron annuus* bizonyosan nagyobb területeket borít, mint 10 éve).

2. részfeladat: Élőhelytérképezés az NBmR keretében a Tokaj R-122 mintanégyzetben

Az élőhelytérkép elkészítéséhez szükséges terepi mintavételezéseket, bejárásokat 2019 márciusától 2019 novemberéig végezték, több alkalommal. Az élőhelytérképezési munka során a vizsgált kvadrát területén összesen 161, egymástól jól elkülöníthető élőhely foltot észleltek. A térképezés során feladatuk volt a 2010-es monitorozáskor készített térképpel való összehasonlítás, a változások kiértékelése. Az új élőhelytérkép felvételezését és a dokumentáció kidolgozását az aktuális élőhely-osztályozási rendszer (ÁNÉR 2011) (BÖLÖNI és mtsai 2011) kategóriái és a kapcsolódó térképezési protokoll (TAKÁCS és MOLNÁR 2008) alapján végezték. A munkához a terület 2019. és 2005. évi légifotóit használták. Az archív információkkal való összehasonlításához 1952-ből, 1957-ből és 1981-ből származó légifotókat is felhasználtak.

Az élőhelytérképpel kapcsolatban összeállított dokumentációban részletesen ismertetik a térképezett terület táji, geológiai, geomorfológiai, talajtani, hidrológiai, növényzeti, tájtörténeti jellemzőit, a teljes kvadrát történetét, valamint kitérnek az utolsó térképezés óta bekövetkezett változásokra is. A kvadrátra legjellemzőbb élőhelyek esetében a fent idézett protokoll iránymutatásai alapján részletes jellemzést állítottak össze, valamint a térképen ábrázolt egyes élőhely foltokra vonatkozóan készítettek egy táblázatos összefoglalót is az egyes foltok sorszámaihoz tartozó ÁNÉR kódokkal, szöveges jellemzéssel, fajlistával, valamint természetességi értékekkel.

A legutóbbi térképezés óta bekövetkezett változásokat térképen is ábrázolták, valamint egy részletes információkkal ellátott változástáblázattal, foltonként is bemutatják azokat.

A bejárás és térképezés során fényképekkel is dokumentálták az egyes élőhely foltokat. Amellett, hogy csatolták a fotókat (93 db), készítettek egy, a felvételek részletes adatait, leírását tartalmazó összefoglaló táblázatot is.

Végezetül tematikus térképeken keresztül mutatták be a kvadrátot, az élőhelytérképet, a bejárási útvonalakat, a készített fotók helyét, továbbá az észlelt inváziós fajok elterjedési pontjait. Ez utóbbi fajokról részletes szöveges jellemzést írtak a kvadrát területére kiterjedően.

5. Közösségi jelentőségű élőhelyek monitoringja (más szervvel végeztetett monitorozás)

2019. évben 30 db mintanégyzet felmérését végezték el. Ebből 18 db új kijelölés, 12 db pedig ismétlés volt.

4030-3001 mintaterületen a csarabosban a cserjésedés/erdősülés nagyon előrehaladott, főleg *Frangula alnus* és *Betula pendula* terjed, melyek visszaszorítása indokolt lenne.

40A0 élőhelyek jó természetességi állapotúak, csupán a vadragás veszélyezteti őket. A Szögliget: Kobujanka területen 40A0 mintanégyzet kijelölésére megfelelő élőhely nem volt, ezért ez a mintanégyzet átkerült a Szádvár északi oldalára.

6190 sziklagyep élőhelyek közül a Jósvafő Nagy-oldalon található állomány fajösszetétele átalakulóban van a természetes folyamatok következtében, míg a füzéri Vár-hegyen tapasztalt nagymértékű degradálódás sajnos a rekonstrukció és a régészeti beavatkozások következménye.

6240 mintaterületek lejtősztyepprékjei természetes állapotúak, fajgazdagok. Mindezek mellett a cserjésedés és a vadtúrás veszélyezteti őket.

6410 A kékperjés láprétek erősen degradálódtak, átalakulóban vannak részben a klímaváltozás miatti kiszáradás, részben a helytelen szárazúzással történő kezelés (Kemence-patak-völgye) következtében.

6430 A magaskórósok 4-es és 5-ös természetességűek, nem veszélyeztetettek.

6520 A hegyi rétek az Aggteleki Tájegységben fajgazdagok, természetes állapotúak, kevésbé degradáltak. A Zempléni Tájegységben az Erdőbényei Fás-legelő területén erősen túllegettetett, degradált, gyomos. Javasolt a legeltetés időtartamának mérséklése, vagy az állatlétszám csökkentése. A 6520-3001 kódszámú mintaterület elnevezése téves, a terület Aggtelek: Ló-kosárban van.

9130 A Ménes-völgy bükköseiben a viharkárok, széldöntések jelentősek.

91E0 A Péter-völgyi fajgazdag égeres szarvasmarhák által taposott, legelt volt, annak ellenére, hogy a karámon kívül helyezkedik el.

91G0 A Keleméri-Mohos-tavak környékén kijelölt 2 gyertyános-tölgyes átlagos állapotú, sok benne a cser és aljnövényzetében nagy a vadkár.

91H0 A melegkedvelő tölgyesek az Aggteleki Tájegységben szépek, a Zemplénben Erdőbénye mellett degradált, akácosodik és nagyon erős a vadkár.

91M0 A Nagy-Gereben déli oldalán elhelyezkedő mészkerülő-tölgyesben az elmúlt 10 évben jelentős viharkár volt. Számos kidőlt fa látható és az erdő erősen felnyílt. Aljnövényzete az aprózódó kőzetnek és a nagy meredekségnek következtében alig van.

6. Erdészeti kezelések hatásának vizsgálata (más szervvel végeztetett monitorozás)

A miskolci Zöld Akció Egyesület 2019. őszén, 500 terepi mintapont felvételezésével végezte el a védett és ANPI vagyonkezelésben lévő Long-erdő, Sátoraljaújhely külterületéhez tartozó egyes erdőrészeleteinek természetességi vizsgálatát. Az állapotfelmérés az SH/4/13 azonosítójú „Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban” c. program során kidolgozott erdőállapot-értékelés módszertan szerint történt meg.

A síkvidéki ártéri helyzetnek megfelelően a faállománytípus-főkategóriák közül a kocsányos tölgyesek és a kőrises állományok a meghatározók. A Bodrog, a Hosszú-tó holtág és a Kapronca-ér határolta területen természetszerű erdőállományok vannak (ártéri gyertyános-kocsányos tölgyes, tölgy-kőrisszil ligeterdő), bennük nagyméretű faegyedekkel. A vízpartokon a leggyakoribbak az idős nyár- és fűzfa egyedek.

A felmérés során összesen 27 fafaj egyedei lettek azonosítva a mintaterületen. Ebből 19 őshonos, 8 pedig adventív. A leggyakoribb a kocsányos tölgy előfordulása, de sajnos a fiatal

faállományban nincs jelen, ez az újulatban is még gyakori faj, azt az invazív amerikai kőris uralja.

A gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) a mintapontok negyedén megtalálható. Az amerikai kőris mögött a második legtömegesebb invazív faj a területen, komoly természetvédelmi problémát okozva.

7. Erdődinamikai folyamatok vizsgálata (más szervvel végeztetett monitorozás)

1. részfeladat: Természetvédelmi célú erdőszerkezeti és mikroélőhely felmérés az Aggteleki Kavicsshát ANPI vagyongazdálkodásában lévő erdőtüskében

2019. évben egy maga nemében páratlan természetes erdő 45 hektárjának erdőszerkezeti felmérése történt meg az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, az Aggteleki Kavicsshátán található Kardos-völgyi erdőtüskében. A természetes erdődinamikai folyamatok mellett, már i.e. 5000 évvel a bükk kultúra telepesei is hatással voltak ezeknek az erdőknek a fejlődésére. A vizsgálati terület ősi erdőjének a természetes működését szakította meg, és eredeti állományait számolta fel részben és fokozatosan, a 18. század végétől a 19. század közepéig tartó időszakban egy intenzívebb tájhasználat, a legeltetési állattartás és a szántóföldi növénytermesztés elterjedése.

Ezen a területen a mezőgazdasági hasznosítás mintegy száz év elteltével kezdett visszaszorulni, és közel újabb száz év alatt a mezőgazdasági művelést fokozatosan felhagyták. Ennek nyomán az erdő fokozatosan és természetes úton újra birtokba vette a termőhelyét, és emberi segítség nélkül mára egy természetes állapotú, nagy szerkezeti változatosságú, a természetes „old-growth” erdőt idéző erdő jött létre itt.

Jelen vizsgálatnak a célja a jelenlegi erdőállomány szerkezeti és fajösszetételei viszonyainak meghatározása volt, annak érdekében, hogy a jelenleg is működő természetes erdődinamikai folyamatok és az esetleges erdőkezelési elképzelések hatását vizsgálni tudja a mindenkori természetvédelmi kezelő. Továbbá a későbbiekben folytatandó erdőökológiai kutatások szükségessége indokolható és megalapozott legyen.

A terepi felmérés két módszerrel történt. Az egyik módszer a 45 ha-t közel egyenletesen lefedő, mintaterület mintavétel volt, amelynek során 45 db 500 m²-es mintakörben történt az erdőszerkezeti jellemzők és a fákhöz kötődő, jellegzetes mikroélőhelyek felvétele. A másik módszert két 3000 m²-es mintaterület fatérképének elkészítése jelentette. Mindkét felmérés adatai többek között azt támasztják alá, hogy a terület erdőszerkezeti és mikroélőhelyekre vonatkozó jellemzői a természetes erdőt idézik, ezáltal ez az erdő különleges természeti értékkel bír.

2. részfeladat: Szaproxilofág bogárfajok vizsgálata az Aggteleki Kavicsshát ANPI vagyongazdálkodásában lévő erdőtüskéiben

A terepi felmérések 4 alkalommal, a 2019. év július-szeptemberi időszakában zajlottak. A mintavételezés során az egyelés, fűhálózás, fabontás, kérgezés, ill. a rönnyílások faji azonosítása érdekében a vizuális szemrevételezés módszereit alkalmazták.

A 4 terepi felmérés során 44 bogártaxon 189 adata került rögzítésre. A taxonok nagy többsége országszerte elterjedt, gyakori faj. 12 faj védett, 3 egyben Natura 2000 jelölő faj is, de ezek is meglehetősen elterjedtek és gyakoriak a hasonló adottságú magyarországi erdőkben.

Az előkerült védett fajok listája:

Diófacincér (*Aegosoma scabricorne*), Szőrös szarvasbogár (*Aesalus scarabaeoides*), Lapos kékfutrinka (*Carabus intricatus*), Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), Nyárfa-díszbogár (*Dicerca aenea*), Kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*), Laposorrú ormányos (*Gasterocercus depressirostris*), Márványos virágbogár (*Liocola marmorata*), Szarvasbogár (*Lucanus cervus*), Díszes nyárfacincér (*Saperda perforata*), Létracincér (*Saperda scalaris*).

A vizsgált terület vegyes fafaj- és koreloszlású erdőállomány, amely döntően középido korú, sok fiatal, pionír erdőfolttal. Emiatt a kezelési javaslatok is főként a különböző erdőszerkezeti elemek (eltérő korú, vastagságú, állagú holtfa, tőodvak, egyéb mikroélőhelyek, stb.) gazdagítását, sűrítését célozzák. Így számos, jelenleg a területről hiányzó szaproxylofág rovarfaj tartós megtelepedése lehetővé válna.

3. részfeladat: Nappali lepkék transztek mentén történő felmérése az Aggteleki Kavicsshát ANPI vagyonekezelésében lévő erdőrészeleiben

Az Aggteleki Kavicsshát ANPI vagyonekezelésben lévő erdőrészeleinek nappali lepkefaunájáról csupán szórvány adatok álltak rendelkezésre. Nappali lepkékre vonatkozó célzott kutatások nem történtek a területen. A természetvédelmi szempontból jelentős fajok jelenlétének illetve hiányának kimutatása után, az archív és recens adatok tükrében, ezek az információk segítséget jelenthetnek a terület megfelelő természetvédelmi kezeléséhez.

Aggtelek községhatárban, a Kardos-völgy erdőrészeleiben történt meg a nappali lepkefajok felmérése 2019-ben. A mintavételek tavasz végétől nyár végéig két hetente történtek. A transztek az erdőtömbök szélén, illetve erdei utak mentén lettek kijelölve. É-i és D-i, valamint K-i és Ny-i kitettséű erdőszegélyeken, zárt állományokban, és a felnyíló, gyepekkel mozaikoló részeken egyaránt történt transzekt kijelölés. A mintaterületek elsősorban őshonos tölgyes ill. pionír erdő állományok voltak.

A felmérés során 62 nappali lepke-fajt (*Macrolepidoptera - Diurna*) sikerült kimutatni a vizsgált területekről. A transztek közül a fajszám tekintetében legdiverzebbnek a nagyobb kiterjedésű gyepel határolt, vagy gyepfoltokkal mozaikolt, nyiladékokban gazdag élőhelyek bizonyultak, ezt követik a szántókkal határolt, vagy nyiladékokban szegény, kevésbé mozaikos zártabb erdei élőhelyek. Összesen 20 védett, természetvédelmi szempontból jelentős nappali lepke faj került elő: Kardoslepke - *Iphiclides podalirius*; Fecskefarkú lepke - *Papilio machaon*; Citromlepke - *Gonepteryx rhamni*; Ibolyás tűzlepke - *Lycaena alciphron*; Nagy tűzlepke - *Lycaena dispar rutila*; Fakó boglárka - *Cupido decolorata*; Nagyfoltú hangyaboglárka - *Maculinea arion ligurica*; Vértű-hangyaboglárka - *Maculinea teleius*; Fénylő boglárka - *Polyommatus dorylas*; Apró boglárka - *Pseudophilotes schiffmuelleri*; Kis színjátzólepke - *Apatura ilia*; Nagy színjátzólepke - *Apatura iris*; Kis fehérsávoslepke - *Neptis sappho*; C-betűs lepke - *Polygonia c-album*; Atalanta lepke - *Vanessa atalanta*; Nagy gyöngyházlepke - *Argynnis paphia*; Lápi gyöngyházlepke - *Brenthis ino*; Fakó gyöngyházlepke - *Boloria selene*; Sápadt szemeslepke - *Lopinga achine*; Kerekfoltú szerezsenlepke - *Erebia medusa*.

8. Egyenesszárnyúak felmérése (közösség és közösségi jelentőségű fajok) (más szervvel végeztetett monitorozás)

Közösségi jelentőségű Orthoptera fajok (más szervvel végeztetett monitorozás)

2019-ben az Igazgatóság működési területén négy közösségi jelentőségű védett egyenesszárnyú faj a *Pholidoptera transsylvanica*, az *Isophya stysi*, a *Paracaloptenus caloptenoides* és a *Stenobothrus eurasius* Aggtelek Húszaskői-töberben, Tokaj Nagy Kopaszon és Regéc Gyertyánkúti-réteken élő állományainak felmérését végezték el.

A Gyertyánkúti-réteken a *Pholidoptera aptera* és az *Isophya stysi* stabil állományait találták 2019-ben. A területen folyó élőhelyi és klimatikus változásoknak azonban több nyoma is megmutatkozott. A korábban itt nem jelen lévő *Tettigonia viridissima* és a *Pholidoptera aptera* stabil jelenléte az utóbbi években a montán jelleg gyengülését jelzi, ami jelentős hatással lehet a két vizsgált N2000-es faj állományaira is.

A Tokaj Nagy Kopaszon élő *Stenobothrus eurasius* állomány a 2019-es felmérés során is előkerült. A faj a hegy déli lejtőjének magasabban fekvő részén, két egymástól részben elszigetelt élőhelyfolton van jelen a felmérések tanulsága szerint. A faj állománya jelenleg bár stabil, a kis méret és az elszigeteltség miatt potenciálisan veszélyeztetettnek tekinthető.

A húszaskői töberben felmért *Pholidoptera transsylvanica* és *Paracaloptenus caloptenoides* állományok egyaránt előkerültek a felmérések során, de mindkettőn változások voltak megfigyelhetők. A *P. caloptenoides* a korábbi elterjedésen túl (déleleti kitétségű meredek töberperem és lejtő) a déli és délnyugati kitétségű, azaz északi és északkeleti töberperemeken is megtalálható volt 2019-ben. Ezzel ellentétben a *P. transsylvanica*, bár továbbra is megtalálható volt a töberaljban és a töber északi kitétségű területein, nagyobb tömegességet csak a nyugati perem cserjésedő erdőszegélyében ért el. A Zemplénben vizsgált állományhoz hasonlóan újabban itt is megfigyelhető a *P. aptera* és *P. transsylvanica* együttes jelenléte. A faj megóvása érdekében a megfelelő, főleg gyertyánsarjakkal tarkított szegélyek fenntartása elsődleges jelentőségű.

Az említett állományok megóvása a fajok és élőhelyeik rendszeres megfigyelését és ha kell természetvédelmi kezelések tervezését és végrehajtását igényli.

Orthoptera monitorozás (más szervvel végeztetett monitorozás)

2019-ben az Igazgatóság területén az aggteleki Kardos-völgy *Luzulo-Callunetum*, valamint a jósvafői Szőlő-hegy és a gömörszőlősi Zánkó-hegy *Polygalo-Brachypodietum pinnati* állományaiban került sor *Orthoptera* közösségek felmérésére a növénytani felmérésekkel összehangoltan.

A vizsgálatokra az NBmR protokoll szerint meghatározott módszertannal a vegetációs periódus három időpontjában került sor (2019. július 12-13, augusztus 18. és szeptember 13.). A felmért területeken a korábban (2013-ban, 2014-ben, 2015-ben és 2017-ben) elvégzett vizsgálatok alapján prediktálható összetételű együtteseket találtak. Bár a ritka fajok tekintetében a fajkészlet a korábbiaktól néhol eltért, az eltérések leginkább az évek közti természetes különbségekkel, illetve a mintavétel saját hibájával magyarázhatók. Sokkal jelentősebb lehet a domináns és szubdomináns fajok gyakoriságának változása. A dominancia rangsor elejét (első 5 faj) minden területen a szokott domináns és szubdomináns fajok foglalták el, úgy hogy azok az elmúlt időszakban rendre egymást váltogatták a rangsor első 3-

5 helyén. A Kardos-völgyben azonban a *Chorthippus apricarius* és a *Chrysochraon dispar* arányának fokozatos csökkenése és 2019-es eltűnése, valamint a Szőlő-hegyen a *Stenobothrus crassipes* folyamatos térnyerése egyaránt a területek szárazodását a gypszerkezet felnyílását mutatja. A változás oka egyértelműen makroklimatikus, de kérdés, hogy milyen eszközökkel lehet a folyamatot valamelyest kordában tartani, illetve milyen kezelési módok lehetnek leginkább megfelelőek jelen esetben.

A vizsgált három területen egy védett egyenesszárnyú faj állománya él a jósmafői Szőlő-hegy mintaterületén, a *Poecilimon fussi* stabil állománya volt kimutatható 2019-ben is.

Az élőhelyeket, illetve együtteseiket veszélyeztető tényezőként a szárazodást és az ezzel együttjáró gypszerkezet változás volt azonosítható a Kardos-völgy és a Szőlő-hegy esetén. Emberi tevékenységből származó bolygatás egyik területen sem volt megfigyelhető. A Kardos-völgyben korábban tapasztalt cserjésedés kedvezőtlen hatását a 2. és 3. mintavétel közt végzett kaszálás minden bizonnyal képes kezelni, de ennek eredményessége csak további megfigyelésekkel igazolható.

A jó állapotú, stabil szerkezetű együttesek védelme és esetleges változásai, valamint a védett fajok állományainak vizsgálata indokolja a mindhárom terület együtteseinek további vizsgálatát. A Kardos-völgy esetén a vadtaposás, mint veszélyeztető tényező megléte még inkább indokolja a terület megfigyelését, illetve amennyiben szükséges a természetvédelmi kezelések tervezését és végrehajtását.

9. Tiszai ingola felmérése (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A tiszai ingola (*Eudontomyzon danfordi*) felmérése a korábbi évekhez hasonlóan a faj számára alkalmas víztestek tavaszi (áprilisi) bejárásával, vizuális keresésével (egyedek, illetve ívógödrök) valósult meg. A felméréshez polarizált napszemüveg használata szükséges, amely segítségével az állatok, illetve életnyomaik a víz alatt is könnyen detektálhatók. A felméréshez beszerzett eszközök: 3 db Polaroid PLD 7006/S.

A monitorozás időpontjai és helyszínei:

2019.04.02.	Bózsva-patak
2019.04.05.	Kemence-patak
2019.04.08.	Bózsva-patak, Bisó-patak
2019.04.12.	Kemence-patak, Bózsva-patak
2019.04.14.	Tolcsva-patak
2019.04.15.	Ronyva-patak
2019.04.15.	Ménes-patak
2019.04.16.	Kemence-patak, Bózsva-patak

2019.04.18.	Kemence-patak, Bózsva-patak
-------------	-----------------------------

10. Kétéltűek és hullók monitorozása (részben más szervvel végeztetett monitorozás)

1. részfeladat: Kétéltűek és hullók monitorozása az NBmR keretein belül

2019-ben 6-6 alkalommal, 12-12 időpontban történt monitorozás összesen 9 aggteleki és zempléni élőhelyen.

Az Aggteleki karszt területén a 2001-2019 között zajlott közösségi szintű monitorozások során idáig összesen 10 kétéltű és 7 hullófaj jelenlétét sikerült kimutatni. A 2019. évben végzett fajsztű monitorozás járulékos adataként az előző évekhez képest nem kerültek szem elé a törékeny gyík példányai. A götefajok élvező palackcsapdás módszerrel való monitorozása az Aggteleki karszton a Tengersizem-tó élőhely kivételével sikeres volt. Az első márciusi időpontban, hajnalban jég fedte a tavakat, ennek ellenére már a vízben voltak a pettyes göték és áprilisban már a dunai göték is bekerültek a csapdába. 2019-ben ismét találtak olyan barna varangy tetemeteket, amelyeket madár csipegetett ki. A Vörös-tóban palackcsapdázással megfigyelt dunai göte és pettyes göte egyedszámok csökkentek. A vöröshasú unka vörös-tavi állománya szintén csökkenő jelleget mutatott. A Ménes-patak tóba torkolló, patak-menti öblözetei, amelyek korábban szaporodó helyül szolgáltak a gyepi- és az erdei békának, gyakorlatilag eltűntek. Az évekkel ezelőtti, koncentráltan, akár több százasa vagy ezresre becsült gyepi béka és erdei béka itteni szaporodó állományának csak töredékét tudták megfigyelni a területen. A két faj továbbra is jelen van a területen, de inkább a kisebb vízfoltokba, keréknyomokba rakja a petéit, amelyek átalakulási esélye sokkal kisebb. 2019-ben a Ménes-völgyi sziklafalon a fali gyík egyedszáma nem tért el jelentősen a korábbi évektől. A felmérések időpontját sikerült úgy igazítani, hogy napsütéses, szélcsendes időszakban történjék. 2019-ben a fali gyík mellett fürge gyík, zöld gyík és az erdei sikló is előfordult a monitoring területen. A Tengersizem-tó feletti csatorna 2019-ben csak részben volt elárasztás alatt, emiatt a szalamandrák csak kis mértékben tudták használni szaporodásra. Az elhúzódó aszályos időjárás miatt a szalamandra esetében koncentrált, jelentősebb egyedszámú vonulás nem volt megfigyelhető. Az alacsonyabb egyedszámok nem a populáció csökkenésére utalnak, hanem az időben és térben elhúzódó, ciklikussá váló vonulási időszaknak tudhatók be. A foltos szalamandra vonulása 2019-ben a tavaszi szárazság miatt időben elhúzódott, vonulási és szaporodási csúcsot nem tudtak mérni.

Az Aggteleki-karszt élőhelyein, ezen belül az Aggteleki (Káposztáskerti)-tó esetében a vízkormányzás jelentős mértékű javítása elengedhetetlen az élőhely ökoszisztémájának fennmaradásához. Ez a zöld varangy populáció szempontjából a legfontosabb, mivel ennek a békafajnak a vizsgált karszti élőhelyek közül messzemenően ez volt a legfőbb szaporodási területe, de már évek óta nem kerültek elő innen. A Ménes-patak torkolati szakaszán a patak medrének meanderezését megvalósító mederkialakítás visszaállítása és a hajdani ivadéknevelő kazetták iszapkotrása szükséges ahhoz, hogy az elmúlt évek több százasa vagy ezres nagyságú gyepi- és erdei béka, valamint barna varangy és foltos szalamandra populációk jelentős mértékű szaporodása lehetővé váljon. A Tengersizem-tó esetében a felső vízkormányzási csatornák minimum nyár közepéig tartó folyamatos vízellátását a területen

szaporodó szalamandrák érdekében biztosítani kell. Ugyanakkor javasolt, hogy fél méteresnél mélyebb víz ne maradjon a csatornában, mert ez gátolja a szalamandalárvák fejlődését. Ez 2019-ben csak részben valósult meg.

A Zempléni-hegységben 2019-ben is elsősorban a fajprotokollal rendelkező fajokat vizsgálták a monitoring területeken, a többi faj adatai járulékosnak tekinthetők. A pettyes- és az alpesi götte állományok vizsgálatát a Csemete-kerti tóban élvefogó palackcsapdás módszerrel, míg az István-kúti tóban „site and wait” vizuális megfigyeléssel végezték. 2019-ben a Csemete-kerti tóban a sárgahasú unka állomány kisebb egyedszámban volt jelen az elmúlt években tapasztaltnál képest. A mesterséges tó ökológiai állapotában jelentős változást nem tapasztaltak, bár a víz szintje végig alacsony volt. A megfigyelések szerint a csapadékosabb időszakban az erdei keréknyomokban meggyűlt víztérben tartózkodnak inkább az unkák, és ezek kiszáradása után emelkedik meg valamelyest a tó unkaállománya. Feltételezés szerint a sárgahasú unkák ezen a területen inkább az erdei kisebb, jobban árnyékolt víztereket részesítik előnyben, és ezek megszűnése után húzódnak be a nagyobb vízmélységű tóba. Az alpesi- és a pettyes götte 2019-ben tapasztalt gyakorisága jelentősen nem tért el a korábbi évektől, azonban a sárgahasú unka állománya sokkal nagyobb ingadozást mutat. Az István-kúti tóban 2019-ben csak kisebb mértékű állományváltozást tapasztaltak a götefajok és a sárgahasú unka esetében. Felmérési adatok szerint a Zempléni-hegységben ökológiai értelemben ez az egyik legstabilabb olyan élőhely, amely kellő egyedszámú kétéltűnek biztosít megfelelő szaporodó- és életteret, bár az évenkénti időjárás és az ehhez köthető vízszintingadozás azért mérhető hatást gyakorol a tó kétéltű közösségére. Az István-kút felé vezető kék turistaút mentén egy nyírbokrokkal tarkított, nedves láprét jellegű kaszálon található a „Nyírjes-tókanak” elnevezett kisméretű, de az elmúlt években nyár közepéig állandó víztérrel rendelkező tavacska. 2019-ben azonban nem csak a kora tavaszi időszakig volt benne víz, hanem nyár közepéig megmaradt, még ha kisebb mértékben is. Erdei béka az elmúlt évekhez képest nagyobb számban használta peterakásra a vizet, és a sárgahasú unka is huzamosabb ideig jelen volt. Az Újhatától az István-kút felé vezető turistaút menti Szpalanyica-völgy északi részén húzódó sziklakibukkanásos területen a fali gyík monitorozás adatai nem tértek el jelentős mértékben az elmúlt évektől. 2019-ben a Szpalanyica-völgybe vezető út mentén a foltos szalamandra vonulását csak részben sikerült vizsgálni, csupán egy alkalommal láttak tizenegy példányt a területen mozogni. Összességében 2019-ben a zempléni monitoring élőhelyek környezeti, ökológiai állapota alapvetően nem változott. Az István-kúti tó esetében a vízutánpótlás biztosítása (azaz a forrás megnyitása) továbbra is elengedhetetlen a tó stabil ökológiai állapotának megtartáshoz. A Csemete-kerti tó esetében szintén a vízutánpótlás és megtartás az elsődleges élőhelykezelési javaslat.

2. részfeladat: Götefajok jelenlét/hiány vizsgálata

2019-ben az Igazgatóság működési területén összesen 9 élőhelyen történt felmérés. Ezek az élőhelyek kivétel nélkül állóvizek, mint a götefajok szempontjából legideálisabb szaporodóhelyek. A mintavételek minden mintavételi hely esetében Dewsbury-götecsapdák használatával történtek. A csapdák a késő délutáni/kora alkonyati órákban kerültek kihelyezésre az adott víztér egy alkalmas (götefajok szempontjából ideálisnak tűnő) pontjára, majd a teljes éjszakán át tartó aktív üzemelést követően egy kora reggeli időpontban kerültek

kiemelésre. A módszer lényege, hogy az aljzaton közlekedő gótek bejutva a csapdába, többé már nem találják meg a kijáratot és bennragadnak.

Az alábbiakban felsorolt földrajzi egységeken – dülőkön – történtek mintavételek 2019-ben: Komjáti Major, Hidvégyardó Felső-Tapolca, Bódvalenke Partos-oldali-tó, Jósvafő Tengersizem, Tornaszentjakab Sziráki-völgy, Tornaszentandrás Út-sarki-alsó-kavicsbánya-tó, Tornaszentandrás Út-sarki-felső-kavicsbánya-tó, Büttös Rabatin, Abod Nagy-Csákány-lápa.

A mintavételi időszak április 13. és május 25. közé esett. A fent felsorolt 9 mintavételi helyről 2 hazai gőtefaj összesen 24 egyedét sikerült kimutatni. A pettyes gőte (*Triturus vulgaris*) dominált a mintavételek során: a 18 befogott egyedből 9 példány hím, ill. 9 példány nőstény volt (ivararány 1:1). A másik kimutatott faj a dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*) volt. A fajból mindössze 6 egyedét sikerült befogni, melyek közül 5 példány hím volt, és csupán egy nőstény (ivararány 5:1).

A jósvafői Tengersizem elnevezésű mintavételi helyet kivéve – mely vizének hőmérséklete jelentősen alacsonyabb a többi mintavételi hely víz hőmérsékletétől – minden további élőhelyről lettek begyűjtve egyedek, melyek a faji hovatartozás és az ivar meghatározását követően sértetlenül visszakerültek eredeti élőhelyükre.

Az eredmények alapján az Aggteleki Nemzeti Park működési területén található, gőtefajok szaporodása szempontjából alkalmas élőhelyeken jelen vannak az egyes gőtefajok, azokat szívesen felkeresik az adott régióban élő egyedek a szaporodási periódus során. Mivel a klímaváltozás hatására ezeknek a kis kiterjedésű élőhelyeknek a száma rohamosan csökken, ezért fenntartásuk és védelmük kimagaslóan fontos, nemcsak a védett gőtefajok megóvása érdekében.

3. részfeladat: Gőtemonitorozás palackcsapdák segítségével

A felmérésre 100 db hagyományos palackcsapdával, négy víztesten került sor. Két fajt, *Lissostriton vulgaris* (139 egyed), valamint *Triturus dobrogicus* (11 egyed) fogtak. A tárgyévben egy új mintaterület, a Bódvaszilas község határba tartozó Acskó lett bevonva. A fajok jelenléte és egyedszáma az előzetes várakozásnak megfelelt.

4. részfeladat: *Vipera berus* felmérése

Az Igazgatóság működési területén előfordul a fokozottan védett keresztes vipera (*Vipera berus*), melynek állományai a Zemplén területén található meg. A faj országos monitorozási rendszerének kialakítása és az előfordulási adatok egységes adatbázisba rendezése céljából a Természet Szolgálatában Alapítvány (TSZA) és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya (MME KHVSZ) szakmai együttműködésbe kezdett. Az Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztályával egyeztetett program keretében az illetékes Nemzeti Park Igazgatóságokkal együttműködő felek minden fellelhető adatforrást felkutatnak a keresztes viperák előfordulásával kapcsolatban, feldolgozva az elérhető irodalmi adatokat, illetve a fajt kutatók személyes észlelési adatait begyűjtve, valamint az Országos Kétéltű- és Hüllőtérképezés Program adatbázisában szereplő adatokat is kigyűjtik. Ezen túlmenően, terepi bejárásokkal próbálják felkutatni a még fellelhető állományokat, az állományok nagyságát és változásait, valamint az élőhelyek állapotát, és a faj előfordulását negatívan befolyásoló tényezőket.

Az irodalmi adatok feldolgozása révén eddig 40 Borsod-Abaúj-Zemplén megyei helyszínt sikerült azonosítani, ahol valaha keresztes viperákat észleltek. A Magyar Természettudományi Múzeum Herpetológiai gyűjteményében 48 térségből származó keresztes vipera található. A korábban ezeken a helyszíneken dolgozó kutatóktól további 55 észlelési adatot sikerült begyűjteni. Az Országos Kételtű- és Hullótérképezés Program honlapjára 42 keresztes vipera adat érkezett be korábban felkutatott adatoktól függetlenül, melyek szintén fel lettek töltve, így mostanra már 109 megfigyelési adat származik a Zemplénből az adatbázisban. A 2019-es év időjárási viszonyai a korábbi évekhez képest kedvezőbben alakultak, így összesen 8 helyszínről 26 megfigyeléssel bővült a tudásunk a keresztes viperák előfordulásáról. A viperák közül 5 példány fiatal egyed, 9 hím és 16 nőtény volt. A megfigyelt egyedek között két példányt elütve találtak.

11. Madarak felmérése és monitorozása

1. részfeladat: Ritka és telepesen költő madárfajok monitorozása (részben más szervezettel végeztetett monitorozás)

Az ANPI működési területén 2019-ben az adott évre kiadott protokollnak megfelelő módon zajlott a ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése. A felmérésekben az Igazgatóság Természetmegőrzési Osztálya és a Természetvédelmi Őrszolgálat vett részt, de önkéntes madármegfigyelők is hozzájárultak megfigyeléseikkel a munkához. A korábban ismert fészkelőhelyek mellett bizonyos fajok esetében szisztematikus keresés folyt újabb fészkelőhelyek megtalálása érdekében. A telepesen fészkelő madárfajok esetében általában az elmúlt években megvizsgált helyszínek lettek felkeresve újra. A ritka fajok esetében a ragadozómadarak és gallyfészkekben lakó nagytestű madárfajok esetében már a fészkelési időszak előtt több helyen történt fészektérképezés. A fészkelési időszak előtt megtalált gallyfészkek nagy része költési időszakban lett visszaellenőrizve.

A telepesen fészkelő madárfajok egy részének fészkelőhelyei szisztematikus bejárásra kerültek, és legalább egy alkalommal történt ellenőrzés a fészkelési időszak során. A felmérés során azokról a helyszínekről is begyűjtésre kerültek az adatok, ahol nem volt klasszikus értelemben vett „telep”, hanem az adott madárfaj 1-2 párban fészkel csak. Bizonyos fajok (pl. szerkők) esetében lehetnek még ismeretlen telepek, a potenciális élőhelyek egy része gyakorlatilag megközelíthetetlen, ami ellehetetlenítette azok felmérését. A Taktaközben több ismert gémtelep megszűnt 2019-ben, mert leégették kora tavasszal a fészkelőhelyként szolgáló nádast.

Ritka, stabil költőhelyű fajok. Az ebbe a kategóriába tartozó fajok esetében a legáltalánosabb módszer elsősorban a gallyfészkek (uhu esetében kőbányák, sziklafalak, szakadópartok) keresése, majd fészkelési időszakon belüli visszaellenőrzése, illetve revírek keresése volt. A felmérés bizonyos szempontból torzított, hiszen míg egyes fajok (pl. parlagi sas, vándorsólyom, stb.) fészkelőhelyei könnyen azonosíthatók, mások fészkelőhelyeit lényegesen nehezebb megtalálni, vagy a fészkelési időszak kései volta miatt (pl. darázsölyv) a fészkek visszaellenőrzése alacsony határfokkal hoz eredményt. Bizonyos fajok esetében kapacitás hiányában kevés potenciális élőhely felmérése történt meg (pl. cigányréce, fogoly, vörösnyakú vöcsök, billegető cankó), illetve vannak teljesen felmértelen területek is, ahol semmilyen adatunk nincs az adott faj állományáról (pl. uráli bagoly a Cserehátban, piros lábú

cankó a Taktaközben és a Bodrogeközben). Ezen fajok esetében az alább megadott adat sem tekinthető a teljes működési területre vonatkozó állománybecslésnek, csak az ismert lehetséges fészkelések felsorolásának.

Telepesen költő madárfajok

No.	Faj	Év	Biztosan fészkelő párok száma	Becsült fészkelő párok száma*
1.	Feketenyakú vöcsök	2019	1	
2.	Kárókatona	2019	nem történt felmérés	nem történt felmérés
3.	Kis kárókatona	2019	0	
4.	Bakcsó	2019		300
5.	Üstökösgém	2019	0	
6.	Kis kócsag	2019		5-7
7.	Nagy kócsag	2019	10	
	Nagy kócsag			71
	Nagy kócsag			8-10
8.	Pásztorgém	2019	0	
9.	Szürke gém	2019		85
10.	Vörös gém	2019		3-4
	Vörös gém			15-20
11.	Batla	2019	0	
12.	Kanalgém	2019		4
	Kanalgém			1-2
13.	Kék vércse	2019		1
14.	Gólyatölcs	2019	3	
	Gólyatölcs	2019		1
15.	Gulipán	2019	5	
16.	Székicsér	2019	0	
17.	Feketeszárnú székicsér	2019	0	
18.	Szerecsensirály	2019	0	
19.	Dankasirály	2019		80-90
	Dankasirály	2019		90-100
20.	Viharsirály	2019	0	
21.	Sztyeppi sirály	2019	0	
22.	Sárgalábú sirály	2019	0	
23.	Küszvágó csér	2019		35-40
	Küszvágó csér	2019		15
	Küszvágó csér	2019		1-2
24.	Kis csér	2019	0	

25.	Fattyúszerkő	2019		45-50
26.	Kormos szerkő	2019	0	
27.	Fehérszárnyú szerkő	2019	0	
28.	Csóka	2019	6	
	Csóka	2019		3
	Csóka	2019		3
	Csóka	2019		6
	Csóka	2019	1	
29.	Vetési varjú	2019	25	
	Vetési varjú	2019		160
	Vetési varjú	2019		40
	Vetési varjú	2019		50
	Vetési varjú	2019		60
	Vetési varjú	2019		180
	Vetési varjú	2019	34	
	Vetési varjú	2019	117	
	Vetési varjú	2019	73	
	Vetési varjú	2019	26	
	Vetési varjú	2019	25	
	Vetési varjú	2019	25	
	Vetési varjú	2019	12	
	Vetési varjú	2019	7	
	Vetési varjú	2019	6	

Ritka, stabil költőhelyű madárfajok

No.	Faj	Párok száma ¹	Biztos költések száma	Valószínű költések száma	Lehetséges költések száma
1.	Barátréce	3-4			3-4
2.	Cigányréce	7			7
3.	Fogoly	1			1
4.	Vörösnyakú vöcsök	0			
5.	Fekete gólya	32	31	1	
6.	Darázsölyv	13	7	1	5
7.	Barna kánya	2	2		
8.	Vörös kánya	1			1

9.	Rétisas	9	9		
10.	Kígyászölyv	7	4		3
11.	Hamvas rétihéja	0			
12.	Kis héja	0			
13.	Pusztai ölyv	0			
14.	Békászó sas	15	7	6	2
15.	Parlagi sas	21	20		1
16.	Szirti sas	3	3		
17.	Törpesas	0			
18.	Kerecsensólyom	4	4		
19.	Vándorsólyom	2	2		
20.	Haris	127			127
21.	Daru	0			
22.	Túzok	0			
23.	Ugartyúk	0			
24.	Széki lile	0			
25.	Nagy goda	0			
26.	Nagy póling	0			
27.	Billegetőcankó	11			11
28.	Piroslábú cankó	2		2	
29.	Uráli bagoly	25	7		18
30.	Réti fülesbagoly	0			
31.	Uhu	15	13		2
32.	Fehérhátú fakopáncs	22		7	15
33.	Szikipacsirta	0			
34.	Vízirigó	4	2		2
35.	Kis légykapó	3			3

¹Párok száma: költésbe kezdett párok száma, de ide értjük azokat a revíreket is, ahol maga a fészkek nem ismert. Értéke a sikeres, sikertelen és ismeretlen sorsú költések összege, illetve a biztos, valószínű és lehetséges költések összege (a két összeg, illetve a párok száma egyenlő szám).

2. részfeladat: Gémtelpek térképezése az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén

A vizsgálatok során az Igazgatóság megbízásából gémtelpek felmérését végezték el parti és légi számlálási módszerekkel. A mintaterületeket a nemzeti park szakemberei által kijelölt víztestek képezték. Tételesen: tiszaladányi Sulymos, Holt-Tisza, tarcali Kis-Ökör-tó és Hosszú-tó, szerencsi Pásztor-tó, sátoraljaújhelyi Néma-hegy-alja, múcsonyi Ragályi-szög és a karcsai Lábszár-mocsár. A felmérések eredményeinek összesítése alapján megállapítható, hogy a 2019-es év az elmúlt 20-25 év viszonylatában kiemelkedően rossz év volt a taktaközi és bodrogközi gázlómadár fajok fészkelési sikere szempontjából. Ugyanis a költési időszaka

előtt olyan nádtüzek pusztítottak, melyek több száz fészek pusztulását - és ami még ennél is rosszabb - több alkalmas fészkelő hely megsemmisülését eredményezték. Teljesen megsemmisült a tarcali Hosszú-tó, Kis-Ökör-tó, a karcsai Lábszár-mocsár és részben a tiszaladányi Sulymos gémtelpe. A Sulymoson ezért a 2018-as év felmérési eredményeivel összehasonlítva a nagy kócsag esetében 88%-os csökkenést, a vörösgém esetében 25-40%-os csökkenést, a kanalasgém esetében 90%-os csökkenést és a bakcsó esetében 100%-os csökkenést mutattak ki. Ismeretlen okok miatt szintén csökkent néhány faj esetében a fészkelő párok állománya a szerencsi Pásztor-tó területén is. Így a 2018-as fészkelésekkel összehasonlítva a nagy kócsag esetében 41-44%-os csökkenést, a kis kócsag esetében kb. 50%-os csökkenést tudtak kimutatni. A bakcsó esetében kb. 50%-os növekedést mutattak ki, míg a vörösgém esetében szignifikáns változást nem észleltek.

A felmérés összesen csak három vizes élőhelyen igazolta gémfélék fészkelését. A két felmérési módszer eredményeit összesítve azt becsülik, hogy a mucsonyi Ragályi-szög (Lánc-rét) területén 2019-ben mindösszesen 10 pár nagy kócsag (*Egretta alba*) fészkelte. A szerencsi Pásztor-tó területén kb. 71 pár nagy kócsag (*Egretta alba*), 5-7 pár kis kócsag (*Egretta garzetta*), kb. 300 pár bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), 3-4 pár vörösgém (*Ardea purpurea*) és 4 pár kanalasgém (*Platalea leucorodia*) fészkelte. Míg a tiszaladányi Sulymoson kb. 8-10 pár nagy kócsag (*Egretta alba*), 15-20 pár vörösgém (*Ardea purpurea*) és 1-2 pár kanalasgém (*Platalea leucorodia*) fészkelte. Ezen eredményeket az előző pontban a telepeseen költő madárfajok állományát bemutató táblázat is tartalmazza.

A bejárások során szerzett tapasztalatok alapján bemutatták a vizsgált fészkelőhelyeket veszélyeztető tényezőket és a kezelési, védelmi javaslatokat megfogalmazták a telepek sikeres hosszú távú megőrzése érdekében.

3. részfeladat: Harisfelmérés

2019-ben is kiemelt figyelmet fordítottunk a haris (*Crex crex*) állományának felmérésére. A Zempléni és az Aggteleki Tájegységben teljes felmérés történik: a faj számára alkalmas összes élőhely éjszakai bejárása során a hím jellegzetes hívóhangja alapján észlelhetők a revírek. A felmérések alapvetően a védett természeti területekre, a Natura 2000 területekre és az MTÉT területekre terjedtek ki. Az észlelt revírek középpontját GPS-készülékkel rögzíti a felmérő. Az így kapott adatok alapján történik az esetleges területhasználatok (kaszálás, legeltetés) korlátozása. 2019-ben a Bodrogzugban az árvíz időpontja és hossza miatt, a korábbi revírek töredékét regisztráltuk, ezzel együtt a magasabb térszíneken - a hasonló adottságú évek korábbi tapasztalataival ellentétben - nem észleltük az állomány növekedését. 2019-ben a közepesen gyengébb éve volt a harisoknak, a működési területünkön 127 revírt sikerült lehatárolni. Az országos állományadatokat egyelőre nem ismerjük, de a korábbi években a hazai állomány 45-50%-a is az Igazgatóság működési területén költött. Mindez komoly felelősséget ró ránk a hatékony állománymegőrzési intézkedéseket illetően (károk megelőzése, kompenzáció, hatósági korlátozás stb.).

4. részfeladat: Középfeszültségű oszlopok okozta pusztulás monitoringja

2019-ben a természetvédelmi őrszolgálat tagjai a két tájegységben összesen 828 darab középfeszültségű oszlopot mértek fel: 247 db az Aggteleki Tájegységben és 581 db a Zempléni Tájegységben.

A felmérés a két tájegységben összesen 41 községhatárt érintett, 11-et az Aggteleki Tájegységben, 30-at a Zempléni Tájegységben.

Az összes felmért oszlop közül összesen 41 oszlop alatt találtak valamilyen elpusztult állatot és ezek közül 37 oszlop alatt védett vagy fokozottan védett madár tetemét találták meg. Ezek 6 fokozottan védett faj 21 példánya, és 3 védett faj 21 példánya volt. Ebből a 41 oszlopból 14 volt védett vagy Natura2000-s területen.

A felmérésekre összesen felhasznált kilométer 1306, ebből az Aggteleki Tájegységben 280, míg a Zempléni Tájegységben 1026 km lett felhasználva.

Madárfaj	Elhullott egyedek száma
fehérgólya	15
egerészölyv	11
vörösvércse	8
holló	3
uhu	1
gyöngybagoly	1
parlagi sas	1
szalakóta	1
kuvik	1

5. részfeladat: CES (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Április 18. és július 4. között a területen a CES (Constanteffortringing in Europe – magyar megfelelőjeként Állandó Ráfordítású Gyűrűzés) standard protokollja alapján dolgoztunk. A program a 80-as években indult Nyugat-Európából. Célja egy hosszútávú monitoring rendszer működtetése, amely az élőhelyek állapotát és az élőhelyek minőségét jelző fészkelő madárfajok állományait kívánja vizsgálni. További információk az EURING honlapján olvashatóak. A program során Szalonnán 9 alkalommal, 8 hálóval végeztünk munkát – a CES protokoll alapján.

A CES protokoll időszakában, a fészkelési időben, a megszokott 9 alkalommal, 6-6 órát hálóztunk, kifejezetten a töviskes élőhelyeken (Á-NÉR: P2b). 2019-ben összesen 24 madárfaj 194 egyedét jelöltük meg, azaz mind fajsám, mind egyedszám tekintetében átlagos körüli eredménnyel zártuk az évet. A CES során új faj nem került elő. Az első két tavaszi CES alkalom időszakában még több faj vonulása tart, jellemzően akkor szoktuk fogni a legtöbb öreg barátkát. A tárgyévben azonban ebben az időszakban ez a faj is kis számban került hálóinkba és nyáron is nagyon kis számban fogtunk fiatalokat, ami ezen faj vonatkozásában gyenge költési sikerre utal. Összességében a barátka szempontjából a CES program 2004-es kezdése óta ez volt messze a leggyengébb év. A leggyakoribb fajok közül az első 2 CES alkalom során a vörösbegyek és a széncinegék is kis számban kerültek hálóba. A nyáron fogott fiatalok száma alapján utóbbi faj költési sikere az átlagosnál gyengébb volt, de 2018-hoz képest azért valamivel több fiatalot fogtunk. A fiatal vörösbegyek azonban nagy számban kerültek hálóba, ami sikeres költési szezonra utal, és szerencsére évek óta ezt tapasztaljuk. A vörösbegyek szempontjából 2004 óta ez volt a harmadik legerősebb év. További, nagyobb számban fogott fajok 2019-ben az alábbiak voltak: barátcinege, kispaszáta, meggyvágó,

csilpcsalpfüzike, feketeerigó. A kékcinegék száma 2004 óta 2019-ben volt a legalacsonyabb. A ritkábban előkerülő fajok közül a sisegő füzike és az énekes nádiposzáta 1-1 példánya érdemel említést. Visszafogtunk továbbá egy 2017-ben Tihanyban gyűrűzött cserregő nádiposzáta. Ez a faj a CES program során eddig csupán egyszer került elő, akkor egy példányát gyűrűztük.

6. részfeladat. Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás (részben saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A madárgyűrűző állomás őszi munkája 2019-ben augusztus 13. és november 4. között összesen 87 napig tartott, azaz a 2004 óta, amióta az állomás az Actio Hungarica protokoll alapján működik, a második leghosszabb program volt ez. Az őszi időszakban összesen 67 faj 13225 egyede lett megjelölve. A fajok száma valamivel az átlagos felett alakult, az egyedszám és a napi átlagos fogás azonban minden korábbi eredményt messze felülmúlt. Ebben lényeges szerepet játszott egyrészt az, hogy a 29-32, illetve a pásztnál levő hálók szomszédságában levő mintegy 1,5 ha-os szántóföldre a Császtai Bors vezér Vadásztársaság 2019-ben napraforgót ültetett, mely vadföldként lábon maradt őszi végéig. Ezen a napraforgó táblán szeptember második felétől minden nap rengeteg madár táplálkozott (elsősorban pintyfélék és cinegék), melyek közül sok akadt a hálókba. Fontos volt azonban az is, hogy az őszi szezon általában kedvező időjárási viszonyok között zajlott, ezért kevés alkalommal kellett a hálókat összehúzni.

A gyűrűzött madarak száma gyakorlatilag végig meghaladta a korábbi évek átlagát. Ennek mértéke szeptember végétől vált igazán jelentőssé, amikor más években is a vonulási csúcs kezdődik. Ekkortól kezdtek a napraforgó táblán is nagy számban megjelenni a táplálkozó madarak. Ettől kezdve több pentádban az átlagos mennyiség kétszerese került a hálóba. Még ennél jelentősebb mértékben meghaladta a fogás az átlagot október végén, amikor más években már eléggé le szokott csökkenni a területen a madarak mennyisége.

A CES programhoz hasonlóan a legnagyobb számban vörösbegyek kerültek meg, így összességében 2019 a valaha volt harmadik legerősebb éve volt a fajnak. A fogások száma egészen szeptember első harmadáig átlagos körüli volt, majd szeptember közepétől gyakorlatilag végig meghaladta azt, különösen jelentősen szeptember utolsó és október első hetében. A kedvező időjárásnak köszönhetően még október végén is átlag feletti számban volt befogva ez a faj. A gyenge CES eredmények dacára, a barátkák szintén átlag feletti számban kerültek befogásra. A fogások száma augusztusban kissé, szeptember 10-e körül jelentősebben meghaladta a korábbi évek átlagát. A széncinegét és a kékcinegét a valaha volt legnagyobb számban fogták a hálók. A széncinegét 1-2 pentádot leszámítva egészen szeptember második feléig kisebb számban, onnantól kezdve azonban október második feléig igen nagy számban, és október végén is az augusztusnál és szeptember elejénél jelentősebb számban fogták a hálók. A kékcinegék augusztusban még kisebb számban voltak jelen a területen, szeptember második felétől azonban számos pentádban - még október végén is - igen jelentős számban kerültek meg kisebb-nagyobb csapatai. A két cinegefaj egyedei jelentős számban táplálkoztak a napraforgó táblán. A 2019-es évet egyes pintyfélék soha nem látott számban történő megjelenése jellemezte, melyek szintén a napraforgó táblára jártak táplálkozni. A fogott zöldikék száma meghaladta a barátkákét, azaz a vörösbegy után ez volt a második legnagyobb számban fogott madárfaj. Az erdei pinta az ötödik leggyakoribb madár

volt 2019-ben, lényegesen több fogás volt belőle, mint például kékcinegéből. Mindkét fajra jellemző volt, hogy már augusztusban és szeptember első felében több volt belőlük, mint más években. A zöldikék száma szeptember végén kezdett el igazán emelkedni és októberben végig nagyon sok volt jelen a területen. Az erdei pintyek száma szeptember végétől október közepéig volt a csúcson, de még október végén is igen sok volt belőlük jelen a területen. A tengelicek és a fenyőpintyek száma is rekordot döntött.

A meggyvágót, a mezei poszátát, a tüzesfejű királykát, a kerti rozsdafarkút, a hegyi fakuszt és a szajkót szintén ebben a szezonban fogták a hálók eddig a legnagyobb számban. Átlagosnál nagyobb számban repültek a hálóba az ökörszemek, kis poszáták, szürke légykapók, barátcinegék, őszapók, mezei verebek és fülemülék. Az átlagosnál kevesebbet fogás volt az alábbi fajokból: erdei szürkebegy, kormos légykapó, kerti geze, citromsármány.

Októberben a téli madárvendégek közül néhány csíz-fogás volt, melyek jelentősebb csapatai 2019-ben már szeptember közepétől megfigyelhetőek voltak. Rajtuk kívül az októberi és november eleji időszakot süvöltők, két léprigó és egy fenyőrigó színesítette.

A gyűrűző állomáson 1986 óta megjelölt madarak száma a 2019-es év eredményeinek figyelembe vételével meghaladta a 177 ezret.

12. Emlősök felmérése

1. részfeladat: Kisemlős monitorozás bagolyköpet elemzéssel 1. (más szervvel végeztetett monitorozás)

2019 év folyamán a korábbi bagolyköpet gyűjtőhelyeken az Igazgatóság munkatársai által gyűjtött köpetek kerültek meghatározásra. A korábbi évekről 3 helyszínről származó 5 gyűjtés feldolgozása során 16 faj illetve fajcsoport 1699 kisemlős példánya került elő. A fajok közül érdekességet jelent a *Myotis mystacinus* és a fokozottan védett *Myotis emarginatus* előkerülése. Tanulságos a szuhafői 3 különböző évből származó gyűjtéseknél az egyes kisemlős fajok relatív gyakoriságának változása.

2. részfeladat: Kisemlős monitorozás bagolyköpet elemzéssel 2. (más szervvel végeztetett monitorozás)

Az ANPI működési területe évtizedek óta jelentős helyszíne a bagolyköpet-vizsgálatokra alapozott kisemlős-monitoringnak. A 2019-es kártalanítási keretből a korábbi években gyűjtött minták feldolgozása és értékelése történt meg. A minták többsége a Hernád-völgy és a Cserehát területéről származott. A vizsgálatok szempontjából a Hernád-völgy különösen érdekes és értékes területe hazánkban, ugyanis korábban a fokozottan védett csíkos szöcskegér számos példánya előkerült innen. Sajnos a vizsgálat évében nem kerültek elő maradványai.

3. részfeladat: Nagyragadozók felmérése (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A farkas jelenléte az ANPI működési területén néhány kistájat (pl. Tokaj hegy) leszámítva állandónak mondható. 2019-ben újonnan a Szalonnai hegységben került elő, hasonlóan mint a Szuha-völgyben, itt is várható a szaporodása. 2020-ra akár a 40 egyedet is elérheti a létszámuk, az aggasztóan növekvő illegális elejtések ellenére is. 2019-es évben igazolható szaporodás és kölyöknevelés csak az Aggteleki Karszton volt (2 kölyök). A falkákról,

valamint egyedül kóborló egyedekről is több kameracsapdás felvétel készült. Az audiovizuális észlelések több alkalommal, november-február hónapban igazolták jelenlétüket. Természetesen egy "ekkorá" állomány egy sor természetvédelmi, vadgazdálkodási, állattartási kérdést vet fel, melyekre határozott, gyors, megnyugtató válaszokat kell tudnia adni az ANPI-nak.

4. részfeladat: Pele fajok monitorozása (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A 2019-es évben összesen 4 alkalommal került ellenőrzésre a Szögliget Vidomáj-pusztán létesített peleodú telep. Az ellenőrzések az alábbi időpontokban történtek: 2019.06.04., 2019.06.19., 2019.07.26., ill. 2019.08.28., a nappali órákban, megfelelő időjárási viszonyok mellett (napsütéses, tiszta idő). A telep létesítésekor 50 odú került kihelyezésre, ez a szám azonban 2019-re 46-ra csökkent, mivel négy odú eltűnt vagy megsemmisült. Az eltűnt, illetve megsemmisült odúk számozása: 16, 31, 45 és 49. A Vidomáj-pusztán található odútelep 2013 tavaszától van ellenőrizve. A 16. és 31. számú odúk már ebben az évben sem voltak megtalálhatók, azok valószínűleg a korábbi évek során semmisültek meg. A 46. számú odú javítás után az eredeti helyére lett visszahelyezve.

Az odútelepen található 46 odú közül az alábbiakban volt pelefajokra utaló életnyom, illetve azok egyedei:

2. számú odú: húsos som (*Cornus mas*) leveleiből készült üres fészkek.

4. számú odú: adult mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*) somlevelekből készített fészkekben (EOV koordináta: 768427/357250).

15. számú fészkek: különböző fafajok leveleiből készült üres fészkek.

23. számú fészkek: régi, száraz falevelekből álló fészkek, mely el lett távolítva.

32. számú odú: falevelekből készült üres fészkek.

38. számú odú: 1 adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) falevelekből, ill. fakéregből készült fészkekben.

39. számú odú: üres, frissen épült, falevelekből álló fészkek.

40. számú fészkek: mohából készült fészkekben egy adult- és egy juvenilis mogyorós pele (*M. avellanarius*).

43. számú fészkek: adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) somlevelekből és mohából készített fészkekben (EOV koordináta: 768516/356280).

Az odúk pontos helyzetéről nincs rögzítve EOV koordináta, mivel azok egy viszonylag kis területen, közel egymás mellett, egy meglehetősen sűrű, helyenként cserjével erősen felnőtt, évtizedek óta felhagyott, külterjes gyümölcsös területén helyezkednek el.

5. részfeladat: Ürgemonitoring (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A jósvafői Lófej-völgyben található mintaterületen 2019-ben lényegesen kevesebb lakott lyukat találtunk, mint egy évvel korábban: a teljes területen 41 lyukat (2018-ban 152-t), míg a mintaterületen 16-ot (2018-ban 41-t).

13. Denevérközösségek felmérése (részben más szervvel végeztetett monitorozás)

1. részfeladat: Denevérközösségek felmérése a Zempléni Tájegységben

A monitorozás folyamán ellenőrzésre, felmérésre került a megbízásban szereplő mind az 54 nyári denevér szállásként, utódnevelő rejtekhelyként funkcionáló épület (két esetben épületegyüttes), a hét földalatti szálláshely, valamint plusz egy épület és hét egyéb földalatti szálláshely. A Zempléni Tájegységben 17 denevér faj egyedeit figyelték meg és rögzítették a rájuk vonatkozó információkat adatbázisba. A *Rhinolophus euryale* egy példányát először észlelték a tájegységben.

A monitorozásba bevont élőhelyek, és az azokat igénybe vevő fajok faji jellemzőiből adódóan nagyon nagyok a különbségek az egyes fajok előfordulási gyakorisága és az adott faj egyedszáma között.

A *Miniopterus schreibersii* egyetlen nyári kolóniával (Bomboly) volt jelen, viszont egyedszáma (7 000 ill. 8 000) megközelíti az összes többi faj észlelt együttes egyedszámát.

A *Myotis emarginatus* (minimum 5 000) a Hegyalja és a Bodrogköz területén koncentrálódik, de ennek négyötöde is egy szálláshelyen, Bodrogkeresztúron.

A *Myotis myotis* állománya (2 500) szintén egy helyre (Bomboly) koncentrálódik, bár *Myotis myotis/blythii* és *Myotis blythii* kisebb kolóniái még találhatóak a Zempléni-hegység térségében (620 egyed körül).

A *Rhinolophus ferrumequinum* (nyári és teelő együtt 1 458) elsősorban a hegyvidékhez kötődik, viszont koncentrált nagy nyári kolóniái a Bodrog mellett találhatóak.

A *Rhinolophus hipposideros* (nyári és teelő együtt 371) elsősorban a hegyvidékhez kötődik. E faj esetében is az egyedek többsége 2 kolóniába (Füzérradvány, Mikóháza) koncentrálódik.

Két faj tekinthető általánosan elterjedtnek, viszont kisebb észlelt egyedszámmal. Az *Eptesicus serotinus* (kb.320) mindenütt jelen van, de nagyobb kolóniái a Hernád-völgyben jellemzőek.

A *Plecotusaustriacus* (kb. 370) állománya és nagyobb kolóniái egyenletesen oszlanak meg.

Egy-egy ismert nyári kolóniával és a szokásos állomány nagysággal volt jelen a *Pipistrellus pipistrellus* és a *Myotis dasycneme*.

A tipikusan erdei élőhelyekhez kötődő fajokat (*Barbastella barbastellus*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis brandtii/mystacinus*, *Myotis daubentonii*, *Myotis nattereri*, *Myotis mystacinus*) egy-két teelő példány képviseli.

A *Miniopterus schreibersii*, a *Myotis emarginatus*, a *Myotis myotis* és a *Rhinolophus ferrumequinum* észlelt állománya a korábbi évekhez képest jelentős gyarapodást mutat, a többi faj esetében jelentős változást nem érzékeltek.

Rendkívül fontos, hogy az Igazgatóság részéről folyamatos legyen a kapcsolattartás, rendszeres az ellenőrzés a jelenleg is felújítás alatt álló élőhely (Füzérradvány), valamint a felújítást elkezdett (pl. Sátoraljaújhely), illetve a felújítást tervező helyszínek és tulajdonosaik esetében. Csak így van esélyünk a még meglévő kolóniák hosszú távon is eredményes megőrzésére.

2. részfeladat: Denevérközösségek felmérése az Aggteleki Tájegységben

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területe denevérfaunisztikai szempontból hazánk legalaposabban feltárt területe. Mivel jó állapotú szállások és táplálkozóhelyek szerencsére még nagy számban vannak itt, ezért figyelemre méltó a denevérfauna

fajgazdagsága és az állományok nagysága. A nagy és kereknyergű patkósdenevérek, valamint a csonkafülű denevér közösségei nemzetközi szinten mérve is kiemelkedő értéket jelentenek. 2019-ben a program keretében 16 helyszínen lettek vizsgálva a barlangi szaporodó állományok, 18 felszínalatti üregben a telelő denevérek, míg 31 helyen az épületekben nyári szállást foglaló közösségek. A területen tapasztalható állományalakulások összhangban vannak az országos trendekkel. Az NBmR-program keretében 2004 óta gyűjtött adataink azt mutatják, hogy a terület nagy Myotis-állományai intenzíven csökkennek, de ugyanez mondható el a csonkafülű denevérekről is. A kis patkósdenevérek létszáma azonban növekedik, míg a nagy patkósoké stabilnak tekinthető. Az elmúlt években jelentős előrelépés történt több fontos denevérszállás stabilizálásában (Szendrő Csehi-hegy, Edelény Mogyoróstető, esztramosi bányavágatok), 2019-ben kiemelkedő fontosságú volt a beavatkozások hatásának monitorozása. Több denevérszálláson mikroklimatikus adatok is felvételre kerültek, amiket a klímaváltozás denevérekre gyakorolt hatásainak jobb megértéséhez, illetve a szálláshelyeket érintő beavatkozások értékeléséhez tudunk felhasználni.

14. A Keleméri Mohos-tavak TT területén végzett rekonstrukció monitoringja (részben más szervvel végeztetett monitorozás)

A Kismohoson elkészült a fák ritkítása előtti alapállapot rögzítése. A faegyedek kiemelése után megnövekvő fény hatására feltehetően megnő az edényes fajok (pl. *Juncus effusus*, *Thelypteri spalustris*) borítása. A fák párologtató hatásának csökkenése miatt a vízszint magasabb lesz, aminek hatására várhatóan a tőzegmohák borítása fog nőni visszaszorítva a nem kívánatos edényes növények túlburjánzását. A három transzekt mentén 28 mohafaj előfordulása lett regisztrálva, köztük hat tőzegmoha faj. A tőzegmohák mellett leggyakoribb faj a *Polytrichum commune* volt. Megemlítenéd a *Callicadium haldanianum* mohafaj, amelynek hazai előfordulásáról csak néhány éve vannak ismereteink.

A folyamatos, több évre visszamenő kutatásoknak és monitorozásoknak köszönhetően Igazgatóságunk munkatársai hatékonyan részt tudtak venni a kötelező országjelentés összeállításában. Az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke és a madárvédelmi irányelv 12. cikke szerinti kötelező országjelentést 2019-ben kellett leadni a Bizottság részére. A jelentés előkészítését 2018-ban kezdtük el, majd több egyeztetés eredményeként a térinformatikai állományokkal kiegészített végleges adatlapokat 2019-ben adtuk át az Agrárminisztérium részére. A munkát igazgatóságunk Természetmegőrzési Osztálya koordinálta, de nagy szerepet vállalt az adatszolgáltatás elkészítésében a Természetvédelmi Őrszolgálat is. Végeredményként az élőhelyvédelmi irányelv országjelentéséhez 16 növénytaxonról, 38 élőhelyről és 62 állattaxonról adtunk le adatlapot. A madárvédelmi irányelv végrehajtásához kapcsolódó jelentéshez pedig 80 madárfajról adtunk le adatlapot.

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

2019 során nem történt a Biotika adatbázisba feltöltés, mivel az Agrárminisztérium ezt nem kérte.

Modul neve	Betöltött adatok mennyisége	Betöltésre előkészített adatok
Ingatlan nyilvántartás		
a, Földrészlet	cca. 19 113*	nem értelmezhető
b, Alrészlet	cca. 23 160*	nem értelmezhető
c, Geometria	cca. 120 454*	nem értelmezhető
Vagyonkezelési		
a, Saját vagyonkezelés	cca. 2 987*	naprakész
b, Szerződés	cca. 66*	naprakész
Egyedi tájérték	cca. 3 227*	3 664, naprakész
Biotika	81.122	840.259 (ebből 2019-ben gyűjtött: 55.630)
Összesen	cca. *	

*OKIR-TIR rendszer feltöltés és tesztelés alatt

4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)

2019-ben az Agrárminisztérium felé teljesítettük a 2018-as évben felmért Natura 2000 élőhelyek és fajok helyzetértékelését az Európai Unió felé küldendő beszámolóhoz.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, elmúlt évben készült)

A kezelési tervek elkészítéséért, szakmai koordinációért az ANPI Természetmegőrzési Osztálya felelős. Tárgyévben új természetvédelmi kezelési terv nem készült, de a minisztérium kérésére módosítottuk az ANPI kezelési tervét.

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek (meglévő, elmúlt évben készült)

2019-ben a HUBN20073 Bodrogszegi Várhegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve készült el, mellyel együtt az Igazgatóság összes kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területének van már fenntartási terve.

Eddig elkészült fenntartási tervek:

Site neve	Fenntartási terv (előrehaladási jelentés)	Fenntartási terv (zárójelentés)	Egyeztető tárgyalások	Forrás
HUAN20002 Rakaca-völgy és oldalvölgyei	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20003 Bódva-völgy és Sas-patak völgye	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20004 Hernád-völgy és Sajóládi-erdő	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20005 Szuha-völgy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20006 Sajó- völgy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20081 Long-erdő	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint

HUBN20074 Tállyai Patócs-hegy – Sátor-hegy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20077 Erdőbényei-Olaszliszkai magyar nőszirmos	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20090 Komlóscai Mogyorós-tető és Zsidó-rét	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20075 Sárospataki Mandulás	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN21009 Mádi Kakas-hegy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN21008 Mádi Bomboly-bánya	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20093 Bózsvai Temető-alja	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint

HUAN21007 Bózsva-patak	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20082 FelsőregmeciRonyva	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20071 Bodrogzug és Bodrog-hullámtere	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015
HUBN20072 Tokaji Kopasz-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015
HUBN20078 Pácsi Mosonna-erdő	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési

				<p>fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015</p>
<p>HUBN20079 Révleányvári-erdők</p>	+	+	+	<p>A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015</p>
<p>HUAN20001 Aggteleki-karszt</p>	+	+	+	<p>A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/608/1/2016</p>
<p>HUBN20087 Baskói-rétek</p>	+	+	+	<p>A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi</p>

				kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/608/1/2016
HUBN20089 Füzéri Pál-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/608/1/2016
HUBN20088 Regéci Vár-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/559/2/2017
HUBN20092 Telkibányai Király-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű

				fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/559/2/2017
HUBN20085 Északi-Zempléni-hegység	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/559/2/2017
HUBN20084 Központi-Zempléni-hegység	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/559/2/2017
HUBN20073 Bodrogszegi Vár-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat

				keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/150/3/2019
--	--	--	--	---

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Az Igazgatóság működési területén a gyepeknek kiemelkedő ökológiai és tájképi jelentősége van, mivel ezek a többségében hagyományos gazdálkodás által kialakított és fenntartott, védett és közösségi jelentőségű fajok jelentős állományainak életfeltételeket nyújtó területek biztosítják a biodiverzitás és a tájkép szempontjából is rendkívül fontos mozaikos élőhely- és tájszerkezetet. A nyílt gyepes területek számos védett ragadozómadár táplálkozó helyei, többek között az országos jelentőségű állománnyal rendelkező parlagi sasnak (*Aquila heliaca*) és a békászó sasnak (*Aquila pomarina*). Ezeknek a fajoknak az életfeltételeit jelentősen veszélyezteti a nagytestű ragadozó madarak fő táplálékforrását jelentő ürge (*Spermophilus citellus*) állományainak drasztikus csökkenése. Számos olyan gyepes élőhelyhez kötött védett, illetve közösségi jelentőségű állat- és növényfaj van, amelynek hazai állománya teljes egészében, vagy nagy részben az Igazgatóság működési területén található. Ilyen például a tornai vértő (*Onosma tortense*), az osztrák sárkányfü (*Dracocephalum austriacum*), amelyek hazánkban kizárólag az Aggteleki-karszton fordulnak elő, a janka sallangvirág (*Himantoglossum jankae*), a bennszülött magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*), az illatos csengettyűvirág (*Adenophora liliifolia*), az állatfajok közül az erdélyi avarszöcske (*Pholidopterans sylvanica*), az eurázsiai rétisáska (*Stenobothrus eurasius*), a Stys-tarsza (*Isophya stysi*). A ritka, illetve eltűnőben lévő fajok közül feltétlenül megemlítendő a gömbös kosbor (*Traunsteinera globosa*), az állatfajok közül a vérfű hangyaboglárka, (*Maculinea teleius*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a hasas törpecsiga (*Vertido moulissiana*). Természetvédelmi szempontból szintén jelentősek a sztyepprétek védett és jelölő karakterfajai, mint például a piros kígyószisz (*Echium maculatum*) és a leánykörtörce (*Pulsatilla grandis*).

A gyepes élőhelyek kiterjedését csökkentő, ökológiai funkcióinak érvényesülését veszélyeztető, korlátozó és degradációhoz vezető tényezők és folyamatok a gyepes élőhelyek jelentős részét érintik és aktív beavatkozást igényelnek. Az Igazgatóság működési területén lévő gyepeket jellemzően a hagyományos tájgazdálkodás hozta létre és tartotta fenn. A legeltetés és kaszálóként való használat visszaszorulása a gyepterület megváltozását és a

szukcessziós folyamatok (cserjésedés, fajok megjelenése és növekvő térfoglalása a gyepeken) akadálytalan érvényesülését eredményezte, mindezek következményeként az egybefüggő füves területek kiterjedése csökkent, florisztikai összetétele megváltozott, elszegényedett, természetvédelmi szempontból értékes fajok populációi tűntek el a cserjésedett, fásodott területekről. A térfoglaló cserje- illetve fajok csak kisebb része őshonos, többségében tájidegen (pl. akác, erdei- és fekete fenyő) és idegenhonos fajok térfoglalása tapasztalható, amelyek jelentős része inváziós faj. A szukcesszió jellemzően nem hozott létre a fajgazdag gyepek helyén természetvédelmi szempontból értéket képviselő más típusú élőhelyeket, ezért a szukcessziós folyamatok visszaszorításával és a térfoglaló cserje- és fajok egyedeinek eltávolításával elsősorban az eredeti élőhelyi állapot megőrzése, illetve aktív élőhely-fejlesztési beavatkozásokkal történő visszaállítása a természetvédelmi cél.

Az élőhelyek többségét a természetes szukcesszióból adódó változások mellett a 1143/2014/EU rendelet hatálya alá eső IAS fajok veszélyeztetik. Ezen fajok felmérését és monitorozását folyamatosan végeztük, melynek eredményeit a 4.2. fejezetben részletesen bemutatjuk.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00051 c. projekt keretében elkészült, 5000 példányban a „Fékezzük meg az inváziós növényeket” c. tájékoztató kiadvány. A kiadványt a projektterület érintett önkormányzatainak segítségével eljuttattuk a lakossághoz.

A karsztos fennsíki és a hegyi rétek egy kisebb részét a területen gazdálkodók kaszálással, ahol a cserjésedés miatt szükséges volt, szárzúzással kezelték és kis kiterjedésben extenzív legeltetés is megvalósult. A legeltetés 2019-ben több folton is szünetelt, amely az eddig legelt területek gyeptípusainak regenerációját eredményezte. A legeltetés elmaradása viszont a vaddisznó kártételét növelte.

Az Igazgatóság működési területén természetvédelmi szempontból jelentős vizes élőhelyek találhatóak. Ezek közül kiemelendők a világörökség részét képező és részben Ramsari területnek minősülő Aggteleki Nemzeti Park területén lévő állóvizek és vízfolyások, a Keleméri Mohos-tavak területe, a nagy részben Ramsari terület Bodrogszeg, a Long-erdő, valamint a Zempléni Tájvédelmi Körzetben lévő patakok. A vizes élőhelyek vízellátottsága az elmúlt időszakban egyre inkább ingadozott, számos veszélyeztető körülmény hat kedvezőtlenül ezekre az élőhelyekre (klímaváltozás, tápláló vízforrások vízhozamának csökkenése), eutrofizáció, szukcessziós folyamatok, idegenhonos inváziós fajok terjedése; túlszaporodott nagyvadállomány. A nyílt vizes élőhelyek beszűkülése az eutrofizációs folyamatok mellett az inváziós növényfajok térhódításának tudható be. Ezt a folyamatot erősíti a klímaváltozás miatt megváltozott csapadékeloszlás és a hófelhalmozódás, hóolvadás következtében időben eltolódott (jeges ár), vagy megszűnt (zöldár) árvizek hatása. Az egykori holtmedrek feltöltődése azok megszűnéséhez vezet, továbbá a potenciális fészkelő- és táplálkozóterületet jelentő part menti részeket özönnövényfajok töltötték fel. E fajok sűrű egyedszáma a nyílt vízfelületek megközelítését is lehetetlenné teszi.

A Keleméri Mohos-tavak TT Igazgatóságunk és az egész ország egyik kiemelkedő természeti értéke, melynek megőrzése Igazgatóságunk feladata. E feladat végrehajtása érdekében természetvédelmi célú kezelési beavatkozások szükségesek. A Nagy-Mohoson az 1920-as években egy lecsapoló árkot létesítettek. Egy korábbi élőhelyrekonstrukciós munka során az

árok láphoz csatlakozó részét agyaggal eltömítették. Az elmúlt évek során ennek állapota drasztikusan romlott, így a korábbi elzárás már nem megfelelő, a víz folyamatosan elfolyik. Emiatt feltétlen szükség lenne a vízlevezető árok ismételt lezárására, a terület agyaggal történő feltöltésére, ugyanis a nád ismét intenzíven terjedni kezdett. Legnagyobb feladatnak számít a lápok körül található lag-zóna kotrása. Ez a nyílt vízi rész segít abban, hogy az úszó tőzegmohaláp ne „üljön le”. Amennyiben ez bekövetkezik, a területen felgyorsulhat a szukcesszió, így veszélybe kerülnek a természeti értékek.

A jósvafői Tergerszem-tó medre az utóbbi évtizedekben jelentős mértékben feliszapolódott. Ennek eredményeképp a meder szélén egyre terjed a mocsári növényzet (vízi harmatkása, ágas békabuzogány) és a mederben a hínárnövényzet (úszó békaszőlő) a nyílt vízfelület rovására.

A Bodrogzug területén megvalósult beruházások folytán a vízellátás javult, azonban a terület vízellátásának gerincét képező Bodrogzugi I. és II. főcsatorna Bodrog folyóba bekötése feltétlenül szükséges. A Long-erdő TT területén lévő régi műtárgyak akadályozzák a víz áramlását, a vízállások feltöltődtek és jelenleg nincsenek összeköttetésben a Bodrog folyóval. A szerencsi cukorgyári ülepítőtavak területén olyan vizes élőhely alakult ki, amely számos közösségi jelentőségű és védett madárfajnak is háborítatlan élőhelyet biztosít. A folyamatos vízellátás biztosítása érdekében beavatkozás szükséges. A Zempléni Tájvédelmi Körzet patakokban és vízfolyásokban gazdag, amelyek ökológiai zöld folyosó szerepét is betöltik amellet, hogy a medrek, illetve a parti sávok sok védett fajnak biztosítanak élőhelyet, ivóhelyet. A keresztirányú átjárhatóság, a változó vízmélység, esés és sebesség a feltöltődés és más tényezők miatt a természetes állapothoz képest romlott.

A különböző hegyvidéki és ártéri erdőtürsulások, valamint erdei tisztások, vízállások, változatos élőhelyeket biztosítanak számos védett, illetve közösségi jelentőségű fajnak, azonban az erdőállomány természetességi állapota többségében kedvezőtlennek mondható.

Az erdők hosszú távú fennmaradása, természetes megújulása érdekében az őshonos állomány korosztályszerkezetének, minél nagyobb széthúzása szükséges, amely szálalóvágásokkal és szálalásokkal történhet, a Pro Silva erdőkezelés elvei szerint. Ez a tevékenység nem az erdőtervekben biztosított fakitermelési lehetőségek teljes kihasználását, hanem az erdők és az erdőlakó fajok védelmét, megőrzését tekinti prioritásnak.

Az erdők természetes szerkezete, a stabil ökoszisztéma, a változatos élőhelyszerkezet, az erdei élővilág biológiai diverzitásának alapja. A természetes erdők jellemzője többek között az őshonos fajösszetétel, a természetes megújulást biztosító korosztályeloszlás, elegyesség és színtezettség. Az erdőszerkezeti változatosság bővítése a korosztályszerkezet megváltoztatása és ezáltal a természetes erdődinamikai folyamatok érvényre juttatása, több évtizedes tervszerű tevékenységet igénylő folyamat, amelynek alapja a fejlesztési időszakban a sürgős beavatkozások elvégzésével és az erdészeti infrastruktúra kialakításával teremthető meg.

A tájidegen és idegenhonos fafajok jelenléte és terjedése, a termőhelyet és az ökoszisztémát károsító hatása jelentős problémát jelent. A tájidegen fafajok egyrészt az ún. kultúrerdők (pl. fenyvesek, akácok) és a faültvények (nemesnyár) formájában, valamint az őshonos állományokban – legnagyobb arányban az átmeneti erdőkben – mozaikos, vagy szórványos elhelyezkedésben vannak jelen. Az Aggteleki tájegységben a tájidegen akác és fenyőfélék

jelenléte jellemző, az inváziós fajok közül a bálványfa terjedése jelenti a legnagyobb problémát. A Zempléni tájegységben a tájidegen fajok közül a nemesnyár ültetvényerdők foglalják el a legnagyobb területet a Bodrogzug TBTK és a Long-erdő TT területén, a hegy- és dombvidéki erdő területeken pedig elsősorban a fehér akác állományai vannak jelen, az inváziós fafajok közül elsősorban az amerikai kőris terjedése fenyegeti az őshonos állományokat, amelynek a természetes felújításokra gyakorolt allelopatikus hatása is jelentős. Az ártéri területeken különösen nagy problémát jelent a gyalogakác terjedése, amely az erdők mesterséges felújítása során víz- és tápanyag-konkurrenciát is jelent. Az özönnövény-fajok jelentette nyomás az ártéri területeken hatalmas, a folyók által szállított propagulumok folyamatos fertőzést jelentenek.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő 13229,2820 ha területből 11110,8816 ha van saját használatban, ebből az Aggteleki Tájegységben 35 községhatárban 6471,7767 ha, a Zempléni Tájegységben 34 községhatárban 4639,1050 ha.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság használatra kiadott területe 2019. évben 2118,4004 ha volt, ebből pályáztatás nélkül került kiadásra 32,9934 ha.

A saját használatban lévő és haszonbérbe adott területek művelési áganként az egyes tájegységekben:

Aggteleki tájegység:

<i>Művelési ág</i>	<i>Összkiterjedés (ha)</i>	<i>Saját használatban</i>		<i>Haszonbérbe adva</i>	
		<i>ha</i>	<i>%</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>
Szántó	436,8291	410,2262	93,91	26,6029	6,09
Rét	366,2298	358,9470	98,01	7,2828	1,99
Legelő	1525,5654	1351,1379	88,57	174,4275	11,43
Szőlő	4,0699	4,0699	100,00	0,0000	0,00
Gyümölcsös	4,7931	4,7931	100,00	0,0000	0,00
Erdő	4130,4080	4128,9591	99,96	1,4489	0,04
Fásított terület	8,4983	8,4983	100,00	0,0000	0,00
Kivett	205,1452	205,1452	100,00	0,0000	0,00
Összesen	6681,5388	6471,7767	96,86	209,7621	3,14

*A tárgyévben vásárolt ingatlanok nem szerepelnek a tájegységben.

**A „Haszonbérbe adva” rovatban szereplő területek esetében 2019. évben megszűnt 2 haszonbérleti szerződés (5,4497 ha szántó művelési ágú terület).

Zempléni Tájegység:

Művelési ág	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
		ha	%	ha	%
Szántó	122,3208	99,8915	81,66	22,4293	18,34
Rét	2224,4180	859,7760	38,65	1364,6420	61,35
Legelő	958,3625	437,9416	45,70	520,4210	54,30
Nádas	23,6300	23,6300	100,00	0,0000	0,00
Erdő	2282,1898	2282,1898	100,00	0,0000	0,00
Fásított terület	20,2782	19,1322	94,35	1,1460	5,65
Kivett	916,5439	916,5439	100,00	0,0000	0,00
Összesen	6547,7432	4639,1050	70,85	1908,6383	29,15

*A tárgyévben vásárolt ingatlanok nem szerepelnek a tájegységeknél

**A „Haszonbérbe adva” rovatban szereplő területek esetében 2019. évben felmondásra került 1 haszonbérleti szerződés (71,3642 ha rét művelési ágú terület).

Igazgatóságunk kapacitásainak határai között folyamatosan törekszik a saját használat és kezelés kiterjesztésére, mert ez biztosítja leginkább a védett területek megfelelő kezelését és a természeti értékek megővését.

A két tájegység között a kezeléshez szükséges feltételekben továbbra is jelentős különbség van, és ez tükröződik a kezelés, illetve a hasznosítás módjában is. A korábbi KEOP pályázati forrásból történt gépbeszerzésnek köszönhetően az Aggteleki Tájegységben 2019. évben a saját vagyongazdálkodásban lévő területek szinte teljes egészében (96,86%) saját használatban és kezelésben voltak, mindössze 209,7621 ha volt haszonbérbe adva. A saját kezelési infrastruktúrával továbbra sem rendelkező Zempléni Tájegységben a saját használat aránya összességében 70,85%, 1908,6383 ha terület haszonbérbe adással hasznosított. Az erdők, fásított területek, szőlők, gyümölcsösök, nádasok és kivett területek esetében mindkét tájegységben a saját használat aránya gyakorlatilag 100 %-os, a szántók esetében pedig meghaladja a 80 %-ot. Az Aggteleki Tájegységben a rét művelési ágú területek 98,01%-a (358,9470 ha), a legelő művelési ágú területek 88,57%-a (1351,1379 ha), míg a Zempléni Tájegységben a rét művelési ágú területek 38,65%-a (859,7760 ha), a legelő művelési ágú területek 45,70%-a (437,9416 ha) van saját használatban.

Művelési ágat tekintve tehát a két tájegységben legeltetésre, kaszálásra 1218,7229 ha rét és 1789,0794 ha legelőterület állna rendelkezésre, de tisztában kell lenni azzal a ténnyel, hogy a földhivatali nyilvántartás szerinti művelési ágak sok esetben nem a valós természetbeni állapotot és területhasznosítást tükrözik. A területek egy része inváziós és őshonos fászfűveléssel a becserjésedés, beerdősülés valamelyik stádiumában van. A KEHOP program keretében megvalósítandó pályázatainkban kiemelt cél mind a két tájegységben egy nagy

léptékű rehabilitáció megvalósítása és a helyreállított területek hosszú távú fenntartását is biztosító infrastruktúra megteremtése.

A saját használatban lévő területeken 2019. évben – a két tájegységben - elvégzett kezelési tevékenységet az alábbiakban részletezzük.

Aggteleki Tájegység

Az Aggteleki Területkezelési Osztály (továbbiakban: ATO) az Aggteleki Tájegység saját vagyonkezelésben lévő - elsősorban a védett természeti területeken elhelyezkedő - erdő, rét, legelő, szántó és külterjes gyümölcsös művelési ágú területek kezelésével kapcsolatos feladatokat látja el. A tájegység saját vagyonkezelésben és használatban lévő területeiből **4565,68 ha** üzemtervezett erdőt kezel, melyből 4128,9591 ha van erdő művelési ágban. A fennmaradó egyéb művelési ágú saját használatban lévő területek nagysága **2342,8176 ha**, ennek a területnek mintegy felén, cc. 1000 - 1100 ha-on végez rendszeres területkezelési tevékenységet. Ezen túl az Északerdő Zrt. vagyonkezelésében lévő 92 ha - rét, legelő művelési ágú - területre van érvényes együttműködési megállapodás, melynek keretében pásztoroló legeltetéssel, kaszálással, takarmány betakarítással hasznosítjuk a területet. A rét, legelő és szántó területeken végzett kezeléssel egyúttal a hucul lóállomány téli takarmányszükségletét is – az időjárástól függő mennyiségben – elő tudjuk állítani.

Kaszálóként hasznosított terület

Gyep, legelő és kaszálóterületek kezelése, fenntartása:

Összesen 710 ha-on végeztünk gépi beavatkozású kezeléseket, illetve 195 ha-on legeltetés történt. A kezelt gyepeken 396,72 hektáron kaszálás, rendkezelés, bálázás történt, melynek 80 %-át saját gépekkel, 20 %-át vállalkozókkal végeztettünk. A fennmaradó 313,28 ha-on - legelőápolás, tisztító kaszálás, szárzúzás történt, melyet – pályázat és szerződés megkötése után – vállalkozókkal végeztettünk.

A hucul ménessel három helyszínen (Gergés, Csemer-völgy és Perkupa istálló fölötti rész) rendszeresen legeltettünk.

Hucul lovakkal legeltetett terület az Aggteleki Tájegységben

Szántóföldek művelése:

A szántóföldi művelésre alkalmas területből 80,41 ha műveltünk, ebből 36,00 ha-on termeltünk szemes takarmányt - takarmányzab (21,00 ha), kukorica (15,00 ha) - évelő egyéb keveréket 40,11 ha-on természetttünk. Vállalkozó munkáját csak a vetéshez és aratáshoz vettük igénybe. A zöldítés szabályai miatt 4,3 ha ugarterületet hagytunk.

A 2019-es év első hónapjai kevésbé aszályosan alakultak, mint az előző évben és ez megmutatkozott a betakarított szemes és szálás takarmány mennyiségében egyaránt. Szerencsére a kukorica elvetése után csapadékosabb időjárás következett, így ebből a terményből kifejezetten jónak mondható termést sikerült betakarítani.

A 2019-ben betakarított takarmány mennyisége az alábbiak szerint alakult:

A gyepeken, kaszálókon betakarított mennyiség:

- szalma körbála 385 db
- kukorica góré 180 db
- széna körbála 2065 db

A szántókon termelt mennyiségek:

- takarmány zab 253 q
- takarmány kukorica 1300 q

A fenti mennyiségek adták - adják a lóágazat számára a 2019-2020. évi téli takarmány bázisát.

Területmérés és adminisztrálás:

Az osztályon 1 fő egyéb feladatai mellett folyamatosan végez területazonosítási méréseket (határazonosítás, határkijelölés) és térképi adminisztrációs feladatokat. Ennek során a kezelt területek, a vad által okozott károk és az erdőterületek felmérése történik, melynek a pályázatokban való elszámolhatóság, és a területkezelési bémunkák elszámolása kapcsán van fontos szerepe.

Az Aggteleki Területkezelési Osztály további fenntartáshoz, kezeléshez kapcsolódó feladatai:

- a lóágazatban szükséges takarmány és képződött trágya szállítási feladatai,
- az Igazgatóságon jelentkező egyéb szállítási feladatok ellátása (pl. tűzifa, egyéb faanyag, rendezvényeken szükséges anyagok, eszközök stb.),
- útjavítási – karbantartási feladatok (erdei és mezei utak),
- a területkezelés teljes körű napi, heti, havi és éves adminisztrációs feladatai,
- a mezőgazdasági gépek tisztítási, karbantartási munkálatai, a kötelező szervizelések – a szükség szerinti javítások elvégzése,
- a kézi eszközök és motoros kisgépek állagmegóvása, javítása.
- az Igazgatóság területalapú támogatással (SAPS) kapcsolatos ügyeinek intézése - mezőgazdasági területeken 2019. évben 1198,5 ha támogatására nyújtottuk be igényünket,
- gazdálkodási napló naprakész vezetése,
- őshonos hucul állatállománnyal kapcsolatos adatszolgáltatások és támogatással kapcsolatos ügyek intézése,
- Központi Statisztikai Hivatalhoz, NÉBIH (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal) felé statisztikai jelentések (OSAP) küldése,
- NPTF felé küldendő vagyongazdálkodási tervek, beszámolók Osztályra vonatkozó részének elkészítése,
- az Igazgatóság szakmai-pénzügyi beszámoló – Osztályra vonatkozó részeinek elkészítése,
- az ATO éves pénzügyi tervének (bevétel – kiadás) elkészítése,
- erdőkezelést érintő Igazgatói utasítások előkészítése,
- fejlesztési terv készítése,
- elővásárlások értékelése,
- javaslatétel Vszt. hatálya alá tartozó területeket érintő vásárlások esetén.

Zempléni Tájegység

A 2019. évi területkezelési munkák éves tervezésénél ismét kiemelt figyelmet fordítottunk az inváziós növényfajok visszaszorítására. Eredeti terveink szerint a téli gyalogakác-zúzást követően nagy létszámú (750 db) szarvasmarha legeltetéssel kívántuk kiegészíteni a kezelési feladatot. Az év elején az alacsony vízállás és fagyos időszak ehhez kedvező feltételeket is teremtett, bár január végén a Tokaj-Bodrogsziget TK területére való bejutást a Bodrog befagyása nehezítette, de külső vállalkozó segítségével a jégtörést megoldottuk.

A gyalogakác visszaszorítására nézve alapvetően kedvező eseményként értékelhető a március legelején bekövetkezett tüzeset a Bodrogzug kisebb részterületein.

Kísérleteink, megfigyeléseink szerint a gyalogakác lábön álló állományát csak kis mértékben gyérítette a tűz, azonban a csíráztatási kísérleteink eredményeképpen szinte 100%-os mortalitást okozott a földfelszínen fekvő magok esetében.

A magzókorú gyalogakácok visszaszorítása nemes nyáras ültetvényerdők területén is folyt, a környező területek és közvetetten a Tisza völgyének gyalogakác maggal történő szennyezésének mérséklése érdekében.

A területek tervezett legeltetése május hónapban 3 db 250 egyedes gulyával, bérlegeltetéssel elkezdődött, kiemelt figyelmet fordítva az egybefüggő gyalogakáctól felszabadított területek kezelésére.

A csapadékos időjárás miatt azonban a Bodrogon igen magas árvíz vonult le, amely elől a gulyákat – összesen két hetet sem kitevő legeltetés után – ki kellett menekíteni, így a tervezett munka megszakadt.

Az árvízi elöntés június elejéig tartott, ezért ezeken a területeken a területkezelési munkák jelentősen visszaestek.

A legeltetést a vizek levonultával június végén folytattuk, harmadára csökkentett létszámú, 250 egyedes állománnyal. A legeltetés október elejéig tartott, a lelegeltetett terület nagysága (vegyes használat) 300 ha.

A csapadékos őszi és kora téli időszakban - a gyepterületek védelme érdekében – a gyalogakácosok szárazúzása és különösen a fásításból történő fakitermelések volumene szintén elmaradt a tervezettől. Fásításból történő fakitermelésből értékesítés 616,81 m³ mennyiségben történt.

A Zempléni Területkezelési Osztály további feladatai:

Egyéb feladatok:

- útjavítási – karbantartási feladatok (erdei és mezei utak),
- a kötelező szervizelések – a szükség szerinti javítások elvégzése,
- vadgazdálkodási, hivatásos vadászati feladatok ellátása,
- bodrogkeresztúri épület takarítási feladatai,
- bírósági tanúvallomás-tételek (2019-ben falopás és csalás büntettek ügyében),
- a kézi eszközök és motoros kis- és nagygépek állagmegóvása, javítása, javíttatása.

Adminisztratív feladatok:

- munkaidő nyilvántartás (a területkezelés teljes körű napi, heti, havi, éves adminisztrációs feladatai),
- pályázatok előkészítése és megvalósítása (KEHOP, HUSK),
- adatszolgáltatások erdőterületeket érintő hatósági feladatokhoz (erdőgazdálkodás bejelentések, erdőterv módosítások) és adatszolgáltatások nem erdőterületeket érintő hatósági feladatokhoz (fásításból történő fakitermelések) - 650 db ügyirat,
- erdőtervezésekhez kapcsolódó feladatok

- Bodrogközi erdőtervezési körzet: adatszolgáltatás, kezelési javaslat, erdőrészlet-szintű egyeztető tárgyalások – 1983 db erdő- és egyéb részlet,
- Felső-hegyközi erdőtervezési körzet: biotikai adatszolgáltatás: 1709 db erdő- és egyéb részlet,
- gazdálkodási napló vezetése,
- erdőkezelést érintő Igazgatói utasítások előkészítése stb,
- fejlesztési terv készítése,
- elővásárlások értékelése,
- javaslatétel Vszt. hatálya alá tartozó területeket érintő vásárlások esetén.

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

Aggteleki Tájegység

A KEHOP projekt kapcsán a *Solidago canadensis* faj ellen mechanikai és vegyszeres visszaszorítási tevékenységet végeztünk, melyet az 5.5. fejezet ír le részletesen.

Az ATO munkatársai a parlagfű gépi technológiával végzett mechanikai irtásában is részt vettek, a napi területkezelési feladatokkal egy ütemben, illetve szükség szerint célirányosan, kiemelten fókuszálva Aggtelek községhatárra.

Fásításból történő fakitermelés és ehhez kapcsolódó cserjeirtás, aprítékolás tíz helyrajzi számot érintett, összesen 6,93 ha területtel. A következő években a területeket géppel fogjuk szárazítani, a gyepes élőhelyekre jellemző kaszálható állapot eléréséig.

Ezen túl üzemtervezett erdőterületeinken is végeztünk olyan beavatkozásokat (szerkezetátalakítás -, elsősorban nem őshonos fafajokból álló erdőrészletek átalakítása, tisztásokon fátlan állapot visszaállítása stb.), melyek részletezésére az erdőterületekkel foglalkozó részben kerül sor.

Zempléni Tájegység

A gyepes élőhelyeket érintő rehabilitációs tevékenységünk legnagyobb részét az inváziós, kisebb részét a szukcessziós folyamatok visszaszorítása érdekében végzett munkák tették ki.

A KEHOP során tervezett élőhely-fejlesztések dokumentálhatósága, illetve a pontos alapállapot-felvétel érdekében a Debreceni Egyetem munkatársaival, illetve hallgatóival 2017. évben elkezdett élőhely-kezelési kutatási folyamatot 1 fő biológus alkalmazásával 2019-ben is folytattuk, illetve pontosítjuk.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyalogakác legeltetéssel kombinált visszaszorításának kísérletére.

Kísérleteket végeztünk továbbá a gyalogakác csírázóképeségnek vizsgálatára különböző talajtípusok és különböző vízszintek mellett. A magvak vizsgálata szkarifikálással, szkarifikálás nélkül is történt, valamint külön vizsgáltuk a természetes körülmények között (avartűz) megperzselődött magokat is.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a természeti értékek védelme érdekében (*Himantoglossum jankae*, *Orchis militaris*, *O. purpurea*, *O. tridentata*, *Cephalanthera rubra*, *C. longifolia*, *C. damasonium*, *Neottia ovata*, *Astragalus dasyanthus*, *Aster oleifolius* stb.) a Csepegő-dűlőben, valamint a Tarcal és Tokaj határában található Nagy-Kopasz és Kis-Kopasz dűlőkben cserjeirtási és idegenhonos inváziós fajok visszaszorítására irányuló élőhelykezelési feladatokat végeztünk. Szintén az előző évek gyakorlatának megfelelően természetvédelmi célú kezeléseket végeztünk a regéci Gyertyán-kúti-rét területén is, ahol kaszálást és szénagyűjtést végeztünk. A kaszált területeken az előző évek munkáinak eredményeképpen nőtt, stabilizálódott a fokozottan védett gömbös kosbor (*Traunsteinera globosa*) és sok egyéb védett növényfaj állománya.

Élőhely-fejlesztéshez kapcsoló, de alapvetően szemléletformálási tevékenységet végeztünk környékbeli iskolákban, óvodákban. Egy-egy település környékének természeti környezetét, élővilágát figyelembe véve rajzpályázatot hirdettünk Natura 2000-es jelölőfajok ábrázolására, melyek közül a legszakszerűbbekből memória kártyajátékot készítettünk KEHOP forrásból. Szintén ugyanebből a forrásból madáretetőket készítettünk és helyeztünk el 27 db iskola és óvoda udvarán, melyekhez a téli időszakban madáreleséget is biztosítottunk.

2019. júniusára elkészült a KEHOP forrásból finanszírozott bodrogkeresztúri Gazdálkodási Központ, ahová a területkezelési osztály beköltözhetett.

Az előző éven KEHOP forrásból végrehajtott kisvizes élőhely-fejlesztés kifejezetten kedvező hatással bírt a területekre.

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt)

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Klíímaváltozás:

2019-ben csak adatgyűjtés történt, adatelemzést és értékelést nem végeztünk (legutóbb 2016-ban történt részletes feldolgozás). Az adatgyűjtés folyamatosan zajlik Jósvafőn, az Országos Meteorológiai Szolgálat mérőállomásán, ahonnan a Szolgálat rendszeresen rendelkezésünkre bocsátja az adatokat. Saját adatgyűjtés történik a denevérvédelmi célú beavatkozások tervezése és hatásmonitoringja keretében kitüntetett denevérszállásokon. Itt programozható thermohigrométerekkel mérjük a szálláshelyek belső részén a léghőmérsékletet (°C) és a relative páratartalmat (%RH) 30-60 perces mintázási gyakorisággal. Jelenleg 12 szálláshelyen (bányavágatok, épületek), illetve 1 mesterséges denevérodúban (moduláris odú) gyűjtjük az adatokat. A meteorológiai adatok szerint 2019 volt a legmelegebb év Magyarországon 1901 óta, az ősz különösen meleg volt.

Az elmúlt években több védelmi célú beavatkozást végeztünk a túlmelegedésre hajlamos denevéres szálláshelyeken (szellőző rendszer kiépítése, sötét színű tetők világos tónusúra történő átfestése stb.). 2019-ben végzett rendszeres adatgyűjtéssel ezeknek a beavatkozásoknak a hatásait monitoroztuk. A denevérek utódnevelése szempontjából

leginkább a nyári hőmérsékleti adottságoknak van jelentősége, az adatok alapján ebben az időszakban is rendkívül meleg volt, a 2. legforróbb nyarat éltük meg 1901 óta.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Gyöngybagoly (*Tyto alba*): a fokozottan védett faj állományának az ANPI működési területén történő felmérése és védelme 2019-ben már 29 éves múltra tekint vissza. A tevékenység legfontosabb célja a költőállomány védelme. A faj gyakran telepedik meg épületekben, ezért rendszeresen végzünk épülettakarításokat (felhalmozódó köpetek, hulladékok letakarítása), mely alapvetően szolgálja az épületlakó fajoknak a kezelők általi elfogadását. Bár nagyobb számban helyeztünk ki költőládákat (45 darab most is üzemel), az állományt inkább a hagyományosabb költőhelyeken próbáljuk meg fenntartani. Rendszeresen történik sérült gyöngybagolyok mentése, a veszélyeztetett költések átmeneti vagy végleges áttelepítése is. A denevérfelmérésekhez kapcsolódóan mintegy 120 településen a gyöngybagolyok felmérése is megtörtént, de 2019-ben egyetlen helyen sem került elő a faj.

Haris (*Crex crex*): 2019-ben a Natura 2000 támogatásokhoz, illetve a védett területeken végzett kaszálások engedélyezéséhez kapcsolódóan igyekeztünk megőrizni a harisállományt. Intenzív terepi felmérésekkel alapoztuk meg a hatósági adminisztratív védelmet. 2019-ben 127 revír vált ismertté a működési területünkön.

Földalatti szálláshelyeken élő, illetve erdő- és épületlakó denevérfajok védelme: 2019-ben a legjelentősebb beavatkozások a kármentesítési és kármegelőzési program keretében (takarítások, kisebb védelmi intézkedések – Trizs, Szőlősardó, Pányok, Vizsoly, Perkupa, Alsószolca, Sajólád, Viszló, Égerszög), illetve a denevérvédelmi KEHOP-pályázatban valósultak meg (Szinpetriben református templom teljes tetőcsere denevérbarát módon). Lakossági kérésre denevérvédelmi intézkedéseket végeztünk (kitelepítés – kizárás, mentés) 12 alkalommal (Sajólád, Miskolc, Szerencs, Kazincbarcika, Szuhakálló, Edelény, Jósvafő), amit 3 alkalommal alpinechnikai módszerrel oldottunk meg. 100 db denevérodú beszerzése történt meg, ezek kihelyezése megkezdődött.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*): Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság Zempléni Tájegységének területén 2019-ben 401 fehér gólya fészek lett regisztrálva. 215 fészekben lakott gólyapár, de további 172 lakatlan fészek, 7 alvófészek és 7 fészekkezdemény is felmérésre került. Az Aggteleki Tájegység területén 87 gólyafészek lett regisztrálva, ebből 68 volt lakott, 19 lakatlan.

A gólyaállomány megőrzésében kulcsfontosságú a több évtizedig használatos gólyafészkek védelme. A Zempléni Tájegységben 401 fészekből 344 található villanyoszlopon. Jelenleg 10 fészek alatt nincs fészektartó. Továbbá 49 fészek alatt régi típusú fészektartó állvány található. A tartó nélküli fészkek állványozása és az elöregedett tartók cseréje miatt kértük, hogy a kártalanítási keretből készüljön állvány. A természetvédelmi kártalanítási keretből

kapott összegből 2019. november-december folyamán legyártásra került 10 db fészektartó állvány.

Az állványok az alábbi táblázatban felsorolt fészkekhez lettek felhasználva:

település	településrész, utca, hsz, stb.	X	Y	FHELY_19	tervezett munka típusa
Cigánd	Fő u. - Kiss u. sarka - ruha bolt mellett	861235	327320	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Cigánd	József A. u. 20.	860602	326778	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Györgyarló	Széchenyi út 23. - Kossuth Lajos utca sarkán	842291	321203	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Legyesbénye	Rákóczi út 36. - Rákóczi út sarka - 2/13.o.	806982	314629	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Nagyrozsvány	Vörös Hadsereg utca 37.	863387	337545	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Révleányvár	Fő utca 40. - Posta előtt	871964	335301	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Semjén	Kossuth Lajos u. 2. - Kossuth Lajos utca sarka - 1/46. oszlop - Református templom mellett	866686	338162	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Semjén	Kossuth Lajos utca 39. - 2/48. oszlop	866346	338498	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Bodroghalom	Szabadság u. 8. - Ady Endre u. sarka 1/55.o.	846915	331094	villanyoszlop fészektartóval	tartócsere és műfészek kihelyezés
Tarcal	Szondi lakótelep 1. - 8/7. oszlop	820561	313304	villanyoszlop fészektartó nélkül	állvány és műfészek kihelyezés

Anker araszoló (*Erannis ankeraria*): 2019-ben nem történt a fajra vonatkozóan konkrét természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység. 2019-ben új állományai kerültek elő az Aggteleki Nemzeti Park területén.

Csíkos szöcskegér (*Sicista subtilis*): 2019-ben nem történt a fajra vonatkozóan konkrét természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*): 2019-ben nem történt a fajra vonatkozóan konkrét természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

[Dobozi pikkelyescsiga](#) (*Hygromia kovacsi*): 2019-ben nem történt a fajra vonatkozóan konkrét természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Farkas (*Canis lupus*): A fajjal kapcsolatos információk a 4.1-es fejezetnél szerepelnek.

Hiúz (*Lynx lynx*): A fajjal kapcsolatos információk a 4.1-es fejezetnél szerepelnek.

Boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*): A jósvafői Kajta-bércen a fenyvesben lévő tövek a letermelés óta nem kerültek elő, de szerencsére ennek az erdőrészetnek a szélén előkerült három fiatal tő. Ennek köszönhetően az egyedszám emelkedett. Sajnos a virágzás intenzitása továbbra is nagyon alacsony és csak egyetlen termést képző hajtást találtunk. Az aggteleki Hosszú-völgyben 2019-ben újra csak egyetlen, egyhajtásos tő került elő, mely nem virágzott. A Százholdasnál 12 tövet számoltunk, így tovább csökkent az állomány, és egyetlen tő sem virágzott. A szomszédos fenyvesből több fenyő rádólt az élőhelyre. Antropogén hatásokkal nem veszélyeztetett, de nagyon intenzíven kezdett cserjésedni az élőhely. A Ló-kosárnál az elmúlt években a fenyvest letermelték. Sajnos pont erre az állományra deponálták a vágástéri hulladék egy részét, így 2019-ben nem sikerült megtalálni ezt a populációt. Alsótelekesen a három évvel ezelőtti felméréshez képest eggyel több példány került elő, de most is csak egyetlen tő virágzott. Gömörszőlősön csökkent az egyedszám, de a hajtásszám csak kis mértékben, így a tövek elkülönítésének a nehézsége miatt a különbség elhanyagolható. Az előző felméréshez hasonlóan közel 30 virágzó hajtást számoltunk. Ismét erősen cserjésedni kezdett az élőhely. Zádorfalván a tárgyévben sem került elő a faj. Egy újabb előfordulás is felmérésre került a Jósvafő melletti Első-zsilipnél. Itt egyetlen egyhajtásos vegetatív tő található.

Osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*): A természetvédelmi helyzete kedvezőnek mondható. Az állományok mérete növekvő vagy stagnáló tendenciát mutat. A jósvafői Nagy-oldalon továbbra is csak egyetlen tő található, de a legnagyobb, zabanyik-hegyi állomány dinamikusan fejlődik. Utóbbinál továbbra is problémát jelent a keresztülhaladó földút forgalma. A Farkaslesnél már nem figyelhető meg a gubacsszúnyogfaj kártétele.

Tornai vértő (*Onosma tornense*): A faj védelme érdekében 2019-ben nem történtek beavatkozások. Ugyanakkor 2020-ra sikerült előkészíteni egy munkát a bálványfa (*Ailanthus altissima*) irtásával kapcsolatban, mely az egyik legfertőzöttebb, tornanádaskai szakaszt érinti.

Érzékeny növényfajok élőhelyén célzott kezeléseket végeztünk olyan állományoknál, ahol kis területen, kézi munkavégzésre volt szükség pl. *Adenophora liliifolia*.

csengettyűvirág (<i>Adenophora liliifolia</i>)	Regéc: Gyertyán-kúti-rét Füzér: Drahos Aggtelek: Csiszár-nyitás	A területen számos más fokozottan védett és védett növényfaj is előfordul. Továbbra is kézi kaszálással és szelektív cserjeirtással tartjuk fenn a terület legértékesebb részeit, melyek fokozottan védett növények élőhelyei.
számos hegyi réti és lápréti faj (pl. <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Gentiana</i>)	Fony: Cicés-rét	Sziklás élőhely, mely nehezen kezelhető, 2019-ben kézi kaszálást és a széna lehordását végeztük.

<i>pneumonanthe,</i> <i>Gladiolus imbricatus)</i>		
--	--	--

2019-ben az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálat a Zempléni Tájegységben három magas természeti értékű területen - Fony Tekenős és Cicés-rét, illetve Regéc Gyertyán-kúti-rét - végzett természetvédelmi területkezelést. Ezek a területek távoli, járművel nehezen megközelíthető helyen fekszenek, gépi kezelésük kedvezőtlen mind a természeti értékekre, mind a gépekre vonatkozóan.

A kezelendő élőhelyfoltok kiválasztásánál figyelembe vettük az utolsó kezelés időpontját, a kezelés elmaradásának természeti értékekre gyakorolt hatását, valamint a csekély rendelkezésre álló erőforrás (elsősorban a ráfordítható idő és létszám) minél hatékonyabb kihasználhatóságát.

A kezelt élőhelyfoltok méretének megválasztásával biztosítottuk, hogy a teljes munkamenetet el tudtuk végezni, nem maradtak félbehagyott foltok, az eltávolított növényi masszát mindenholnan lehordtuk.

Az elvégzett tevékenységre érvényes hatósági engedélyek birtokában, azok előírásait betartva, illetve a területek kezelőivel történt egyeztetéseket követően került sor az alábbiak szerint.

Dátum	Lokalitás	Tevékenység	Kezelt terület (ha)	Résztevő (fő)	Időtartam (óra)
2019.02.18.	Fony: Tekenős	Terület helyreállítás (fakivágás, bokrok kivágása, lehordása)	0,15	6	8
2019.02.28.	Fony: Tekenős	Terület helyreállítás (fakivágás, bokrok kivágása, lehordása)	0,17	7	8
2019.03.07.	Fony: Cicés-rét	Szénagyűjtés, szénalehordás	0,25	3	8
2019.03.13.	Regéc: Gyertyán-kúti- rét	Szénagyűjtés, szénalehordás		4	5
2019.07.18.	Fony: Cicés-rét	Gyepkaszálás, szénagyűjtés, szénalehordás	0,14	5	8
2019.07.26.	Fony: Cicés-rét	Szénagyűjtés, szénalehordás	0,10	3	8
2019.08.16.	Regéc: Gyertyán-kúti- rét	Gyepkaszálás, szénagyűjtés, szénalehordás	0,25	7	8
2019.08.30.	Regéc: Gyertyán-kúti-	Gyepkaszálás, szénagyűjtés,	0,32	6	8

	rét	szénalehordás			
2019.09.10.	Fony: Cicés-rét	Gyepkaszálás, szénagyűjtés, szénalehordás, terület helyreállítás, bokorirtás, fakivágás	0,20	6	8
2019.10.16.	Fony: Cicés-rét	Szénagyűjtés, szénalehordás	0,10	3	4
2019.11.15.	Fony: Cicés-rét	Szénagyűjtés, szénalehordás, bokrok lehordása	0,10	3	4
2019.11.29.	Regéc: Gyertyán-kúti- rét	Gyepkaszálás, szénagyűjtés, szénalehordás	0,10	2	4

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

Védett vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá eső fajok ellen irányuló jogellenes cselekmény igazoltan nem vált ismertté 2019-ben.

A 2019. évi vízszennyezésekkel kapcsolatosan felmerült problémák az indított eljárások következtében megoldódtak. Ismételten nem merültek fel.

A Zempléni Tájegységben költő vándorsólyom pár költése sikertelen volt a fiókák eltűnése miatt 2019-ben. Itt a terepi ellenőrzés során felmerült a gyanú, hogy a fiókákat kiszedték a fészkekből. De ennek tényét nem sikerült igazolni. 2020. évben a költőhelyet az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálat fokozottan fogja ellenőrizni.

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Kezelési intézkedések:

Széles körben elterjedt fajok féken tartása

Az Aggteleki Nemzeti Park gyepi esetében a felsorolt inváziós fajok közül a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis* L.) van jelen a legnagyobb területen, illetve természetvédelmi kezelés nélkül a legdinamikusabban terjedne. Az előbbieket miatt ez az a faj, amelyik az ANPI által vagy kezelt területek szempontjából is a legnagyobb területen jelent problémát. Ezért e faj visszaszorítása érdekében tettük a 2019. évben is a legnagyobb erőfeszítést.

Saját vagyongazdálkodásunkban lévő területeinken 10. éve történik a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis* L.) visszaszorítására, a szárazítás mellett vegyszeres irtás is.

2019-ben 652,66 ha (első kezelés 512,54 ha + második kezelés 140,12 ha) területen végeztünk vegyszeres kezelést (*egy foltot évente többször is kezelni kell a sarjak felnövekedése, valamint elhagyási hiba miatt*).

A 2019. évben felhasznált hatóanyag mennyisége 56,2 liter Glialka Star 3,2%-os oldata. (A pontosabb megítélés kedvéért a fent jelzett terület egyszeri totális gyomirtásához felhasznált hatóanyag mennyiség (2-6 liter/ha) 1396- 4189 liter hatóanyag lenne. Ez is mutatja, hogy a pontpermetezéssel vegyszeres kezelés, megfelelő szakértelem mellett, összehasonlíthatatlanul kisebb környezeti terhelést jelent, mint a mezőgazdasági gyakorlatban, napjainkban általánosan használt technológiák alkalmazása.)

Folytatódott a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima* /Miller/ Svingle) további terjedésének megakadályozására és a vegyszeres visszaszorítást megelőző mechanikus gyengítés gyakorlatának kidolgozására kijelölt kísérleti parcella kezelése az Esztramos-hegyen. Ugyanitt közel 6 ha-on történt vegyszeres visszaszorítás.

Az év során még az ártéri keserűfű (*Fallopia sectio Reynoutria*), és a sokvirágú napraforgó (*Helianthus ssp.*) kisebb állományainak vegyszeres visszaszorítására került sor, elsősorban az ANP kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis* L.) elleni védekezésre kijelölt területein.

Külön kiemelő a Bodrozug kérdése ahol a zöldjuhar (*Acer negundo* L.), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica* Marshall), gyalogakác (*Amorpha fruticosa* L.) okozta problémák csökkentésére Igazgatóságunk szintén KEHOP pályázat keretében tesz erőfeszítéseket.

A visszaszorítási és monitorozási munkálatokat 2 fő végezte összesen 279 terepnapon.

(Az Igazgatóság működési területén megjelenő inváziós fajok felsorolását lásd az 4.2. fejezetben.)

Az V. melléklet táblázatában az elvégzett gyakorlati tevékenységeket foglaltuk össze.

5.6. Génmegőrzés

5.6.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében (beleértve a hagyományos magyar kutyafajtákkal kapcsolatos tevékenységeket, illetve az igazgatóság által a különböző haszonállat fajokból és fajtákból tartott nukleusz és génmegőrzési állományokat)

5.6.1.1. Hucul ménes

A hucul ménes fejlesztését az évekkel korábban kialakított stratégia, ménesgazdálkodási koncepció mentén tudatos tenyésztői és állattartási tevékenységgel fejlesztettük.

Saját vagyongazdálkodásunkban lévő loállomány összesen: 163 db, ebből 158 db hucul, 5 db magyar hidegvérű.

Hucul állomány:

- kanca: 105 egyed,
- herélt: 12 egyed,
- mén: 41 egyed,
- ebből fedezőmén: 16 + 1 tarka egyed

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő hucul ménesből származó lovak közül 5 egyed bértartásban van kihelyezve külső szolgáltatónál, illetve 9 – más személy tulajdonában lévő – egyed van bértartásban a Nemzeti Parknál.

Magyarországon a hucul fajta (törzskönyvi ellenőrzésben) jelenleg kb. 300-350 tenyészkancával rendelkezik, ami a fenyegetettségi szintek alapján veszélyeztetettnek tekinthető.

Az elmúlt években végrehajtott tenyésztői és állományfejlesztési munka eredményeként jelenleg az ANPI tenyészetében lévő 106 kanca minden egyedéről elmondható, hogy a fajta legmagasabb genetikai értékét képviselő tenyészállatok. A nukleusz állomány mellett a törzsállomány is jelentős a génmegőrzés szempontjából.

A törzsállomány szinten tartásához, a feleslegessé vált egyedeket - elsősorban a méneket és a herélteket - hobbi lótartóknak, és magántenyésztőknek értékesítjük.

2019. évben az Igazgatóság 10 lovat vásárolt (9 kanca, 1 mén), 61 lovat értékesített (34 kanca, 24 herélt, 3 mén).

2019. évben összesen 1 db csikó (1 kanca) született.

A tenyésztői tevékenység szakmai színvonalának növelése érdekében 2019. nyarán a Póni és Kislótenyésztők Országos Egyesülete készségvizsgáin közel 50 lovat bíráltak küllemük alapján.

Ménvonalak

A hucul fajtának hét geneológiai vonala épült fel: A Goral, a Hroby, a Prislop (ami oldalága a Goralnak), az Ousor, a Pietrosu, a Polan és a Gurgul geneológiai vonal.

A jósvafői törzstenyészet tulajdonában jelenleg 16 + 1 tarka fedezőmén van, ezek közül (4 db) Hroby, (1 db) Goral, (3 db) Ousor, (1 db) Prislop, (3 db) Gurgul és (1 db) Polan és (4 db) Pietrosu geneológiai vonalakat képviselik. Az állomány döntő többsége a Hroby, az Ousor és a Pietrosu geneológiai vonalat képviseli, ebből adódóan javasolt lenne a többi vonal arányának növelése, főleg a Polan ménvonal.

Hucul ménes

Vérvonalfrissítés

A korábbi években megkezdett vérvonalfrissítést 2019. évben is folytattuk.

Jelenleg még mindig az Árvácska és Aspiráns kancacsaládba tartozó egyedek teszik ki a hucul kancaállomány döntő többségét.

A ritka kancacsaládokat tekintve, tovább javult az arány, az utóbbi években az alábbi kancacsaládokhoz tartozó nőnemű egyedek születtek, illetve kerültek az állományba: 3 egyed 882 Gelnica, további 1-1 egyed 4 Kitca, 825, Agla, 2 Lucina, 86 Deremoxa.

Hucul népszerűsítése, versenyzés:

A génmegőrzési, tenyésztési célok megvalósítása, az egyedek teljesítmény felmérése és minősítése és a hucul lófajta népszerűsítése érdekében is szükséges a versenyeken, bemutatókon való részvétel. A versenyzés alapvető problémája a költségeken kívül, hogy saját lovas sport klub létrehozásának feltételei jelenleg nem adottak.

Ennek ellenére lehetőségeinkhez mérten 2019. évben is részt vettünk az alábbi versenyeken és bemutatókon a hucul lovainkkal, a versenyeken a korábbi évekhez hasonlóan szép eredményeket értünk el.

2019. 05. 11. XII. Szigetcsép Baráti Találkozó - Huculösvény verseny

2019. 09. 21-23. XXIV. Dni Huculskie (POL) – Gladyszow huculösvény verseny

A ménes fenntartásával megvalósított génmegőrzés költséges tevékenység, a lótarással kapcsolatos bevételek (lovas turizmus, lóeladás) ehhez képest elenyészőek. Az állattartás adminisztrációjához kapcsolódó költségek szintén magasak (vérvételek, lótenyésztéshez

kapcsolódó költségek – honosítás, származás ellenőrzés, lóútlevéllel kapcsolatos költségek), ehhez kapcsolódó állami támogatások igénybevételi lehetőségének megteremtése feltétlenül indokolt és szükséges lenne.

Az egyes állatbetegségek megelőzésével, illetve leküzdésével kapcsolatos támogatások igénylésének és kifizetésének rendjéről szóló 148/2007. (XII. 8.) FVM rendelet alapján a támogatás célja az állatállományokat veszélyeztető egyes állatbetegségek felszámolása, figyelemmel kísérése, valamint egyes zoonózisok megelőzése.

Ezt a támogatott állat-egészségügyi szolgáltatást az a természetes személy vagy jogi személy veheti igénybe, aki/amely megfelel a 702/2014/EU rendelet I. mellékletében megfogalmazott mikro-, kis- és középvállalkozás meghatározásának. Emiatt, sajnálatos módon a nemzeti park igazgatóságok esznek ettől a támogatástól.

5.6.1.2. Magyar kuvasz

Az Igazgatóság hagyományos magyar kutyafajtával nem rendelkezik.

5.6.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Az Igazgatóság egyéb állatállománnyal nem rendelkezik.

5.6.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében (igazgatóság által fenntartott tájfajta gyümölcsös kertek, egyéb génmegőrző bemutató kertek, génmegőrzéshez kapcsolódó beruházások stb.)

Gyümölcsösök fenntartása, kezelése:

Összesen 21,69 ha felhagyott, külterjes gyümölcsösünk van, melyek többszöri kézi kaszálást igényelnek, kétkezi munkaerővel a 2019. évben már egyáltalán nem rendelkezünk, így ezt a feladatot csak kis részben tudtuk elvégezni. A következő években ennek a feladatnak az elvégzésére valamilyen megoldást (pl. vállalkozó) kell találni.

A korábban elkezdett ritkítási és metszési feladatokat sem tudtuk folytatni, ennek ellenére továbbra is kiemelt feladatnak tekintjük a többszáz éves tájhonos gyümölcsfajták megőrzését. Ennek első lépéseként elkezdtük egy génmegőrző gyümölcsfa anyatelep kialakításának előkészítő munkáit, melynek keretében a terület (cc. 1,10 ha) talajelőkészítése – a szántással megkezdődött. A nyár folyamán és az ősszel a területelőkészítési munkákat folytatjuk, illetve a terület körbekerítését is el fogjuk végezni. Ezt követheti az őszi telepítés, melyhez az alanyokat megvásároltuk, illetve a Tájegységben egy kertészmérnök kolléga a szakmai háttérrel biztosítani tudja.

Felhagyott gyümölcsös kezelése (háttérben a még kezeletlen terület)

5.7. Erdőterületek, erdőgazdálkodás

5.7.1. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

A nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületeken a gazdálkodás a vonatkozó jogszabályokban leírtaknak (erdőtörvény, természetvédelmi törvény, stb.) megfelelően történik, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság - mint természetvédelmi kezelésért felelős szerv - szakmai iránymutatásai szerint. Feltétlenül megemlítendő, hogy az erdőtörvény szinte teljes terjedelmének, illetve a természetvédelmi törvény egy szakaszának változtatása, (illetve a két törvény koherenciájában is érezhető hiány) nem a természetvédelmi célok megvalósíthatóságának megerősödését vonzotta magával, ezért a hatósági jellegű természetvédelmi munka nem egyszerűsödött.

5.7.2. Erdőrezervátum felmérésének főbb eredményei (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)

Az utóbbi évtizedekben Európa több országában jelöltek természetes szerkezetű, fajösszetételű erdőterületeket annak érdekében, hogy ott emberi beavatkozás nélkül, a természetes folyamatok hosszútávon, zavartalanul érvényesülhessenek, valamint megismerhetőek, kutathatóak, illetve bemutatathatóak legyenek.

Az erdőrezervátumok országos jelentőségű védett természeti területnek minősülnek.

Az erdőrezervátumok két részből állnak:

Egy **magterület**ből, amely alapvetően emberi beavatkozás mentes, és teljes gazdasági korlátozás alá esik. Az erdőrezervátum magterülete fokozottan védett, ott semmiféle beavatkozás nem megengedett.

A magterületet úgynevezett **védőzóna** veszi körül, amelyben csak olyan erdészeti beavatkozások folytathatók, amelyek a magterület védelmét biztosító folyamatokat még időlegesen sem csökkentik. Ezek az erdőgazdálkodásnak a természetkímélő módozatai (pl. szálalás, fokozatos felújító vágás).

Az Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában és az Aggteleki Tájegységben lévő erdőterületei közül erdőrezervátum mindössze a Bódvaszilas 3A és 3B erdőrészeket érinti 35,30 ha mértékben (erdőrezervátum védőzóna).

Az Igazgatóság területén található erdőrezervátumokra vonatkozó részletes adatokat lásd a 3.3. fejezetben.

Terveink között szerepel ezen területek monitorozása, melyhez a szükséges technikai eszközök beszerzése pályázati források bevonásával 2019. évben meg is valósult. A szoftver, a kiegészítő eszközök és a Tablet megvásárlásra kerültek, így 2020-ban a feladatok elvégzésének nincs akadálya.

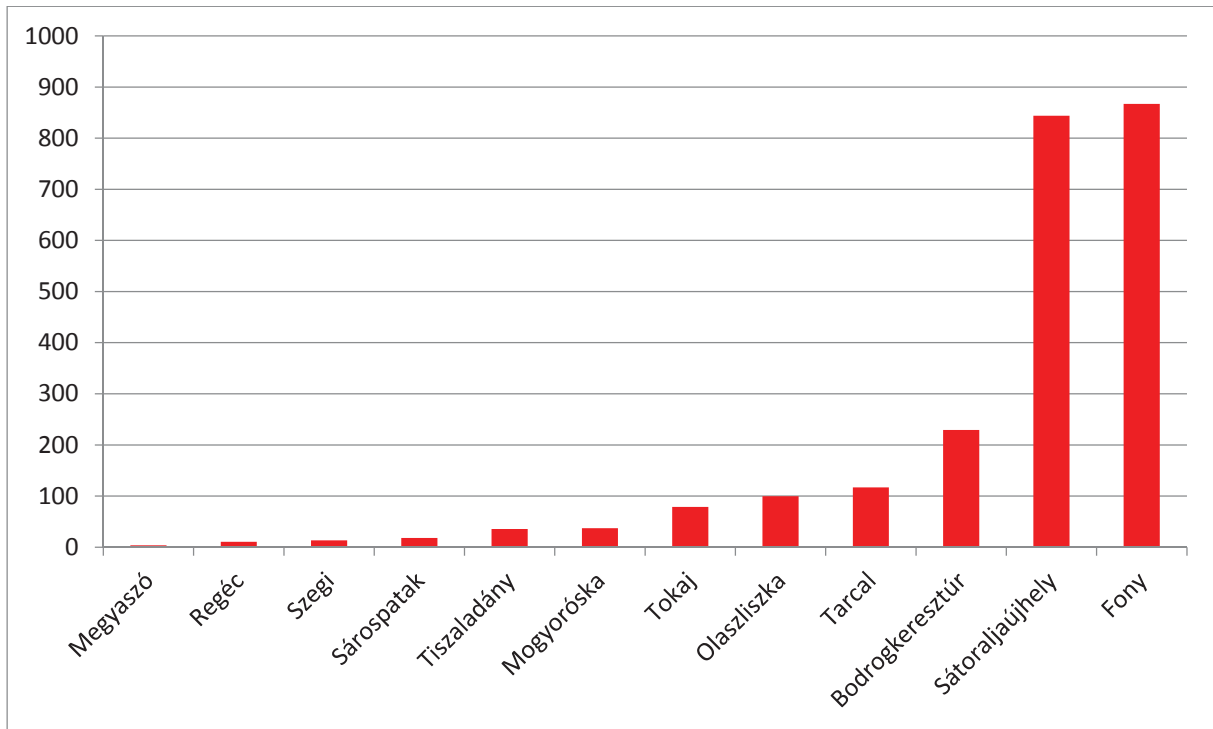
5.7.3. Saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületek kezelése

Mivel mindkét Tájegységben jelentős nagyságú erdőterületek vannak, ezért elsőként az Aggteleki és a Zempléni tájegység erdőterületeire vonatkozó összevont adatok és megállapítások tárgyalása történik, majd ezt követi a Tájegységek külön értékelése.

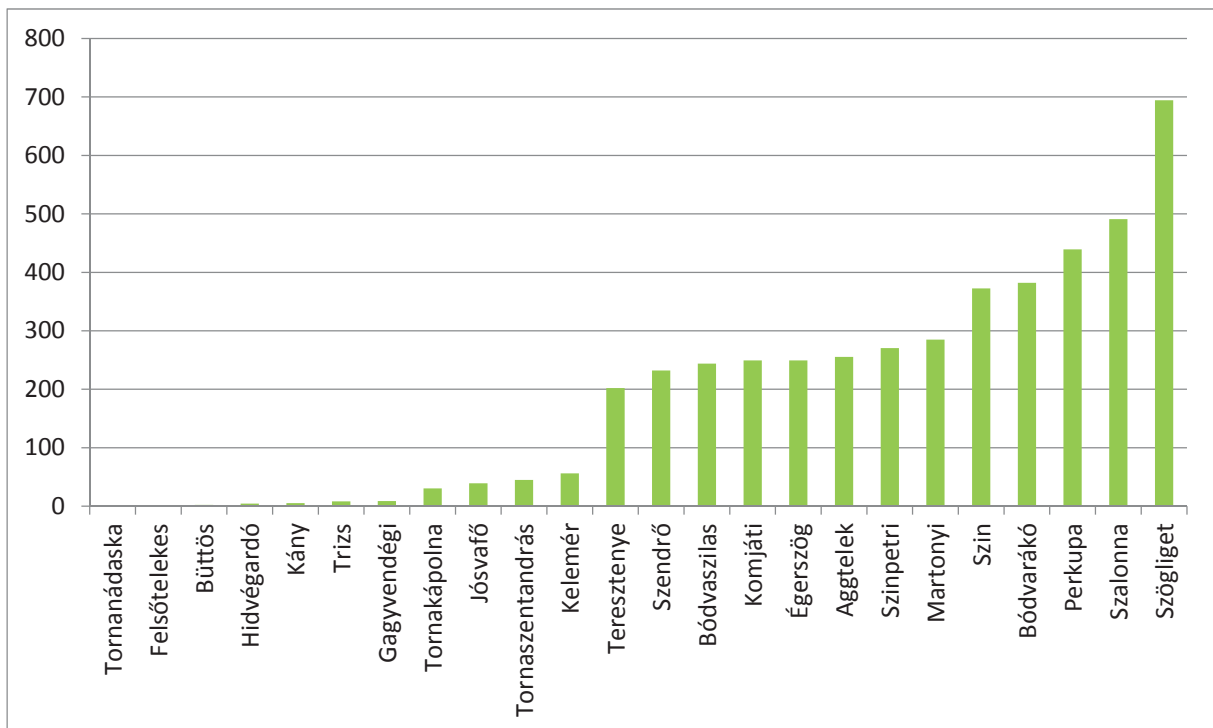
Saját vagyongazdálkodásban lévő erdők területe:

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 6.923,77 ha területen bejegyzett erdőgazdálkodó.

A Zempléni Tájegység területén három, közel egybefüggő területegységben található az erdők nagy része (Tokaj-Bodrogszeg TK, Zempléni TK, Long-erdő TT), míg az Aggteleki Tájegység területén valamelyest szórtabb elhelyezkedést találunk, bár ezek zöme az Aggteleki Nemzeti Park területegységében található.

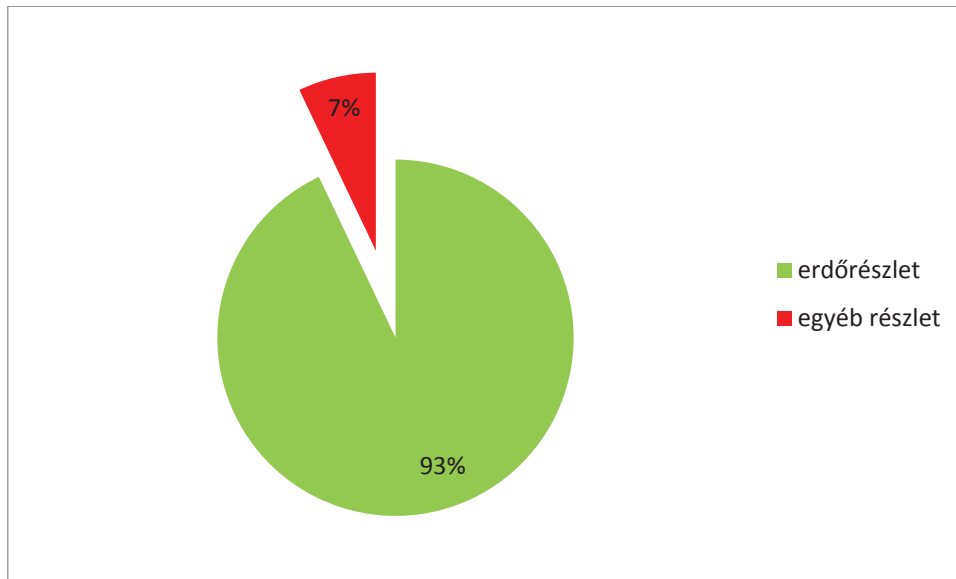

Zempleni Tájegység erdőterületeinek elhelyezkedése

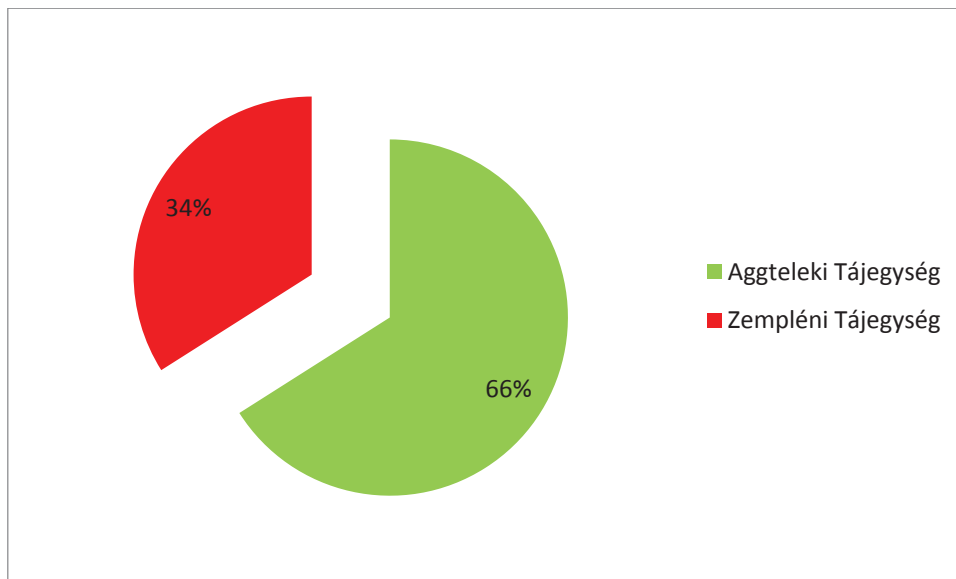
Aggteleki Tájegység erdőterületeinek elhelyezkedése

Az erdő- és egyéb részletek területaránya átlagos, jelentősebb egyéb részlet előfordulást csak a Long-erdő TT területén találunk, ahol magas az erdők által körbevett vízállások, tisztások részaránya.

Erdő és egyéb részletek megoszlása

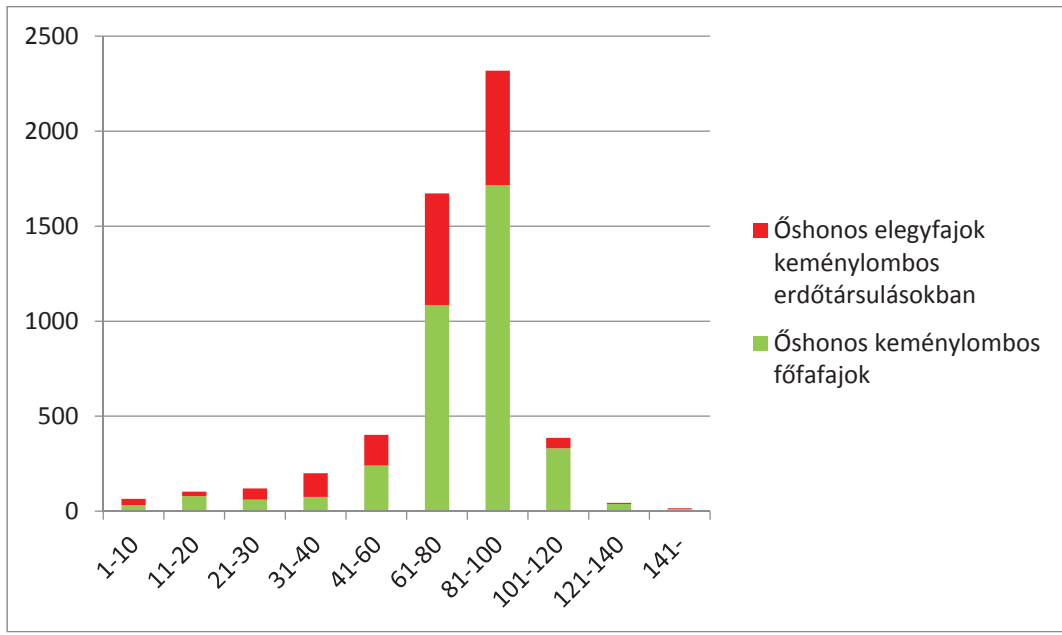
A következő ábra jól szemlélteti, hogy az Aggteleki Tájegység területén közel kétszerannyi saját vagyongazdálkodásban lévő erdő található, mint a Zempléni Tájegység területén.

Saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületek megoszlása

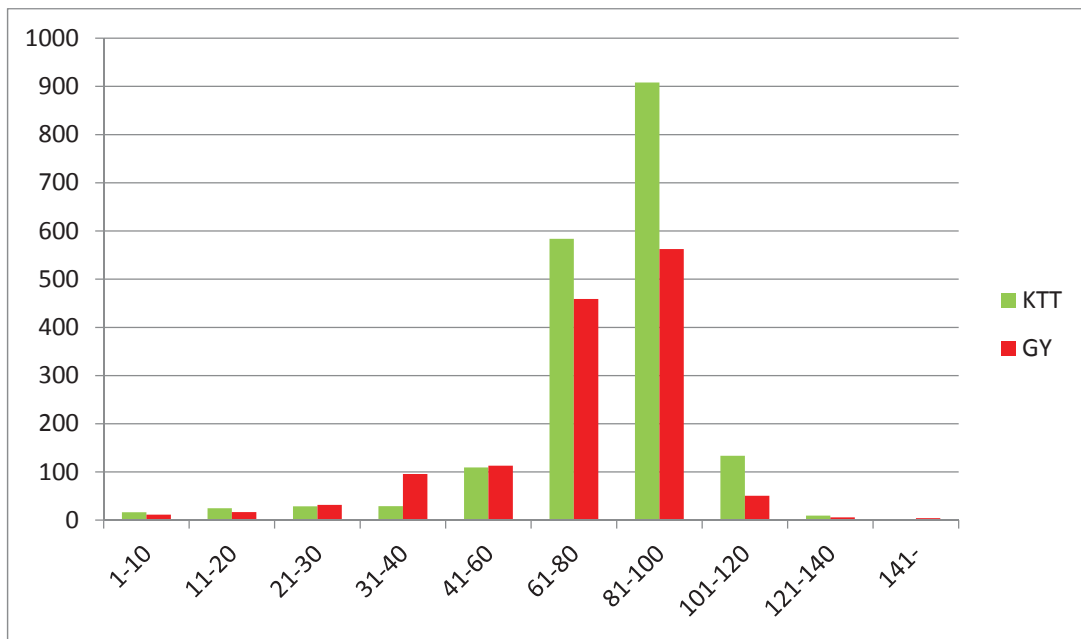
Saját vagyongazdálkodásban lévő erdők fajeloszlása:

Magyarország hegy- és dombvidéki erdeire jellemző korosztályeloszlást találunk az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodású, őshonos erdei fafajai által meghatározott erdőtársulásaiban. Az utóbbi évtizedek alacsony volumenű fahasználatai miatt a fiatal korosztályok jelentős elmaradást mutatnak az ideális korosztályviszonyoktól. Szintén feltűnő az idős erdők hiánya és a Trianoni békediktátum, majd a gazdasági világválság és a II. világháború kiváltotta erdőkielégés okozta túlhasználata is.

Főfajok és elegyfajok korosztályok szerinti megoszlása

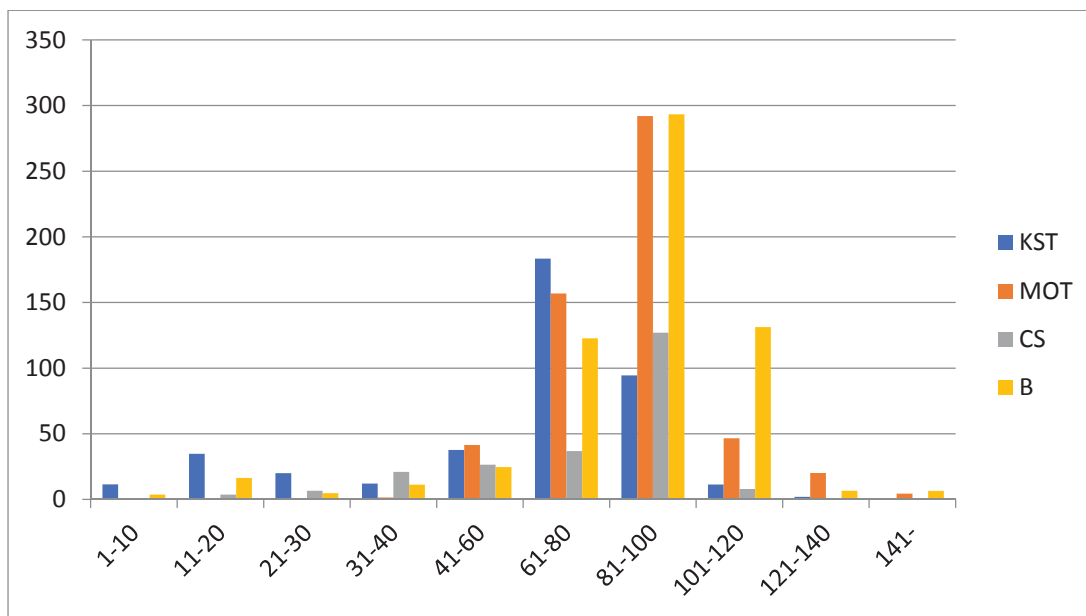
A gyertyán térfoglalása a 31-60 éves korosztályokban az egykori hegyi legelők, mésznégető helyek spontán szukcessziójának elgondolkodtató eredménye.

A KTT és GY korosztályok szerinti térfoglalása

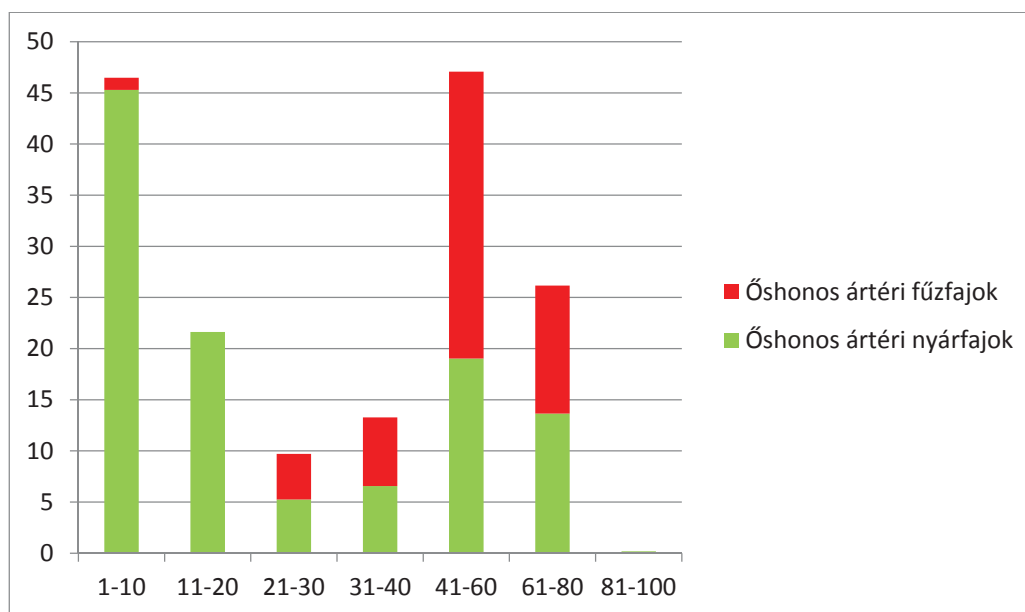
A kisebb súllyal jelenlévő őshonos keménylombos főfajok területfoglalásában is nyomon követhető az első oszlopdigramm dinamikája, itt is különösen fájó az idős erdők hiánya.

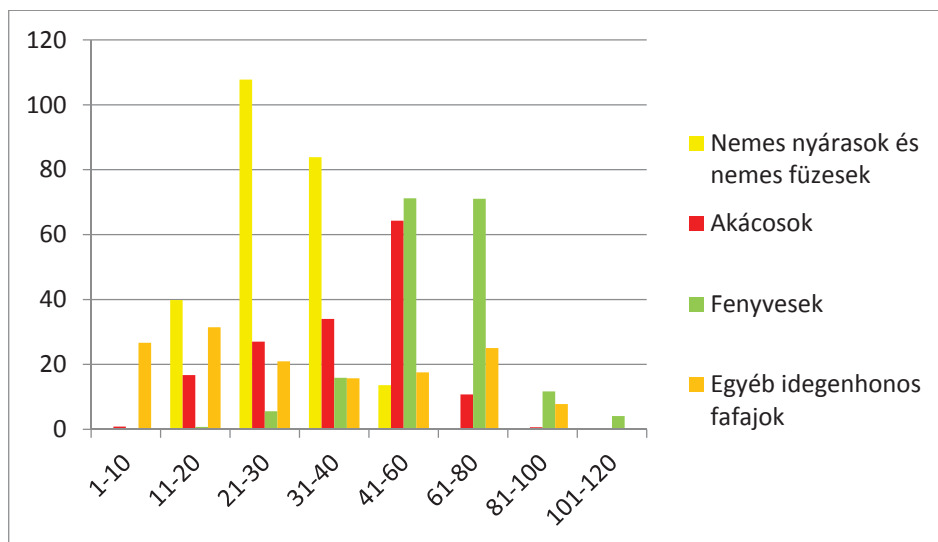
Egyéb keménylombos, őshonos fafajok korosztályok szerinti térfoglalása

Ártéri lágylombos ligeterdeinkben már kiegyenlítettebb korosztályviszonyokat találunk, az idős galériaerdők megnyugtató arányával, illetve magas a nemes nyárasok helyén, az utóbbi években létrehozott hazai nyárasok területe is.

Óshonos ártéri fűz és nyár fajok korosztályok szerinti megoszlása

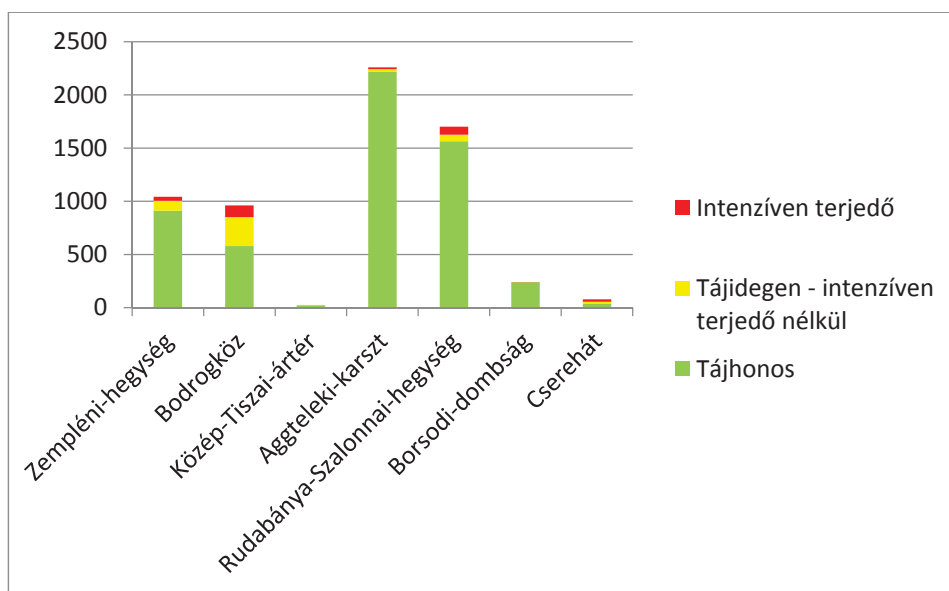
A nemes nyárasok területfoglalása a Bodrogközben, így a Zempléni Tájegységet érintően még mindig magas, megszüntetésüket ütemezett erdőfelújítás mellett tudjuk végrehajtani. Az egybefüggő akácok fajcserés tarvágásai komoly erőfeszítések mellett haladnak, a legtöbb akác azonban elegyfajként jelentkezik az őshonos fafajok között, ezért gyérítések, egyéb termelések fahasználatával eltávolításuk folyamatos.

Nemes nyárasok és fűzesek, akácok, fenyvesek korosztályok szerinti térfoglalása

A fenyves derékhadát az erdei és a fekete fenyő képviseli, fafajcserével, de főként az őshonos fajok megsegítésével szorítjuk vissza őket. Az egyéb idegenhonos fajok közül túlnyomó többségben az amerikai kőris invázióját találjuk, amely – hasonlóan az akáchoz – az őshonos erdőtársulások alsó (fiatalabb) szintjeiben is megjelenik.

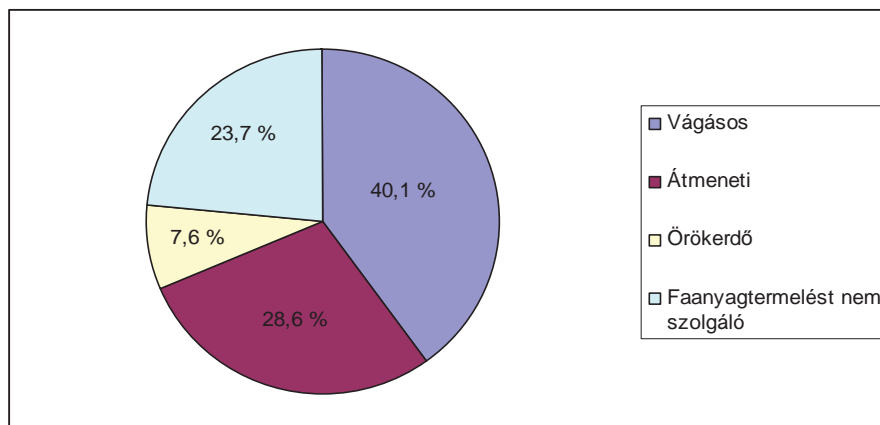
Az utóbbi években folyamatos a tájidegen és inváziós fajok visszaszorítása, de amint az a két tájegység növényföldrajzilag elkülönülő erdészeti tájai szerint ábrázolva is látható, még bőségesen akad munka.

Intenzíven terjedő, tájidegen és tájhonos fajok megoszlása tájegységenként

Az erdőszerkezeti változatosság növeléséhez az üzemmódok változtatásának szintjén is igyekszünk megfelelni, ennek köszönhetően (körzeti erdőtervezés során üzemmód váltást

kezdeményezettünk) az erdőterületeinknek ma már kevesebb mint fele van vágásos üzemmódban, **59,9 %** különleges üzemmódot képvisel.

Az ANPI erdőterületeinek megoszlása üzemmódonként

Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód a véderdők sajátja, közel 24 %-os arányának nagy tömegét főként az Aggteleki-karszt sekély termőrétegű erdei adják. Az örökerdő üzemmód mellett szálalás zajlik, míg az átmeneti üzemmód a már rövid- és középtávon is megjelenő, különleges kezelést igénylő erdeink sajátja.

A két tájegységben elvégzett munkák:

	<i>Aggteleki Tájegység (ha)</i>	<i>Zempléni Tájegység (ha)</i>	<i>ANPI összesen (ha)</i>
Erdőművelés			
<i>Folyamatos erdőszítések</i>			
Erdősítések első kivitele	0,15	38,41	38,56
Erdősítések pótlása (érintett terület)	6,52	9,42	15,94
Erdősítések ápolása (halmozott terület)	22,83	461,60	484,43
<i>ebből kézi ápolás</i>	22,83	215,98	238,81
<i>ebből gépi ápolás</i>	0,00	245,62	245,62
<i>Befejezett erdőszítések ápolása</i>	2,03	0,00	2,03
<i>ebből kézi ápolás</i>	2,03	0,00	2,03
<i>ebből gépi ápolás</i>	0,00	0,00	0,00
Erdőhasználat			
Tisztítások	0,00	0,00	0,00
Gyérítések	38,24	78,53	116,77
Tarvágások	4,43	0,00	4,43
Felújító- és szálalóvágások	108,84	0,00	108,84
Egészségügyi termelések	0,00	0,00	0,00
Egyéb fakitermelések	395,06	54,34	449,40
Szálalás	0,00	0,00	0,00
Erdészeti munkával érintett összes terület:	578,10	642,30	1220,40

A természetvédelmi erdőkezelés melléktermékeként faanyag is keletkezett, amelynek választékolása során a legnagyobb értékkihozatalra törekedtünk. A kitermelt nettó faanyagra vonatkozó adatokat az alábbi táblázat szemlélteti:

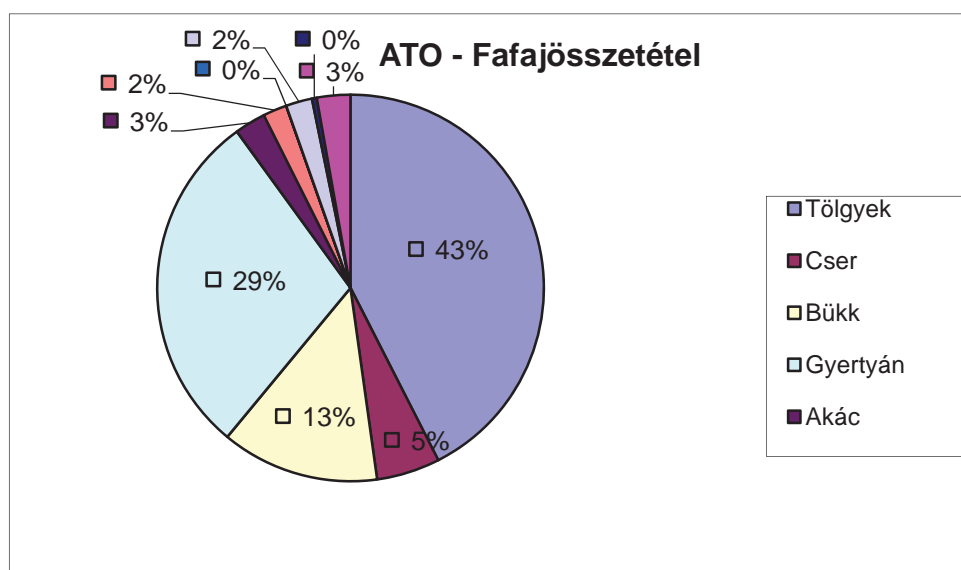
A két tájegységben kitermelt mennyiség:

Választék megnevezése	Aggteleki Tájegység (nettó m ³)	Zempléni Tájegység (nettó m ³)	ANPI összesen (nettó m ³)
Hengeres fa	841	2926	3767
Sarangolt választék	2 291	716	3012
MINDÖSSZESEN:	3 132	3642	6779

A Zempléni Tájegység magas iparifa-kihozatala a nemes nyár és erdei fenyő termeléseknek köszönhető. Mindkét tájegységben jelentős tételt képvisel a tűzifa kitermelése is.

Az Aggteleki Tájegység saját vagyongekezelésű erdőterületei

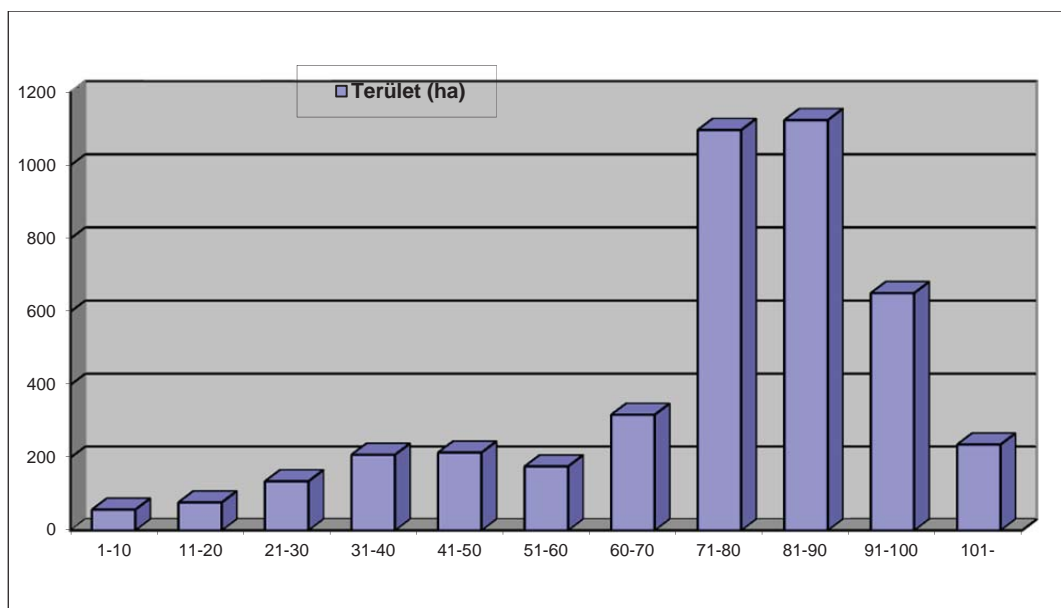
Az Aggteleki Tájegységben **4565,68 ha** saját vagyongekezelésű erdőterületen folyik erdőgazdálkodási/erdőkezelési tevékenység. Igyekszünk a *folyamatos erdőborítást* biztosító vagy az azt megközelítő, de mindenképpen természetközeli erdőgazdálkodási – erdőkezelési tevékenységet folytatni - *lékes, foltos, csoportos gyérítések, szálalóvágások, szálalások, szerkezetátalakítások* stb. – valamint az erdőtervekben is rögzített természetvédelmi és Natura2000 céloknak megfelelően kezelni az erdőket.

Aggteleki Tájegység fafajösszetétele

A Tájegység fajösszetételét vizsgálva láthatjuk, hogy jellemzően őshonos fajokból áll, az erdőterületek mindössze 3 %-a akácos és 3 %-a fenyő fajokkal borított, ami kifejezetten kedvezőnek mondható.

A korosztályeloszlás diagrammja markánsan szemlélteti, hogy a 60-100 évig terjedő korosztályokban jelentős többlet halmozódott fel, melynek kiegyenlítése csak hosszú távon valósítható meg. Az alkalmazott módszerek és kezelések kapcsán kialakuló erdők változatosabb kor és térszerkezetűek lesznek, így már nem csak az erdőrészek között, hanem az erdőrészekben belül is meg fog történni a korosztályok széthúzóása.

Az Aggteleki Tájegységben levő erdők korosztályeloszlása

Fahasználatok tervezése és végrehajtása:

A 2019. évi erdőgazdálkodási terv készítése során – faállomány-becslés (törzsenkénti felvétel) és jelölés történt összesen 546,57 ha-on, 3132 nettó m³ mennyiségben, az alábbiak szerint:

- SZV jelölés: 15 db erdőrésztlet 108,84 ha 1798 m³
- ET jelölés: 68 db erdőrésztlet 395,06 ha 1072 m³
- TRV jelölés: 3 db erdőrésztlet 4,43 ha 80 m³
- TKGY és NFGY jelölés: 11 db erdőrésztlet 38,24 ha 182 m³

Összesen: 97 db erdőrésztlet 546,57 ha 3132 m³

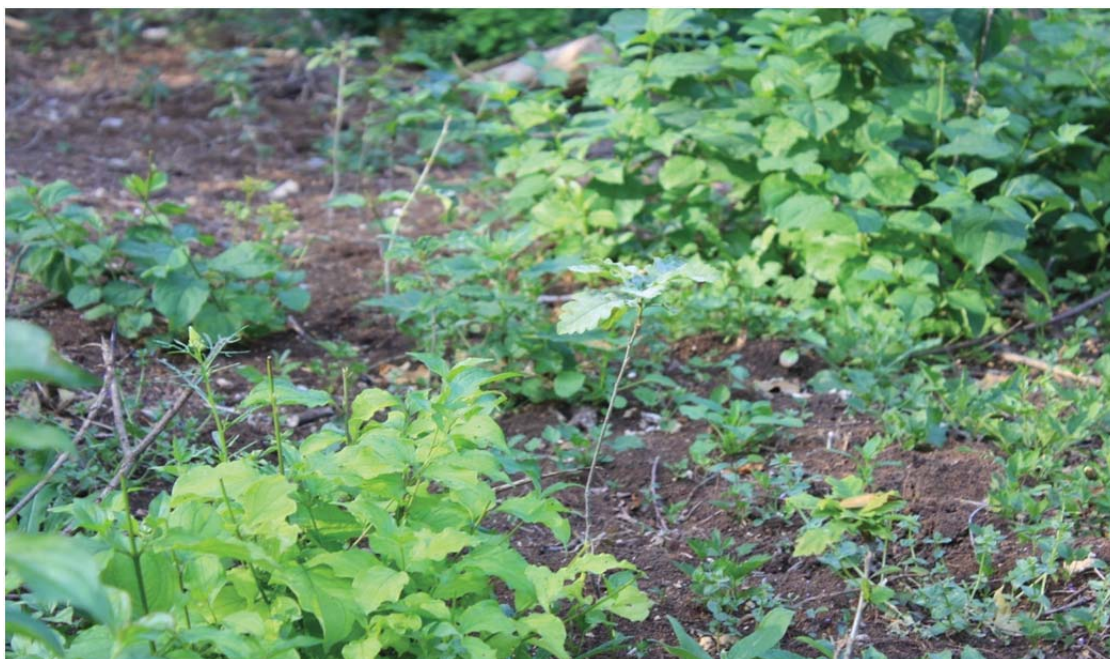

Egyéb termeléssel történő átalakítás

A Tájegységben az éves fahasználatok során 3132 netto m³ faanyag került kitermelésre, melynek 26,8 %-a lett ipari fa (főként fenyő fagyártmányfa), a többi tűzifaként (73,4 %) került értékesítésre. Ebből a saját felhasználás cc. 100 m³ iparifa és cc. 250 m³ tűzifa, az Igazgatóság dolgozói által vásárolt tűzifa mennyisége cc. 400 m³, önkormányzatok szociális tűzifa programja cc. 150 m³, a fennmaradó mennyiséget a környező települések lakossága felé értékesítettük. Ezzel jelentős mértékben hozzájárultunk az elmaradott térség olcsóbb tűzifával történő ellátásához, annál is inkább mivel a fenti mennyiség cc. 20 %-a lakossági gyűjtésben került értékesítésre.

Erdőtelepítések, erdőfelújítások:

Erdőfelújítás hét erdőrészletben folyt Bódvarákó, Perkupa és Szalonna község határárokban, összesen 16,89 ha területen. Zömében nem őshonos fafajok tarvágása utáni mesterséges erdőfelújítás történik (szerkezetátalakítás), a felújítások célállománytípusa minden esetben őshonos típusú (GY-KTT, B-GY-KTT ...). Pótlással hat erdőrészlet volt érintve 6,52 ha érintett területtel, ahol összesen 29.000 db csemete lett elültetve. Erdőfelújítási hátralék nincs, bírság kiszabására nem került sor a tájegységben.

Akác tarvágás (Szalonna 4 F) utáni szerkezetátalakítás

Tavaszi-nyári erdőápolási munka (sarlózás, tuskósarj leverés stb.) - 7 db erdőrésztben folyt, 22,83 ha halmozott területtel.

Vadvédelmi kerítés építése három erdőrésztben történt: Bódvarákó 17 E – 900 folyóméter, Perkupa 13 I - 850 folyóméter és Szalonna 4F – 350 folyóméteren, összesen 2200 folyóméter hosszon. A bekerített terület nagysága cc. 4,50 ha.

Károsodott területek nagysága:

Az összes erdőterületet vizsgálva megállapítható, hogy különböző kárformák szinte minden erdőrésztben előfordulnak, de károsodottnak csak az összes terület cc. 5 %-a tekinthető, és a kár mértéke csak a gyenge (30 %-ék alatti) szintet éri el. Az előforduló károsítások általában a fafajokra általában jellemző kárformákat mutatják.

Külön kell említést tenni a vadkárra vonatkozóan. Sajnos itt sokkal rosszabb a helyzet, mint az egyéb kárformák esetében. Valamilyen mértékben minden fiatal erdőrésztben jelentkezik, és számos esetben a kritikus mértéket is eléri. Sürgető feladat a vadlétszám jelentős mértékű apasztása, amíg ez nem történik meg sajnos csak a költséges kerítésépítés marad egyetlen védekezési lehetőségként.

Az erdészeti hatóság felé adatszolgáltatást végeztünk: éves elvégzett tevékenység bejelentő (évi két alkalom), éves tervezett tevékenység bejelentő (évi 3-4 alkalom).

Mag- és csemetetermelés a tájegység területén nem történt. Erdőfelújítási hátralék nem keletkezett, illetve bírság ebben az évben nem került kiszabásra.

„A természetvédelmi erdőkezelést és a becserjésedéssel veszélyeztetett védett gyeppek rehabilitációját elősegítő infrastruktúra fejlesztése az ANPI területén” című pályázatunk 2016-ban került elfogadásra. A projekt megvalósítás költsége 365 MFt, amelynek keretében erdészeti gépek is beszerzésre kerülnek (2018. végén ennek első elemeként egy terepi szállításra és felterhelésre alkalmas tehergépkocsi beszerzését sikerült megvalósítani).

A projekt megvalósítási szakasza 2017. második felében indult, attól kezdődően folyamatosan léptek be a megvalósításban részt vevő dolgozók, 2017. novemberétől egy erdőmérnök, 2018. januártól egy erdésztechnikus, illetve 2018. március 01.-től egy újabb területkezelési munkatárs (erdészeti gépkezelő). Ezzel párhuzamosan az erdészeti területkezelésben alkalmazandó gépek és eszközök beszerzése is folyamatban van, sajnos a közbeszerzési eljárás a vártnál is nehezkesebb, lassúbb volta miatt a gépek, eszközök érkezése, további egy év csúszással várható.

A 2019-es évben a projekt keretében előhely-rehabilitációs tevékenységet is végeztünk:

- tarvágásos szerkezetátalakítás 4,43 ha-on - ahol akác fafaj letermelése után őshonos fajokkal történt a felújítás,
- fásításból fakitermelés (gyepterület rekonstrukció) 6,93 ha-on,
- nem őshonos főfafajú állományokban egyéb termelés 395,06 ha-on – ahol a nem őshonos fajok eltávolítása történt annak érdekében, hogy állományaik fokozatosan alakuljanak át, őshonos fajokká.

A fentiekben leírtaknak megfelelően az erdőkezelés, illetve erdőgazdálkodás a természetvédelmi célokkal összhangban, azokat teljes mértékben figyelembe véve zajlott 2019-ben is.

Az erdők kapcsán jelentkező kezelési, őrzési és ellenőrzési feladatokat az osztályvezető, egy erdészeti ágazatvezető és 2019. január elsejétől három kerületvezető erdész végzi. A fakitermelési, szállítási és erdőművelési munkák megvalósítása helyi vállalkozók bevonásával történt.

A Zempléni Tájegység saját vagyonkezelésű erdőterületei

A Zempléni Tájegységben erdeink természetbeni állapota lényegesen elmarad az Aggteleki Tájegységtől: igen jelentős az idegenhonos és ezen felül az intenzíven terjedő fajok területaránya.

2019-ben tarvágással és egészségügyi termeléssel érintett (terület és m³):

A 2019. évben a tarvágások területe az ütemezett erdőfelújítások végrehajthatósága érdekében 24 ha nagyságrendre volt tervezve. Ehhez az év elején 14,18 ha területre jelentettünk be tarvágást, míg az év második felére további területek bejelentését terveztük.

Az időjárási, valamint az árvizek jelentette körülmények, továbbá az európai fapiaci helyzet nemhogy újabb tarvágások, de a bejelentett fakitermelések végrehajtását sem tették lehetővé, így tarvágás nem került végrehajtásra.

Egészségügyi fakitermelés nem került végrehajtásra.

Növedékfokozó gyérítés kocsánytalan tölgyesben 5,97 ha-os erdőrészletben bruttó 120 m³ kitermeléssel lett végrehajtva.

Növedékfokozó gyérítés erdei fenyő elegyes kocsánytalan tölgyesben, az erdei fenyő kitermelésével 46,88 ha-on került elvégzésre, 1408 bruttó m³ kitermeléssel.

Sematikus növedékfokozó gyérítés nemes nyárasban 25,68 ha-on, bruttó 2553 m³ kitermeléssel lett végrehajtva.

Jelentős területeket érintettek az egyéb termelések 54,34 ha érintett területtel, a 7 erdő- és egyéb részlet esetében 180 bruttó m³ amerikai kőris kitermeléssel, 1 terméketlen terület esetén 38 bruttó m³ bédai fűz termeléssel.

Károsodott terület nagysága és oka:

2019. év folyamán 612,48 ha területre jelentettünk be kárt főként aszály, víz, szél által okozott károk miatt. 2020. évre várható a tölgy csipkés poloska okozta kár megjelenése is, mivel gyepterületeinken álló kocsányos tölgyeken az őszi folyamán már észleltük a jelenlétét.

Felújítási és telepítési terület és fafajai:

Erdőtelepítés nem történt. Erdőfelújításra 244.150 db csemete lett beszerezve, illetve elültetve 2018/2019. év téli-tavaszi időszakában, MK, KTT, GY, KJ, FTNY, SZNY, VSZ, MAK, KST és FFÜ fafajokból.

Mag- csemetetermelés:

Mag- és csemetetermelés a tájegység területén nem történt.

Erdőfelújítási hátralék területe:

Erdőfelújítási hátralék nem keletkezett.

Hatóság által kiszabott bírság összege:

Bírság ez éven nem került kiszabásra.

Saját megvalósítású erdőkezelés területe és résztvevő dolgozók száma:

Erdőkezelés fakitermeléssel és erdőfelújítások ültetésével, ápolásával történt. Erdőkezeléssel érintett terület 642,30 ha volt. Az erdőkezelési munkák tervezésében, irányításában,

végrehajtásában 11 fő fizikai állományú munkás, 4 fő traktoros, 3 fő erdész és 1 fő osztályvezető vett részt.

A fentiekben leírtaknak megfelelően az erdők természetvédelmi kezelése, illetve a természetvédelmi célú erdőgazdálkodás a természetvédelmi előírásokkal és célokkal összhangban, azokat teljes mértékben figyelembe véve zajlott a 2019-es évben is.

5.8. Vadászterületek, vadgazdálkodás

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2017. 03. 01. - 2037. 02. 28. közötti időszakban egy vadászterületen látja el a Földtulajdonosi Közösség közös képviselőjét. A 654502. számú vadászterület – Martonyi területe: 3 330 ha.

A 654502. számú vadászterületen az ANPI 1751,579 ha-on gyakorolja a vagyonkezelői jogokat, ami a becsült terület 55,43 %-a. A területet haszonbérlet útján hasznosítjuk, a bérlő a „Császtai Bors vezér Vadásztársaság” - 800 Ft/ha éves bérleti díjat fizet.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2019-ben a kialakult áldatlan és vállalhatatlan helyzetre tekintettel felmondta a Földtulajdonosi Közösség közös képviselői feladatait a 4 450 ha-os 658100. számú Fónyi vadászterületen.

A 658100. számú vadászterületen az ANPI 1 248,5522 ha-on gyakorolja a vagyonkezelői jogokat, ami a becsült terület 28,57 %-a. A területet haszonbérlet (jelenleg bírósági döntés szükséges) útján hasznosítják, a bérlő a „Fony és Környéke Földtulajdonosok Vadászati Egyesülete” 920 Ft/ha éves bérleti díjat fizet.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 37 vadászterület Földtulajdonosi Közösségében képviseli - a Magyar Állam - mint tulajdonos érdekeit.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2017. 03. 01. - 2037. 02. 28. közötti időszakban két vadászterületen szerezte meg a vadászati jogot:

651700. számú vadászterület – Aggtelek, területe:	3 540 ha
658901. számú vadászterület – Bodrog-zug, területe:	4 810 ha

A 651700. számú vadászterületet a Földtulajdonosok Közössége haszonbérbe adta az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságnak, 800 Ft/ha éves bérleti díjért:

A vadászterületen a 2019-es vadászévben, vadállomány szabályozás keretében elejtésre került 10 db gímszarvas bika, 33 db gímszarvas tarvad, 15 db őzbak, 24 db őz tarvad, illetve 17 db vaddisznó, 63 db róka és 7 db borz.

Az ASP járvány megfékezése céljából, diagnosztikai kilövésre, és teljes megsemmisítésre került 62 db vaddisznó.

Gím tarvad elejtésére, és csoportos diagnosztikai mintavételre 4 nap társas vadászatot értékesítettünk, 15-25 fő/nap részvétellel, a vadkárral fokozottan sújtott területek kármentesítésére.

A vadászati, vadgazdálkodási tevékenységet 1 fő vadászati ágazatvezető és 1 fő hivatásos vadász végezte.

A vadállomány elejtését, bérvadászok felé értékesítjük. Részt vettünk a róka immunizációs programban, 2 db rókát vizsgáltattunk meg.

A sertéspestis monitoring keretébe 79 db vér és mandula mintát küldtünk vizsgálatra, az árbevétel nettó 18 090 000 Ft.

A 658901. számú vadászterületet a Földtulajdonosok Közossége haszonbérbe adta az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának, 400 Ft/ha éves bérleti díjért:

A 2019-es árvizek majdnem lenullázták a vadállományt, jelentős részük elpusztult, vagy elmenekült.

A vadászterületen a 2019-es vadászévben, vadállomány szabályozás keretében elejtésre került 2 db gímszarvas bika, 7 db gímszarvas tarvad, 1 db őzbak, 8 db őz tarvad, illetve 14 db róka, 8 db kóbor macska és 1 db aranyakác. Az elejtett gímszarvas bikák közül egy ezüstérmes minősítést kapott, és sajnos elhullott egy aranyérmes minősítésű gímszarvas bikánk. Az értékesíthető vadállományt (1 db ezüstérmes gímbika) bérvadász felé értékesítettük.

A területen eltűnt a vaddisznó és 0 db vaddisznót találtunk elhullva. A területet a NÉBIH ASP szempontjából fertőzött területté nyilvánította.

Részt vettünk a róka immunizációs programban, 2 db rókát vizsgáltattunk meg.

Az árbevétel nettó 2 467 000 Ft.

A vadászati, vadgazdálkodási tevékenységet 1 fő osztályvezető, 1 fő erdész, és önként vállalással 3 fő szakszemélyzet végzi.

5.9. Halgazdálkodási vízterületek

a) Az ANPI különleges rendeltetésűvé nem nyilvánított halgazdálkodási vízterületei (ezen vízterületek halgazdálkodási jogát az Igazgatóság a hatályos halászati törvény hatályba lépése előtt kapta meg). Ezen vízterületek védett természeti területeket, illetve Natura 2000 területeket érintenek, az alábbi táblázatban részletezettek szerint.

Az ANPI halászati vízterületeinek megnevezése és víztérkódja	Víztér neve	Érintett ingatlanok	Természetvédelmi besorolás
	Abodi-patak	Abod 067, Szendrő 0363, 0395	Natura 2000 terület
	Bakóc-patak	Alsószuha 042, 053	Natura 2000 terület
	Balajti-patak	Edelény 0185, 0189	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Barakonyi-patak	Meszes 066/1, Rakacaszend 0132, Tornabarakony 048, 052	ex lege védett lápterület, Natura 2000 terület
	Bátor-patak	Gagybátor 044, 083, Gagyvendégi 029, 042, 097, Rakaca 0122, 0144	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
	Csörgős-patak	Felsőkelecsény 037, 06, Felsőnyárád 046/1, 046/3, 086, Ragály 026, 035, 085, Zubogy 017, 067	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
	Damaki-patak	Damak 02, 047, 066, Edelény 0260, 0304, 0341,	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Debréte-patak	Debréte 045/2, 045/7b, Rakacaszend 064, 082,	ex lege védett lápterület, Natura 2000 terület
	Garadna-patak	Garadna 015, 067, 068, Hernádpetri 0116, 0131, 031, Hernádvécs 05, 059	részben Natura 2000 terület
	Imola-patak	Imola 014/4, 040, Zubogy 092	részben Natura 2000 terület
	Janka-patak	Pamlény 093/2, 094, Szászfa 064	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
	Juhász-patak	Bódvaszilas 038, 039, Tornaszentandrás 060, 079/1	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Kányi-patak	Büttös 050, 076, Kány 073, 080	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület

Keleméri-patak	Gömörszőlős 034, 053, 055, 064, Hét 054, Kelemér 054, 056, 099, Serényfalva 0109, 013/2, 015	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Keresztétei-patak	Keresztéte, 016, 021, 025, 033, 034/3, 035, 099, Szászfa 013/2, 013/1, 049, 053	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Korlát-patak	Szuhafő 07	ex lege védett lápterület, Natura 2000 terület
Ormos-patak	Izsófalva 0196, 0202, Ormosbánya 03, Rudabánya 0 124, 0131	nem védett, nem Natura 2000 terület
Pasnyag-patak	Komjáti 030, 061, 067/2, Tornanádaska 056/1, 056/2,	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Potranyik-patak	Bódvarákó 016, 025, Szögliget 0138, 047	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Rét-patak	Égerszög 010, 023/11, Perkupa 0125, 028, 05, Szőlősardó 076, Varbóc 046	részben Aggteleki Nemzeti Park, részben Natura 2000 terület
Sas-patak	Bódvalenke 072, Hidvégdó 017, 028, 07, Perecse 0155, 0172, Tornaszentjakab 0106, 0126, 017, 042, 05, 19, Viszló 045	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
Szuhogy-patak	Szendrő 0256, 0309, Suhogy 011, 014, 066	részben ex lege védett lápterület
Telekes-patak	Alsótelekes 07, Felsőtelekes 056, 058, 095, Perkupa 0126/2, 015, Szendrő 0172	
Vadász-patak	Abaújlak 09, Abaújszolnok 012, Alsóvadász 02, 050, Felsővadász 028, 080, Gadna 048, 08, Homrogd 048, 078, Irota 0107, 013, 051, 060, Kupa 018, 050, Lak 0107, 0131, Monaj 062, 082, Onga 0327/1, Selyeb 042, 06, Szakácsi 024, Szikszó 0150, 071, 072, 080, Tomor 027, 04, 046	részben Natura 2000 terület

	Varbóc-patak	Varbóc 034, Perkupa 0121, 058	részben Aggteleki Nemzeti Park, részben Natura 2000 terület
	Vasonca	Alsógagy 059, 065, 072 085, Baktakék 04, 048, Beret 017, 031, Csenyéte 011, 015 043, Detek 029, Halmaj 0100/1, 035, 039, Kázsmárk 021, 05, Léh 026, 051, Rásonysápberencs 032, Szentistvánbaksa 019	részben Natura 2000 terület
	Vecsem-patak	Bódvaszilás 014, 025/1	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Verbéna-patak	Galvács 030/1, 030/2, 08, Szendrő 0419, 0455, 0461	részben ex lege védett lápterület
	Viszlói-patak	Rakaca 056, Viszló 088	részben ex lege védett lápterület
	Ziliz-patak	Hangács 0154, Nyomár 026, 064, 066, 070, Ziliz 019, 023, 026, 064	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Zsuponyó-patak	Dubicsány 063, Putnok 0116	részben Natura 2000 terület
Hosszú-tó (05-039-1-1)	Hosszú-tó	Sátoraljaújhely 0109/d, 0111/b	Long-erdő TT

b) Védett természeti területet (ide értve az ex lege védett lápterületeket is) érintő egyéb vízterek, ahol nem az ANPI halgazdálkodási jog gyakorlója:

Halgazdálkodási vízterület neve	Víztér kód
Alsóberecki-holtág	05-086-1
Bisó-patak	05-201-1-1
Bodrog	05-004-1-1
Bódva	05-008-1-1
Bózsva-patak (forrástól a Nyíri-patakig)	05-103-1-1
Hódos-tó	05-044-1
Jósva-patak (Nagy-Tohonya torkolatig), Kecő-patak,	05-016-1-1

Tohonya-patak	
Jósva-patak (Nagy-Tohonya-torkolattól a Bódváiig)	05-017-1-1
Kapronca-ér	05-084-1
Kemence-patak	05-105-1-1
Kengyel-tó	Nincs víztér kódja
Kis-Nádas-tó	05-040-1
Kőkapui-tó	05-185-1-4
Körtvélyesi-holtág	05-050-1-4
Ménes-patak	05-108-1-1
Mocsolya-tavak	05-047-1
Nyíri-patak	05-192-1-1
Ósva-patak	05-104-1-1
Prügyi-főcsatorna	05-158-1-1
Rakaca-patak	05-014-1-1
Senyő-patak	05-107-1-1
Sulymos-tó	05-049-1
Szerencs-patak	05-010-1-1
Szuha-patak	05-011-1-1
Taktaközi-öntöző-főcsatorna	05-088-1-1
Tolcsva-patak	05-106-1-1
Vajdácskai-holtág	05-038-1-1

5.9.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

Azon különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek – beleértve a különleges rendeltetésre javasolt halgazdálkodási vízterületeket is – releváns adatai, amelyek az ANPI működési területén találhatók.

2016 folyamán az alábbi vízterületeket különleges rendeltetésűvé nyilvánították:

Alsó-Macskás-tó (05-247-2-1)
Cukorgyári ülepítő tó (05-248-2-1)
Disznó-szállási-vizek (05-249-2-1)
Faragó-szállási mocsarak (05-250-2-1)
Fehér-tó (05-251-2-1)
Felső-Macskás-tó (05-252-2-1)
Fenyéri-tó (05-253-2-1)
Füzes-tó és alsó-réti kistavak (05-254-2-1)
Hamarla-tó és kubikmedrek (05-255-2-1)
Iván-árok (05-256-2-1)
Kásod-tó és kásodi-kistavak (05-257-2-1)
Kis-Balota-mocsár (05-259-2-1)
Kis-Nádas-tó és Nádas-ér (05-260-2-1)
Kis-Szada-tó (05-261-2-1)
Kis-Szitnya (05-262-2-1)
Kis-Tökös-tó (05-263-2-1)
Longi-ér (05-265-2-1)
Macska-ér és Bodrog-fokok (05-266-2-1)
Macskás-ér (05-267-2-1)
Macskási-Kis-tó (05-268-2-1)
Macskás-tó (05-269-2-1)
Madármegfigyelő-vizek (05-270-2-1)
Máté-Homoki-berkek (05-271-2-1)
Minta-tó (05-272-2-1)
Nádas-tó (05-273-2-1)
Nagy-Gazos-mocsár (05-274-2-1)
Nagy-Szitnya (05-275-2-1)
Nagy-tó-csatorna (05-276-2-1)
Nagy-Tökös-tó (05-277-2-1)
Nemtudom-tó (05-278-2-1)
Ó-Kovács-tó és Dévéresi-csatorna (05-279-2-1)
Olaszliszkai sarlómedrek (05-280-2-1)
Orr-tó (05-281-2-1)
Orr-zugi-mocsarak (05-282-2-1)
Remencei-kisvizek (05-284-2-1)
Remence-tó (05-285-2-1)
Sáros-tó (05-287-2-1)
Fekete-tó (05-051-2-1)
Bogdány-tó (05-208-2-1)
Kakukk-tó (05-210-2-1)
Ménes-patak (05-108-2-1)

Tengerszem-tó (05-237-2-1)
Kemence-patak (05-105-2-1)
Áres-tó (05-042-2-4)
Kapitány-tó (05-048-2-1)
Kerek-tó (05-040-2-1)
Nagy-Nádas-tó (05-043-2-1)
Nagy-tó (05-042-2-1)
Zsaró-ér (05-083-2-1)

Az ANPI Zempléni Tájegységének halgazdálkodási vízterületein a kutatási célú halászaton felül feltétlenül fontosnak érezzük az idegenhonos fajok szelektív horgászatát/halászatát, a hagyományos halászati módok bemutatását, megőrzését, továbbá néhány vízterület esetén horgászati lehetőség biztosítását is.

5.9.2. Védett természeti területen található halastavak

Védett természeti területen nem található halastó az Igazgatóság működési területén.

5.10. Természetvédelmi mentőtevékenység

Alapvetően a Természetvédelmi Őrszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály munkatársai által végzett tevékenység. A lakossági vagy a központi ügyeletről (112) beérkezett bejelentésekkel kapcsolatos intézkedések kérelem nélkül megtörténnek. A mentőtevékenységgel kapcsolatos lakossági visszajelzések kivétel nélkül pozitívak.

A sérült madarakat elsősorban a Mályi Madármentő Állomáson helyezzük el, ahonnan az esetek többségében a Hortobágyi Madárkórházba kerülnek az állatok. A Mályi Madármentő Központ vezetője nem állatorvos, így ott nem tudnak állatorvosi ellátást biztosítani (műtét, rtg stb.). Azok az egyedek kerülnek továbbszállításra, amelyek a mentéshez kapcsolódó állatorvosi ellátás és vizsgálat után is további állatorvosi kezelésre szorulnak, illetve hosszú idejű vagy teljes élettartamig tartó tartásuk szükséges. Ezért van az, hogy a Mentőközpontban főleg a mentett fiókákat, a kisebb sérülésből felgyógyuló lábadozókat, illetve a néhány napos ellátás után elengedhető egyedeket tartják. Az egyébként egészséges, megfelelő fejlettségi szintig felnevelt gólyafiókák egy idő után szintén Hortobágyra kerülnek, hogy csapatban lehessen repatriálásukról gondoskodni. Előfordult, hogy bizonyos rendkívüli esetekben az azonnali állatorvosi beavatkozásra is a Hortobágyi Madárkórházba került sérült állat (pl. esti begyűjtésű meglőtt parlagi sas), mivel ez volt a legközelebbi hely, ahol sikerült leszervezni és biztosan el is tudták végezni az életmentő műtétet.

A mentőállomás befogadó kapacitásának növelését és az állatok elhelyezési körülményeinek fejlesztését 2018-ban a természetvédelmi kártalanítási keretből támogatta Igazgatóságunk, mely fejlesztések 2019-ben zárultak teljesen le (új volier építésének befejezése).

A fokozottan védett fajok esetében, ha az állapotuk indokolja, vagy azonnali műtéti beavatkozásra van szükség, a Fővárosi Állat és Növénykertbe történik a beszállítás. Egyes esetekben a HNPI Góréstanyára kerültek a madarak.

A mentőtevékenységeket végző, fent felsorolt szervezetekkel az ANP Igazgatóság megállapodással nem rendelkezik.

A denevérek többségének mentését és gondozását a Természetmegőrzési Osztály munkatársa végzi (2019-ben összesen 150 példányból 146 sikeresen mentve). 2019 telén 37 példány *Pipistrellus kuhlii* sikeres kiteleltetését is sikerült megvalósítani Jósvafőn.

2019. évben az alábbi védett és fokozottan védett fajok kerültek begyűjtésre:

Fajnév	Példányszám	Az intézkedés után ebből biztosan elhullott
<i>Accipiter gentilis</i>	3	
<i>Accipiter nisus</i>	13	4
<i>Apus apus</i>	2	
<i>Asio otus</i>	3	
<i>Athene noctua</i>	1	
<i>Athene noctua</i>	9	1
<i>Bubo bubo</i>	2	
<i>Buteo buteo</i>	16	8
<i>Chiroptera indet sp.</i>	2	
<i>Ciconia ciconia</i>	31	5
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1	
<i>Corvus corax</i>	2	1
<i>Corvus frugilegus</i>	1	
<i>Cygnus olor</i>	2	
<i>Delichon urbica</i>	45	4
<i>Dendrocopos major</i>	4	2
<i>Dendrocopos medius</i>	1	
<i>Eptesicus serotinus</i>	1	
<i>Erinaceus roumanicus</i>	3	1
<i>Falco tinnunculus</i>	9	1
<i>Garrulus glandarius</i>	1	
<i>Hirundo rustica</i>	5	
ismeretlen madárfaj	1	
<i>Ixobrychus minutus</i>	4	
<i>Jynx torquilla</i>	1	1
<i>Merops apiaster</i>	1	
<i>Muscardinus avellanarius</i>	1	
<i>Nyctalus noctula</i>	21	1
<i>Nycticorax nycticorax</i>	1	1

<i>Otus scops</i>	1	
<i>Parus major</i>	3	3
<i>Passer domesticus</i>	9	2
<i>Phoenicurus ochruros</i>	1	
<i>Picus viridus</i>	1	
<i>Pipistrellus kuhlii</i>	39	2
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	48	
<i>Plecotus austriacus</i>	4	1
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	1	
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	34	
<i>Scolopax rusticola</i>	1	1
<i>Streptopelia decaocto</i>	2	2
<i>Strix aluco</i>	5	3
<i>Strix uralensis</i>	1	
<i>Turdus merula</i>	2	
<i>Turdus viscivorus</i>	1	
<i>Tyto alba</i>	2	1
<i>Upupa epops</i>	1	

A mentési tevékenységnek jelentős az erőforrásigénye. A bejelentések jelentős része nem védett és/vagy vadászható fajokkal kapcsolatos megkeresés. Mivel a bejelentők egy része nem rendelkezik megfelelő fajismerettel, minden bejelentés ellenőrzést/intézkedést igényel.

6. Tájvédelem

6.1. Egyedi tájértékek (településenkénti kimutatás, változások)

A tájértékek felmérése 2001-2019-ben történt az ANPI működési területén. A legtöbb felmérés 2001, 2003, 2004, 2010-2014 során készült. A munka az *MSZ 20381:2009 Természetvédelem Egyedi tájértékek kataszterezése* című magyar szabványnak megfelelő módon zajlott. 2019-ben – kártalanítási keretösszeg felhasználásával – Bodrogkeresztúr egyedi tájértékeit felmérettük, mert a település esetében nem sikerült a korábban (nem az ANPI által kordinált munka keretében) felmért adatokat megszerezni, illetve azok nem is teljes mértékben a fentebb említett szabványnak megfelelő módon kerültek rögzítésre.

Az ANPI működési területén 2015-2019-ben felmért, összesen 8 település (Mád, Tállya, Erdőbénye, Sátoraljaújhely, Újcsalános, Sóstófalva, Kisrosvágy, Bodrogkeresztúr) felméréseinek II. mellékletben felsorolt adatai irányszámok, az adatokat a következő évi jelentés során javítjuk, mert azok feldolgozása folyamatban van.

A mindösszesen 3664 felmért egyedi tájérték településenkénti eloszlása – megjegyzésekkel együtt - a II. sz. mellékletben található.

6.2. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

2019-ben településrendezési eszközökkel, településrendezési tervekkel kapcsolatban, az alábbi típusú és számú ügyben vettünk részt.

Településrendezési tervek (trt.)

Közreműködés típusa	Ügyek száma
trt. előzetes adatszolgáltatás	5
trt. környezeti értékelés	15
trt. teljes terv, vagy módosítás – adatszolgáltatás	2
trt. teljes terv, vagy módosítás - véleményezési szakasz	8
trt. tárgyalásos eljárás	12
trt. elfogadott	7
Összesen	49

3 esetben (Berente, Sajószentpéter, Szirmabesenyő) a BNPI-t és az ANPI-t is érintette az ügyintézés, ezt magában foglalja a fenti táblázat. Több esetben is kaptunk értesítést olyan települések rendezési munkájáról, amelyek a BNPI működési területére esnek (pl.: Miskolc, Sajókeresztúr), ezek az esetek nem kerültek feltüntetésre a táblázatban. Az ügyiratok áttételre kerültek, amennyiben a BNPI nem kapott megkeresést.

Észrevételezett problémák a településrendezési eszközök készítése során

A véleményezési dokumentációkban leggyakrabban előforduló „problémák”, - a teljesség igénye nélkül – az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- zöldfelületi arány csökkentésének igénye ipari terület esetében – nem támogattuk;
- védett terület közelében lőtér kialakításának megteremtése érdekében TRT módosítás – helyszíni bejárást, egyeztetést tartottunk a Kormányhivatallal, Önkormányzattal együtt;
- ökológiai hálózat övezetének ábrázolása hiányos – javítását kértük;
- nem a MaTRT. szerinti övezeti megnevezések használata;
- biológiai aktivitásérték számítás kismértékű pontatlansága;
- egyes területi kategóriák, övezetek határainak téves ábrázolása, feltüntetése (ökológiai hálózat, tájképvédelmi terület övezete, Natura 2000 terület határvonala);
- hiányzó, hibás, vagy nem következetes jelmagyarázat a szerkezeti, szabályozási terveken;
- adminisztrációs hibák (pl.: jogszabályok száma, tervlapok számozása, stb.).

Megyei Területrendezési Tervek készítésével kapcsolatos feladatok

A fentebb felsoroltakon kívül *Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területrendezési Tervéhez* adatszolgáltatást adtunk, illetve 2019. év végén véleményeztük az elkészült tervezetet. Ezt a munkát a BNPI-vel egyeztetve végeztük. Az adatszolgáltatás során az országos védelem alatt

álló területek (NP, TK, TT, ex lege védett természeti emlék), a bioszféra rezervátum, a Natura 2000 területek és az egyedi tájértékek rendelkezésünkre álló adatait, térinformatikai fedvényeit szolgáltatottuk a tervkészítéshez, 2019. májusában. Tájékoztattuk a Megyei Közgyűlés Elnökét továbbá arról, hogy a tájképvédelmi terület övezetének és az ökológiai hálózat övezeteinek adatait, térinformatikai állományát az Agrárminisztérium adja ki. A Megyei Területrendezési Terv véleményezését decemberben végeztük el.

Észrevételek a tervvel kapcsolatban

- ökológiai folyosó hibás ábrázolása – tájékoztatás;

Az ökológiai folyosó ábrázolásában Múcsony település esetében, a „Lánc-rét” területén volt eltérés az Agrárminisztérium által kiadott térinformatikai állományhoz képest. A rendelkezésünkre álló információk szerint – a Megyei Közgyűlés Elnökének tájékoztatása alapján – az Agrárminisztérium által kiadott lehatárolást szándékoznak véglegesnek tekinteni és a Megyei Területrendezési Tervben ez kerül ábrázolásra.

- ex lege védett, Natura 2000 területen új, településeket összekötő út és kerékpárút létesítése – nem támogatjuk, kértük a tervből való törlésüket;

A Büttös – Szemere településeket összekötő, tervezett útszakasz és kerékpárút megvalósítását a Rakaca-völgyben aggályosnak ítéltük. A két település nem zsáktelepülés, kettejük között van már egy műút, amely ugyan hosszabb, mint a tervezett út, de természetvédelmi érdekeket nem sért. A tervezett nyomvonalon és mellette szinte végig ex lege védett lápok húzódnak, illetve Natura 2000 területet (HUAN20002 Rakaca-völgy és oldalvölgyei kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület) is érintene a nyomvonal. Ezek a területek továbbá az ökológiai hálózat magterületéhez is tartoznak, a nyomvonal további része pedig ökológiai folyosó övezetén is haladna. A fentebb felsoroltak alapján a Büttös - Szemere települések összekötésére tervezett nyomvonalat törölni kértük a területrendezési tervből.

- tervezett főút nyomvonalának módosítása – kevésbé érzékeny területeken történő elvezetését ajánlottuk;

A Sárospatak – Cigánd között tervezett főút nyomvonalának módosítását javasoltuk olyan módon, hogy Bodrogolaszitól délre, Sáradsadány és Bodrogolaszi között legyen a csatlakozási pontja a 37-es főúthoz. A jelenleg tervezett nyomvonal holtágakat keresztenne és nagy területen érintené a HUBN20071 Bodrogzug és Bodrog-hullámtere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területet és a HUBN10001 Bodrogzug-Kopasz-hegy-Taktaköz különleges madárvédelmi területet. Szerencsés lenne azok elkerülése, vagy az út nyomvonalának áthelyezése olyan területre, ahol kisebb zavarást okozna.

- jelenleg kivitelezés alatt álló kerékpárút feltüntetését pótolni kértük;

A tudomásunk szerint jelenleg kivitelezés alatt álló Dubicsány és Putnok települések közötti új kerékpár nyomvonal nem került jelölésre a szerkezeti terven.

- szintén kivitelezés alatt álló, 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték nyomvonalának pontosítását kértük, a valós nyomvonal ábrázolásával, Dubicsány és Hét települések között.

- A tervezett országos kerékpárút nyomvonalának kijelölését már meglévő térségi szerepű összekötő úton javasoltuk kijelölni több helyen is, a fokozottan védett és érzékeny (ex lege láp) területek elkerülése, védelme érdekében.

A Meszes - Büttös közötti szakaszt a térségi szerepű összekötő út nyomvonalán tartjuk elfogadhatónak. A Telkibánya – Bózsva közötti szakasz, Ósva-völgyön keresztül történő kialakítását természetvédelmi szempontból aggályosnak tartjuk. A természetvédelmi értékek és élőhelyek védelme érdekében javasoltuk az országos kerékpárút nyomvonalát a Telkibánya – Bózsva főútszakaszon kialakítani, a településeket szintén összekötő, tervezett térségi kerékpárútvonallal azonos nyomvonalon.

Egyéb, településrendezéssel kapcsolatos feladatok

- Alkotmánybírósági eljárásban nem vettünk részt.
- Törvényességi felügyeleti eljárást 2019-ben nem kezdeményeztünk.
- Az OTrT. módosításához szükséges feladatokat elvégeztük.

Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK) és Településképi Rendeletek (TKR) készítésében történő részvétel, 2019-ben

<i>A településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletekkel kapcsolatos feladatok</i> Települések száma összesen: 260	<i>Kimenő ügyiratok száma 2019</i>
adatszolgáltatás a településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletek készítéséhez	-
településképi arculati kézikönyvek véleményezése	6
településképi rendeletek véleményezése	17
módosított TKR véleményezése	42
beérkezett végleges településképi arculati kézikönyv letöltése	0 (bejövő: 84)
beérkezett végleges településképi rendelet letöltése	0 (bejövő: 84)
Összesen 2019-ben:	233

A településképi arculati kézikönyvekkel (TAK) és településképi rendeletekkel (TKR) kapcsolatos feladat folyamatos, nagy részét 2017-2018-ban elvégeztük. A kiállított ügyiratok 2019-ben: 6 település esetében adtuk ki TAK véleményt és 17-nek TKR véleményt, tervezetre. Több település számára ábrákat küldtünk a különböző területi kategóriákról (Natura 2000 területek, védett terület, tájképvédelmi terület övezete, ökológiai hálózat övezetei, stb.), hogy azokat el tudják helyezni a TAK-ban és TKR-ben.

2019-ben 84 település végleges TAK és TKR dokumentumát töltöttük le. Látható, hogy a kézikönyvek és rendeletek elhelyezése a Lechner Tudásközpont elektronikus felületére folyamatos, így 2020-ban is folytatódik. A települések módosításokat is végeznek a dokumentumokon: 2019-ben 42 TKR módosítás volt, ezeket véleményeztük. 3 db TAK

módosítás véleményezésére nem volt szükség, fotók szerzői jog miatti módosítását végezték, ezért a fenti táblázatban nem kerültek felsorolásra.

4 település (Abaújszántó, Encs, Erdőbénye, Füzér) csak adatszolgáltatást kért TAK és TKR készítéshez (még 2018-ban, vagy korábban), azonban véleményezésre eddig nem küldték a dokumentumokat.

Építészeti Tájegységi Arculati Kézikönyvvel kapcsolatos feladatok

2019. év elején véleményeztük a Tokaj-hegyalja történelmi borvidék világörökségi területre vonatkozó Építészeti Tájegységi Arculati Kézikönyv (ÉTAK) tervezetét.

6.3. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Közreműködés típusa	Ügyek száma
elfogadott integrált településfejlesztési stratégia	0
integrált településfejlesztési stratégia véleményezés	0
településfejlesztési koncepció – adatszolgáltatás	1
elfogadott településfejlesztési koncepció	0
Összesen	1

6.4. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások

Az Igazgatóságnak 2019-ben nem volt olyan projektje, amely kifejezetten tájvédelmi célok megvalósulását célozta meg.

7. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)

A támogatással megvalósuló projektekkel kapcsolatos feladatok szakszerű és hatékony ellátásáról a Pályázatkezelési Csoport gondoskodik, amely a pályázatok menedzselése terén szolgáltató jellegű feladatokat ellátó szervezeti egység, munkáját az igazgató közvetlen irányítása mellett önállóan végzi. Működési feltételeit elsősorban pályázati forrásból fedezi.

Ellátandó fő feladatok: az Igazgatóság számára releváns pályázati lehetőségek figyelése, erről az érintettek tájékoztatása, pályázatok szabályos és határidőre történő benyújtásának koordinálása, releváns esetekben kapcsolattartás a konzorciumi partnerekkel, az előkészítésben érintett intézményekkel, szolgáltatókkal; a nyertes projektek szabályos és határidőre történő megvalósításának koordinációja, támogatása, a projektek teljes ügyvitel-szervezési feladatainak ellátása; benyújtott, futó, továbbá a lezárt, fenntartandó pályázatok nyilvántartása, fenntartási jelentések benyújtása.

A projektekkel kapcsolatos részletes információkat az I. számú mellékletként csatolt táblázat foglalja össze.

2019. évi futó projektek:

2019-ben 12 db futó projektje volt az Igazgatóságnak, ebből 2016-ban indult 6 KEHOP természetvédelmi projekt, 2019. őszén 1 magyar-szlovák-román-ukrán INTERREG projekt, mely a nagyragadozókat vizsgálja, természetvédelmi jellegű. 2017 őszén indult 3 magyar-szlovák, turisztikai jellegű INTERREG projekt, továbbá a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program keretében 2, szintén turisztikai jellegű projektet valósítottunk meg, melyek címei a következők (részletezésük az I. sz. mellékletben található):

- 1) KEHOP-4.1.0-15-2016-00015 A Világörökség részét képező barlangok, jelentős földtudományi értékkel rendelkező mesterséges üregek védelmét és az ezekhez kapcsolódó sérülékeny élővilág megőrzését célzó beavatkozások az Aggteleki Nemzeti Park területén (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 306.938.600 Ft) A projektet 2019-ben eredményesen lezártuk, minden betervezett tevékenységet megvalósítottunk.
- 2) KEHOP-4.1.0-15-2016-00028 Komplex élőhely-fejlesztés a Zempléni Tájegység területén (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 1.237.291.478 Ft)
- 3) KEHOP-4.1.0-15-2016-00049 Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 650.000.000 Ft)
- 4) KEHOP-4.1.0-15-2016-00051 A természetvédelmi erdőkezelést és a becserjésedéssel veszélyeztetett védett gyepek rehabilitációját elősegítő infrastruktúra fejlesztése az ANPI területén (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 363.297.510 Ft)
- 5) KEHOP-4.1.0-15-2016-00061 Kipusztulással veszélyeztetett Natura 2000 jelölő denevérfajok in-situ megőrzését szolgáló gyakorlati védelmi beavatkozások az ANPI működési területén (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 172.124.592 Ft, 2019-ben 22 millió Ft összegű keretemelés történt.)
- 6) KEHOP-4.2.0-15-2016-00010 A területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 199.000.000 Ft)
- 7) SKHU/1601/1.1/035 Gyógyturisztikai fejlesztések az Aggteleki és Szlovák-karszt Világörökség barlangjaiban / Medical/ wellness tourism development in the world heritage caves of the Aggtelek and Slovak Karst (Főkedvezményezett: ANPI, partner: Státna Ochrana Prírody SR; projekt összköltsége: 1.616.098,4EUR, melyből ANPI költségvetése: 1.303.524,4 EUR)
- 8) SKHU6/1601/1.1/038 Vizi élményútvonal megvalósítása a Bodrog és eredetfolyói mentén/Creation of a water amusement trail on the river Bodrog and its tributaries (Főkedvezményezett: ANPI, partner: Obec Oborín - Abara Község; projekt összköltsége: 2.612.644 EUR, melyből ANPI költségvetése: 2.109.124 EUR)

- 9) SKHU6/1601/1.1/065 Csodálatos madárvilág határok nélkül/ Birds without Borders (Főkedvezményezett: Státna ochrana prírody SR, partner: ANPI; projekt összköltsége:408.156 EUR, melyből ANPI költségvetése: 154.625,1 EUR). A projektet 2019-ben eredményesen lezártuk, minden betervezett tevékenységet megvalósítottunk.
- 10) HUSKROUA/1702/6.1/0010 Ökológiai folyosók a Kárpátokban / Open Borders for Wildlife in the Carpathians (Főkedvezményezett: WWF Romania, partnerek: SOS/Birdlife Slovakia (SK), Rachiv Eco Tour (UA), ANPI (HU); Projekt összköltsége: 1.636.011,24 EUR melyből ANPI költségvetése 339.755 EUR. Időtartam: 36 hónap.
- 11) JÉGHÁT_T/64 (2018) Nomád Baradla Kemping és Turistaszálló korszerűsítése (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 6.000.000 Ft)
- 12) JÉGHÁT_T/65 (2018) Szögligeti Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló korszerűsítése (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 34.000.000 Ft)

Befejezett, de 2019-ben fenntartással érintett projektjeink, melyek esetében fenntartási jelentés benyújtási kötelezettségünk volt:

- 1) KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0017
- 2) KEOP-3.2.0/11-2012-0027
- 3) HUSK/1101/2.2.1/0036
- 4) HUSK/1101/2.2.1/0063
- 5) HUSK/1101/2.2.1/0004
- 6) HUSK/1101/2.2.1/0180
- 7) KEHOP-4.1.0-15-2016-00019

A fenti felsorolásból egyértelmű, hogy az ANPI mind a hazai, mind a nemzetközi - különösen a határ menti - pályázati konstrukciók adta lehetőségeket igyekszik kiaknázni a tevékenységéhez kapcsolódó szakmai tevékenység, továbbá az eszközpark és az infrastruktúra fejlesztésének megvalósítása érdekében.

8. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

8.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma

Összes ügyiratszám 2019

Főszám: 1962 db – Alszám: 10975 db

Összesen: 12937 db

Igazgatóságunk jelenleg a Corir ügyiratkezelő rendszert használja, de folyamatban van egy új, követelményeknek jobban megfelelő, könnyebben használható ügyiratkezelő rendszer beszerzése.

A postai küldemények száma fokozatos csökkenést mutat. A megkeresések jelentős részét az Igazgatóság központi e-mail címére (info.anp@t-online.hu) küldik. Az e-mailen érkezett levelekre általában e-mailen küldünk választ is. A Minisztériummal történő kommunikáció során szintén az e-mail tekinthető az elsődleges kommunikációs csatornának. Összességében a tárgyévben a hagyományos papíralapon intézett ügyek aránya 40%-ra csökkent.

Az Igazgatóság egyre szélesebb körben használja az elektronikus ügyintézés által nyújtott lehetőségeket. A hatóságok rendszerint Hivatali Kapun küldik megkereséseiket, melynek a használata lehetőséget biztosít arra, hogy a hatóságok egyszerűbben és gyorsabban keressék meg az Igazgatóságot és folytassák le az eljárásokat. Néhány esetben fordul elő, hogy a HR-es Hivatali Kapun érkezik megkeresés a hatóságoktól, vagy más szervhez intézett levél érkezik hozzánk.

Az elektronikus ügyintézés hatékony megvalósítása érdekében E-ügyintézés célú, minősített tanúsítványokkal rendelkezünk. A jogszabályi előírásoknak megfelelően elektronikus ügyintézési szolgáltatás keretében küldjük meg beadványainkat, így különösen a halgazdálkodási, az erdészeti, valamint a vadászati hatósághoz tartozó kérelmeinket.

Az elektronikus ügyintézés biztosítása érdekében folyamatban van az Igazgatóság e-Papír szolgáltatáshoz való csatlakozása, amely által lehetővé válik a Natura 2000 gyepterületen történő kaszálási bejelentések, valamint a barlangokkal kapcsolatos barlangi vagyongazdálkodási hozzájárulások elektronikus ügyintézése.

Az ügyfeleinkre vonatkozó naprakész és releváns adatok biztosítása érdekében vállaljuk a Rendelkezési Nyilvántartáshoz (RNY), valamint a KEÜSZ-ökhöz való csatlakozást, illetve az alkalmazásuk ügyintézésünkbe való bevezetését is.

Az e-HR hatékony bevezetése érdekében a feladatok ellátásában érintett kollégáink megkapták a szükséges módszertani tájékoztatókat, valamint részt vettek a képzéseken. A kiadmányozásra jogosult vezetők számára megigényeltük az elektronikus aláíráshoz szükséges tanúsítványokat, valamint megtörtént az Igazgatóság regisztrációja az e-HR FORM alkalmazás használatának érdekében. A humánpolitikai feladatokat ellátó kollégáink számára megigényeltük az ügyintézői jogosultságot az Ügyfélkapus regisztrációs alkalmazás használatához. Az Igazgatóság valamennyi dolgozójának tájékoztatása megtörtént a rendszer használata érdekében ellátandó teendőkről, így az Ügyfélkapu regisztráció szükségességéről, melynek következtében valamennyi kollégánk rendelkezik Ügyfélkapu azonosítóval.

A munkáltatói intézkedések elektronikus megküldését szolgálja az új iratkezelési program beszerzése is, amely esetében az egész folyamat az iratkezelési rendszerben beépítetten kezelhető.

8.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára (természetvédelmi-, környezetvédelmi-, erdészeti-, földügyi hatóság, önkormányzat, MVH stb bontásban)

	szakmai vélemény	adatszolgáltatás	jogsegély
B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	2 db	576 db	3 db
Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	0 db	13 db	0 db
B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály	0 db	10 db	0 db
B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály	0 db	4 db	0 db
B-A-Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	1 db	0 db	0 db
B-A-Z Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (vízvédelem/vízügy)	0 db	1 db	0 db
B-A-Z Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (tűzvédelem)	0 db	0 db	0 db
Önkormányzatok	5 db	12 db	0 db

általános	0 db	43 db	0 db
Településrendezési terv TAK; TKR*	0 db	0 db	0 db
Magyar Államkincstár	0 db	2 db	0 db
NFK (NFA), MNV Zrt.	0 db	9 db	0 db
ASP (tájégségi fővadászok, vadászatra jogosultak)	0 db	29 db	0 db

*Véleményezés 65 db

A hatósági eljárások keretében történő megkeresések kapcsán megállapítható, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú hatóság rendszeresen megkereste Igazgatóságunkat. Néhány esetben fordult elő, hogy adatkérés nélkül hoztak határozatot, melyről a határozat kézhezvételekor értesültünk. Ebből kifolyólag természetkárosításra, valamint védett természeti érték veszélyeztetésére azonban nem került sor.

A 2015. évi jogszabályi változások következtében 2015. április 1. napjával az Igazgatóság működési területe vonatkozásában illetékességgel rendelkező Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség beolvadással megszűnt, teljes szervezetével integrálásra került a kormányhivatalba, jogutódja a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya lett. A 2015. évben a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálytól érkező megkeresések száma, valamint a hatóság számára történő szakvéleményadás, adatközlés száma a 2014. évihez képest kismértékű növekedést mutatott. 2016-ban a megkeresésekre adott szakmai vélemények száma jelentős mértékben nőtt, ugyanakkor az adatszolgáltatások száma csökkenést mutatott. 2017. január 1. napjától a területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat a Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatalának Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya látja el. 2018. évben a hatóság számára történő szakmai vélemények, adatszolgáltatások száma nagyobb mértékű (24 %-os) növekedést mutatott. Tárgyévben 13,5%-kal csökkent a megkeresések száma.

A másodfokú hatóságként, vagy több Kormányhivatal illetékességi területét is lefedő engedélyezési eljárások keretében eljáró Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya több esetben kereste meg Igazgatóságunkat, ezek száma kismértékben csökkent (-7,2%).

Az Igazgatóság ügyiratforgalma szempontjából a természetvédelmi hatóságtól érkező megkeresések mellett kiemelendő a vadászati, halászati és földművelésügyi hatóság által küldött megkeresések száma. A 2015. április 1-ei átalakítás következtében az addigi Földművelésügyi Igazgatóság és Erdészeti Igazgatóság megnevezésű szakigazgatási szervek egyesítése révén létrejött a Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási

Főosztálya, amely 2017. január 1. napjától a Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatalának Agrárügyi Főosztályaként működik. 2018. évben az Agrárügyi Főosztálytól érkező megkeresések, a hatóság számára történő szakmai vélemények, adatszolgáltatások száma kismértékű (14 %-os) csökkenést mutatott. Tárgyévben ebben az esetben jelentősen csökkent a megkeresések száma (-75%).

Egyéb hatósági megkeresések (Miskolci Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály; B-A-Z Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság) száma hasonló mértékű volt az előző évekhez képest.

Az Önkormányzatoktól érkező megkeresések döntő többsége a településrendezési tervekhez nyújtott adatszolgáltatások, valamint a településképi arculati kézikönyvekkel és a településképi rendeletekkel kapcsolatban adtuk ki véleményt. Ezen szakmai vélemények és adatszolgáltatások száma közel hasonló mértékű volt, mint az előző évben.

2018-ban új elemként jelentek meg az afrikai sertéspestis (ASP) ártalmatlanításra szolgáló gödör létesítésével kapcsolatban beérkezett megkeresések. A tájegységi fővadászok, valamint a vadászatra jogosult vadásztársaságok 2018-ban 45 esetben egyeztettek az Igazgatósággal létesítendő hullagödrök helyszínével kapcsolatban. Tárgyévben tovább folytatódott az afrikai sertéspestissel (ASP) kapcsolatos adatszolgáltatása Igazgatóságunknak, mindösszesen 29 esetben.

8.1.2. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, Költségvetési, HEO stb. bontásban

	jelentés	adatszolgáltatás
Személyügyi és Igazgatási Főosztály	0 db	32 db
Közbeszerzési, Perképviselési és Projektirányítási Főosztály	0 db	4 db
Költségvetési Főosztály	0 db	58 db
Természetvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár	7 db	24 db
Természetmegőrzési Főosztály	6 db	8 db
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	4 db	24 db
NPTF Tájvédelmi és Ökoturisztikai Osztály	0 db	1 db
Földvagyon-gazdálkodási Főosztály	2 db	4 db

8.1.3. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Egyéb levelezés	1650 db
Kérelem	695 db

Kifejezetten a fenti megnevezések alapján rendszerünk nem képes adatot szolgáltatni.

Az ügyfelekkel történő levelezés jelentős részét az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó megkeresések, a földvásárlással kapcsolatos levelezések, a területbérletre és használatra irányuló megkeresések, a kaszálási bejelentések, valamint a turisztikai célú levelezések képezték.

Az ügyfeleink által küldött megkeresések esetében is tapasztalható, hogy a postai küldemények száma fokozatosan csökken, és egyre inkább előtérbe kerül az e-mail, mint kommunikációs csatorna használata. Az e-Papír szolgáltatás bevezetésével változás várható az elektronikusan és hagyományos papíralapon intézett ügyek arányában.

8.2. Szabálysértés

Szabálysértési feljelentés 4 esetben történt. Tulajdon elleni szabálysértés 3, illetve fémkereső jogellenes használata miatt 2 alkalommal.

8.3. Természetvédelmi bírság

1. A természetvédelmi hatóság felé 50 esetben történt bejelentés engedély nélküli, vagy engedélytől eltérő módon történő tevékenység miatt, az alábbiak szerint.

Egyedi határozat megsértése 3, gyepfeltörés 11, engedély nélküli terület helyreállítás 2, fakivágás 2, horgászat 1, kaszálás 1, engedély nélküli közlekedés 12, engedély nélküli belépés 1, technikai sport rendezvény 1, engedély nélküli területhasználat 1, terület-helyreállítás 3, gyűjtés 1, vadászati létesítmény 1, hulladéklerakás 4, Natura 2000 gyepkezelési előírások megszegése 3, Natura 2000 terület állapotának jogellenes megváltoztatása 1, orvhalászat 1, tűzgyújtás 1, védett terület károsítása 1 esetben.

Konkrét károkozással érintett ügyek:

Egy esetben Natura 2000 gyepterület károsítása erdészeti, faanyag-szállítási tevékenység során.

Egy esetben fokozottan védett és Natura 2000 gyep károsítása a Zemplén Rally során.

2. Az erdészeti hatóság felé 8 esetben:

Engedély nélküli fásításból történő fakitermelés 3, fakivágás 2, faanyag-szállítás 1, illetve falopás 1, erdőben történő hulladéklerakás 1 esetben.

3. A halászati hatóság felé 6 esetben:
Engedély nélküli horgászat 2, horgászati szabályok megsértése 2, orvhalászat 2 esetben.
A cselekményekhez kapcsolódóan a kiszabott bírság mellett 3-18 hónap horgászjegy bevonás, illetve végleges eltiltásra sor került 2 esetben.
4. A területileg illetékes önkormányzat jegyzője, körjegyzője 25 esetben lett értesítve illegális hulladék-elhelyezéssel kapcsolatban.
5. Katasztrófavédelmi Igazgatóság felé 3 esetben:
Egyedi határozat megsértése 1, engedély nélküli tevékenység 1, vízszennyezés 1 esetben.
6. Bányászati hatóság felé 1 esetben:
Illegális bányászat 1 esetben.
7. Örökségvédelmi hatóság felé 2 esetben:
Régészeti lelőhely rongálás 1, engedély nélküli fémkereső használat 1 esetben. Ez utóbbi eljárást később szabálysértésbe tette át a hatóság. Pénzbírság kiszabására nem került sor, csak figyelmeztetésre, viszont a fémkereső elkobzásra került.
Az engedély nélküli fémkereső használat kapcsán indított ügyet az örökségvédelmi hatóság átadta a szabálysértési hatóságnak.

Bírság*	Alkalom	Összeg (Ft)
Természetvédelmi bírság	25	2.932.500
Erdővédelmi/erdőgazdálkodási bírság	4	60.000
Halvédelmi bírság	15	806.000
Eljárási bírság	1	70.000
Tulajdon elleni szabálysértés	3	65.000
Figyelmeztetés (hatósági határozattal)	5	-
<u>Összesen</u>	53	3.933.500

* Csak az ANP Igazgatóságához érkezett visszajelzések alapján!

8.4. Büntető ügyek

Büntető feljelentés megtételére 20 esetben került sor az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatára részéről: hulladékgazdálkodás rendjének megsértése 12, engedély nélküli fakivágás és eltulajdonítás miatt 3, régészeti lelőhely rongálás 2, orvhalászat 3 esetben.

A büntető ügyek kapcsán új fejlemény merült fel. Ugyanis egy korábbi illegális mohagyűjtés kapcsán az Ügyészség természetkárosításban is indítványozott eljárást, arra alapozva, hogy a nagy mennyiségű moha gyűjtése védett, illetve Natura2000 területen jelentős mértékben, jogellenesen változtatja meg a terület állapotát. Így kimeríti a természetkárosítás fogalmát is. Így a korábban maximum kisértékre elkövetett lopás mellett a természetkárosítás vétségében is büntetőeljárás indult.

A hulladékgazdálkodás rendjében tett büntető feljelentések az esetek többségében nem vezettek eredményre, mivel a szakértői vélemények kizárólag a lerakott anyag alapján minősítették a cselekményt és csak a veszélyes hulladék lerakást értelmezték bűncselekménynek, függetlenül attól, hogy a lerakott hulladék az élőhely talaját, élő szervezeteit károsította, vagy megsemmisítette.

8.5. Polgári perek

A 2019. évben kezdődő, folyamatban lévő és befejezett ügyek:

A 2019. évben a lejárt tartozásokból eredő követelésekkel összefüggésben tovább folytak peres eljárásaink.

9. Természetvédelmi Őrszolgálat

9.1. Alapadatok

9.1.1. Személyi feltételek

A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály létszáma az alábbiak szerint alakult 2019 évben.

ANPI Természetvédelmi Őrszolgálat	*15 fő
Őrszolgálati asszisztens	1 fő
Az Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály létszáma*	16 fő

(*2019. december 31.- állapot szerint):

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatára végzettség szerint:

Felsőfokú végzettségű természetvédelmi őr (fő)	Középfokú végzettségű természetvédelmi őr (fő)	Összesen (fő)
14	1	15

A természetvédelmi őrszolgálat létszámának pótlása tekintetében előrelépés történt a megelőző 2018-as év állapotához képest. A létszámstop feloldását követően kiírt állás pályázat ugyan első körben eredményes volt, de mindkét kiválasztott pályázó még a belépés előtt visszalépett. (Az egyik pályázót az előző munkahelyére visszahívták magasabb fizetéssel, a másik pályázó a lakhatási problémákat jelölte meg okként). A második körben történő kiválasztás pedig eredménytelen volt megfelelő jelölt hiányában.

A személyi állomány 1 fő kivételével* felsőfokú végzettséggel rendelkezik, lefedve a tevékenységhez szükséges összes lényeges szakterületet, így ebből a szempontból megfelelő a rendelkezésre álló szakismeret. (*nyelvvizsga hiányában nem vehette át a diplomáját)

Az adminisztrációs létszám pótlására korábban ideiglenes munkavégzésre másik szervezeti egységtől átkerült kollégánál tartósan maradt 2019 évben is. Így a Természetvédelmi őrszolgálati Osztály őrszolgálati- és egyéb igazgatósági szakfeladatainak (haszonbérelt területek, hatósági ügyek adminisztrációja stb.) ellátása akadálymentes volt.

A Természetvédelmi őrszolgálat létszáma a feladatokhoz képest alacsony. Ennek oka részben az évek során a természetvédelmi őrszolgálatot nevesítő egyre több jogszabályi kötelezettségből fakadó többlet feladat (régészeti lelőhelyek védelme, Natura 2000, haszonbérbe adott területek ellenőrzési feladatai, és egyéb igazgatósági feladatok, mint pl. az agrártámogatási ellenőrzés).

Aggteleki Tájegység (7 fő)

Egy fő (természetvédelmi őrszolgálat-vezető) az osztályvezetői feladatokat látja el, illetve 1 fő (természetvédelmi őrszolgálat-vezető helyettes) továbbra is a vadászati szakreferensi feladatokat végzi, így csak erősen korlátozott keretek között vesz részt az őrszolgálat terepi tevékenységében.

Az Aggteleki Tájegység területére várt 1 fő természetvédelmi őr nem került felvételre. Így a korábbi természetvédelmi őr létszámhiány tartós maradt a tájegységben.

Zempléni Tájegység (7 fő)

A Zempléni Tájegység természetvédelmi tájegység vezetője közreműködik a hatósági eljárások, illetve egyéb feladatok ügyintézésében. A tájegységi létszám nem megfelelő a természetvédelmi őrszolgálati alapfeladatok ellátásához. A 2018-ban keletkezett létszámhiány a fenti okok miatt nem került megoldásra. (1 fő)

A Természetvédelmi őrszolgálati Osztály adminisztratív tevékenységét 1 fő felsőfokú végzettségű munkatárs segítette ld. fent.

A szervezeti egységhez kapcsolódó területi fizika jellegű kezelési feladatokat az őrszolgálat tagjai, valamint más szervezeti egységek dolgozói végezték el.

9.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálata rendelkezik a jogszabályban előírt egyenruházattal.

A taktikai felszerelés elhasználódott, ezért azok pótlása, cseréje folyamatban van.

Az Őrszolgálat jármű ellátottsága továbbra sem elégséges. 2019 évben nem növekedett a járművek száma, továbbra sincs állandó jármű az Aggteleki Tájegység I/1 és I/2 őrkerületében, a vadgazdálkodásra használt jármű kiváltására.

A KEHOP forrásból a járműállomány részleges cseréje kilátásban van, így arra már tervek szerint 2018. évben sor került volna, de közbeszerzési nehézségek miatt elmaradt. Várhatóan 2020 év során realizálódik.

A 2014. évben üzembe állított vízijárművek igazolták az elvárásokat, az ANPI működési területén található felszíni élővizek ellenőrzésének technikai feltételei rendelkezésre állnak, 7 fő rendelkezik hajóvezetői képesítéssel, így a vízi szolgálatellátás feltételei minden szempontból adottak. 1 fő szerzett úszómunkagép kezelői képesítést. Így lehetővé válik, hogy 2020-ra több kolléga is rendelkezzen ezzel a képesítéssel, ami elsősorban a Bodrogsziget területének természetvédelmi területkezeléséhez szükséges. (bemutató útvonalak karbantartása, vizes élőhelyek kezelése)

A Természetvédelmi Őrszolgálat irodai elhelyezése az Aggteleki Tájegységben és a Zempléni Tájegységben is megoldott.

Jármű ellátottság:

Típus	Aggteleki Tájegység	Zempléni Tájegység
Land Rover Defender 90	1	1
Suzuki Jimny	1	2
Ford Ranger	2	1
Land Rover 130	-	1
HONDA 125 enduro mkp	1	-
motorcsónak + motor	1	4
Kenu	-	2

Informatika:

A 2014. évi központi őrszolgálati, illetve egyéb pályázati forrásból történt fejlesztésekből beszerzett, mára már jórészt elhasználódott térinformatikai eszközök pótlására 2019-ben került sor, a KEHOP fejlesztés keretén belül beszerzett laptopok, terepi kommunikációs és térinformatikai eszközök által.

Összességében elmondható hogy a terepi informatika háttér hardver tekintetében megfelelő. A feladat ellátáshoz szükséges egységes szoftverrendszer kialakítása még folyamatban van. (OpenBioMaps, Digiterra stb.) Ennek hiányában jelenleg eltérő, elsősorban szabad felhasználású szoftverekkel történik a munkavégzés. A probléma oka alapvetően a WindowsMobile operációs rendszerről az Androidos rendszerre történő átállás.

Az Őrszolgálat rendelkezik a hatósági- és egyéb feladatok ellátásához szükséges, megfelelő minőségű fényképezőgépekkel, a KEHOP forrásból ezek az eszközök fejlesztése maradéktalanul megtörtént.

A távcső ellátottság hiányos, illetve a 2008. évben központi forrásból beszerzett MINOX távcsövek nagy része már elhasználódott, ezek cseréje még hátralévő része a KEHOP keretében megvalósuló őrszolgálati fejlesztésnek.

Összességében ez a felszerelés biztosítja a feladatellátás eszköz szükségletét.

Az Őrszolgálat terepi kommunikációs készülékekkel ellátásra került. Ezek egy része térinformatikai eszköz is egyúttal.

Az Őrszolgálat kommunikációs lehetőségei alapvetően jók, de a Zempléni Tájegység fejlesztésre szorul a csoportkommunikációs eszközök terén.

Az Aggteleki Tájegység minden természetvédelmi őre rendelkezik kézi EDR rádióval, 2 db gépjárműben van állandó telepítésű GATEWAY készülék. A Zempléni Tájegységben 1 db kézirádió áll rendelkezésre, 2 db gépjárműben van állandó telepítésű GATEWAY készülék. Szükséges lenne a Zempléni Tájegység őreinek kézi EDR készülékkel való ellátása. Az EDR készülékek működéséhez szükségessé vált egyes amortizálódott részek pótlása (antennák).

A működési területen jelentkező sajátos feladatok maradéktalan ellátása érdekében is szükséges az átfogó és egységes eszközfejlesztés, amely elsősorban az Őrszolgálat monitorozó, illetve hatósági jellegű munkavégzéséhez adna támogatást. A KEHOP forrás terhére történő finanszírozásból beszerzésre kerül 1 db nagyteljesítményű, távolságmérővel ellátott hőkamera.

További fejlesztési igény lenne a későbbiekben a tájegységekben egy-egy drón, illetve személyi vagy jármű felszerelésként kisebb kézi hőkamerákkal történő ellátás.

A tervezett KEHOP őrszolgálati bázishely megghiúsulása miatt nem valósult meg a saját

vízijárművek használatához szükséges kikötőpont sem. Ennek kiváltására 2020 évre előkészítés alatt van egy ANPI-MAHART Zrt. közötti együttműködésen alapuló kikötőhasználati lehetőség, amely lehetővé teszi az ANPI vízi járműveinek térítésmentes vizen történő tárolását, illetve biztosít egy szolgálati férőhelyet, valamint egy raktárhelységet a szezonban tárolandó eszközöknek (evezők, mentőmellények, kötelező felszerelések).

9.1.3. Polgári természetőrök

A polgári természetőri tanfolyam és vizsga szervezése 2019. évben egyéb feladatok miatt háttérbe szorult, tervezett megvalósítására továbbra sem került sor.

A Polgári Természetőr szolgálat újraszervezését 2020. év III. negyedévre tervezzük.

9.2. Feladatellátás

9.2.1. Hatósági feladatellátás

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatának hatósági feladatellátása sokrétű. A természetvédelmi szabályok betartásának ellenőrzése mellett, minden olyan jogsértés esetén fellépnek, ami a hatáskörüket érinti, illetve hatáskör hiány esetén az illetékes hatóságot értesítik.

Az őrszolgálat által kezdeményezett hatósági eljárások zöme az erdővédelmi-, halászati-, környezetvédelmi ágazati jogsértések észlelése esetén történik a természetvédelemi szabályokat sértő cselekmények mellett.

A természetvédelmi vonatkozású esetek között a leggyakoribb a Natura 2000 területekre vonatkozó-, vagy egyéb terület használathoz köthető szabályok megsértése miatt tett hatósági intézkedés.

Kisebb súllyal szerepel a szabálysértés, illetve a bűncselekmény.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos bűncselekmények esetében (hulladékgazdálkodás rendjének megsértése) sajátos módon több esetben került rendőrségi feljelentés elutasításra azzal, hogy a lerakott hulladék nem tartalmaz veszélyes hulladékot. Így a lerakott hulladék nem veszélyes az emberre, környezetre, illetve az élő szervezetekre. Az esetek így jegyzői hatáskörbe kerültek.

A korábban kialakított, az ellenőrzési tevékenységet támogató, hatósági határozatok elektronikus nyilvántartó rendszere folyamatos karbantartással működik, a TIR/OKIR rendszer egyes moduljai használatban vannak, illetve a többi modul használata is elkezdődött. Egyelőre ennek fizikai korlátja van, mivel a külső (VPN) hozzáférés megfelelő informatikai eszközök hiányában csak korlátozottan volt elérhető. A KEHOP fejlesztésből beszerzett

laptopok ugyanakkor lehetővé teszik a VPN általános használatát minden őr számára.

Továbbra is jelentős feladat a védett természeti területeken és Natura 2000 területeken a fahasználatok ellenőrzése (erdőben, fásításban), amelyet az Őrszolgálat rendszeresen és dokumentáltan végez.

A 2019. évben a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai munkaidő keretben látták el feladatukat, illetve a rendszeresen végzett túlmunka kompenzálására túlmunka átalány került megállapításra.

A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály bejelentései alapján, az ANP Igazgatóságra beérkezett ügyiratok szerint, **42** esetben összesen **3.938.500 Ft** értékben szabtak ki bírságot, illetve **4** esetben **figyelmeztetést**.

A bírságok megoszlása:

Szabálysértési bírság	65.000
Természetvédelmi bírság	2.932.500
Erdővédelmi bírság	60.000
Halvédelmi bírság	806.000
Eljárási bírság	75.000
Összesen:	3.938.500

Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály által intézet ügyiratok száma: 1210 db (2018 évben 1590 db).

Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály közreműködésével végzett ügyiratok száma: 1224 db (2018 évben 1028 db.).

Összesen: 2434 db (2018 évben 2618 db.)

A hatósági feladatok ellátása elsősorban a terepi tevékenység során észlelt jogellenes cselekményekkel kapcsolatos intézkedésekhez, megelőző akciókhoz, hatósági felkérésekhez, illetve állampolgári bejelentésekhez kapcsolódnak. Ehhez még hozzájön az ügyek kapcsán keletkezett adminisztráció.

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatához közvetlenül 370 lakossági bejelentés érkezett. Ennek valamivel több mint fele hivatali időn kívül (167), mintegy $\frac{2}{3}$ -uk (197) mentő tevékenység miatt érkezett. A mentő tevékenység 38 %-a fokozottan védett fajok egyedére (egyedeire) irányult.

9.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálat együttműködik minden olyan hatósággal, akinek jogkörének, hatáskörének természetvédelmi őrszolgálathoz köthető feladata van, vagy tevékenysége során védett- illetve Natura 2000 területet érint. (Kormányhivatal különböző ágazatai, szervezeti egységei)

Írásos megállapodás van érvényben a Rendőrséggel, Katasztrófavédelemmel, Polgárőrséggel, Magyar Államkincstárral.

A társadalmi szervezetek közül a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel a leggyakoribb a közös fellépés. (Madármérgezések, madármentések)

Az együttműködés leggyakoribb formái: tervezett közös szolgálat- vagy akció, helyszíni szemle, illetve eseti kölcsönös segítségnyújtás.

2019 évben 77 közös szolgálatellátásra (2018 évben 82 eset), valamint 22 akcióra került sor. (2018. évben 33 alkalom).

Nagy segítséget jelentett, hogy 2019. évben is az ORFK Készenléti Rendőrséggel, illetve a B.-A.-Z. Megyei Rendőr-főkapitánysággal 4 alkalommal sikerült légirendészeti ellenőrzés során gyakorlatilag a teljes működési területet lerepülni, és ezzel a védett és Natura 2000 területek általános állapotát felmérni, dokumentálni, illetve az akciók során eredményesen beavatkozni illegális cselekményekkel kapcsolatosan. Ezzel a lehetőséggel a védelmi szint jelentősen nőtt a területen, ami bizonyos tevékenységek kapcsán ellensúlyozta a létszám és technikai problémákat.

Az agrártámogatási szakértői ellenőrzésekre (Államkincstár) a 2019-es gazdálkodói évre vonatkoztatva 146 esetben került sor. Az előző évhez hasonlóan is jelentős erőforrásokat kötött le. A szakértői közreműködések számából számított bevétel összege 7.300.000 Ft. (A 2 db. ellenőrzés 2020 évre csúszott át, de ennek visszaigazolása is megtörtént jelen jelentés elkészítésének időpontjáig.)

Az ellenőrzések előkészítése és lebonyolítása, illetve a jelentések megküldése a szerződésnek megfelelően történt.

9.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Az őrszolgálat az ANPI alaptevékenységéhez kapcsolódóan számos tevékenységben működik közre az oktatás, bemutatás, vagyionkezelés és a természetvédelmi kezelés egyéb szakterületein.

Vagyionkezelési tevékenységi körben egyik kiemelt feladatként végzi a haszonbérbe adott területek tervezett ellenőrzését. Ennek során 2019. évben 9 cél, 9 átfogó, 2 utó és 38 eseti ellenőrzést végzett. Az eseti ellenőrzés, nem az éves ellenőrzési terv szerinti ellenőrzési

forma, hanem a napi munka során szűrőpróbaszerűen, nem az egész birtoktestre kiterjedő-, adatlappal dokumentált ellenőrzési mód. Az elsődleges célja a nem megfelelő használati módok kiszűrése, a tervezett ellenőrzések alanyainak kiválasztásához.

A 2019. évre tervezett ellenőrzések maradéktalanul teljesítésre kerültek.

Az Őrszolgálat tagjai végzik a haszonbérbe adott területek korábban még a Minisztérium által meghatározott ellenőrzési feladatait, birtokba adását, illetve visszavételét, továbbá a bérlőkkel történő napi kapcsolattartást.

A haszonbérbe adott területek ellenőrzése mellett továbbra is feladat a saját kezelésben lévő területek állapotának ellenőrzése is, mely feladat az Igazgatóság kezelésében lévő külterületi ingatlanokat érintő, dokumentált tevékenység.

A 2019. évi ellenőrzések eredményeinek kiértékelése jelenleg még folyamatban van. Az Őrszolgálat végzi a saját vagyongazdálkodású területek, ingatlanok, épületek, vagyontárgyak vagyongazdálkodási ellenőrzését, valamint riasztás esetén történő ellenőrzését munkaidőn kívül.

A 2019. év során a Természetvédelmi Őrszolgálat 40.576 (2018-évben 37.723) biotikai adatot gyűjtött az ANPI működési területén, illetve közreműködött egyes fajfelmérési programokban is.

Az oktatási tevékenység keretében több alkalommal működött közre csoportok vezetésében.

Az ANPI bemutatási tevékenységei között 2019 évben még az Őrszolgálat koordinálta a bodrogzugi vízi turizmust. A bemutatóhelynek 3991 regisztrált látogatója volt.

Az Őrszolgálat tagjai szakszemélyzetként a vadgazdálkodási tevékenységben is részt vesznek.

Osztályvezetői szinten több más szakterületi tevékenységben is történik közreműködés önálló feladattal, illetve szervezeten belüli együttműködéssel.

10. Költségvetés és vagyon

10.1. Kiadások (területkezelésre, védett természeti területek, nem védett Natura 2000 területek)

Megnevezés	Eredeti előirányzat (Ft)	Teljesítés (Ft)
Személyi juttatások	374 550 000	764 037 649
Munkaadókat terhelő járulékok	68 900 000	146 882 000
Dologi kiadások	401 404 000	667 841 102
Egyéb működési célú kiadások	0	151 959 863
<i>Működési célú kiadások összesen</i>	<i>844 854 000</i>	<i>1 730 720 614</i>

Beruházások	6 560 000	992 668 669
Felújítások		2 213 864
<i>Felhalmozási célú kiadások</i>		
<i>összesen</i>	<i>6 560 000</i>	<i>994 882 533</i>
Kiadások összesen	851 414 000	2 725 603 147

Az éves előirányzat módosítások alakulása (Ft):

Kormányzati hatáskörben	
<i>Bevételi előirányzat</i>	443 041 656
- Költségvetési támogatás	443 041 656
<i>Kiadási előirányzat</i>	443 041 656
- Személyi juttatások	368 474 231
- Munkaadókat terhelő járulék	68 617 425
- Dologi kiadások	2 700 000
- Egyéb működési kiadások	1 450 000
- Felújítások	1 800 000
Irányító szervei hatáskörben	
<i>Bevételi előirányzat</i>	71 264 881
- Működési bevétel	12 489 591
- Felhalmozási bevétel	3 619 290
- Központi, irányító szervei támogatás	55 156 000
<i>Kiadási előirányzat</i>	71 264 881
- Dologi kiadások	42 491 101
- Beruházások	28 773 780
Intézményi hatáskörben	
<i>Bevételi előirányzat</i>	2 225 667 199
- Működési célú támogatások	110 219 911
- Felhalmozási célú támogatások	542 886 712
- Előirányzat maradvány igénybevétele	1 572 560 576
<i>Kiadási előirányzat</i>	2 225 667 199
- Személyi juttatások	27 629 947
- Munkaadókat terhelő járulék	10 611 484
- Dologi kiadások	355 280 283
- Egyéb működési kiadások	748 366 727
- Beruházások	1 081 508 094
- Felújítások	2 270 664
MINDÖSSZESEN	2 739 973 736

Az előirányzat túlteljesítésünk nagyrészt kötött felhasználásra, egyszeri jelleggel megvalósított feladatok, projektek következtében állt elő, de előirányzat módosításokat hozott maga után a Kit. hatására megvalósult bérfejlesztés, illetve kisebb mértékben a saját bevételi túlteljesítésünk is.

A személyi juttatások előirányzatának alakulása

Személyi juttatásainknál és a munkaadókat terhelő járulékainknál a módosított előirányzat meghaladta az eredetit – 206 illetve 215% –, melynek fő oka, hogy a Kit. által megállapított bértáblához igazodva kormányzati forrásból sikerült bérfejlesztést végrehajtanunk. Szintén növelte előirányzatunkat a projektek személyi juttatása és a korábbi évek szabadságainak pénzbeli megváltása is.

A dologi kiadások

A dologi kiadásaink módosított előirányzata az eredeti előirányzat 200 %-át érte el. A tárgyévben a legjelentősebb növekedés a szakmai tevékenységet segítő és az egyéb szolgáltatások között következett be, ennek oka elsősorban a pályázati pénzekből megvalósult természetvédelmi kutatások lebonyolításának költségei. A többlet költségek növelték az előzetesen felszámított általános forgalmi adó összegét is. Szintén jelentős a készletek beszerzésének összege, itt részben a tovább értékesítési célból vásárolt készletek, részben a karbantartási anyagok, tisztítószeres szerepelnek. Szintén jelentős költségeket jelentettek a természetvédelmi célokat szem előtt tartó bevételek megteremtése érdekében felmerült kiadásaink (erdőgazdálkodás, vadászat, turisztika). További jelentős összeggel szerepelnek a működéshez szorosan kapcsolódó üzemeltetési és rezszi költségek:

Megnevezés	Összeg (Ft)
Hajtó-és kenőanyag beszerzése	29 900 492
Nem adatátvételi célú távközlési díjak	4 178 566
Gázenergia-szolgáltatás díja	12 862 863
Villamosenergia-szolgáltatás díja	21 865 964
Víz és csatornadíjak	4 084 359

A felhalmozási kiadások

2019-ben intézményi beruházásunk teljesítése 992 668 669 Ft volt, ebből az ÁFA összege 191 625 745 Ft, a nettó beruházásaink összetételét az alábbi táblázat tartalmazza (Ft):

Forrás megnevezése	Immateriális javak	Ingtatlanok	Informatikai eszközök	Egyéb tárgyi eszközök	Összesen
INTERREG pályázatok	0	223 727 131	0	272 469 805	496 196 936
KEHOP pályázatok	1 828 500	115 957 394	643 770	88 803 777	207 233 441
Természetvédelmi kártalanítás	0	8 844 710	340 133	7 351 591	16 536 434
Egyéb forrás	0	51 729 125	5 919 154	23 427 834	81 076 113
Összesen	1 828 500	400 258 360	6 903 057	392 053 007	801 042 924

A beruházási kiadások túlteljesítése nagyrészt pályázatok, kisebb részt a Természetvédelmi kártalanítási keret terhére történt beruházások következtében állt elő

10.2. Bevételek (forrás: költségvetési, EMVA, KEOP, LIFE, IPA, ETE, stb. saját termékekből, védjegyes termékekből származó bevételek)

Megnevezés	Eredeti előirányzat (Ft)	Teljesítés (Ft)
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	90 000 000	194 621 403
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	0	285 206 306
Működési bevételek	476 800 000	481 369 330
Felhalmozási bevételek	0	3 619 290
<i>Költségvetési bevételek</i>	<i>566 800 000</i>	<i>964 816 329</i>
Költségvetési támogatás	284 614 000	782 811 656
Előirányzat maradvány igénybevétele	0	2 430 069 212
<i>Finanszírozási bevételek</i>	<i>284 614 000</i>	<i>3 212 880 868</i>
Bevételek összesen	851 414 000	4 177 697 197

Az Igazgatóság 2019. évi bevételeinek alakulását az alábbi táblázat szemlélteti:

Sor-szám	Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Index % (teljesítés/ módosított előirányzat)
1.	Működési bevételek	476 800 000	489 289 591	481 369 330	98
2.	Felhalmozási bevételek		3 619 290	3 619 290	100
3.	Működési célú támogatások államháztartáson belülről (projekttámogatások, agrártámogatások)	90 000 000	86 768 577	86 768 577	100
4.	Működési célú pénzeszköz átvétrel (Európai Unió)		113 451 334	107 852 826	95
5.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (projekttámogatás)				
6.	Felhalmozási célú pénzeszköz átvétrel (Európai Unió, munkáltatói kölcsön visszatérülés)		542 886 712	285 206 306	53
7.	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele		1 572 560 576	2 430 069 212	155
8.	Központi, irányítószervi támogatás	284 614 000	782 811 656	782 811 656	100
	BEVÉTELEK ÖSSZESEN	851 414 000	3 591 387 736	4 177 697 197	116

Az Igazgatóság 2019. évben saját, illetve nemzeti parki védjegyes terméket nem forgalmazott, ezáltal ilyen termékek értékesítéséből bevétele nem keletkezett.

Bevételek alakulása

Az intézményi működési bevételek és felhalmozási bevételek

Az Igazgatóság az eredeti 566 800 000 Ft költségvetési bevételek előirányzatát 964 816 329 Ft-ra teljesítette. Az eredeti előirányzat és a teljesítés adatai között az alábbi eltérések adódtak (Ft):

Működési célú támogatások	104 621 403
Felhalmozási célú támogatások	285 206 306
Működési bevétel	4 569 330
Felhalmozási bevétel	3 619 290

Össességében a bevételi többletek 97,5%-a pályázatok következtében realizálódott.

Működési bevétel többlet

A saját működési bevételi tervünket tárgyévben 1%-kal sikerült túlteljesíteni. A korábbi években „húzóágazatnak” számító idegenforgalom bevételein belül a barlanglátogatásból származó bevételt sikerült továbbnövelni. A faanyag értékesítés bevétele valamelyest elmaradt a tervezettől, ennek oka elsősorban a kedvezőtlen időjárás emiatt kisebb volumenben tudtunk részt venni az önkormányzatok szociális tűzifa programjaiban szállítóként, valamint további megrendeléseinket is le kellett mondani. A további bevételeinket tekintve a szállás, a vadászat, az ajándékcikk árusítás, a bérleti és haszonbérleti díjak bevételei tervszinten alakultak. A bevételek összetételét az alábbiak szemléltetik:

Megnevezés	Ft
Ajándékcikk értékesítés	7 949 345
Erdőgazdálkodás	90 572 953
Vadászat, vadászati bérlet	23 670 705
Barlang bevétel	172 616 753
Állattani értékek bemutatása	4 069 181
Ló értékesítés	10 503 228
Szálláshelyek bevételei	10 599 659
Zemplén vízi-túra	1 138 244
Épület bérbeadás	29 582 086
Egyéb bérleti díj	4 315 535
Haszonbérleti díjak	10 776 596
Egyéb bevétel	20 963 922
ÁFA bevétel	94 611 123
Összesen	481 369 330

Felhalmozási bevétel többlete

A felhalmozási bevételeink nagy része a hucul loállomány vérfrissítését szolgálja (tenyészállat vásárlás, illetve csere), kisebb részben a gépállomány csere miatt a nem használt gépeink értékesítéséből adódott.

Működési célú támogatások többlete

Ez a növekedés pályázatok következtében állt elő, legnagyobb részét az INTERREG pályázatok okozták.

Felhalmozási célú támogatások többlete

Egyszeri bevételi többlet szintén nagyrészt az INTERREG programok keretében.

Előirányzat maradvány igénybevétele

Nagy részben a KEHOP pályázatok korábbi években megkapott előlegének felhasználása következtében realizálódott.

10.3. Vagyon

10.3.1. Befektetett eszközök

Az Immateriális javak és tárgyi eszközök állományának alakulása (2019. 12. 31.)

Megnevezés	Bruttó érték (eFt)	Écs (eFt)	Nettó érték (eFt)
Immateriális javak összesen:	61 356	59 014	2 342
Földek	1 052 003	0	1 052 003
Telkek	17 173	0	17 173
Épületek	1 665 860	427 002	1 238 858
Építmények	2 319 394	605 589	1 713 805
Ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok	5 839	1 833	4 006
Ingatlanok összesen:	5 060 269	1 034 424	4 025 845
Ügyviteli és számítástechnikai eszközök	109 528	101 440	8 088
Gépek, berendezések	507 387	141 272	366 115
Képzőművészeti alkotások	6 537	0	6 537
Járművek	463 873	439 297	24 576
Gépek, berend.felszer. összesen	1 087 326	682 010	405 316

Tenyészállatok	58 064	29 836	28 228
Beruházások, felújítások	328 103	0	328 103
ÖSSZESEN:	6 595 122	1 805 287	4 789 835

Befektetett eszközök állományának alakulása

Megnevezés	Érték (eFt)
Immateriális javak	2 342
Tárgyi eszközök	4 787 493
Befektetett eszközök összesen	4 789 835

10.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	Érték (eFt)
Készletek	88 318
Követelések	55 329
Pénzeszközök	1 626 728

10.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	1	0
Szolgálati lakás	6	0
Állattartó épület	1	0
Egyéb állattartó építmény	1	0
Tanya	0	0

* A turisztikai létesítmények a 11.1. táblázatban kerülnek részletezésre.

10.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági járművek (traktor, rakodó)+ tartozékai	43	3
Autóbusz	2	1
Gépjárművek (szgk, tgc)	38	2
Motorkerékpár	3	0
Kerékpár	50	40
Vízijármű	7	1
Nyomkövető	2	0
Utánfutó	4	0
Terepi komm. eszköz + tartozékok	73	9
Kézi távcső	43	2
Altatópuska	1	0
Számítógép	215	7

11. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

11.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

11.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

	Száma	Férőhely/befogadó-képesség (fő)
Látogató/oktató központ	3	Aggtelek 20 fő Vörös-tó 50 fő Kúria Oktatóközpont 45 fő

11.1.2. Tanösvények

Tanösvény	9+2	Max. 30 fő/csoport (A Kincskereső játékösvénynél max. 10 fő)	<p>Tanösvényeinken rendszeres kaszálás, karbantartás folyt 2019-ben.</p> <p>A <i>Baradla tanösvény</i> az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatása keretében felújításra került (I. mellékletben részletesen kifejtve).</p> <p>A nyomvonal nem változott, de az állomások nevében - és így témájában - van változás. Kísérő kiadvány újraszerkesztése és nyomtatása indokolt.</p> <p>A <i>Tohonya-Kurisztlan tanösvény</i> állomás- és pihenőhelyei fejlesztésre szorulnak. Felújításra van szükség. Kísérő kiadvány nyomtatása indokolt.</p> <p>A <i>Fürkész tanösvény</i> az Agrárminisztérium támogatása keretében felújításra került (I. mellékletben részletesen kifejtve).</p> <p>A nyomvonal kismértékben változott, és az állomások nevében - és témájában - is van változás. Kísérő kiadvány újraszerkesztése és nyomtatása indokolt.</p> <p>A <i>Szádvár tanösvény</i> állomás- és pihenőhelyei fejlesztésre szorulnak. Felújításra van szükség. Kísérő kiadvány nyomtatása indokolt.</p> <p>A <i>Kincskereső játékösvény</i> továbbra is jó állapotú, kísérő kiadvánnyal is rendelkezik.</p> <p>A <i>Bódva-völgyi tanösvény</i> állomástáblái a madárgyűrűző állomás működésének idején időszakosan kerülnek kihelyezésre. 2019-ben felújításra került. Kísérő kiadvány készült.</p> <p>2019-ben elkészült a <i>Bokorlabirintus tanösvény</i>. Állomástáblái a madárgyűrűző állomás működésének idején időszakosan kerülnek kihelyezésre. Kísérő kiadvány készült.</p> <p>A <i>Zöld határ élményösvény</i> útvonaljelölése megtörtént, az állomáshelyek kialakítása 2011-ben történt meg. Teljes szakasza felújításra szorul a magyar oldalon, indítótáblával sem rendelkezik.</p> <p>A <i>Bodrogzugi vízitúra tanösvény</i> állapota kielégítő.</p> <p>A <i>Borz tanösvény</i> elhanyagolt állapotú, kísérő</p>
-----------	-----	--	---

			leporelló készült. Kezelője az Északerdő Zrt. Az <i>Alsóhegyi Zombolyos tanösvény</i> Bódvaszilas környékén létesült. 2014-ben lett felújítva, kezelője a Bódvaszilasért Baráti Kör.
--	--	--	--

11.1.3. Egyéb bemutatóhelyek (pl. tájházak, arborétumok, geológia, barlangi bemutatóhelyek)

Egyéb bemutatóhelyek (pl. kiállítások)				
Név	Cím	Befogadó-képesség	Kiállítás témája	Látogathatóság
Művészetek Magtára	Bódvaszilas	80 fő	„Magban az erő”, „Herman Ottó öröksége” – állandó kiállítások 2018. nyarán bezárásra kerültek.	nem látogatható
Mohos-ház	Kelemér	40 fő	A keleméri Mohos-tavak természeti értékeit és a település történetét bemutató kiállítás	állandó
Kessler Hubert Emlékház	Jósvafő	20 fő	Kessler Hubert életét és munkásságát, valamint a Baradla-barlang kutatástörténetét bemutató kiállítás	állandó
Tájházak				
Név	Cím	Befogadó-képesség	Kiállítás témája	Látogathatóság
Tájház – Boldogkővár alja	Boldogkővár alja	20 fő	A Zemplén természeti értékeit, valamint egy helytörténeti gyűjteményt bemutató kiállítás	nem látogatható

			2018-ban bezárásra került.	
Barlangi bemutatóhelyek				
Túra neve	Bejárat címe	Túra hossza, időtartama	A túra jellemzői	Látogathatóság
Baradla-barlang				
<p>A Világörökség részét képező felszín alatti világ legjelentősebb képviselője a közel 30 km összhosszúságú Baradla–Dolica-barlangrendszer, melynek 5,3 km-es szakasza, a Dolica-barlang, Szlovákia területe alatt húzódik. A több bejáratú nyíló Baradla nemcsak a térségnek, de hazánkban is kiemelkedő – legrégebben kutatott, legismertebb, évszázadok óta látogatott – barlangtani értéke. A turisztikailag hasznosított barlangban 5 különböző túra van.</p>				
Aggteleki rövidtúra	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	1 km/60 perc	A barlang legismertebb és egyben leglátogatottabb szakasza. Zenehallgatás a Hangversenyteremben.	Az év minden napján – kivéve december 24. és 26. között – látogatható.
Jósvafői rövidtúra	3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 3.	1,4 km/60 perc	A túra első 400 m-es szakasza inkább sziklabarlang, cseppkő nem/alig található benne. Útisméltéses túra, 700 m után visszafordulnak a vendégek és ugyanazon az úton sétálnak végig még egyszer. Zenehallgatás az Óriások termében.	Az év minden napján – kivéve december 24. és 26. között – látogatható.
Vörös-tói középtúra	3759 Aggtelek, Külterület	2,3 km/100 perc	A Baradla-barlang leghosszabb, villanyvilágítással ellátott szakasza. Ezen az útvonalon látható Magyarország legmagasabb állócseppöve, a Csillagvizsgáló. Zenehallgatás az Óriások	Az év minden napján – kivéve december 24. és 26. között – látogatható.

			termében.	
Hosszútúra	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	7 km/4-5 óra	Legkönnyebben teljesíthető kalandtúra. A túra első része megegyezik az aggteleki rövidtúra útvonalával, az utolsó szakasza pedig a vörös-tói középtúra útvonalával. A két kivilágított szakasz közötti 4 km kiépítetlen szakaszon elektromos lámpákkal lehet közlekedni. 10 év alatt nem látogatható.	Nem látogatható.
Speciális túra	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	9 km/6-7 óra	A túra útvonala megegyezik a hosszútúra útvonalával, de kiegészül a Baradla-barlang egyik különleges – és gyakran aktív patakos – oldalágának, a Retek-ágnak egy közel 1 km-es szakaszával. 14 év alatt nem látogatható.	Nem látogatható.
Béke-barlang				
Az Aggtelek határában emelkedő Szomor-hegy lábától egészen Jósvalfőig húzódó Béke-barlang – közel 7 km-es hosszúságával – az Aggteleki-karszt második leghosszabb barlangrendszere. Bizonyos szempontból nyugodtan tekinthető a Baradla kisebbik testvérének.				
Túra a Béke-barlangban	3759 Aggtelek, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4 km/2-3 óra. Barlangban: 2 km/2-3 óra	A Béke-barlang hazánk cseppkövekben egyik leggazdagabb barlangja. A túra vörös és fehér cseppkőzászlók és drapériák, valamint lépcsőzetes medencesort alkotó hófehér mésztufagátak között vezet a Kötélhágcsós- szifonig. Nehéznek számító túra, jó állóképességet igényel. 14 év alatt nem látogatható.	Nem látogatható.

Kossuth-barlang

A barlang Jósvafő község határában, a völgynek is nevet adó Nagy-Tohonya-forrás mellett nyílik a felszínre, melynek létezését már korábban is sejtették, feltárni azonban csak 1956-ban sikerült Kessler Hubert vezetésével. Hosszúsága közel 1600 m, 1982 óta fokozottan védett, képződményekben ugyan szegényebb, azonban hidrológiai szempontból kiemelkedő jelentőségű barlang.

Túra a Kossuth-barlangban	3758 Jósvafő, Külterület	Felszínen: oda-vissza 1 km/60 perc. Barlangban: oda-vissza 1,2 km/2-3 óra	A barlang különleges, erőteljes eróziós formakincsek jellemzik. A túra nagy részében a patak dübörgése, morajlása hallatszik. A túra egy részében feszített drótkötélen kell mászni. Kifejezetten nehéz túra, jó kondíció és mászókézség szükséges. 14 év alatt nem látogatható.	Nem látogatható.
---------------------------	--------------------------	--	--	------------------

Meteor-barlang

Az Alsó-hegyen lévő, fokozottan védett Meteor-barlang Bódvaszilas községtől ÉNy-ra található, bejárata az országos kék turistajelzésen közelíthető meg, mely egy töbör aljában, a sziklafal tövében nyílik. Időszakosan aktív víznyelőbarlang.

Túra a Meteor-barlangban	3763 Bódvaszilas, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4,5 km/2-3 óra. Barlangban: oda-vissza 800 m/3 óra	Omladéktömbök között kúszva-mászva, aknába szerelt létrákon keresztül halad a túraútvonal. A túra a monumentális Titánok csarnokáig vezet, ahonnan visszafordulva, ugyanazon az útvonalon kell visszajutni a bejáráshoz. A Titánok csarnokának páratlan a cseppkőgazdagsága is. Ez a túra a legnehezebb, igazi extrém túra. Jó kondíció és mászókézség szükséges hozzá. 14 év alatt nem látogatható.	
--------------------------	------------------------------	---	--	--

Rákóczi-barlang				
<p>A fokozottan védett Rákóczi-barlang bejárata egy – az Esztramos-hegy ÉNy-i oldalában nyitott – vasérckutató táróban nyílik. A karsztvidék egyik látványos kiépített barlangja egyedülálló a képződmények tömeges előfordulása és azok sokszínűsége miatt.</p>				
Túra a Rákóczi-barlangban	3764 Bódvarákó, Külterület	Táróban: oda-vissza 400 m/20 perc. Barlangban: oda-vissza 300 m/40 perc	A barlangot egy vasérckutató tárón keresztül lehet megközelíteni. Különleges borsókövek borítják az oldalfalakat. Nagyon sok, és rendkívül változatos formájú képződmény figyelhető meg. Kristálytisza tavakat lehet látni a túraútvonalon.	Előzetes bejelentkezéssel, meghatározott napokon látogatható.
Vass Imre-barlang				
<p>Az Aggteleki-karszt egyik jelentősebb üregrendszere Jósvafőtől északnyugatra, a Tohonya-völgy É-i végén nyíló, a Kis-Tohonya-forrás felszínalatti vízrendszerében kialakult Vass Imre-barlang. A barlang kiemelkedő értékét mutatja, hogy 12 ha felszíni területével együtt már 1958-ban védelem alá került, 1982 óta pedig fokozottan védett természeti érték, amit a képződmények gazdagsága, különleges tektonikai és hidrológiai viszonyai indokolják. A karszt egyik legjobban vizsgált barlangja.</p>				
Fogattal a Vass Imre-barlanghoz	3758 Jósvafő, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4 km/1 óra. Barlangban: oda-vissza 500 m/45 perc	A barlang bejáratáig és vissza lovaskocsival lehet utazni. Nagyon sok, és rendkívül változatos formájú képződmény figyelhető meg. Zászlócseppkövek, szalmacseppkövek, cseppkőlefolyások, valamint a gravitációval dacoló légies görbecseppkövek figyelhetőek meg. Leglátványosabb képződménye, a 8 m magas Narancs-zuhatag.	Előzetes bejelentkezéssel, meghatározott napokon látogatható.
Földalatti természetismeret és földrajzóra a	3758 Jósvafő, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4 km/1 óra. Barlangban:	Ez a túratípus környezeti nevelési programon belül van, a barlangot gyalogosan lehet megközelíteni.	Előzetes bejelentkezéssel, iskolai

Vass Imre-barlangban		oda-vissza 500 m/45 perc	Barlangon belül ugyanaz, mint a „Fogattal a Vass Imre-barlanghoz” túránál.	időszakban látogatható.
----------------------	--	--------------------------------	--	----------------------------

11.1.4. Erdei iskolai bázishelyek

Név	Cím	Max. résztvevő gyermekek száma:	Erdei Iskola program címe:
Szalamandra Erdei Iskola	Szalamandra -ház, 3762 Szögliget külterület	50 fő	Alsós: Az Aggteleki-karszt értékei Felsős: Az Aggteleki-karszt értékei

11.1.5. Szálláshelyek

Név	Cím	Férőhely/ befogadóképesség	Állapot rövid leírása	Kihasználtság (%)
Tengerszem Szálló és Oktatási Központ	3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 2.	43 fő	A szálloda 1999-ben teljes felújításra került, jelenlegi állapota jó, a hozzá kapcsolódó étterem 2017- től ismét üzemel. 2016. szeptember 14-től bérleti formában magánvállalkozó üzemelteti.	

Baradla Kemping és Turistaszálló	3759 Aggtelek, Baradla oldal 1.	turistaszálló: 31 fő, faházak: 5 db 6 személyes apartmanház, 13 db 4 személyes faház, 6 db 7 személyes rönkfaház, sátras kemping: 120 fő	A létesítményt 2012. április 1-től bérleti formában magánvállalkozó üzemelteti. 2018-tól az éttermet is üzemelteti.	
Kövirózsa Apartmanház	3759 Aggtelek, Deák F. u. 20.	16 fő	A létesítmény 2002-ben épült. A 4 apartmanból álló üdülőház 2005 novemberétől üzemel, mint szálláshely.	29,02%
Szalamandra- ház	Szögliget, kültelek	turistaszálló: 60 fő kemping: 40 fő	2002-ben került az ANPI tulajdonába. 2009-2011- ben KEOP pályázat keretein belül (Erdei iskola infrastruktúrafejlesztés) sor került az udvar beépítésére (szabadtéri foglalkoztató, erdő háza, víz háza, kő háza, mező háza egységek kialakítása). 2019. IV. negyedében felújítás miatt nem fogadott vendéget.	27,55%

	Vendég szám (fő)	Vendégéj	Átlag tartózkodási idő (nap)	Kihasználtság (%)	Bevétel (Ft)
Kövirózsa Apartmanház	723	1495	1,95	29,02	4.160.100.-
Szalamandra- ház, Turistaszálló és Kemping	1866	4009	1,47	27,55	7.688.870.-

Összesen	2589	5504	2,13	28,14	11.848.970.-
----------	------	------	------	-------	--------------

A 2018. évi statisztikákhoz képest az alábbiak szerint változtak a kihasználtsági mutatók (a bevétel arányában):

Kövirózsa Apartmanház: -3,26%

Szalamandra-ház: -24,83% (2019. IV. negyedévében felújítás miatt nem fogadott vendéget.)

11.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

A Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás közelében került kialakításra a *Bokorlabirintus tanösvény* INTERREG pályázat keretein belül. Az állomás működésének ideje alatt látogatható. Hossza mintegy 500 méter. A bokrok között kialakított labirintusban rejtőző 6 állomáshely tábláit böngészve, játékaikat eljátszva számos érdekességet megtudhatunk a madarak életéről. A tanösvényhez foglalkoztató füzet készült.

Ugyanazon INTERREG pályázat keretein belül a Rakaca-víztározó északi oldalán *madármegfigyelő torony* létesült.

Elkészült az ANPI számára egy 2x3x1,5 méteres, utánfutóra szerelt (mozgatható) úgynevezett *speleobox*. A speleobox rekeszekre osztott, mely által egy barlangot imitáló járatrendszer található a belsejében, melyben biztonságosan kipróbálható a kúszós-mászós barlangászat.

A Baradla aggteleki fogadóterében kültéri *Geológiai időlépegető* létesült. Az időlépegető a Gömör-Tornai-karszt fejlődéstörténetét mutatja be 14, a térségre jellemző kőzeten keresztül. Minden kőzethez információs tábla tartozik a kőzet rövid leírásával.

11.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Az Igazgatóság által üzemeltetett 3, naponta látogatható barlangban, 5 különböző hosszúságú és nehézségű túrából lehet választani.

Túratípusok:

Naponta látogatható túrák: Baradla-barlang/aggteleki rövidtúra, jósvafői rövidtúra, vörös-tói középtúra, túra a Rákóczi-barlangban, túra a Vass Imre-barlangban.

	Túraszám	Látogatós szám
Aggteleki rövidtúra	1 513	71 794 fő
Jósvafői rövidtúra	392	5 709 fő

Vörös-tói középtúra	1 019	35 695 fő
Rákóczi-barlang	8	67 fő
Vass Imre-barlang	2	19 fő
Összesen:	2 934 túra	113 284 fő

11.2.2. Szakvezetési túrák, speciális túrák (pl. fotós túrák, kalandtúrák)

Az Aggteleki valamint a Zempléni Tájegységben környezeti nevelési program keretében szemléletformálás céljából szervezett, interaktív elemekkel kiegészített diákoknak szóló túrákat indítunk, valamint szakmai célközönségnek (pedagógusok, óvopedagógusok, felsőoktatási intézményben tanulók) meghirdetett szakmai túrákat szervezünk.

Az Aggteleki Tájegységben a természeti és kultúrtörténeti értékeket mutatják be az ökoturisztikai csoport túrái. 2-3-4 órás túrák közül választhat az érdeklődő, az éves eseménynaptárból vagy a honlapon meghirdetett túrák közül, melyek előzetes bejelentkezéssel vehetők igénybe.

Túratípusok: Téli túra, Vadregényes Telekes-völgy, Kökörcsinek és források nyomában, Orchideatúra, Barangolás a Baradla-barlang tetején, Szentjánosbogár túra, Forró nyári naplementék, Szarvasbögés túra, Geotúra az Országos Geotóp Napok keretében, illetve egyéb vezetett túrák a kijelölt tanösvényeken, illetve jelzett turistautakon.

Speciális kalandtúrák, túratípusok: Baradla-barlang/hosszútúra, speciális túra, túra a Béke-barlangban, túra a Kossuth-barlangban, túra a Meteor-barlangban. 2019-ben 1 db hosszútúra indult 42 fővel

Fotóstúra: 2019. évben nem volt vezetett fotóstúrára jelentkező, így túra nem indult.

11.2.3. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény

Nyílt nap, jeles nap, egyéb saját szervezésű rendezvény

Őrszolgálati nap, Kúria, és kihelyezett foglalkozások

Őrszolgálati Nap Zempléni Tájegység

Víz Világnapja, Kúria, és kihelyezett foglalkozások

Meteorológiai Világnap, Kúria, és kihelyezett foglalkozások

Műemlékvédelmi Világnap

Föld Napja, Kúria, és kihelyezett foglalkozások

Madarak és Fák Napja, Kúria, és kihelyezett foglalkozások

Környezetvédelmi Világnap

Takarítási Világnap

Állatok Világnapja

Nyílt Napok (iskolák számára)

Rajzpályázat

Az Ökoturisztikai csoport által szervezett rendezvényeink:

FAFF Teljesítménytúra

Szlovák-magyar kerékpártúra

Az Igazgatóság minden évben csatlakozik a Minisztérium Természetmegőrzési Főosztálya Vadonleső programjához. 2019-ben a téma a hiúz volt, a kollégák 3 pályaművet küldtek fel.

11.2.3. Erdei iskolák, erdei óvodák

Erdeti iskolák: a Környezeti nevelési csoport által biztosított „Az Aggteleki-karszt értékei” című erdei iskolai programok.

Erdeti óvodát Igazgatóságunk külön nem üzemeltet, óvodáknak szánt programjaink nem bentlakásos erdei óvoda tevékenységek.

11.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások (pl. természetvédelmi táborok, kulturális jellegű rendezvények, kézműves foglalkozások)

Természetvédelmi tábor, saját szervezésű természetismereti tábor;

Csónak- és kenutúra;

2019-ben 5 koncert került megrendezésre. Az Igazgatóság egy saját szervezésű koncertet rendezett meg, az Óévbúcsúztató Operettgálát, mely évről-évre nagy népszerűségnek örvend;

Barlangi esküvők: 2019-ben 2 esküvő volt a Baradla-barlangban, egy az aggteleki, egy pedig a jósvafői szakaszon került megrendezésre;

Egyéb barlangi rendezvények (forgatás, megnyitók, zártkörű rendezvények);

Kincskereső játékösvény;

Egyéb rendezvények (interaktív bemutató standok, Zöld Sziget, szakmai-módszertani programok, előadások, terepi foglalkozások, szakmai programok biztosítása más szervezésű táborokban, témanapok, óvodás programok, manótúra, természetismereti versenyek zsűrizése, kitelepülések stb.);

Játszóházak;

Egyéb környezeti nevelési programok (Karsztkaland, vetélkedő, családi nap, stb.);

Kitelepülések (Infopont Aggteleken);

Baradla manó túra;

Mikulástúra;

Zöld Sziget rendezvény (Aggtelek, Sajószentpéter, Miskolc, Budapest);

Szakmai-módszertani napok, Jósvafő (felnőtt program, szakmai és módszertani rendezvények, főként az együttműködő iskolák pedagógusai részére);

Előadás, terepi vizsgálódás, témanap (főként osztálykirándulásokhoz kötődő szakmai programok);

Terepgyakorlatok (középiskolások és egyetemisták részére);
 Versenyek zsűrizése;
 Óvodás Program (különbféle óvodás foglalkozások, játékos terepi programok).

11.2.5. Kiadványok

Aggteleki Nemzeti Park Turisztikai Programajánló (3.000 db – magyar nyelven)
 Képeslap (Világörökség témában) 148x105 méretű (28.000 db)
 Képeslap (Világörökség témában) 210x105 méretű (24.000 db)
 Világörökség – Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai című könyv 2. átdolgozott kiadása (2.000 db – magyar nyelven)
 A Jósvalfői Hucul Ménes füzet (5.000 db – magyar nyelven)
 A Jósvalfői Hucul Ménes leporelló (10.000 db – magyar nyelven)
 Az Aggteleki- karszt barlangjai (10.000 db – magyar nyelven)
 Karsztmánia - játékos természetismereti foglalkoztató füzet (500 db – magyar nyelven)
 Bokorlabirintus - foglalkoztató füzet a Bokorlabirintus tanösvényhez (14 oldal, 2.000 db – magyar nyelven)
 Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás - leporelló (6 oldal, 2.000 db – magyar nyelven)
 Denevérmánia foglalkoztató füzet melléklete (2 oldal, 5.000 db – magyar nyelven)
 Fékezzük meg az inváziós növényeket tájékoztató kiadvány (5.000 db – magyar nyelven)

A kiadványok a látogatók közvetlen tájékoztatását szolgálják, ezért a terjesztés azokon a pontokon zajlik – közvetlenül hozzáférhető formában: polcon, kiadványtárolóban – ahová a vendég először megérkezik: Információs iroda - Aggtelek, barlangpénztárak, szálláshelyek. A kiadványokat eljuttatjuk együttműködő partnereinknek is (szállásadók, turisztikai szolgáltatók, Nemzeti Parki Termék Védjegyes termelők).

A kiadványokat azokon a rendezvényeken is terjesztjük, ahol az Igazgatóság képviselőjében kiállítunk, standolunk. (Utazás Kiállítás, Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvény, OMÉK, egyéb fesztiválok, rendezvények stb. Lásd: 11.3)

11.2.6. Látogatóstatisztika

Szolgáltatás	Összesen (fő)
<i>Barlangtúrák, barlangi rendezvények</i>	<i>115 986</i>
Naponta induló túrák Baradla-barlang: 113 198 Rákóczi-barlang: 67 Vass Imre-barlang: 19	113 284
Barlangi kalandtúrák	42

Baradla-barlang: 42 fő Béke-barlang: 0 fő Kossuth-barlang: 0 fő Meteor-barlang: 0	
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)	2565
Barlangi esküvő	85
Egyéb barlangi rendezvények	10
<i>Ökoturisztikai programok, szolgáltatások, rendezvények</i>	6624
Ökoturisztikai felszíni túra, szakvezetett túra	382
Rendezvény	206
Csónak- és kenutúra	3991
Egyéb ökoturisztikai programok (Mikulástúra, játszóházak stb.)	2045
<i>Környezeti nevelési programok, szolgáltatások, rendezvények</i>	6523
Nyílt nap, jeles nap	586
Erdei iskolai program	404
Természetvédelmi táborok	23
Egyéb környezeti nevelési programok	5510
<i>Bemutatóhelyek, látogatóközpontok</i>	37841
Művészetek Magtára Bódvaszilás	0
Kessler Hubert Emlékház	Kb. 15 000
Vörös-tói Látogatóközpont	0
Aggteleki Látogatóközpont/Információs iroda	22 673
Mohos-ház	168
Boldogkőváraljai Tájház	0
<i>Tanösvények, játékösvények</i>	6 878
Baradla Tanösvény	Kb. 1 100
Tohonya-Kurisztlán Tanösvény	Kb. 600
Szádvár Tanösvény	Kb. 900
Bódva-völgyi Tanösvény	Kb. 900
Bokorlabirintus	Kb. 450
Fürkész Ösvény	Kb. 1 400
Kincskereső Játékösvény	1 528
Összesen (regisztrált)	153 502

Összesen (becsült)	20 350
Mindösszesen	173 852

11.3. Társadalmi kapcsolatok

Kiállítás, bemutató, vásár	
VI. Miskolci Bagolyfesztivál, 2019. 02. 09. Miskolc	
Utazás Kiállítás, 2019. 02. 21-24. Budapest	
Vitézlő Teljesítménytúra, 2019. 04. 13. Szendrő	
TÓMÉK Kiállítás, 2019. 05. 01-04. Tiszafüred	
Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvény, 2019. 05. 24-26. Lakitelek	
Perkupa Operafesztivál 2019. 08. 17. Perkupa	
OMÉK, 2019. 09. 26-29. Budapest	
Állatok Világnapja rendezvény egyházi kooperációban 2019. 10. 04. Aggtelek	
Megjelenések száma (hirdetés, papír alapú cikk):	3 db
anp.hu honlapon	89 új cikk
Rádió, televízió (interjú, forgatás, videó)	51 db
NETA (Nemzeti Turisztikai Adatbázis)	400 db turisztikai objektum aktualizálása
Megjegyzés: Az interneten 2019-ben 293 db magyar és 20 db külföldi turisztikai cikk foglalkozott az ANPI-val	
Egyéb: konferencia, esemény, képzés	
Tapasztalati tanulás - élménypedagógiai képzés 2019. 02. 28-03. 01., 2019. 03. 07-08. Jósvafő	
Varázslatos Magyarország gála, 2019. 03. 07. Budapest	
Környezeti Nevelési Szakmai Napok 2019, 2019. 03. 26-28. DINPI	
Magyar Nemzeti Parkok Hete konferencia, 2019. 05. 24. Kecskemét	
Baradla Kőrüstálalkozó (20 éves jubileum), 2019. 05. 31. Aggtelek	
Nemzeti Parki Termék Védjegy értekezlet, 2019. 06. 05. Budapest	
Varázslatos Magyarország fotós kampány akció, 2019. 06. 29. Martonyi, Jósvafő	
Interpretív írás képzés, 2019. 10. 14-18. Felsőtárkány	
Aktív Magyarország Konferencia, 2019. 11. 28-29. Budapest	

Ökoturisztikai Szakmai Napok 2019. 2019. 10. 15-17. BNPI
Földtudományi és barlangtani értekezéslet 2019. 2019. 11.06-07. ANPI
Honlap címe www.anp.hu , www.anp.nemzetipark.gov.hu ,

11.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2013-ban, pályázati úton az alábbi két termelő és két szolgáltató vonatkozásában adott 5 éves időtartamra Aggteleki Nemzeti Parki Termék Védjegy használati jogosultságot. 2018-ban minden védjegyes lejáró jogosultsága újabb 5 évre meghosszabbításra került.

A jogosultak a 2018-ban végzett ellenőrzések során is magas színvonalon teljesítettek:
 Gömör-Tornai Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Bt. – Jósvafő, szálláshely szolgáltatás
 Efficient Gazdasági Tanácsadó és Szolgáltató Kft. – Trizs, szálláshely szolgáltatás
 Koltayné Zsoldos Krisztina – Aggtelek, helyi termék
 Fruktárium Gömör-Tornai Kft. – Trizs, helyi termék

2016. évben - változatlan feltételekkel - új pályáztatás történt 10 eredményes pályázóval:
 Kovács Gyula, Csicsörke Lekvár – Bodrogkeresztúr, helyi termék
 Ambrus János – Sajólád, helyi termék
 Vajda György – Kéked, helyi termék
 Szintai Attila – Szendrő, helyi termék
 Ácsné Danyi Ilona, Fruktárium – Trizs, helyi termék
 Gondáné Kiss Mária – Erdőbénye, helyi termék – 2018-ban véglegesen megszüntette tevékenységét, jogosultsága megszűnt
 Vécsei Vilmos – Martonyi, helyi termék
 Gömöri Népfőiskolai Egyesület – Putnok, képzőművész kategória
 Fodor Katalin Judit – Gömörszőlős, képzőművész kategória
 Jeroen van Drunen, Klunen Magyarország Kft. – Irota, képzőművész kategória

2017. évben - változatlan feltételekkel - új pályáztatás történt 13 eredményes pályázóval:
 Kovács Gyula – Bodrogkeresztúr, lekvár, helyi termék
 Nagyné Tóth Aranka – Sajókaza, méz, helyi termék
 Szászi József – Erdőbénye, méz, helyi termék
 Koltayné Zsoldos Krisztina – Aggtelek, méz, lekvár és gombakészítmények, helyi termék
 Kökényessy György – Sátoraljaújhely, almaecet, helyi termék
 Hercegfalvi Ildikó – Tokaj, méz, virágpor, helyi termék
 Kapuvári Miklós János – Tokaj, sajt, juhtúró, helyi termék
 Susztrik Jenő – Sátoraljaújhely, lekvár, helyi termék
 Polácsikné Lénárt Márta- Edelény, mézeskalács, helyi termék
 H. Petkovics Katalin – Sajókaza, gyöngyszövött ékszer, képzőművész kategória

Sajókazai Faluvédő Egyesület PRAKTIKA Kézműves Műhely – Sajókaza, foltvarrás hímzés
Hudák István –Tokaj, kishordók, képzőművész kategória
Antal-Major Vendégház – Tornaszentjakab, szálláshely és ökoturisztikai szolgáltatás

A jogosultak a 2019-ben végzett ellenőrzések során a követelményeket magas színvonalon teljesítették.

Az Agrárminisztérium országos rendezvényén (Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvény, 2019. 05. 24-26. Lakitelek) lehetőség nyílt a védjegyes partnereknek a személyes részvételre, illetve termékeik kiállítására, árusítására.

Az anp.hu turisztikai honlapon, illetve az Igazgatóság havi hírlevelében részletesen bemutatásra kerültek a védjegyes partnerek.

A Baradla-barlang aggteleki fogadótérségében található *Mesterségek utcájában* termelőink területhasználati díj megfizetése nélkül árusíthatják termékeiket.

11.4. Tervezett fejlesztések (2020)

Látogatóközpontok, tanösvények

A látogatóközpontok és tanösvények folyamatos karbantartásra szorulnak. A fejlesztés és a felújítás egyre sürgetőbb.

2020-ban – attól függően, hogy a jelenlegi koronavírus miatt kialakult veszélyhelyzet, illetve a pénzügyi helyzet hogyan alakul – többek között az alábbiakat szeretnénk megvalósítani:

2019-ben megújult a Baradla és a Fürkész ösvény, 2020-ban szeretnénk folytatni a Szádvár tanösvénnyel, melynek az indítótábláját szeretnénk lecserélni;

Interaktív kiállítás a Vörös-tói Látogatóközpontban: A hiánypótló kiállítás terveink szerint a Látogatóközpont előadótermében foglalna helyet. Témája a Világörökség címet viselő barlangok és a nemzeti park általános bemutatása (természeti és kultúrtörténeti);

A Szalamandra udvar foglalkoztatóinak felújítása és továbbfejlesztése mezítlábas ösvénnyel:

Az erdei iskolaként is működő szálláshelyünkön számos kültéri foglalkoztató és interaktív játékelem található, melyeket szeretnénk részben felújítani. Az ösvénnyel ezt kívánjuk bővíteni, illetve a tapasztalati tanulás egy újabb színhelyét kívánjuk megvalósítani;

Élményláda kihelyezése a Vass Imre-barlanghoz, nagyobb létszámú csoportok esetén önálló foglalkozáshoz;

Kültéri információs táblarendszer fejlesztése, eurotáblák felújítása, korszerűsítése;

A keleméri Mohos-ház kisebb felújítása;

Az aggteleki sziklafalra vezető lépcső, korlátok és a pénztár feletti terasz felújítása;

Hangtechnikai eszközök cseréje a Baradla-barlangon belül és kívül;

KEHOP pályázatok bemutatási elemei

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi célú kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése

2016-ban befogadott, futó pályázat.

A pályázatból kialakításra kerül: tanösvény, kiadványok, foglalkoztató.

A természetvédelmi erdőkezelést és a becserjésedéssel veszélyeztetett védett gyepek rehabilitációját elősegítő infrastruktúra fejlesztése az ANPI területén

2016-ban befogadott, futó pályázat.

A pályázatból kialakításra kerül: kiadványok, foglalkoztató.

Kipusztulással veszélyeztetett Natura 2000 jelölő denevérfajok in-situ megőrzését szolgáló gyakorlati védelmi beavatkozások az ANPI működési területén

2016-ban befogadott, futó pályázat.

A pályázatból kialakításra kerül: vándorkiállítás (klasszikus tablók mellett interaktív elemekkel, pl. denevéres forgató, ismeretterjesztő foglalkoztató füzet, interaktív denevéres játékok stb.), komplex oktatási/ismeretterjesztési program (előadások, kézműves foglalkozások).

Komplex élőhely-fejlesztés a Zempléni Tájegység területén

2016-ban befogadott, futó pályázat.

A pályázatból kialakításra kerül: előadások, tanösvények, kiadványok.

11.5. Együttműködési megállapodások

2019-ben 22 térségbeli oktatási intézménnyel kötöttünk együttműködési megállapodást.

A Vasutas Természetjáró Baráti Körrel írásbeli megállapodásunk nincs, azonban 2015. óta közösen szervezzük, illetve bonyolítjuk le az egyre nagyobb ismertségnek örvendő, barlangi szakasszal tarkított teljesítménytúrát.

11.6. Fontosabb események

Január 26-án tartottuk meg Téli Túránkat Jósvafő környékén. A program 8 fő részvételével zajlott.

Február 28. - március 01. valamint március 07-08. között került megrendezésre egy élménypedagógiai, tapasztalati tanulási módszertani tréning. A 2x2 napos tréningen a felszíni és barlangi túravezetők egy része, illetve a környezeti neveléssel foglalkozó munkatársak vettek részt.

Március 28-tól március 30-ig környezeti neveléssel foglalkozó munkatársaink részt vettek a „**Vadon elsősegély**” tanfolyamon, melynek célja olyan outdoor vezetők képzése, akik megfelelő elsősegélynyújtó tudással szeretnék csoportjaikat a természetben kísélni, valamint akik biztosak akarnak lenni abban, hogy baj esetén minden tőlük telhetőt meg fognak tudni tenni a rájuk bízott emberekért.

Június 22-én 5. alkalommal indult a „Föld alatt, föld felett” teljesítménytúra 189 fő részvételével. 2019-ben a Cartographia Kupa része volt a túra. A teljesítménytúra barlangi szakaszt (vörös-tói középtúra) is magába foglal, 10, 20, 30, 50 km-es távok kerülnek meghirdetésre.

Október 05-én tartottuk geotóp napi túránkat, melynek helyszíne a Baradla tanösvény, illetve a Baradla-barlang vörös-tói szakasza volt. A túrán 10 fő vett részt.

Október 14. és október 18. között az ökoturisztikával, illetve környezeti neveléssel foglalkozó kollégáink közül négyen részt vettek a „**Jó a szövegem**” című interpretív írás tanfolyamon, melyet Felsőtárkányban rendeztek meg. A tanfolyam az Interpret Europe és a Kulturális Örökség Menedzserek Egyesülete közös képzése a szövegalapú bemutatásról (kiállításokban és egyéb bemutatási formáknál alkalmazott írástechnikáról).

November 27. - december 06-ig rendeztük meg Mikulástúra programunkat a Baradla-barlang jósvafői szakaszán. Résztvevők száma: 820 fő.

December 30-án megrendezésre került az Óévbúcsúztató Operettgála, melyen 350 fő búcsúztatta az óévet a Baradla-barlang aggteleki Hangversenytermében.

12. Közfoglalkoztatás

2019-ben az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságnál nem volt közfoglalkoztatás, mivel 2018. júniusától a nemzeti park igazgatóságok a programban már nem pályázhatnak.

13. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

„Jósvafőért” Alapítvány és Jósvafői Egyházközség

A Jósvafői Református Egyházközség, a „Jósvafőért” Alapítvány és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság együttműködésében Jósvafőn, az Ady E. u. 4. alatti, volt Parókia épületegyüttesében működik a "JÓSVÁ" Erdei Iskolai Bázishely. Az ANPI a természetvédelmi ismeretterjesztés, környezeti nevelés, mint alapfeladatok ellátásában való

együtműködés keretében szakmailag és kedvezményes túralehetőségekkel támogatja a bázishely munkáját.

Miskolc Városi Vadaspark

Sérült madarak szakszerű ellátásának és kezelésének, valamint a természetvédelmi tudatformálás elősegítése érdekében kialakított együtműködés. A közös munka eredményeként kialakított volierekbe több mint 350 sérült madarat szállítottunk be az elmúlt években.

Mályi Természetvédelmi Egyesület

Az ANPI kiállítóként és előadóként meghívás esetén részt vesz a Mályi Természetvédelmi Fesztiválon. Az egyesület által végzett madármentő és gyógyászati tevékenységben is rendszeres az együtműködés.

Póni és Kislótenyésztők Országos Egyesülete

A hucul lófajta hazai fenntartója 1991 óta kíséri figyelemmel és támogatja e ritka fajta magyarországi tenyésztését. Az ANPI az egyesület munkájában aktívan részt vesz és lehetőségeihez mérten támogatást nyújt az ott folyó munkákhoz. (pl. Ménkatalógus és Hucul méneskönyv kiadása).

Magyar Patkolókovácsok Egyesülete

Együtműködés a hucul ménes állományának patkolásában, turisztikai együtműködés rendezvények lebonyolításában.

Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány (Miskolc)

Több évre visszatekintő kapcsolatot tartunk fenn, amelynek keretében közösen csatlakoztunk az „Ökoturizmus Közép- és Kelet-Európa bioszféra rezervátumaiban” című programhoz. (Lásd külföldi partnerek.)

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (Budapest – Jósvafő)

Az együtműködések legfontosabb területe az illetékességi terület természeti értékeinek feltárása és megőrzése. Jelentős az ismeretterjesztés területén végzett együtműködés (pl. Natura 2000 kibővített természetvédelmi vándorkiállítás, Gólyavédelmi Kiállítás, Ciconia Hungarica Oktatási Program, Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás).

MANDA - Nemzeti Filmtörténeti Élménypark (Ózd)

Az új létesítménnyel marketing együtműködés valósul meg.

Gömör-Tornai Alapítvány

Az együtműködés elsősorban a környezeti nevelés területén, valamint a kulturális rendezvények, kézműves játszóházak megszervezésére terjed ki.

Gömöri Környezet és Tájfejlesztő Egyesület (Szuhafő)

Partnerség az évente megrendezett Gömöri Gyümölcsfesztivál lebonyolításában. (2019-ben nem került sor a rendezvényre.)

BAZ.-megyei Környezetvédelmi és Területfejlesztési Kht. (Gömörszőlős)

Közös, ill. kölcsönös kiadvány- és ajándéktárgy forgalmazás. Közös rendezvény-szervezések.

Szádvárért Baráti Kör

Évente részt veszünk a Baráti Kör Szádvár romjainál folytatott felújítási, állagmegóvási, területrendezési munkáiban, kedvezményes szállást biztosítunk az önkénteseknek.

Varázslatos Magyarország Természetfotó Nonprofit Kft.

Több évre visszatekintő kapcsolatot tartunk fenn a nemzeti parkokban történő természetfotózás segítésére.

Abaúj-Zemplén Értékeiért Közhasznú Egyesület

Együttműködés turisztikai marketing területen.

Magyar Földtani Védegylet

Országos Geotóp Napok közös szervezése

Szlovák-karszt Kerékpárklub (Slovenský cykloklub Slovenský kras so sídlom v Gemerskej Hôrke)

Turisztikai együttműködés. A partnerrel az Igazgatóság közös, határon átnyúló kerékpártúrát szervez minden év júliusának második felében. (2019-ben nem került sor a rendezvényre.)

Vasutas Természetjáró Baráti Kör, Bánréve

Turisztikai együttműködés. A partnerrel az Igazgatóság közös teljesítménytúrát szervez minden év júniusának végén. A teljesítménytúra barlangi és felszíni szakaszt is tartalmaz.

Aktív kapcsolatban vagyunk a barlangász szakmával, akik kutatásokat végeznek, adataikat átadják nekünk.

14. Belföldi és külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Szlovák-karszt Nemzeti Park	Szlovákia	Folyamatos kapcsolat az egyes szakterületeken.
Turisztikai Információs Központ	Szlovákia (Rozsnyó)	Folyamatos kapcsolat az egyes szakterületeken.
Kárpát Eurorégió	Szlovákia (Kassa)	Együttműködés turisztikai szolgáltatók adatbázisának cseréjében, egymás marketing kiadványainak terjesztésében.

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Magyar Turisztikai Ügynökség	Budapest	Együttműködés turisztikai marketing területén. A franchise rendszerben működő aggteleki Tourinform iroda névhasználati szerződését 2019. 01. 31-én felmondtuk. Az iroda a továbbiakban Információs iroda néven működik.
Szlovák Természetvédelmi Örök Szövetsége (SRA)	Szlovákia	Évi két alkalommal tapasztalatcsere a szlovákiai természetvédelmi örökkel.
ŠOP SR	Szlovákia (Besztercebánya)	A Szlovák Természetvédelmi Hivatallal két évente megújított együttműködési megállapodást kötünk
Szlovák Barlangok Igazgatósága	Szlovákia (Liptószentmiklós)	Folyamatos kapcsolat napi munkában, kutatásban és barlangvédelmi projektekben.
Kelet-Szlovákiai Múzeum	Kassa Szlovákia	Együttműködés a Hernád és Sajó, és vízgyűjtői flóra és fauna kutatásában interreg projektek keretében
Hucul International	Ausztria	Részvétel a két évente szokásos hucul lovas rendezvényen, világtalálkozón, bajnokságon és

Federation		tenyésztés szemlén.
Magyar Természetjáró Szövetség	Budapest	MTSZ kártyával 20% kedvezményt biztosítunk egyes túráink árából.
B.A.Z. Megyei Természetjárók Szövetsége	Miskolc	A turistautak kijelölése, karbantartása ügyében évtizedes, jól működő együttműködés van a megyei szövetség és tageszerveletei, valamint az ANPI között.
Cserháti Településszövetség „Históriavölgy”	Boldva	Együttműködés turisztikai marketing területén a 2012-ben megnyitott Históriavölgy projekt kapcsán.
MIDMAR Miskolci Idegenforgalmi Marketing Nonprofit Közhasznú Kft.	Miskolc	Együttműködés turisztikai marketing területén. A Miskolc Pass turisztikai kártya tulajdonosai részére 20% kedvezményt biztosítunk a Vöröstói barlangtúra árából.
MIVÍZ – Barlangfürdő	Miskolctapolca	Együttműködés turisztikai marketing területén. 2012-ben kerültek felújításra a kölcsönös tájékoztató táblák.
Mammoth Cave National Park	Kentucky	Rendszeresen időpontokban kölcsönös tanulmányutak a természetvédelmi kezelés és a barlangturizmus tárgykörében.
Wieliczka Sóbánya Turisztikai Kft	Lengyelország (Wieliczka)	Együttműködés turisztikai marketing területén. 2012-ben felújításra kerültek a kölcsönös tájékoztató táblák.
Lengyel hucul tenyésztők	Lengyelország (Gładyszów)	Részvétel a hucul lovas rendezvényen, versenyeken.
Kastélysziget	Edelény	A 2014-ban megnyílt, nagyszabású turisztikai projekt keretében megújult kastély előzetes marketingjében való részvétel. Kölcsönösen 20% kedvezményt biztosítunk egyes programjaink árából.
Slovensky Hucul Klub	Szlovákia (Sihla-Breznóbánya)	Együttműködés INTERREG pályázatban, a hucul lófajta népszerűsítését szolgáló marketingben.
Gömöri Ifjúsági Társaság	Szlovákia (Várhosszúrét)	Turisztikai marketing együttműködés.

CEEWEB for Biodiversity	Budapest	Turisztikai marketing együttműködés.
WWF Magyarország	Budapest	Szakmai együttműködés nagyragadozó kutatásban.
Füzéradvány Károlyi kastély és Tájképi kert	Füzéradvány	Kölcsönösen 20% kedvezményt biztosítunk egyes programjaink árából.
Magyar Kajak Kenu Szövetség (MKKSZ)	Budapest	A Bodrogot és Tiszát érintő GINOP/TOP fejlesztési együttműködések.

15. Ellenőrzés

	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa / célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1.	Innovációs és Technológiai Minisztérium	dr. Németh Szabolcs ellenőrzési referens, Werner Krisztina Magdolna szemléletformálási referens	"A Világörökség részét képező barlangok, jelentős földtudományi értékekkel rendelkező mesterséges üregek védelmét és az ezekhez kapcsolódó sérülékeny élővilág megőrzését célzó természetvédelmi beavatkozások az Aggteleki Nemzeti Park területén" című, KEHOP-4.1.0-15-2016-00015 azonosító számú projekt keretében közbenső helyszíni ellenőrzés	Érdemi észrevételt nem tettek.
2.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Ékes Gyula ellenőr, Szolomájer Zsuzsa ellenőr	"Gyógyturisztikai fejlesztések az Aggteleki- és Szlovák-karszt Világörökség barlangjaiban" című,	Érdemi észrevételt nem tettek.

			SKHU/1601/1.1/035 azonosító számú projekt keretében helyszíni ellenőrzés	
3.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Ékes Gyula ellenőr, Szolomájer Zsuzsa ellenőr	"Csodálatos madárvilág határok nélkül" című, SKHU/1061/1,1/065 azonosító számú projekt keretében helyszíni ellenőrzés	Érdemi észrevételt nem tettek.
4.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Ékes Gyula ellenőr, Szolomájer Zsuzsa ellenőr	"Vízi élményút vonal megvalósítása a Bodrog eredetfolyó mentén" című, SKHU/1601/1.1/038 azonosító számú projekt keretében helyszíni ellenőrzés	Érdemi észrevételt nem tettek.
5.	Innovációs és Technológiai Minisztérium	Csaby Sándor ellenőrzési referens, Makrai Anikó ellenőrzési referens, Werner Krisztina Magdolna szemléletformálási referens	"Komplex élőhely- fejlesztés a Zempléni Tájegység területén" című, KEHOP-4.1.0- 15-2016-00028 azonosító számú projekt keretében közbenső helyszíni ellenőrzés	Érdemi észrevételt nem tettek.
6.	Innovációs és Technológiai Minisztérium	Tari Anita ellenőrzési referens, Werner Krisztina Magdolna szemléletformálási referens	"Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi célú kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése" című, KEHOP-4.1.0-15- 2016-00049 azonosító számú projekt keretében közbenső helyszíni ellenőrzés	Érdemi észrevételt nem tettek.

7.	Nemzeti Földalapkezelő Szervezet	Gergely László az NFA Helyszínelési és Koordációs Osztály 2. osztályvezetője	Az ANP Igazgatósággal 260079/1998/0100, SZT 32.214, SZT 33.341, 143/2007 és a VK2013-271 számon megkötött Természetvédelmi célú Vagyonkezelési szerződésekben foglalt kötelezettségek teljesítésének tulajdonosi ellenőrzéséről	Érdemi észrevételt nem tettek.
8.	B-A-Z Megyei Kormányhivatal	Földhivatali Osztály	Termőföldek hasznosításának kötelezettsége teljesítésének ellenőrzése, határszemle keretén belül.	Tornanádaska külterületén gyomnövényeket található, az ingatlanok nem a nyilvántartási állapotnak megfelelően van művelve, hasznosítva. A területen a nyilvántartásnak megfelelő hasznosítás, művelés elvégzése.
9.	B-A-Z Megyei Kormányhivatal	Miskolci Járási Hivatal Közlekedési és Fogyasztóvédelmi Főosztály - Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Osztály	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság - 3763 Bódvaszilas Akácos u. 30. alatti ingatlanon létesített 40-00974 azonosító számú személyfelvonó kötelező műszaki biztonságtechnikai felülvizsgálata	Érdemi észrevételt nem tettek.
10.	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Kelemen Sándorné ellenőr	"A közigazgatás modernizációja érdekében szükséges intézkedések végrehajtásának vizsgálata" - Adatkérés	Érdemi észrevételt nem tettek.

11.	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Dr. Kertész Judit osztályvezető	"Létszámgazdálkodás sal kapcsolatos egyes intézkedések elrendeléséről 4116/2019 Korm.határozatban foglaltak végrehajtásának vizsgálata" - Adatkérés	Érdemi észrevételt nem tettek.
12.	Állami Számvevőszék	ÁSZ - Dr. Benedek Mária felügyeleti vezető; Bagoly Brigitta ellenőrzésvezető	Központi kötségvetési szervek ellenőrzése -Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2015- 2017	Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság belső kontrollrendszerét nem működtette szabályszerűen, így nem volt biztosított a közpénzekkel, a nemzeti vagyonnal való szabályszerű gazdálkodás. A pénzügyi-számviteli elektronikus információs rendszerből származó adatok megbízhatóságának hiányában az elszámoltathatóság, átláthatóság feltételei nem voltak biztosítottak. A kontrollok kiiépítettségi szintje nem támogatta a szervezet integritás elvű működését. A jelentés tartalmával részben nem értettünk egyet, a levont következtetéseket túlzóknak és részben nem kellően megalapozottaknak tartottuk. A jogszabályok figyelembe vételével a jelentés megállapításaira vonatkozóan, az abban feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében Intézkedési tervet készítettünk, amelyet az ÁSZ elfogadott. A tervben meghatározott intézkedéseket

				határidőben végrehajtottuk, illetve folyamatosan végrehajjtjuk.
13.	Nemzeti Adó- és Vámhivatal	Nemzeti Adó- és Vámhivatal B-A-Z Megyei Adó- és Vámigazgatósága Kiemelt Adóalanyok és Társas Vállalkozások Ellenőrzési Főosztály Társas Vállalkozások Ellenőrzési Osztály 3.	Jogkövetési vizsgálat 2017. január 01 - 2018.december 31 időszakra vonatkozóan	Az online pénztárgépekből érkezett bevétel és a havi ÁFA bevallások adatai között eltérés mutatkozik. A T1041 bejelentő lap és a NAV felé benyújtott 08 bevallás adatai eltérést mutatnak. A bevallások javítása önellenőrzés keretében megtörtént.

A belső ellenőrzéseket és azok megállapításait a következő táblázat tartalmazza:

	Ellenőrzést végző személy	Ellenőrzés tárgya	Ellenőrzés célja	Az ellenőrzés során tett megállapítások
1.	Függetlenített belső ellenőr	Kötelezettségvállalás ellenőrzése	Erdészet, erőkezelési szolgáltatások igénybevételére irányuló szerződések és kötelezettségvállalások ellenőrzése. Szerződések nyilvántartása, teljesítés igazolások ellenőrzése. Időszak:2018. év	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
2.	Függetlenített belső ellenőr	Készletek nyilvántartásának ellenőrzése	Készletek nyilvántartásának, leltározásának, selejtezésének szabályszerűségi vizsgálata. Leltározási, selejtezési, értékelési és bizonylati szabályzatokban foglaltak betartása. Tényleges leltárfelvétel időpontja szerinti főkönyvi egyezőség ellenőrzése. Időszak: 2018.	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
3.	Függetlenített belső ellenőr	Humán erőforrás gazdálkodás ellenőrzése	Létszámgazdálkodással összhangban a munkaerőkihasználtság hatékonyságának vizsgálata, kiemelve a túlmunkák mértékének indokoltságát. Időszak: 2018.év	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.

4.	Függetlenített belső ellenőr	A költségvetési beszámoló folyamatának ellenőrzése	Az éves beszámoló a jogszabályi követelményeknek megfelelően készült-e, valós adatokat tartalmaz-e a gazdálkodásról, megbízható valós képet ad-e a költségvetés végrehajtásáról, az Igazgatóság vagyoni és pénzügyi helyzetéről. Időszak: 2018.év	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
5.	Függetlenített belső ellenőr	A 2018.évi költségvetés előirányzatai tervezésének és évközi módosításainak ellenőrzése a szabályszerűség és a pénzügyi-szakmai megalapozottság szempontjából	Átfogó képet nyerni arról, hogy a 2018. évi költségvetés fejezeti kezelésű előirányzatai tervezésénél és évközi módosításánál érvényesült-e a pénzügyi és szakmai megalapozottság követelménye. Időszak: 2018.év	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
6.	Függetlenített belső ellenőr	Pénzkezelés, pénzkezelő helyek ellenőrzése	A Pénzkezelési és bizonylati szabályzatokban előírt szabályok betartásának ellenőrzése. Az Igazgatóság házipénztárainak és pénzkezelő helyeinek ellenőrzése, pénztárrovincsolás. Időszak: ellenőrzés időpontjában	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.

16. Éves munka legfontosabb összefoglalása

Személyi állomány, foglalkoztatás:

- A szakmai munka személyi feltételei 2019. évben alapvetően biztosítottak voltak. Jelentős változást eredményezett a kormányzati igazgatásról szóló törvény hatálybalépése, valamint az, hogy az Igazgatóság engedélyezett létszáma 145 főben lett meghatározva. A feladataink ellátását ezzel a létszámmal kellett megoldanunk. Fontos feladat volt az üres álláshelyek betöltése, amelynek eredményeként 18 fő került felvételre. Megtörtént a Kit. szerinti bérfeljesztés végrehajtása és a személyi állományhoz kapcsolódó nyilvántartások (ÁNYRK, WIN TISZT, KIRA) előírás szerinti vezetése is.

Védett és Natura 2000 területek fenntartásával kapcsolatos tervezések, kutatás, monitorozás, tájvédelem:

- A Natura 2000 fenntartási terv az aktuálisan kijelölt területre elkészült (Bodrogkeresztúr Várhegy).

- Természetvédelmi területkezelés éves tervezése, végrehajtásának figyelemmel kísérése és értékelése a saját vagyonkezelésben lévő területeken megtörtént.
- 2019. évben 11 földtani alapszelvény/földtani képződmény kezelési terve készült el.
- Az Aggteleki Nemzeti Park védőövezetének kijelölése, összehangolása a Világörökségi helyszín védőövezetével, kihirdetésének előkészítése megtörtént. Az Igazgatóság szakmai javaslatát felterjesztette a minisztériumhoz jóváhagyásra.

Barlangok felszín alatti kiterjedésének meghatározása program folytatása:

- A Baradla-barlang Retek oldalágának lézerszkennelrel történő felmérése során 2,2 mrd db pont bemérése történt meg. A Baradla-barlang Törökmecset oldalágában 500 méter járat térképezése történt meg. A Haragistyai-rókalyuk teljes kiterjedésében 30 méter hosszban, a Musztáng-barlang szintén teljes kiterjedésében 300 méter hosszban lett feltérképezve. A Baradla-barlang Styx-ágában, illetve a Nehéz-útban 12 db pontban történt geofizikai mérés.

TIR adatrögzítés és karbantartás, újabb biotikai adatok gyűjtése a Natura 2000 területekről, adathiányos jelölő fajokról:

- Az Agrárminisztérium 2019-ben kérte, hogy ne legyen biotikai adatfeltöltés a TIR-be.
- Igazgatóságunk adatbázisába összesen 41324 védett, és 5103 fokozottan védett fajra vonatkozó, 2019-ben gyűjtött biotikai adat került be, melyeket Igazgatóságunk munkatársai, illetve külsős kutatók gyűjtöttek. Számos esetben hatósági ügyekhez kapcsolódó adatgyűjtést is végeztünk. Az adatgyűjtés 2019-ben kiterjedt az erdőtervezéssel érintett körzetekre is (Bodrogközi, Parasznyai, Felső-Hegyközi, Szendrői).
- Külön figyelmet fordítottunk a védett és fokozottan védett fajokról, védett természeti területekről, adathiányos területekről és fajokról történő adatszerzésre, továbbá a nem védett területeken történő alapállapot-felmérésekre is. 2019-ben 100 adathiányos fajról több száz db biotikai adat keletkezett. UTM felmérések keretében 2019-ben 6 db 2,5x2,5 km-es UTM négyzet felmérésére került sor.
- A kutatások az éves állapot-felmérési terv szerint, maradéktalanul megtörténtek. 28 NBmR és Natura 2000 kutatási feladat valósult meg, 18 esetben külsős kutató megbízásával.
- A Bódva-völgyi Madárvonulás-kutató és Természetvédelmi Tábor működtetése, kapcsolódó CES monitorozás lebonyolítása keretében 40 standard hálóállást használtunk, 87 nap alatt 67 faj 13225 egyedét jelöltük meg.
- Egyedi tájértékek felmérése a minisztériummal egyeztetésre kerülő területeken megtörtént. Bodrogkeresztúron történt felmérés, így már 247 településről 3664 tájérték került rögzítésre.
- A KEHOP pályázatoknak köszönhetően a kanadai aranyvessző állományainak monitorozása folyamatos az ANP törzsterületén. A monitorozás során 2019-ben 1684,7

ha területet mértünk fel. Elkészült 5000 példányban a „Fékezzük meg az inváziós növényeket” c. tájékoztató kiadvány.

- A Mogyorós-tetői üregrendszer állapotromlását sikerült megállítani a denevérvédelmi KEHOP-pályázat eredményeként. A bejárat átépítésével jelentősen fokoztuk a járatrendszerben élő denevérek biztonságát. Komplex chiropterológiai vizsgálat sorozat folytatott 2019-ben.

Inváziós növényfajok kezelésének tervezése és végrehajtása:

- Az ANP gyepein a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis* L.) van jelen a legnagyobb területen, visszaszorítására a szárazzás mellett vegyszeres irtás történt. 2019-ben 652,66 ha területen végeztünk vegyszeres kezelést. Folytatódott az *Ailanthus altissima* (Miller) vegyszeres visszaszorítást megelőző mechanikus gyengítés gyakorlatának kidolgozására kijelölt parcella kezelése az Esztramos-hegyen. Ugyanitt közel 6 ha-on történt vegyszeres visszaszorítás. Az év során még *Fallopia sectio Reynoutria*, *Helianthus ssp.* kisebb állományainak vegyszeres visszaszorítására került sor. A Bodrozugban a zöldjuhar (*Acer negundo* L.), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica* Marshall), gyalogakác (*Amorpha fruticosa* L.) okozta problémák csökkentésére KEHOP pályázat keretében teszünk lépéseket. A visszaszorítási és monitorozási munkálatokat 2 fő végezte összesen 279 terepnapon.

Birtokügyi feladatok, területvásárlás, kisajátítás, kártalanítás:

- A 2019. évben rendelkezésünkre bocsátott 10.000.000.-Ft támogatásból 8.844.710.-Ft-ot földvásárlásra fordítottuk. A földvásárlások eredményeként az Aggteleki Tájegység területén 11 darab ingatlan, a Zempléni Tájegység területén 1 db ingatlan esetében kötöttünk kisajátítást pótló adásvételi szerződést.
- A birtokügyi feladatok hatékony ellátása érdekében folyamatban van egy informatikai fejlesztés, amelynek célja egy összetett adatbázis működtetése a természetmegőrzési és területkezelési osztályok bevonásával.

Haszonbérletek:

- Igazgatóságunk a 2019. évben nem hirdetett meg haszonbérleti pályázatokat, illetve pályáztatás nélkül sem került sor haszonbérbe adásra. Haszonbérleti szerződést 1 esetben mondtunk fel, 2 haszonbérleti szerződés időtartama pedig lejárt. Két haszonbérleti szerződés esetében sor került a meghosszabbításra.

Természetvédelmi kezelési tevékenység:

- A kezelések elvégzéséhez szükséges engedélyek beszerzésre kerültek.
- A területkezelési tevékenység az Aggteleki Tájegységben a szükséges eszközpark birtokában terv szerint zajlott, Natura2000 gyepterületeken közel 313,28 ha-on végeztünk szárazzást, Natura2000 erdőterületeken szálalóvágást 108,84 ha-on, egyéb termelést 395,06 ha-on végeztünk. Fásításból történő fakitermelés (gyepterület rekonstrukció) 6,93 ha-on történt.

- A Zempléni Tájegységben a 2019. év csapadékos májusi időjárás kedvező ökológiai feltételeket teremtett különösen az ártéri területeken, azonban az őszi időszakban a hosszan elnyúló csapadékos időszak a területkezelési munkákat hátráltatta. Ennek ellenére gyepterületeken inváziós fafajok eltávolítása (nem teljes gyeprekonstrukció, csupán magzó korban lévő amerikai kőris, zöld juhar, fehér akác, erdei fenyő visszaszorítása): 27,50 ha-on, míg gyepterületeken inváziós gyalogakác visszaszorítása szárazúzással majd főként legeltetéssel: 41,4 ha-on valósult meg.
- Az inváziós fajok visszaszorítását az 5.5. fejezetben leírt területeken és módszerrel végeztük.
- Az erdők természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatok teljesültek, természetközeli erdőgazdálkodási-erdőkezelési módszereket alkalmaztunk - lékes, foltos, csoportos gyéritések, szálalóvágások, szálalások, szerkezetátalakítások. Az Aggteleki Tájegységben erdőművelési tevékenység 31,53 ha-on, fahasználati tevékenység 546,57 ha-on történt. A Zempléni Tájegységben az erdők természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatok elsősorban az időjárási és fapiaci viszonyok miatt háttérbe szorultak, elmaradtak az előző évben megfogalmazott, illetve végrehajtott tervektől. Az erdősítések ápolása kiemelkedő mértékű volt.
- A szukcesszív folyamatokkal érintett gyepek és szántók felmérése, a kezelési terv szerinti céloknak és előírásoknak megfelelő kezelések elvégzése megfelelően megtörtént. A kezelt gyepek természeti állapotában a kezelések hatására pozitív változások tapasztalhatók, a szántóterületeken a csapadékosabb nyárnak köszönhetően jó termést takarítottunk be – az 5.2.2. pontban leírtak szerinti részletezéssel.
- A szukcesszív folyamatok eredményeként bekövetkezett területcsökkenést továbbra is elsősorban a lakossági gyűjtésre alapozott fakitermelésekre alapoztuk. Ennek üteme az év első hónapjaiban kielégítő volt, az őszi időszak csapadékos időjárásában – a gyepek védelme érdekében – a gyűjtést többször felfüggesztettük, azonban a meleg késő őszi/kora téli időszak miatt a gyűjtői érdeklődés is meglehetősen alacsony volt.
- A gyepterület és szántóterület hasznosítása a kora májusi árvizek miatt a tervezettől igen eltérő megoldásokban kényszerített minket, azonban ettől a természetvédelmi kezelés nem szenvedett hátrányt, csak nem a tervezett ütemben és módon haladt.
- A kitermelt faanyag kezelése, hasznosítása terén javulást értünk el. Az Aggteleki Tájegységben kitermelt 3132 m³ faanyag 26,8 % volt iparifa minőségű, a maradék 73,2 % sarangolt választékot (tűzifa) adott. Faanyag jelentősebb raktározása nem történt, a saját felhasználásra és értékesítésre vonatkozó adatokat az 5.7.3. fejezet tartalmazza.
- A Zempléni Tájegységben a kitermelt faanyag legnagyobb része lábon történő értékesítéssel eladásra került. Kisebb részéből kézi faipari eszközök beszerzésével ülőfák, madárodúk, madáretetők készültek.
- A mezőgazdasági és erdei utakat az Aggteleki Tájegységben saját erőgépek és eszközök (tárca, simító...) felhasználásával tartottuk karban, a szükséges mértékben. A mezőgazdasági és erdei utak karbantartására a Zempléni Tájegységben is minden évben

nagy hangsúlyt fektetünk, azonban az utóbbi években külső vállalkozók kevésbé állnak rendelkezésre az utak javítására, ezért korántsem ideális mértékű és/vagy minőségű az útjaink állapota.

- Az erdők védelmével kapcsolatos állami feladatokban a jogszabályi előírások szerint, aktívan közreműködtünk. Az erdővédelmi jelzőlapok leadása rendszeresen megtörtént 2019. évben. A körzeti erdőtervezés(ek)hez szükséges adatszolgáltatás, kezelési javaslat, illetve az erdőrészlet-szintű egyeztető tárgyalásokon való részvétel nem szenvedet sem hiányt, sem késedelmet.
- A területkezeléshez kapcsolódó KEHOP pályázatok végrehajtása keretében a 2019-es évben az Aggteleki Tájegységben projekt keretében előhely-rehabilitációs tevékenységet végeztünk. A Zempléni Tájegységben a KEHOP pályázat közel megfelelő ütemben haladt a 2019.évben, azonban a legnagyobb mérvű területkezelési munkákhoz szükséges eszközpark beszerzése komoly csúszást szenvedett, így a gépek szállítására vonatkozó szerződés megkötésére 2019. évben nem kerülhetett sor. A gépek telephelyéül és a természetvédelmi célú területkezelések területi irányítására szolgáló Gazdálkodási Központ 2019-ben megépült, októbertől használatba is vettük.
- Kezelt területekkel, őshonos állatállománnyal, gazdálkodással, támogatásokkal kapcsolatos nyilvántartási, adatszolgáltatási és adminisztrációs feladatok ellátása, gazdálkodási napló vezetése, továbbá a Natura 2000, JFGK (Jogszabályokban Foglalt Gazdálkodási Követelmények) EMVA nem termelő beruházásokkal kapcsolatos feladatok ellátása az előírásoknak megfelelően megtörtént.
- Hatósági és szakértői ellenőrzések koordinálása, a kaszálási jelentések elbírálása megtörtént (ld. beszámoló 3.4. fejezet).

Génmegőrzéssel kapcsolatos célkitűzések teljesítése:

- A külterjes gyümölcsösökben a tervezett kezeléseket csak részben tudtuk elvégezni, az 5.6.3. fejezetben leírtak szerint.
- A lóállomány által hordozott génállomány változatossága és a ménes kor szerinti összetétele a tudatos szelekció és beszerzések folytán tovább javult, az 5.6.1.1. fejezetben leírtak szerint. Az ex-situ génmegőrzés kialakítása (mesterséges megtermékenyítő állomás, spermabank létrehozása) az építési beruházások helyzete miatt nem valósulhatott meg.
- A hucul lófajta tenyésztése és népszerűsítése érdekében a 2019-es évben lovainkkal két versenyen vettünk részt.
- A lóágazat személyi állományánál továbbra is probléma a fluktuáció és a szakképzett munkaerő hiánya.

Természetvédelmi célú vadászat, vadgazdálkodás:

- A vadgazdálkodással kapcsolatos feladatainkat és kötelezettségünket maradéktalanul teljesítettük és a tervezett bevételeket is realizáltuk.

- A vadgazdálkodási tervet teljesítettük, a vadállomány szabályozása terv szerint történt.
- A 658905 számú vadászterületen (Bodrogzug) az árvíz miatt jelentős vadpusztulás történt, illetve a vadállomány megmaradt része jórészt elvándorolt, ezért kedvezőtlen körülmények között folytattuk a vadgazdálkodást. Ennek ellenére ezen a területen egy aranyérmes és egy ezüstérmes gímszarvas bika is terítékre került.
- A 658100 számú vadászterületen (Fony) lemondunk a képviselőségről az áldatlan állapotok miatt.

Projektekkel és a pályázati tevékenység fejlesztésével kapcsolatos célkitűzések teljesítése:

- A tevékenység összességében terv szerint, szervezeten és eredményesen folyt 2019. évben, amelynek részletes tényeit a beszámoló melléklete tartalmazza.

A Természetvédelmi Őrszolgálat feladatainak teljesítése:

- A 2019. év során a Természetvédelmi Őrszolgálat 40.576 - az előző évinél 2853-al több - biotikai adatot gyűjtött az ANPI működési területén.
- A lehetőségekhez mérten fokozott terepi jelenlétet tartottunk fenn az illegális tevékenységek visszaszorítása érdekében.
- Az Őrszolgálat a hatósági ügyek tekintetében eredményesen látta el a feladatát.
- A haszonbérleti szerződések protokoll szerinti éves ellenőrzése megtörtént.
- Az őrszolgálati belső tervező-ellenőrző rendszer fenntartása a korábbi gyakorlatnak megfelelően működött. A képzések, oktatások terén minden tervezett feladatot sikerült végrehajtani. (Őri értekezletek, lögyakorlat). A jogszabály által előírt képzések, vizsgák teljesítése megtörtént.
- A megvalósítás alatt álló KEHOP projekt keretében folyamatosan történnek fejlesztések, ennek eredményeként az őrszolgálati tevékenység infrastruktúrája és eszköz ellátottsága javul, azonban megjegyzendő, hogy a fejlesztés több pontjában nem a tervezett program szerint, és ütemezésben valósult meg. Késésben van a járművek beszerzése, a Légirendészeti Támogató Rendszer fejlesztése, illetve egyes eszközök beszerzése.
- A 2019. évi célkitűzésekből a Polgári Természetőr szolgálat újjászervezése kapacitáshiány miatt nem valósult meg, azonban ezt némileg ellensúlyozza, hogy mindkét tájegységben jelentős lakossági támogatást kap az őrszolgálat lakossági közérdekű bejelentések formájában.

Költségvetéssel és vagyonnal kapcsolatos célkitűzések megvalósítása:

- Fizetőképességünket sikerült megőrizni, likviditási gondjaink sem voltak, ami köszönhető annak, hogy a bérfejlesztési összeget előre egyösszegben március hónapban megkaptuk. (417 827 800 Ft).

- Az erdőgazdálkodási tevékenységünket az időjárás 2019-ben is kedvezőtlenül befolyásolta, de a 2015-ös AKG támogatással kapcsolatos fellebbezésünk kedvező elbírálásban részesült, így az összeg számlánkon jóváírásra került.
- Az Igazgatóság által kezelt vagyon bővítésére, állagának fenntartására, illetve javítására kiemelt figyelmet fordítottunk. A KEHOP és INTERREG pályázatok tervszerűen folytak 2019-ben, a Téry Ödön program keretében az aggteleki Nomád Baradla Kemping és Turistaszálló területén a fűtés átalakítását megvalósítottuk, a Szalamandra-ház korszerűsítését megkezdtük. Újabb pályázatot adtunk be a projekt keretében a Kövirózsa ház korszerűsítésére.
- Az Igazgatóság központi irodaházában a kazáncserét és a meleg víz rendszerének átalakítását elvégeztük, további kazáncseréket is végrehajtottunk. Terv szerint megvalósult a szögligeti Szalamandra házban a fa részek cseréje, illetve faanyagvédővel történő kezelése.
- Aggteleken a barlang környékének és a turista útvonalaknak a rendbetétele, biztonságosabbá tétele érdekében tervezett munkákat elvégeztük, részben a világörökség gondnoksági feladatok ellátására kapott támogatásból. A játszóterek EU konformmá tétele részben megtörtént, a szabadtéri edzőpálya kialakítását elhalasztottuk.

Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok:

- A természeti területek, élő és élettelen természeti értékek bemutatása és a szemléletformálás, oktatás érdekében folytatott tevékenység eredményes volt, amit a látogatók, rendezvényeinken, programjainkon résztvevők száma is tükröz. (Az adatokat és részleteket a beszámoló 11. fejezete tartalmazza.)
- Legfontosabb célunk az Igazgatóság területére érkező látogatók magas szakmai színvonalon való ellátása, igényeik kielégítése, megfelelő infrastrukturális háttér biztosítása a bemutatóhelyeinken, látogatóközpontjainkban, tanösvényeinken.
- A szolgáltatások színvonalának növelésére főként külső forrásból volt lehetőségünk 2019-ben. Pályázati forrásból bővítésre, fejlesztésre került a Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás felszereltsége. Madármegfigyelő torony, új tanösvény, Geológiai időlépegető, speleobox létesült. A fejlesztésekhez kapcsolódóan hiánypótló kiadványok is létrejöttek. Megújult 2 tanösvényünk: a Baradla és a Fürkész ösvény. Szintén megújult a Baradla-barlang főbejárata feletti sziklafal tetején kialakított kilátó. Pályázati forrásból került sor a Baradla-barlang aggteleki Hangversenytermében WC-csoport kialakítására is, amellyel a rendezvények infrastrukturális háttére biztosítható. Bemutatóhelyeink, valamint az ökoturisztikai tevékenységünk háttér infrastruktúrájának fejlesztése keretében megtörtént az aggteleki barlangpénztár belső felújítása, festése, átbútorozása. Pályázati forrásból számos informatikai eszköz, például nyomtató, laptopok, projektorok kerültek megvételre.
- A barlangok üzemeltetésével kapcsolatos karbantartások (izzócserék, járófelület tisztán tartása stb.) folyamatosak, legnagyobb részben szezonon kívül kerülnek elvégzésre, 2019-ben zökkenőmentesen zajlott.

- Terveink között szerepel egy külsős túravezetői rendszer kialakítása, melynek segítségével a kalandtúrával és felszíni túrákkal kapcsolatos beérkező igényeket – mind mennyiségben, mind minőségben – ki fogjuk tudni majd elégíteni. 2019. évben ennek előkészítését sikerült megvalósítani, felvettük a kapcsolatot olyan barlangász egyesületekkel, amelyek megbízható és szükséges szakmai háttérrel rendelkeznek. Tárgyalásokat, megbeszéléseket folytattunk annak érdekében, hogy előkészítsük az együttműködés részletes feltételeit és szabályait. Az egyeztetések eredményeit, többek közt a túravezetők értékelésének lehetőségét beépítettük a készülő turisztikai honlap szerkezetébe.
- 2019. év második felében újra nyitottuk a Rákóczi-barlangot meghatározott napokon, előzetes bejelentkezéssel, jósvafői indulással és jegyváltási lehetőséggel. A látogatók – túravezetővel együtt – egy kibuszsal tudnak eljutni a barlang bejáratához és vissza. 2019-ben 67 fő látogatta meg a barlangot.
- Ismét meghirdettük a „Fogattal a Vass Imre-barlanghoz” szolgáltatásunkat, illetve környezeti nevelési programjainkon belül új szolgáltatásként bevezettük a „Föld alatti természetismeret és földrajzóra a Vass Imre-barlangban” nevű szolgáltatásunkat.
- A közönségkapcsolat szempontjából alapvető fontosságú az aggteleki információs iroda, amelynek folyamatos nyitvatartását 2019. évben sikerült megvalósítani. 2019. évben 22.673 fő tájékoztatására került sor személyesen, telefonon vagy írásban.
- Célként tűztük ki az anp.hu turisztikai honlap megújítását; foglalási rendszerének kiépítését és rendszerbe állítását. A honlap fejlesztést külső vállalkozó végzi. Az év során több alkalommal sor került munkacsoportos egyeztetésre, online konferenciabeszélgetésre és adatszolgáltatásra. A jelenlegi honlap adattartalmának (képi és írásos) teljes lementése megtörtént annak érdekében, hogy az új felületre könnyen átemelhető legyen. A mentéseket rendszeres időközönként megismételjük.
- A közönség tájékoztatása céljából az eseménynaptárban meghirdetett programok esetében minden esetben sor került önálló honlap cikk és Facebook bejegyzés megjelentetésére. A soron következő havi programok a Szalamandra hírlevélben, illetve kiemelt program esetében a sajtónak küldött direkt email formájában kerültek megküldésre.
- 2019-ban az anp.hu turisztikai honlapon 89 db új cikket, az ANPI Facebook oldalán 177 új bejegyzést jelentettünk meg, illetve online elérhető volt az éves események rendszeresen frissített listája.
- Az évben 51 db rádiós interjú, televíziós felvétel, imázs videó; a magyar és nemzetközi internetes médiában 313 db online cikk, a nyomtatott sajtóban pedig 3 db turisztikai cikk, valamint 1 db fizetett hirdetés jelent meg. A magyar nyelvű havi hírlevelünket 2019. júliusig több mint 1700 feliratkozott címzett kapta meg. A hírlevél küldő modul hibája miatt rendkívüli hírlevelek kiküldése közvetlenül, e-mail-en történt. A tervezett honlap fejlesztés részeként az új hírlevél modul kiépítése 2020-ban várható.

- Az ANP magyar és angol nyelvű Facebook oldalán heti több alkalommal jelenik meg új hír.
- Az év folyamán 11 turisztikai kiadvány és környezeti nevelési foglalkoztató készült el. (Lásd 11.2.5.)
- 8 nagyközönségi rendezvényen információs standdal személyesen vettünk részt, valamint szakmai rendezvényeken, konferenciákon képviseltük az Igazgatóságot. (Lásd: 11.3)
- Kiemelt figyelmet fordítunk a hazai és határon túli turisztikai egyesületekkel, civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, vállalkozókkal, szakemberekkel való kapcsolatok kialakítására, fenntartására és fejlesztésére. A kapcsolattartás partnereinkkel, társ szervezetekkel telefonon, e-mailben és személyes megkeresések alapján történik.
- Az ár- és kedvezményrendszer, valamint a szolgáltatás kínálatának kialakítása, a vendégek kiszolgálása mindkét saját üzemeltetésű szálláshelyen megtörtént. A kedvezményeket harmonizáltuk az egyéb szolgáltatásainak kedvezményeivel.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre

Személyi állomány, foglalkoztatás:

- A foglalkoztatás terén fontos célkitűzés, hogy az állandó feladataink mellett a folyamatban lévő projektek munkaerő szükségletét is biztosítsuk.
- Az Igazgatóság engedélyezett létszáma 145 fő, feladataink ellátását továbbra is ezzel a létszámmal kell megoldani. Fontos feladat továbbra is a megüresedő álláshelyek feltöltése, a személyi állományhoz kapcsolódó nyilvántartások (ÁNYRK, WIN TISZT, KIRA) előírás szerinti vezetése, a jogszabályokban előírt adatszolgáltatások teljesítése, illetve az új SzMSz-ben és Ügyrendben foglalt változtatások átvezetése.

Védett és Natura 2000 területek fenntartásával kapcsolatos tervezések, kutatás, monitorozás, tájvédelem:

- Természetvédelmi területkezelés éves tervezése, végrehajtásának figyelemmel kísérése és értékelése.
- Földtani alapszelvények kezelése.
- A beavatkozással érintett földtani alapszelvények, valamint földtani képződmények: Lepinke-kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék, Lyuka-völgyi földtani képződmény természeti emlék, Varbóci út melletti földtani alapszelvény természeti emlék, Aggtelek, Baradla-tető ÉNY-i lába, Jósvafő, Vörös-tói elágazás, Jósvafő, útkanyar, Szinpetri NY-i vége, útbevágás, Szőlősardó, Lepinke, Szőlősardó, Bedela-kút. Elvégzendő feladat: földtani alapszelvények biztonságos megközelítésének biztosítása; a benövényesedett felületek megtisztítása, ezáltal a tanulmányozhatóvá tétel újbóli biztosítása; a közettörmelékkel, illetve agyaggal és egyéb hordalékkal feltöltődött árkok

újraásása; a kőzettörmelékkel, illetve agyaggal és egyéb hordalékkal elfedődött sziklafalrészek megtisztítása, ezáltal a rétegek ismételt tanulmányozhatóságának biztosítása.

- Az Aggteleki Nemzeti Park védőövezet kihirdetésének előkészítése.
- Barlangok felszín alatti kiterjedésének meghatározása program folytatása.
- A Baradla-barlangban a Róka-ág, Morea-hegye, Olimposz-hegy, valamint az aggteleki szakasz 2005 óta bekövetkezett változásainak felmérése.
- A Baradla-barlang Törökmecset-ág felméréseinek folytatása 500 m összhosszúságban.
- A Baradla-barlangban poligon felvétele: Medvekarmos-terem, Raisz-ággal szembeni meander, Meseország+Róka-ág, Óriás-terem kürtő, Óriás-terem alatti járatok, Gömböc-térsége, Rákosi-ág, Sárkány-barlang, Csillagvizsgáló térsége, Arany-utca. Poligon és rajz felvétele: Raisz-ág hiányzó részei, Vetődéses-terem és alsó járatai, Bokaszorító, Megfagyott vízesés-ág, Meseország 100 m hiányzó részei, Óriás-termi-nyelő (a beomlásig).
- TIR adatrögzítés és karbantartás, újabb biotikai adatok gyűjtése a Natura 2000 területekről, adathiányos jelölő fajokról.
- Adatgyűjtés védett és fokozottan védett fajokról, védett természeti területekről, adathiányos területekről és fajokról. Nem védett területeken történő alapállapot-felmérések, hatósági ügyekhez szükséges szakmai véleményekhez kapcsolódó adatgyűjtés, a hatékony hatósági döntés-előkészítés fenntartása.
- KEHOP program keretében folytatódik a 100 adathiányos fajra történő adatgyűjtés. A Természetvédelmi Őrszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály által végzett UTM felmérések keretében 2020-ban 5 db 2,5x2,5 km-es UTM négyzet felmérésére kerül sor.
- Biotikai adatfelvétel az adathiányos állapotok megszüntetése érdekében, erdőtervezéssel kapcsolatos adatfelvételre kiterjesztés.
- NBmR és Natura 2000 monitorozás, a kutatások koordinálása.
- Az éves állapot-felmérési terv alapján 29 NBmR és Natura 2000 monitorozási feladat fog megvalósulni, melyből 23 feladatot végez megbízott kutató.
- Bódva-völgyi Madárvonulás-kutató és Természetvédelmi Tábor működtetése, kapcsolódó CES monitorozás lebonyolítása.
- Egyedi tájértékek felmérése a minisztériummal egyeztetésre kerülő területeken.
- A természetvédelmi kezelési tevékenység tervezése, az eredmények nyomon követése, speciális fajvédelmi, élőhelyvédelmi kezelések tervezése és végrehajtása, különös tekintettel az inváziós növényfajok visszaszorítására.
- Fajvédelmi tervek megvalósításával kapcsolatos aktuális feladatok végrehajtása, speciális fajvédelmi intézkedések ellátása.

Birtokügyi feladatok, területvásárlás, kisajátítás, kártalanítás:

- Igazgatóságunk – támogatás esetén – folytatja a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról szóló törvény hatálya alá tartozó ingatlanok állami tulajdonba vételét, valamint a kártalanításra jogosultak kártalanítását.
- A birtokügyi feladatok hatékony ellátása érdekében, valamint az adatbázis hatékony működtetésének biztosítása céljából az eddig megvalósított informatikai fejlesztés vonatkozásában további előrelépést tervezünk.

Haszonbérletek:

- A korábbi évek során felmondott és megszűnt szerződések tárgyát képező birtoktestek újbóli megpályáztatásával, valamint további birtoktestek kijelölésével kb. 700 ha területet kívánunk bérbe adni a 2020. év folyamán.

Természetvédelmi kezelési tevékenységünkkel, a területkezelési osztályok működésével kapcsolatos célkitűzések:

- Az ANPI természetvédelmi éves kezelési tervének végrehajtásához szükséges engedélyek beszerzése (kaszáli és legeltetési engedély, terület-helyreállítási engedély, fásításból történő fakitermelési engedély, erdőtörvény hatálya alá nem tartozó területek fakivágási engedélye, erdőtervezett erdőkben történő fakitermelés engedélye stb.)
- Az élőhelyek fenntartásával, helyreállításával kapcsolatos kezelési tevékenységek elvégzése.
- Az Aggteleki Tájegységben a 2020. évben az előző évhez hasonló volumenben (900-1000 ha rét, legelő és szántó, 500-600 ha erdő) tervezett a kezelési tevékenységek ellátása.
- A Zempléni Tájegységben a területkezeléshez szükséges alapvető eszközök beszerzése az év közepéig megtörténik, ennél fogva a kezelések, az inváziós fajok visszaszorítása (kedvező időjárási- és talajviszonyok mellett) az előző éviéknél lényegesen nagyobb mértékben és minőségben teljesülnek. A szántóterületek kezelése éves szerződésekkel külső vállalkozó bevonásával fog megvalósulni, illetve a területet pihentetjük, ugaroltatjuk. Az őszi időszakra mezővédő erdősávok ültetése tervezett.
- Az inváziós növényfajok visszaszorítása, kezelése várhatóan legalább 200 ha-on valósul meg. A gyepterületek kezelése várhatóan már saját eszközparkkal fog megtörténni, legeltetéssel kiegészítve, legalább 400 ha gyepterület kezelése tervezett. A szukcesszív folyamatok visszaszorításához nagy létszámú élő munkaerő szükséges, emiatt a lakossági gyűjtésre továbbra is alapozunk. Az élő munkaerő drágulásának, illetve hiányának figyelembe vételével a gyűjtött tűzifaárak mérséklése szükséges. Ennek eredményeképpen legalább 1000 m³ faanyag kitermelése tervezett.
- A fajokat érintő kedvezőtlen ökológiai állapot változások figyelemmel kísérése, a kedvezőtlen folyamatok megállítása és visszafordítása érdekében szükséges intézkedések megtétele, különös tekintettel az inváziós fajok terjeszkedésének megállítására.

- Az erdők természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatok üzemterv szerinti elvégzése.
- A kitermelt faanyag kezelése (saját felhasználás, raktározás, értékesítés). Az Aggteleki Tájegységben az előző évihez hasonló mennyiségű faanyag kitermelése tervezett (3200-3500 m³). A 2020. évben KEHOP projektből a Zempléni Tájegységben nagyobb feldolgozó gépek beszerzése tervezett, így teljesíthető lesz a projektben vállalt eszközök legyártása is. Ennek eredményeképpen legalább 50 db madáretető, 500 db madárodú, 20 db asztal ülőpaddal, 1 db fakönyvtár stb. előállítását tervezett.
- Mezőgazdasági és erdei utak karbantartása, javítása: az Aggteleki Tájegységben az előző évihez hasonló mértékben (5-10 km), a Zempléni Tájegységben a szükséges eszközök projekt keretében történő beszerzésével a korábbinál nagyobb mértékben végezzük a tevékenységet, mintegy 20 km mező- és erdőgazdasági közlekedést biztosító út karbantartása tervezett.
- Az erdők védelmével kapcsolatos állami feladatokban történő részvétel a jogszabályi előírások szerint, továbbá a körzeti erdőtervezés, hatósági eljárásokban való aktív közreműködés.
- 2020. évben az erdővédelmi jelzőlapok leadása továbbra is meg fog történni (legalább 2 db erdővédelmi jelzőlap kiállítását tervezett). A körzeti erdőtervezésekhez szükséges adatszolgáltatás (legalább 5000 ha-ra), kezelési javaslat készítése nem szenvedhet hiányt, azonban az erdőrészlet-szintű egyeztető tárgyalások – a korábbi évek üzemtervéhez képest – jelentős csúszásával kell számolni, mivel az erdészeti hatóság nem rendelkezik megfelelő számú erdőtervezővel.
- Kezelt területekkel, őshonos állatállománnyal, gazdálkodással, támogatásokkal kapcsolatos nyilvántartási, adatszolgáltatási és adminisztrációs feladatok ellátása, gazdálkodási napló vezetése. A nyilvántartási rendszer fejlesztése.
- MTÉT (Magas Természeti Értékű Területek) feladatokban történő közreműködés.
- A Natura 2000, JFGK (Jogszabályokban Foglalt Gazdálkodási Követelmények) EMVA nem termelő beruházásokkal kapcsolatos feladatokban történő közreműködés. A jogszabályoknak megfelelő gazdálkodás fenntartása továbbra is alapvető elvárás.
- Hatósági és szakértői ellenőrzésekben történő közreműködés.

Génmegőrzéssel kapcsolatos célkitűzések:

- A külterjes gyümölcsösökben (15-20 ha) a tervezett kezelések (kaszálás, ritkítás, metszés, fiatal egyedek ültetése stb.) vállalkozóval történő elvégztetése. Őshonos gyümölcsfajtákból 1,1 ha-os anyatelep kialakítása Szinpetri község határában.
- Az állattartás infrastruktúrájának (4 helyszínen történő építési beruházás) fejlesztését célzó pályázat (KEHOP) megvalósításának folytatása.
- Mének geneológiai vonalának bővítése, kancaállomány további fejlesztése.

- A lóágazat személyi állományánál a fluktuáció visszaszorítása, ennek érdekében lehetőség szerint szakképzett dolgozók alkalmazása.
- Ex-situ génmegőrzés kialakítása az ANPI-nál. (Mesterséges megtermékenyítő állomás, spermabank létrehozása). A különleges értéket képező kancacsaládok szerény létszámú egyedeinek felszaporítására.
- A hucullófajta népszerűsítése - versenyeken, bemutatókon való részvétel, Hucul-lovasnapok megrendezése pénzügyi feltételek megléte esetén.

Vadászat, vadgazdálkodás célkitűzései:

- Az éves vadgazdálkodási terv, valamint vadászati jelentés elkészítése.
- A vadászati berendezések felülbírálata.
- Vadállomány szabályozási tevékenység beindítása.
- Vadásztatással kapcsolatos feladatok ellátása.
- ASP diagnosztikai kilövések növelése.
- A vaddisznó állomány minimális szintre szorítása.
- Együttműködés az állategészségügyi hatósággal.
- A NÉBIH felé való ASP elszámolás elkészítése.
- Földtulajdonosi közösségekkel kapcsolatos feladatok ellátása.

Projektekkel és a pályázati tevékenység fejlesztésével kapcsolatos célkitűzések:

- 2020. évben továbbra is fő feladat a támogatási szerződéssel rendelkező projektek megvalósításának koordinálása, a támogatási szerződésekben és annak mellékleteiben rögzített kötelezettségek hiánytalan és határidőre történő teljesítése, a pénzügyi és szakmai feladatmegvalósítás összhangjának megteremtése; kapcsolattartás a projekt megvalósításában érintett partnerekkel, vállalkozásokkal, munkájuk felügyelete.
- Kiemelt feladat a futó projektekben betervezett beszerzések, közbeszerzések eredményes lebonyolítása, a projektekben felmerülő, szükséges módosítási igények, továbbá a rendszeres szakmai beszámolók, kifizetési kérelmek határidőben, megfelelően történő benyújtása, a projektek teljes ügyvitel-szervezési feladatainak ellátása, kapcsolattartás az Irányító Hatósággal. Fontos célkitűzés az Igazgatóság számára releváns pályázati lehetőségek kihasználása, ennek érdekében a pályázatok figyelése.

A Természetvédelmi Őrszolgálat célkitűzései:

- Fontos feladat az új szervezeti-irányítási rendszer adaptálása és alkalmazása a természetvédelmi őri tevékenységben.
- Az őrszolgálat működési feltételeinek folyamatos biztosítása, javítása.
- A jogszabályban meghatározott feladatok teljes körű és magas színvonalú ellátása.

- Az őrszolgálati belső tervező-ellenőrző rendszer fenntartása.
- Jogszabály által előírt képzések, vizsgák teljesítése, egyéb képzés és oktatás, a jogszabályi változások figyelemmel kísérése, elsajátítása.
- Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer használatának munkavégzés rendszerébe integrálása, képzés.
- Polgári Természetőr szolgálat újjászervezése.

Költségvetéssel és vagyonnal kapcsolatos célkitűzések:

- A költségvetéssel kapcsolatban a legfontosabb célunk a működőképesség és fizetőképesség megőrzése, amihez a járvány miatti várható mintegy 350 millió forintos bevétel kiesésre tekintettel külső segítség szükséges.
- A vagyont illetően a cél a projektek (KEHOP, INTERREG, Téry Ödön programok) megvalósításával a hiányzó vagyonelemek beszerzése és a vagyontárgyak állagának megőrzése.
- Az Állami Számvevőszék által végzett ellenőrzés alapján készült jelentésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó Intézkedési tervben foglaltak maradéktalan és határidőben történő végrehajtása.
- A gazdálkodásra, valamint a kötelezettségvállalásra vonatkozó szabályok – jelenlegi helyzet miatti – még fokozottabb és következetesebb betartása és betartatása.

Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok célkitűzések:

- A turizmushoz kötődő tevékenységek esetében alapvető problémát jelent a koronavírus járvány eddigi és a jövőben várható – előre nem kiszámítható mértékű és időtartamú – hatása, amely jelentős visszaesést okoz mind a látogatók számában, mind a bevételeinkben. Jelenleg a barlangok zárva vannak, a vendégfogadás gyakorlatilag megszűnt.
- Kiemelt célunk továbbra is a látogatók magas szakmai színvonalon való ellátása, igényeik kielégítése, megfelelő infrastrukturális háttér biztosítása a bemutatóhelyeinken, látogatóközpontjainkban, tanösvényeinken. Az a cél, hogy az ide érkező turisták egyre több időt tudjanak nálunk tölteni, melynek következtében növekszik a vendégéjszakák száma, illetve a szolgáltatások kihasználtsága.
- A jelenleg tesztelés alatt álló barlangi audioguide rendszert szeretnénk üzembe helyezni és a vendégek részére biztosítani.
- Környezeti nevelési programjaink nagyon népszerűek, ezeket szeretnénk kibővíteni egy téli - főként barlangos témájú - erdei iskolai programmal, valamint a kézműves tábor újraindításával. A pár éve szünetelő, de előtte rendszeresen megrendezett napközis jellegű tábor a kézműves foglalkozásokra és hagyományos mesterségek kipróbálására épít. Továbbra is szeretnénk megrendezni a természetismereti tábort, amely hagyományos

bentlakásos tábor, programjában alapvetően természet- és környezetvédelmi témák szerepelnek.

- Szeretnénk megújítani a tanösvények leporellóinak elektronikus formáit.
- A 2020-as év kettős jubileumára (35 éves az ANP, 25 éve a Világörökség részét képezik az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjai) igyekszünk a körülményekhez mértén méltón megemlékezni. A jubileumhoz kapcsolódóan szeretnénk rajzpályázatot kiírni általános és középiskolai tanulók részére Varázslatos karsztvidék címmel.
- A veszélyhelyzet, illetve az ahhoz kapcsolódó korlátozások megszűnését követően sor kerülhet a külsős túravezetői rendszer üzemeltetésével kapcsolatos szerződéskötésekre.
- Az aggteleki Információs iroda folyamatos nyitva tartásának biztosítása és közönségforgalmának magas színvonalú kiszolgálása személyesen, telefonon és írásban.
- Az anp.hu turisztikai honlap megújítása; foglalási rendszerének kiépítése és rendszerbe állítása.
- A programtervben, eseménynaptárban (IV. számú melléklet) részletezett programok nyilvánosságának biztosítása a honlapokon, a Facebook oldalakon, hírlevelek-, illetve a sajtó útján.
- Részvétel turisztikai vásárokon, illetve szakmai rendezvényeken, konferenciákon, amennyiben a járványhelyzet miatt lehetséges.
- Turisztikai, információs kiadványok szerkesztése, gondozása.
- Kapcsolattartás a hazai és határon túli turisztikai egyesületekkel, civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, vállalkozókkal, szakemberekkel.
- A szállásértékesítés szakmai felügyeletének ellátása.

Melléklet

I. sz. melléklet: Projektek

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 7. pontjához

Projekt címe ¹	Időtartama	Forrás megnevezése	Projekt célok, tevékenységek röviden	Célterület ²		Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Pályázat 2019. évi teljesítése
				megnevezése	kiterjedés (ha) ³			
KEHOP-4.1.0-15-2016-00015 A Világörökség részét képező barlangok, jelentős földtudományi értékkel rendelkező mesterséges üregek védelmét és az ezekhez kapcsolódó sérülékeny élővilág megőrzését célzó beavatkozások az Aggteleki Nemzeti	2016.08.01. - 2019.02.28.	Széchenyi 2020 - Környezeti és Energia-hatékonyasági Operatív Program	A projekt célja, az élettelen természeti értékek (barlangok, földtani természetvédelmi értéket képviselő bányák) és az ezekhez kapcsolódó élővilág hatékony és korszerű megőrzése, rehabilitációja. A projekt közvetlen eredményei közé tartozik az "Esztramos" volt tornaszentandrási vasércbányában található barlangokhoz, egykori fejtési üregekhez vezető bányavágatok stabilizálása mellett több, a világörökség részét képező	barlangok, jelentős földtudományi értékkel rendelkező mesterséges üregek	14,5835	306.938.600 Ft	306.938.600 Ft	Bev: 306.938.600 Ft (támogatási előleg) Kiad 2016: 10.487.660 Ft Kiad 2017: 36.619.008 Ft Kiad 2018: 201.947.690 Ft Kiad 2019: 57.884.242 Ft Egyenleg: 0 Ft

¹ Az egyes projektek esetében a hivatalos kódszámot is kérjük feltüntetni, különösen a LIFE pályázatok esetében.

² Amennyiben adott projekt esetében a célterület a teljes működési terület, elegendő ezt feltüntetni a táblázatban, az egyes védett, ill. Natura 2000 területek felsorolását kérjük mellőzni. A célterülettel kapcsolatos információk megadása különösen fontos azon projektek esetén, amelyek hatásai a természetvédelmi helyzet javulásához közvetlenül hozzájárulnak és hatásai jól lehatárolható célterületekhez köthetők (pl. élőhely-rekonstrukciós fejlesztések, kezelési infrastruktúra fejlesztése, monitorozás)

³Értelmezése a KEHOP projekteknél: „A jobb védettségi állapot érdekében támogatott élőhelyek területe”

³Értelmezése az INTERREG projekteknél: A projekttel érintett beavatkozási területek

Park területén					barlang természetvédelmi szempontokat kiszolgáló kiépítésének rekonstrukciója, valamint ezek lezárásának denevérvédelmi célú átalakítása. A projekt közvetett eredménye a Nemzeti Park élő és élettelen természeti értékeinek hatékonyabb megőrzése és jobb megismertetése, közösségi jelentőségű fajok és élőhelyük természetes állapotának pozitív irányú változása, valamint a taposási károkozások megszűnésével a képződmények újjraépítése.					
KEHOP-4.1.0-15-2016-00028 Komplex élőhely- fejlesztés a Zempléni Tájegység területén	2016.10.01. - 2020.08.31.	Széchenyi 2020 - Környezeti és Energia- hatékonysági Operatív Program	Az Igazgatóság a projekt során mintegy 13 16 ha rét, legelő, erdő és mocsárként, vízállásként nyilvántartott terület kezelését és fejlesztését végzi el a természetközeli állapotok helyreállítása, megőrzése érdekében. (Kisvízes élőhelyek, természetes gyepek, erdei élőhelyek és szántóterületek	Erdei élőhelyek, természetes gyepek, szántók és kisvízes élőhelyek rekonstrukciój a	1.316,0717	1.237.291.478 Ft	1.237.291.478 Ft		Bev: 1.237.291.478 Ft (támogatási előleg) Kiad 2016: 17.485.070 Ft Kiad 2017: 41.598.246 Ft Kiad 2018: 259.412.569 Ft <u>Kiad 2019: 170.950.143 Ft</u> Egyenleg: 747.845.450 Ft	

<p>KEHOP-4.1.0-15-2016-00049 Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése</p>		<p>Széchenyi 2020 - Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program</p>	<p>rekonstrukciója) A projekt keretében korszerű gazdálkodási központ létesül Bodrogkeresztúron, továbbá beszerzésre kerülnek a természetvédelmi célú területkezelési munkálatok elvégzéséhez nélkülözhetetlen erdészeti és mezőgazdasági munkagépek, járművek, eszközök, Továbbá prioritásként jelenik meg a NATURA 2000 területekhez kapcsolódó bemutatási tevékenység is.</p>	<p>legeltetéssel kezelt területek, továbbá kiszolgáló helyiségek létesítése, fejlesztése</p>	<p>573.0166</p>	<p>650.000.000 Ft</p>	<p>650.000.000 Ft</p>	<p>Bev: 210.173.484 Ft (támogatási előleg) Kiad 2016: 233.670 Ft Kiad 2017: 12.832.861 Ft Kiad 2018: 16.397.887 Ft Kiad 2019: 44.271.560 Ft Egyenleg: 136.437.506 Ft (+ az építési költség szállítói finanszírozás lesz: 439.826.516 Ft)</p>
---	--	--	--	--	-----------------	-----------------------	-----------------------	--

<p>KEHOP-4.1.0-15-2016-00051 A természetvédelmi erdőkezelést és a becserjésedéssel veszélyeztetett védett gyepek rehabilitációját elősegítő infrastruktúra fejlesztése az ANPI területén</p>		<p>Széchenyi 2020 - Környezeti és Energia-hatékonyasági Operatív Program</p>	<p>2016.11.01. - 2020.09.30.</p>					
<p>lovak tartásához elengedhetetlenül szükséges feltételrendszer kialakítására irányul.</p> <p>A projekt komplex célkitűzése az ANPI kezelésében lévő, az Aggteleki Tájegységben található erdők és gyepek természetvédelmi célú fenntartása, ezáltal az országos jelentőségű védett terület, mint értékes élőhely megőrzése, fenntartása, az őshonos, védett növény- és állatfajok védelme. A rekonstrukciós, természetvédelmi területkezelési munkák célja mintegy 3.110 ha védett területen a természetes vagy természetközeli élőhelyek megőrzése az eredeti, őshonos növényfajok visszatelepülésének elősegítése, a nem őshonos fajok kiszorítása.</p> <p>A projekt keretében beszerzésre kerülnek a területkezeléshez és monitoring tevékenységhez szükséges eszközök is.</p>		<p>Széchenyi 2020 - Környezeti és Energia-hatékonyasági Operatív Program</p>	<p>3.110,3669</p>	<p>363.297.510 Ft</p>	<p>363.297.510 Ft</p>	<p>Bev: 363.297.510 Ft (támogatási előleg) Kiad 2016: 153.670 Ft Kiad 2017: 8.718.129, Ft Kiad 2018: 41.962.521 Ft <u>Kiad 2019: 94.478.718 Ft</u> Egyenleg: 217.984.472 Ft</p>		
<p>KEHOP-4.1.0-15-2016-00061 Kipusztulással veszélyeztetett Natura 2000 jelölő denevérfajok in-situ megőrzését</p>	<p>Széchenyi 2020 - Környezeti és Energia-hatékonyasági Operatív Program</p>	<p>2016.12.01. - 2019.12.31.</p>	<p>36.299,774</p>	<p>172.124.592 Ft</p>	<p>172.124.592 Ft</p>	<p>Bev 2016: 150.000.000 Ft (támogatási előleg) Bev 2019: 22.124.592 Ft (keretemelés miatt további támogatási előleg) Kiad 2016: 0 Ft</p>		

szolgáltató gyakorlati védelmi beavatkozások az ANPI működési területén			biztonságát, illetve hosszú távon is megőrizhetővé tegyük őket, melyek egyébként beavatkozás nélkül rövid időn belül megszűnnének, és jelentős denevérállomány pusztulását eredményeznék. 6 helyszínen végzünk beavatkozási munkálatokat. Másrészt a projekt célja a társadalmi támogatottság növelése, a denevérek ismertségének és elfogadásának növelése, harmadrészt a denevérszállások mesterséges megvilágítás okozta fényszennyezésnek a csökkentése.				Kiad 2017: 7.876.326 Ft Kiad 2018: 94.681.596 Ft Kiad 2019: 33.780.160 Ft Egyenleg: 35.786.510 Ft
KEHOP-4.2.0-15-2016-00010 A területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság területén	2017.01.31. - 2019.11.30.	Széchenyi 2020 - Környezeti és Energia-hatékonysági Operatív Program	A projekt célja a területi jelenlét és a természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével, melynek elemei Őrszolgálati Iroda kialakítása a Zempléni Tájégségben; a terepi mobilitás, adatgyűjtés, monitorozás eszközszerének fejlesztése, Légirendészeti támogató rendszer kidolgozása.	Teljes működési terület	199.000.000 Ft	199.000.000 Ft	Bev: 199.000.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2016: 0 Ft Kiad 2017: 2.973.809 Ft Kiad 2018: 16.901.291 Ft Kiad 2019: 19.384.499 Ft Egyenleg: 159.740.401 Ft

<p>SKHU/1601/1.1/035 Gyógyturisztikai fejlesztések az Aggteleki és Szlovák-karszt Világörökség barlangjaiban</p>	<p>2017.11.01. - 2019.10.31.</p>	<p>INTERREG V-A Szlovákia Magyarország Együttműködési Program</p>	<p>A projekt célja az Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangrendszerében, a határon átnyúló hálózattal rendelkező barlangok gyógybarlanggá minősítéséhez kötelezően előírt vizsgálatok ((víznyomjelzéses, vizsgálatok geofizikai vizsgálatok, barlang klíma vizsgálatok, barlangi légmodell készítése, hidrodinamikai modellezés, mikrobiológiai vizsgálatok, vízkémiai vizsgálatok, In situ szennyezőanyag jelenlétének és terjedésének vizsgálata) elvégzése a minősítéshez. Cél továbbá a gyógyturisztikai működéshez szükséges belső és külső építési munkálatok elvégzése, valamint a gyógyterápiás eszközök beszerzése.</p>	<p>Béke barlang, Baradla barlang (ANPI)</p>	<p>ANPI 1.500m2</p>	<p>Projekt össz: 1.616.098,4 EUR ebből ANPI:1.303.52 4,4 EUR</p>	<p>ANPI: 1.303.524,40</p>	<p>Bev 2018: 901.947 EUR (támogatási előleg) Kiad 2017: 1.597 EUR Kiad 2018: 346.866 EUR Kiad 2019: 666.415 EUR Egyenleg: -112.931 EUR (a hiányzó támogatási összeg lehívása 2020-ban történik meg)</p>
<p>SKHU/1601/1.1/038 Vízi élményútvonal megvalósítása a Bodrog és eredetfolyói mentén</p>	<p>2017.11.01. - 2019.10.31.</p>	<p>INTERREG V-A Szlovákia Magyarország Együttműködési program</p>	<p>A projekt aktív ökoturizmusra épülő komplex attrakciócsomag kifejlesztését célozza a Tokaj és Abara közötti, határon átnyúló, 80 km-es szakaszon a Bodrog és eredetfolyói mentén, melynek egyes kulináris elemei kiegészítik egymást. A projekt közvetlen célja, hogy a Bodrog és eredetfolyói mentén a turisztikai vonzerőket növelje és elérhetővé</p>	<p>Bodrogzug, Long-erdő – Zempléni Tájévédelmi körzet (ANPI)</p>	<p>ANPI: 5.000ha</p>	<p>Projekt össz: 2.612.644 EUR ebből ANPI: 2.109.124 EUR</p>	<p>ANPI: 2.109.124 EUR</p>	<p>Bev 2018: 2.109.124 EUR (támogatási előleg) Kiad 2017: 735 EUR Kiad 2018: 61.258 EUR Kiad 2019: 1.747.474 EUR Egyenleg: 299.657 EUR</p>

<p>SKHU/1601/1.1/065 Csodálatos madárvilág határok nélkül</p>			<p>tegye a vízi, kerékpáros, lovas túraútvonalak kiépítésével, természetes, épített, és informatikai infrastrukturális háttér kialakításával. A projekt fő elemei: A bodrogyuzi csatornák vízszállító képességének visszaállítása, rekonstrukciója, vízi kikötő pontok létesítése, csónakok, hajók beszerzése, regisztrációs informatikai felület működtetése; 4 helyen információs-bemutató központ kialakítása; A vízi útvonalhoz kapcsolódó kiegészítő turisztikai attrakciók fejlesztése; lovas- és kerékpáros túraútvonalak kialakítása.</p>	<p>Aggteleki Tájégség</p>	<p>ANPI: 4ha</p>	<p>Projekt össz.: 408.156 EUR ANPI: 154.625,1 EUR</p>	<p>ANPI: 154.625,1 EUR</p>	<p>Bev 2018: 154.625 EUR (támogatási előleg) Kiad 2017: 1.677 EUR Kiad 2018: 46.292 EUR Kiad 2019: 99.837 EUR Egyenleg: 6.819 EUR</p>
<p>HUSKROUA/1702/ 6.1/0010 Ökológiai folyosók a Kárpátokban</p>	<p>2017.11.01. - 2019.06.30.</p>	<p>INTERREG V-A Szlovákia Magyarország Egységműködési Program</p>	<p>A projekt fő szakmai tartalma a Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás fejlesztése, foglalkoztató tanósvény kialakításával, madármegfigyelő torony és egyéb bemutató elemek kialakításával, képzési és oktatási szolgáltatások fejlesztése, közös magyar-szlovák interaktív térkép létrehozása.</p>	<p>Aggteleki és Zempléni Tájégség</p>	<p>Teljes működési terület</p>	<p>Projekt össz.: 1.550.871,83 EUR</p>	<p>ANPI: 339.754,98 EUR</p>	<p>Bev 2019: 125.054,24 EUR (támogatási előleg) Kiad 2019: 2.299 EUR Egyenleg: 122.755,24 EUR</p>

JÉGHÁT_T/65 (2018) Szögligeti Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló, korszerűsítése	2019.01.01. – 2020.06.30.	Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program	ökológiai folyosókat és a folyosók előlényeit, intézkedéseket hoz az ökológiai folyosók védelmére, mely így a jövőben fokozottan segíti a nagy hűsevő ragadozók élőhelyeinek védelmét. A projekt keretében először alakul a magyar, szlovák, román és ukrán szervezetek között olyan partnerség, együttműködés, amely a vadon élő állatok határokon átnyúló megfigyelésére irányul.	Szögligeti Szalamandra-ház és Erdei Iskola Szögliget 0253/4 hrsz.	675 m ²	34.000.000 Ft	34.000.000 Ft	Bev: 34.000.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2019: 0 Ft Egyenleg: 34.000.000 Ft
JÉGHÁT_T/64 (2018) Nomád Baradla Kemping és Turistaszálló korszerűsítése	2019.01.01 – 2020.06.30	Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program	Új generációs gázkazánok beszerelése, az összekötések dimenzióinak növelése, fokozott szigetelés, a hőenergia termelés hatékonyabb tételének érdekében.	Nomád Baradla Kemping és Turistaszálló, Aggtelek 27 hrsz.	450 m ²	6.000.000 Ft	6.000.000 Ft	Bev: 6.000.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2019: 6.000.000 Ft Egyenleg: 0 Ft

<p>„Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság környezeti nevelési tevékenységeinek finanszírozásához” (KTKF/50/2018)</p>	<p>2018. 01. 01. – 2019. 04. 30.</p>	<p>Agrárminisztérium</p>	<p>Az Igazgatóság környezeti nevelési tevékenységeinek központi helyszínének, a Kúria Oktatóközpont épületének és udvarának felújítása és fejlesztése a mai kor igényeinek megfelelő programok biztosítása érdekében (épületfelújítás, digitális eszközök, interaktív természetismereti vizsgálati eszközök és játékelemek). - A Fűrkész ösvény fejlesztése és kibővítése. - Szakmai továbbképzésen való részvétel, amely elősegíti a színvonalas, új módszereket is alkalmazó programok kidolgozását és lebonyolítását. - Az Igazgatóság térségében élő hátrányos helyzetű diákcsoportok programjainkon történő részvételének támogatása.</p>	<p>Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Jósvafő, Küllertület</p>	<p>Hossz: 3 km, 0,5 ha</p>	<p>10.500.000 Ft</p>	<p>10.500.000 Ft</p>	<p>Bev: 10.500.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2019: 10.500.000 Ft Egyenleg: 0 Ft</p>
<p>„A tudatos hulladékkezelés elősegítése a Baradla-barlang fogadótereinél és az azokat összekötő Baradla tanösvény mentén” (KNF/948/2018-ITM_SZERZ)</p>	<p>2018. 12. 01. – 2019. 09. 30.</p>	<p>Innovációs és Technológiai Minisztérium</p>	<p>Az Aggteleki Nemzeti Park területén állandó probléma a turisták által a fogadóhelyeken felhalmozott, valamint a túraútvonalak mentén elszórt hulladékok. A pályázat keretében komplexen próbálunk a problémát megoldani, tehát mind a megelőzésre, mind a keletkező hulladék kezelésére nagy hangsúlyt fektettünk.</p>	<p>Jósvafő- Aggtelek Küllertület (Aggtelek 27, 097/3b, 097/3g, 097/3d, 0103/71, 171, 08/1a, 09a, 08/1g, 016/1, 020/a, 08/6b,</p>	<p>Hossz: 7,5 km 1,13 ha</p>	<p>8.318.000 Ft</p>	<p>8.318.000 Ft</p>	<p>Bev: 8.318.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2019: 8.318.000 Ft Egyenleg: 0 Ft</p>

					08/7, 08/2c, Jósvafő 022/3a, 017/4, 258, 255, 262)				
				Beszerzésre került egy hulladékaprító, egy hulladéktömörítő, több kisebb szelektív hulladékgyűjtő edény, illetve fejlesztettük a Baradla tanösvényt.					

II. sz. melléklet: Tájértékek

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 6.1. pontjához

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén felmért egyedi tájértékek, településenkénti kimutatásban:

	Település	Felmérés éve	Egyedi tájértékek száma	Megjegyzés
1	Abaújalpár	2010-2011	17	
2	Abaújkér	2003	9	
3	Abaújlak	2001	10	
4	Abaújszántó	2003	17	
5	Abaújszolnok	2001	7	
6	Abaújvár	2003, 2004	35	
7	Abod	2001	6	
8	Aggtelek	2004	48	
9	Alsóberecki	2003	6	
10	Alsódobsza	2003	3	
11	Alsógagy	2001	2	
12	Alsóregmec	2010-2011	21	
13	Alsószuha	2004	5	
14	Alsótelekes	2004	13	
15	Alsóvadász	2001	4	
16	Alsószolca	2001	10	
17	Arka	2010-2011	32	
18	Arnót	2001	4	
19	Aszaló	2001	8	
20	Baktakék	2001	17	
21	Balajt	2001	11	
22	Bánréve	2004	6	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
23	Baskó	2010-2011	45	
24	Becskeháza	2003	2	
25	Bekecs	2012	11	
26	Beret	2001	6	
27	Bodroghalom	2003	11	
28	Bodrogkeresztúr	2019	20	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre

				(folyamatban a feldolgozás)
29	Bodrogkisfalud	2012	10	
30	Bodrogolaszi	2010-2011	15	
31	Bódvalenke	2003	9	
32	Bódvarákó	2003	14	
33	Bódvaszilás	2003	20	
34	Boldogkőújfalu	2010-2011	22	
35	Boldogkőváraalja	2010-2011	47	
36	Boldva	2001	10	
37	Borsodszirák	2001	6	
38	Bózsva	2010-2011	33	
39	Büttös	2003	6	
40	Cigánd	2003	7	
41	Csenyéte	2001	8	
42	Csobád	2001	7	
43	Damak	2001	3	
44	Dámóc	2003	10	
45	Debréte	2003	5	
46	Detek	2001	12	
47	Dövény	2004	11	
48	Dubicsány	2001	12	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
49	Edelény	2001, 2003	10	
50	Égerszög	2004	7	
51	Encs	2003	13	
52	Erdőbénye	2016	22	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
53	Erdőhorvátí	2010-2011	53	
54	Fáj	2003	7	
55	Fancsal	2003	9	
56	Felsőberecki	2003	12	
57	Felsődobsza	2003	6	
58	Felsőgagy	2001	14	
59	Felsőkelecsény	2004	14	
60	Felsőnyárad	2004	4	
61	Felsőregmec	2010-2011	25	
62	Felsőtelekes	2004	16	
63	Felsővadász	2001	17	
64	Felsőzsolca	2001	13	

65	Filkeháza	2010-2011	15	
66	Fony	2010-2011	65	
67	Forró	2003	5	
68	Fulókércs	2003	6	
69	Füzér	2003	31	
70	Füzérkajata	2010-2011	35	
71	Füzérkomlós	2003	16	
72	Füzérradvány	2010-2011	33	
73	Gadna	2001	6	
74	Gagyapáti	2001	5	
75	Gagybátor	2003	11	
76	Gagyvendégi	2003	4	
77	Galvács	2001	4	
78	Garadna	2003	8	
79	Gesztely	2001	9	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
80	Gibárt	2003	3	
81	Golop	2004	13	
82	Gömörszőlős	2004	9	
83	Gönc	2003	30	
84	Göncruszka	2003	8	
85	Györgytarló	2003	11	
86	Halmaj	2001	7	
87	Hangács	2001	4	
88	Háromhuta	2009	57	
89	Hegymeg	2001	2	
90	Hejce	2010-2011	51	
91	Hercegkút	2004	25	
92	Hernádbúd	2003	6	
93	Hernádcéce	2003	9	
94	Hernádkércs	2003	5	
95	Hernádpetri	2003	5	
96	Hernádszentandrás	2003	4	
97	Hernádszurdok	2003	8	
98	Hernádvécse	2003	10	
99	Hét	2004	8	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
100	Hidasnémeti	2003	14	
101	Hídvégardó	2003	29	

102	Hollóháza	2003	24	
103	Homrogd	2001	10	
104	Imola	2004	7	
105	Ináncs	2001	3	
106	Irota	2001	5	
107	Izsófalva	2004	15	
108	Jákfalva	2004	8	
109	Jósvafő	2004	56	
110	Kánó	2004	12	
111	Kány	2003	5	
112	Karcsa	2003	8	
113	Karos	2003	16	
114	Kázsmárk	2001	5	
115	Kéked	2003	46	
116	Kelemér	2004	10	
117	Kenézlő	2004	35	
118	Keresztéte	2003	3	
119	Kishuta	2009	27	
120	Kiskinizs	2001	3	
121	Kisrosvágy	2017	10	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
122	Komjáti	2003	18	
123	Komlóska	2010-2011	43	
124	Korlát	2010-2011	23	
125	Kovácsvágás	2007, 2010-2011	26	
126	Krasznokvajda	2003	7	
127	Kupa	2001	10	
128	Kurityán	2004	8	
129	Lácacséke	2003	5	
130	Ládbesenyő	2001	3	
131	Lak	2001	10	
132	Legyesbénye	2012	28	
133	Léh	2001	4	
134	Litka	2003	4	
135	Mád	2016	23	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
136	Makkoshotyka	2003	8	
137	Martonyi	2003	5	

138	Megyaszó	2003	6	
139	Méra	2003	7	
140	Meszes	2003	11	
141	Mezőzombor	2012	14	
142	Mikóháza	2010-2011	28	
143	Mogyoróska	2010-2011	26	
144	Monaj	2001	7	
145	Monok	2012	33	
146	Múcsony	2004	10	
147	Nagyhuta	2009	26	
148	Nagykinizs	2003	3	
149	Nagyrozvagy	2003	16	
150	Novajdrány	2003	7	
151	Nyésta	2001	7	
152	Nyíri	2003	12	
153	Nyomár	2001	7	
154	Olaszliszka	2012	14	
155	Onga	2001	8	
156	Ónod	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
157	Ormosbánya	2004	6	
158	Pácin	2003	15	
159	Pálháza	2010-2011	23	
160	Pamlény	2003	7	
161	Pányok	2003, 2004	37	
162	Pere	2003	5	
163	Percse	2003	1	
164	Perkupa	2003	7	
165	Pusztafalu	2003	19	
166	Pusztaradvány	2003	6	
167	Putnok	2004	19	
168	Ragály	2004	23	
169	Rakaca	2003	15	
170	Rakacaszend	2003	12	
171	Rásonysápberencs	2001	8	
172	Rátka	2004	14	
173	Regéc	2010-2011	48	
174	Révleányvár	2003	2	
175	Ricse	2003	8	

176	Rudabánya	2004	13	
177	Rudolftelep	2004	9	
178	Sajógalgóc	2004	11	
179	Sajókaza	2004	7	
180	Sajókeresztúr	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
181	Sajólád	2001	8	
182	Sajópálfala	2001	6	
183	Sajópetri	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
184	Sajósenye	2001	1	
185	Sajóvamos	2001	6	
186	Sárazsadány	2006	45	
187	Sárospatak	2003, 2012	45	
188	Selyeb	2001	12	
189	Semjén	2003	6	
190	Serényfalva	2004	15	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
191	Sima	2010-2011	10	
192	Szakácsi	2001	6	
193	Szalaszend	2003	11	
194	Szalonna	2003	4	
195	Szászfá	2003	4	
196	Szegi	2012	7	
197	Szegilong	2012	9	
198	Szemere	2003	12	
199	Szendrő	2001, 2003	21	
200	Szendrőlád	2001, 2003	13	
201	Szentistvánbaksa	2003	3	
202	Szerencs	2012	36	
203	Szikszó	2001	17	
204	Szín	2004	29	
205	Szinpetri	2004	24	
206	Szirmabesenyő	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.

207	Szögliget	2004	51	
208	Szőlősardó	2004	14	
209	Szuhafő	2004	7	
210	Szuhakálló	2004	7	
211	Szuhogy	2004	12	
212	Tállya	2016	29	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
213	Tarcal	2013	52	
214	Telkibánya	2010-2011	82	
215	Teresztenye	2004	11	
216	Tiszacsermely	2003	2	
217	Tiszakarád	2003	11	
218	Tiszaladány	2013	6	
219	Tokaj	2013	74	
220	Tolcsva	2012	24	
221	Tomor	2001	6	
222	Tornabarakony	2003	5	
223	Tornakápolna	2004	9	
224	Tornanádaska	2003	20	
225	Tornaszentandrás	2003	10	
226	Tornaszentjakab	2003	18	
227	Tornyosnémeti	2003	12	
228	Trizs	2004	11	
229	Vágáshuta	2007, 2010-2011	19	
230	Vajdácska	2003	9	
231	Vámosújfalú	2006	29	
232	Varbóc	2004	12	
233	Vilmány	2003	9	
234	Vilyvitány	2010-2011	41	
235	Viss	2004	27	
236	Viszló	2003	4	
237	Vizsoly	2003	9	
238	Zádorfalva	2004	14	
239	Zalkod	2004	28	
240	Zemplénagárd	2003	2	
241	Ziliz	2001	4	
242	Zubogy	2004	12	
243	Zsujta	2003	5	
244	Sátoraljaújhely	2015	55	A végleges adatállomány még

				nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
245	Sóstófalva	2015	1	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
246	Újcsalános	2015	5	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (folyamatban a feldolgozás)
	Összesen		3664	

III. sz. melléklet: Üzemeltetés keretében elvégzett munkák 2019. évben

Szakmai beszámoló az Igazgatóság üzemeltetési feladatot ellátó szervezeti egysége által elvégzett munkák bemutatása

Helyszín	Elvégzett munka
<p>az ANPI teljes területén általános karbantartási jelleggel végzett tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a működéshez szükséges általános feltételek biztosítása, a hálózati információk és ellenőrzés alapján szükségesnek ítélt javítási, karbantartási igények, meghibásodások pontosítása, anyagigénylési folyamat elindítása, - víz, villany és gázfogyasztási helyek havonkénti ellenőrzése, mérőegyeztetéssel a felhasználás rögzítése, a felhasznált energiamennyiségi adat szolgáltatása, - igény alapján intézkedés a kijavításra, szükség esetén külső vállalkozó bevonásával, - általános logisztikai feladatok elvégzése, - az üzemeltetéshez szükséges karbantartás jellegű szakipari (asztalos, vízvezeték szerelő, villanyszerelő) munkák és feladatok elvégzése, - anyagbeszerzés, teherszállítás, - rendkívüli eseményekből (pl.: csőtörés, villamos hálózat meghibásodás) adódó károk helyreállítása, - hangversenyek lebonyolításában való részvétel, - folyamatos szemétszedés, takarítás, - területi és szervezeti egységek részére nem tervezett szállítási folyamat biztosítása, - tanösvények folyamatos karbantartása, tisztítása, - az ANPI kezelésében lévő parkok, terek, bemutatóhelyek folyamatos kaszálása és zöldfelület karbantartása, - tűzifa biztosítás a szilárd tüzelésű kazánok részére, - csúszásmentesítés, hó eltakarítás, szóróanyag szállítás, - felszíni vízvezetők folyamatos karbantartása, - vízkivételi művek szabály szerinti üzemeltetése, - munka és tűzvédelmi feladatokkal járó tevékenység és adminisztráció végrehajtása,
<p>Jósvafő: Igazgatóság épülete, Jósvafői barlangpénztár, Jósvafői, Vörös-tói, Baradla-barlang rendszer villamos hálózata</p>	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos víz és fűtési rendszer javítása, szükség szerinti csere (Igazgatóságon 3 db gázkazán csere), - a számítógépes hálózat bővítése, számítás és irodatechnika folyamatos karbantartása, - világítás rendszer folyamatos karbantartása, irodai lámpák cseréje, - látogatói útvonalon a kerítésrendszer és leülő padok

	<p>folyamatos felújítása, karbantartása,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Igazgatóság épületének és környékének nyári zöldmunkáinak ellátása, téli csúszásmentesítés, hó eltakarítás, utak karbantartása, rendben tartása,
Jósvafő, Petőfi utca 48. és Petőfi utca 52. szám alatti épületek	<ul style="list-style-type: none"> - folytonos és teljes terület karbantartás (Jósvafő, Petőfi utca 48-52), gázkazán, fűtési rendszer és vízhálózat karbantartás, csapok cseréje, - melléképület kitisztítása, raktárkezelés (Jósvafő, Petőfi utca 52.),
Jósvafő, Kúria Oktatóközpont	<ul style="list-style-type: none"> - vízvezeték rendszer rendszeres javítása, - istállóvilágítás cseréje LED-es reflektorokra, - kültéri bútorok és kerítés karbantartás és festés, oktatóterek belső festése,
Jósvafő, Fedeles Lovarda	<ul style="list-style-type: none"> - hálózati vízbekötés javítása, és vízvételi helyek kialakítása, - elektromos elosztó oszlopok kiépítése, karbantartása
Jósvafő, pályázatkezelési csoport, barlang bejárat	<ul style="list-style-type: none"> - a teljes informatikai és villamos hálózat, fűtési rendszer, felügyelete, az épület karbantartása, a terület takarítása,
Aggtelek, Kézműves ház	<ul style="list-style-type: none"> - fakerítés karbantartás, külső zöldterület gondozás,
Aggtelek, Gömöri u 45. Műszaki Bázis	<ul style="list-style-type: none"> - központi fűtési rendszer fűtése, karbantartása - fatároló fedett szín környezetének gondozása, - raktározási polcok készítése és beszerelése acélból és fából a raktáráttszervezés folytatásaként, - beszerzésre kerülő faanyagok gombamentesítése és máglyázása, - tölgy rönkasztalok és rönkpadok készítése,
Aggtelek, Kövirózsa apartmanház	<ul style="list-style-type: none"> - az állandó vendégforgalommal járó ágynemű csere és takarítás - nyílászárók javítása, víz és villany hálózat javítása, falfestés előterekben, külső zöldfelület gondozás,
Szin Gazdálkodási Központ	<ul style="list-style-type: none"> - víz-szennyvíz és villanyszerelés karbantartási munkái, - kazán és fűtési rendszer folyamatos karbantartása, tűzifa felvágása, - számítástechnika rendszer javítása-karbantartása,
Szögliget, Szalamandra volt parancsnoki épület	<ul style="list-style-type: none"> - jégverés után teljes tetőcsere
Szögliget, Szalamandra-ház	<ul style="list-style-type: none"> - jégveréses tető kijavítása - épület vizes helységeinek teljes felújítása, zuhanyzók, oldalfal, padló és berendezéscsere, vakolt felületek frissítő festése, a teljes fűtési rendszer felújítása (kazánok, vezetékek, vezérlő rendszerek és fűtőtestek)

	<ul style="list-style-type: none"> - kültéri tölgy padok állagmegóvása, - külső foglalkoztató faanyagvédővel történő kezelése - folyamatos útjavítás, - vízvételi rendszer átalakítása, szivattyúk cseréje, - zöldfelület egész éves gondozása,
Bódvarákó, Esztramos	<ul style="list-style-type: none"> - bekötő út folyamatos karbantartása,
Kelemér, Mohos ház	<ul style="list-style-type: none"> - zöldfelület karbantartása, takarítási feladatok elvégzése,
Baradla - barlang és oldalágak Vass Imre - barlang Rákóczi - barlang	<ul style="list-style-type: none"> - rendszeres villamossági karbantartás, relék, tápegységek cseréje, párasodás és korrózióvédelem érdekében történő üzemben tartás
Általános gép és gépjármű üzemeltetési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> - az Aggteleki gázolaj konténerkút üzemeltetése - a barlangüzemeltetéshez kapcsolódó feladatként a látogatók és szakszemélyzet szállítása egész évben, - egyéb logisztikai szállítások (ló, csemete, karbantartó anyagok, személyzet), - kis gépek szervizelése, cseréje (fűkaszák, fűrészek, fűnyírók, kistraktorok, aggregátorok, szivattyúk, csónakmotorok), - személy és teherszállító járművek folyamatos szervizelése (szükség szerint felújítás, kötelező és alkalomszerű javítás), - gépjárművek beszerzése, értékesítése, bérlése, - gépjárművek hivatalos ügyintézés (forgalomba helyezés, vizsgáztatás, NKH és okmányirodai ügyintézés)

IV. sz. melléklet: Programterv (eseménynaptár) 2020.

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 17. pontjához – Programterv

ESEMÉNYNAPTÁR 2020.
AGGTELEKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
35 ÉVES AZ AGGTELEKI NEMZETI PARK
25 ÉVES AZ AGGTELEKI- ÉS A SZLOVÁK-KARSZT BARLANGJAI
VILÁGÖRÖKSÉG

JANUÁR

Január 25. 10.00. Téli túra Jósvafőn

Jósvafőn, a Kúria Oktatóközpontnál három patak folyik össze: a Jósva-, a Kecső-, és a Tohonya-patak. Az Oktatóközponttól induló túra során, a Tohonya-völgyön haladva érintjük a Nagy-Tohonya-forrást, amelynek vize télen melegebb, mint nyáron. A program részeként a Vass Imre-barlang egy szakasza is megtekinthető lesz.

Helyszín: Jósvafő és környéke.

Találkozó: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis.

Hossza, időtartama: 7 km, 4 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb január 24-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő. A túrán való részvételt 8 éven aluli gyermekek számára nem javasoljuk.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2250 Ft/fő - kedvezményes, 2250 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1500 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

FEBRUÁR

Február 5. 9.30 Téli túra a karszton – környezeti nevelési program (iskolák számára)

A legtöbben azt hiszik, hogy csak nyáron érdemes túrázni! Ám a téli erdőben hallgatózva, életjelek után kutatva, a hóban-sárban fellelhető nyomokat olvasva ebben a zord évszakban is megmutatkozik a karsztvidék szépsége.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: február 3.

Részvételi díj: 400 Ft/fő.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Február 17. 9.00 Őrszolgálati Nap

Ismerkedés a természetvédelmi örök sokszínű munkájával.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: február 14.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

MÁRCIUS

Március a Barlangok Hónapja

A naponta induló túrák esetében 25 % kedvezmény jár a felnőtt jegyárból, szombaton érkező felnőtt látogatóinknak pedig 35 %.

Március 7., 14., 21., 28. 11.00 Baradlamanó túra

Hallottál már arról, hogy létezik egy elvarázsolt, föld alatti Meseország? Ha kíváncsi vagy arra, hogyan keletkeztek a barlangok, milyen – sokszor emberi szem számára láthatatlan – élőlények laknak itt, akkor tarts velünk e mesés barlangtúrán, ahol a Baradla manó bemutatja Neked birodalmát. Kifürkészheted a mélység titkait, zenét hallgatva csodálhatod meg a szebbnél szebb cseppköveket.

Helyszín: Baradla-barlang

Március 7., 28. – Aggtelek, 14., 21. – Jósvafő

Találkozó: Baradla-barlang, aggteleki jegypénztár; Baradla-barlang, jósvafői jegypénztár

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra

A program előzetes bejelentkezéshez (március 5., március 12., március 19., március 26. munkaidő végéig) kötött. A túra minimum 5000 Ft befizetése esetén indul.

Részvételi díj: 1300 Ft/fő (felnőtt, kedvezményes), 300 Ft/fő óvodás (3-6 éves korig). 3 év alatt a részvétel díjmentes. Csak készpénzes fizetés lehetséges.

Jelentkezés, információ: Baradla-barlang, aggteleki jegypénztárban az aggteleki helyszínű túrákra (+36-48/503-003); Baradla-barlang, jósvafői jegypénztárban a jósvafői helyszínű túrákra (+36-48/506-009)

Március 14. 10.00 A vadregényes Telekes-völgy

A helyenként szurdokszerű Telekes-völgyben március közepén szép számmal virítanak a hóvirágok és a csillagvirágok, a tavasz kis hírnökei. A szűk völgyben a Telekes-patak medrét kerülgetve utunk az Ördög-gátig tart.

Helyszín: Aggteleki Nemzeti Park, Telekes-völgy

Találkozó: Éger-völgye Ifjúsági tábor előtti parkoló.

Hossza, időtartama: 7 km, 3 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb március 13-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/fő - teljes árú, 1500 Ft/fő - kedvezményes, 1500 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1000 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Március 18. 9.00 Víz – és Meteorológiai Világnap

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: március 13.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Március 28. 10.00 Kökörösinek és források nyomában

Jósvafő környékén korán jelentkezik a tavasz: csilingelve ébrednek a források, a napsütötte dombokon pedig ekkor már bontja lila szirmait a törékeny leánykörösinek és sárga virágok vidám pöttyei - tavaszi héricsek - tarkítják a gyepet.

Helyszín: Jósvafő környéke.

Találkozó: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis.

Hossza, időtartama: 6 km, 3 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb március 27-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/fő - teljes árú, 1500 Ft/fő - kedvezményes, 1500 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1000 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

ÁPRILIS

Április 10-13. 10.00-16.00 Húsvéti kincskeresés

2016-ban szakmai zsűri döntése alapján a Kincskereső játékosvény lett Magyarország legjobb ökoturisztikai tanösvénye. A húsvéttól látogatható kincskereső útvonalat sikeresen végigjárók garantált ajándékban részesülnek.

Helyszín: Aggtelek.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Részvételi díj: 500 Ft/kincskereső felszerelés.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Április 11-12. 11.00-15.00 Szalamandra játszóház

Természetismereti játszóház és speleobox (mászható műbarlang).

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda előtt.

Részvételi díj: Díjmentes.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Április 15. 9.30 Műemlékvédelmi Világnap

Túra a Martonyi Három-hegyi templom- és kolostorromhoz.

Helyszín: Martonyi kolostorrom .

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: április 13.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Április 15. 9.00 Műemlékvédelmi Világnap

Séta Jósvafő ófalu műemlékei között.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: április 13.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Április 18. Erdőkóstoló túra a Föld Napja alkalmából

Április végén már harsogó zöldbe öltöznek az Aggteleki-karszt gyepi és erdei, üde zöld színükkel kóstolásra csábítanak az ehető vadon termő növények. A felújított Baradla tanösvény egy szakaszát is bejárhatjuk, melyen ez lesz az év első szakvezetett túrája.

Helyszín: Aggtelek - Baradla-völgy, Kecső-völgy, Baradla-oldal.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadóterése, Információs Iroda előtt.

Hossza, időtartama: 8 km, 4 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb április 17-ig) indul, min. 5 fő jelentkezése vagy 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/fő - teljes árú, 1500 Ft/fő - kedvezményes, 1500 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1000 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

MÁJUS

Május 1. 10.00. Orchidea túra az Aggteleki-karszton

A színpompás májusi virágszőnyeg látványa szemet és lelket egyaránt gyönyörködtet. A botanikai kincsek legjelesebbjei, az orchideák is gazdag fajszámmal virítanak május elején.

Helyszín: Jósvafő környéke

Találkozó: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis.

Hossza, időtartama: 6 km, 3 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb április 30-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/fő - teljes árú, 1500 Ft/fő - kedvezményes, 1500 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1000 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Május 6. 9.00 óra Madarak és Fák Napja

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: május 1.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Május 19-22. 9.00 Európai Nemzeti Parkok Napja-35 éves az ANP

Túrák, vizsgálódások, természetismereti foglalkozások.

Május 19. Nyílt nap óvodások részére.

Május 20. Nyílt nap az általános iskola alsó tagozatosai részére.

Május 21. Nyílt nap az általános iskola felső tagozatosai részére.

Május 22. Nyílt nap középiskolások részére.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: május 15.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Május 25-május 31. Magyar Nemzeti Parkok Hete

Kedvezményes barlangtúrák (naponta induló túrák esetében, 35 % kedvezmény) és felszíni túrák (50 % kedvezmény).

Május 30. 14.30 Barangolás a Baradla-barlang tetején

Miközben a mészkőhegységek belsejében barlangok alakulnak ki, a felszínen nem változik semmi? Hova tűnt az Aggteleki-tó? Miért pont Aggteleken szántottak ördögök? Hazánkban Aggtelek környékén tanulmányozhatóak legjobban az ún. karsztjelenségek.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-tető.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsege, Információs Iroda előtt.

Hossza, időtartama: 3 km, 1,5-2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 29.) indul. Min. 5 egész jegy megváltása esetén indítunk túrát. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 500 Ft/fő - teljes árú, 350 Ft/fő - kedvezményes, 350 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 250 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, tel: +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Május 31. Gyermeknap Aggteleken

8.00-16.00 Gyermeknap kedvemeny a Kincskereső játékösvényen

2016-ban szakmai zsűri döntése alapján a Kincskereső játékösvény lett Magyarország legjobb ökoturisztikai tanösvénye. Az időszakos kincskereső útvonalat sikeresen végigjárók garantált ajándékban részesülnek.

Helyszín: Aggtelek.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsege, Információs Iroda.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Részvételi díj: 250 Ft/kincskereső felszerelés.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

11.30 Baradlamanó túra

A Baradlamanók földalatti felfedezésre invitálnak a cseppkövek birodalmába. Családoknak ajánlott program.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang jegypénztára.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 30-ig) indul, min. 5000 Ft részvételi díj befizetése esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő (teljes árú és kedvezményes), 300 Ft/fő óvodás (3-6 éves korig). 3 év alatt a részvétel díjmentes. Csak készpénzes fizetés lehetséges.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

JÚNIUS

Június 3. 9.00 Környezetvédelmi Világnap

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: június 1.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Június 6. Barlangok Világnapja

Speleobox, Szal. játszóház, Hosszútúra (Barlangi Nagyaink?), Barlangos előadások

Helyszín: Aggtelek és Jósvafő között, Baradla-barlang vörös-tói fogadótérsege

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Június 20. 20.00 Éjszaka a karszton – szentjánosbogarak nyomában

Naplemente után új szereplők lépnek a természet színpadára. A szentjánosbogár-rajzás fő időszakában apró lámpások is megvilágítják utunkat.

Helyszín: Aggtelek térsége.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsege, Információs Iroda előtt.

Hossza, időtartama: 2 km, 3 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb június 19-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2250 Ft/fő - kedvezményes, 2250 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1500 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Június 27. 7.00 „Föld alatt és föld felett teljesítménytúrák” – Csillagvizsgáló 10, Baradla 20, Világörökség 25, Kecő 30, ANP 35, Szelce 50

Teljesítménytúra részben a Baradla-barlang vörös-tói és hosszútúrák szakaszán keresztül, extra jubileumi távokkal.

A Vasutas Természetjáró Baráti Kör (Bánréve) és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság közös szervezése.

Helyszín: Aggteleki-karszt, Galyaság.

A programra előzetes bejelentkezést kérünk. Regisztrációs felület címe később!

A résztvevők maximális száma 360 fő. A barlangi szakaszra csak 200 fő jelentkezhet!

Nevezési díj: A csak felszíni távokon 800 Ft, a vörös-tói barlangi szakaszt magába foglaló távokon 1900 Ft, a hosszútúrát magába foglaló távon (Világörökség 25 B) 3400 Ft.

Információ: Vasutas Természetjáró Baráti Kör – Tóth Ferenc Attila: 06-30/919-77-44, bringa1@citromail.hu, www.anp.hu

JÚLIUS

Július 6-10. 9.00-12.30 Kézműves Napközis Tábor

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Július 13-17. Természetismereti Tábor

Helyszín: Szögliget, Szalamandra Ház.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Július 16. 10.00 Családi Nap

Irány a ménes! Túra a Gergés-lápára, a hucul ménes megtekintése.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 2000 Ft/család.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Július 21. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában - szövés

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 800 Ft/fő.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Július 23. 10.00 Családi Nap

Vízi parányok. Kiselőadás a vízi makrogerinctelenekről, vízvizsgálat, mikroszkópos vizsgálódás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 2000 Ft/család.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Július 25. 9.00 Zöld határ túra

Utunk a Baradla–Domica-barlangrendszer természetes bejáratait köti össze. Hegyek, völgyek és mélybe tűnő karsztpatakok kísérik utunkat.

Útvonal: Aggtelek-Domica (SK)-Aggtelek.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda előtt.

Hossza, időtartama: 10 km, 4 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb július 24-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/fő - teljes árú, 1500 Ft/fő - kedvezményes, 1500 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1000 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Július 28. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában - Fessünk természetes anyagokkal!

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 800 Ft/fő.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Július 30. 10.00 Családi Nap

Fürkesszünk, alkossunk! Játékos túra a Fürkész-ösvényen, kézműves foglalkozás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 2000 Ft/család.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

AUGUSZTUS

Augusztus 4. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában - batikolás

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 800 Ft/fő.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Augusztus 6. 10.00 Családi Nap

Ismerkedés az Aggteleki Nemzeti Parkkal - előadás, kézműves foglalkozás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 2000 Ft/család.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Augusztus 8. 18.30 Forró nyári naplementék

A Baradla-tető Aggtelek térségének magaslata. A nappali forróság után enyhébb időben, a naplemente fényeivel színezve gyönyörködhetünk az Aggtelek környéki tájban és ismerkedhetünk annak történetével, élővilágával, néprajzával.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-tető.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadóterése, Információs Iroda előtt.

Hossza, időtartama: 4 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb augusztus 7-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/fő - teljes árú, 1500 Ft/fő - kedvezményes, 1500 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1000 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Augusztus 11. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában - Fessünk természetes anyagokkal!

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 800 Ft/fő.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Augusztus 13. 10.00 Családi Nap

Írany a ménes! Túra a Gergés-lápára, a hucul ménes megtekintése.

Helyszín: Jósvalfő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 2000 Ft/család.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Augusztus közepe – november eleje XXXIII. Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás

Helyszín: Aggteleki Nemzeti Park, Szalonna: Köszvényes-kút

Információ: Huber Attila, +36-48/506-000, +36-30/63-11-724, epitheca72@gmail.com, www.anp.hu

Augusztus 18. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában - nemezelés

Helyszín: Jósvalfő, Kúria Oktatóközpont.

Előzetes jelentkezés szükséges (telefon, e-mail)!

Részvételi díj: 800 Ft/fő.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Augusztus 20-23. Nyárbúcsúztató a Kincskereső játékösvényen

2016-ban szakmai zsűri döntése alapján a Kincskereső játékösvény lett Magyarország legjobb ökoturisztikai tanösvénye. Ebben az évben már csak néhány napig látogatható, DE ezen a hétvégén még 50 % kedvezmény jár az ösvényt felkeresőknek!

Helyszín: Aggtelek.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Részvételi díj: 250 Ft/kincskereső felszerelés.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Augusztus 21. A pálosok nyomában

Túránk az esztramosi barlangpénztártól indul, majd az egykori esztramosi bányát érintve a Martonyi kolostorromhoz vezet, amely a magyar alapítású pálos rend egyik legépebb állapotban levő kolostora. Visszafelé Tornaszentandráson haladunk keresztül, ahol megtekintjük az Árpád-kori ikerszentélyes templomot és visszatérünk kiindulópontunkhoz.

Helyszín, találkozó: Bódvarákó, Esztramos Barlangpénztár

Hossza, időtartama: 15 km, 6 óra.

A túrák előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb augusztus 18-ig) indul, min. 10 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2250 Ft/fő - kedvezményes, 2250 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1500 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

SZEPTEMBER

Szeptember 18., 19., 25., 26. 18.00 Szeptemberi szarvasbögés az Aggteleki-karszton

Az őszi színes lombú erdők egyedi hangulatú pillanatai a hűvös estén a szarvasbikák bögése. A túrán szakvezetővel járhatjuk be a környék erdeit, hallgatva az éjszaka hangjait, különös tekintettel a gímszarvasok nászának kiemelkedő eseményére, a szarvasbögésre.

Helyszín, találkozó: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis.

Hossza, időtartama: 2 km, 2 óra.

A túrák előzetes bejelentkezéssel indulnak (szeptember 17., 18., 24., 25.), min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2250 Ft/fő - kedvezményes, 2250 Ft/fő - család (3-4 főig, további gyermekek 1500 Ft/fő)

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com, www.anp.hu

Szeptember 23. 9.00 Takarítási Világnap

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: szeptember 21.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Szeptember 24. 18.00 Kutatók éjszakája - 35 éves az Aggteleki Nemzeti Park

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

OKTÓBER

Október 3-4. Európai Madármegfigyelő Napok

Az ANPI és az MME Helyi csoportja által szervezett gyűrűzőállomáson gyűrűzési bemutató és madármegfigyelés várja az érdeklődőket.

Helyszín: Madárgyűrűző tábor, Szalonna.

Időpont: egész nap.

A részvétel ingyenes.

Információ: Huber Attila, 06-30/63-11-724, www.anp.hu

Október 4. 10.00 Geotóp Nap az Aggteleki Nemzeti Parkban

Az Országos Geotóp Napok keretében, geológus szakember által vezetett túra. A túrára túracipő és terepi felszerelés ajánlott.

Helyszín: Aggteleki-karszt.

Találkozó: Egyeztetés alatt.

Hossza, időtartama: Egyeztetés alatt.

A túrán való részvétel ingyenes.

Információ: Veres Zsolt geológus - 20/327-75-55, vereszolti@gmail.com, www.foldtan.hu; www.anp.hu

Október 6. 9.00 Állatok Világnapja

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: október 2.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

Október 20. 9.00 Táj Nemzetközi Világnapja

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont.

A részvétel ingyenes. Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: október 16.

Információ: Kúria Oktatóközpont, 48/350-056, anp.oktatas@index.hu, www.anp.hu

NOVEMBER

November 26 – december 6. Mikulástúra a Baradla-barlangban

A Baradla-barlangot ismét meglátogatja a Mikulás.

Helyszín: Baradla-barlang.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Hétköznapokon gyermekcsoportok, hétvégén (november 28-29., december 5-6.) családok jelentkezését várjuk. A túrákra a csoportoktól előzetes bejelentkezést kérünk legkésőbb november 20-ig. A hétvégi családi túrákra 1 nappal a túranap előttig várjuk a jelentkezéseket. Időpontfoglalás jelentkezési sorrendben. A részt vevők maximális létszáma csoportoknál 30, családokból álló túránál 40 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/gyermek (csomaggal), felnőtt (csomag nélkül). 300 Ft/pedagógus (pedagógus igazolvánnyal, 5 óvodás illetve 10 iskolás után 1 fő).

Információ: jósvafői jegypénztár, +36-48/506-009, www.anp.hu

DECEMBER

November 26 – december 6. Mikulástúra a Baradla-barlangban

A Baradla-barlangot ismét meglátogatja a Mikulás.

Helyszín: Baradla-barlang.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Hétköznapokon gyermekcsoportok, hétvégén (november 28-29., december 5-6.) családok jelentkezését várjuk. A túrákra a csoportoktól előzetes bejelentkezést kérünk legkésőbb november 20-ig. A hétvégi családi túrákra 1 nappal a túranap előttig várjuk a jelentkezéseket. Időpontfoglalás jelentkezési sorrendben. A részt vevők maximális létszáma csoportoknál 30, családokból álló túránál 40 fő.

Részvételi díj: 2000 Ft/gyermek (csomaggal), felnőtt (csomag nélkül). 300 Ft/pedagógus (pedagógus igazolvánnyal, 5 óvodás illetve 10 iskolás után 1 fő).

Információ: jósvafői jegypénztár, +36-48/506-009, www.anp.hu

December 30. 16.00 Évbúcsúztató Operettgála

A Világörökség részét képező Baradla-barlangban hagyományosan minden évben megrendezésre kerül az Óévbúcsúztató Operettgála.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang, Hangversenyerem.

Időtartam: kb. 1,5 óra.

Részvételi díj: Egyeztetés alatt.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36-48/503-000, naturinform.anp@gmail.com,
www.anp.hu

V. sz. melléklet: Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek részletezése

A szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 5.5 pontjához

(Az 1143/2014/EU rendelet hatálya alá eső IAS fajok)

tudományos név	magyar név	előfordulási terület	kezelési tevékenység	megjegyzés
<i>Asclepias syriaca</i>	Selyemkóró	A teljes működési területen előfordul	Monitorozás Egyes esetekben vegyszeres kezelés	Szaporodása robbanásszerű. Védekezési terv kialakítás alatt.
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Kaukázusi medvetalp	Korábbi előfordulás Zempléni TK	monitorozás	Esetleges ismételt megtelepedés megakadályozására
<i>Impatiens glandulifera</i>	Bíbor nebánsvirág	Bódva-völgye Zempléni TK	monitorozás	Korábbi előfordulási helyek ellenőrzése

Egyéb idegenhonos inváziós növényfajokkal kapcsolatos tevékenységek:

tudományos név	magyar név	előfordulási terület	kezelési tevékenység	megjegyzés
<i>Solidago canadensis</i>	Kanadai aranyvessző	A teljes működési területen gyakori	Az ANP területén mechanikus gyengítés és vegyszeres kezelés	KEHOP-4.1.0-15-2016-00051 c. projekt keretében (2017-2020-ig)

<i>Fallopia sectio Reynoutria</i>	Ártéri japánkeserűfű	A működési terület vízfolyásai mentén néhol tömegesen fordul elő	Az ANP területén vegyszeres kezelés	Megkezdjük a teljes működési területen történő felmérését későbbi monitoring alapfelméréseként
<i>Amorpha fruticosa</i>	Cserjés gyalogakác	A működési területen ártereken tömeges. Az ANP területén az aggteleki tó-hegyen gyakori	A Zempléni Tájegység területén mechanikus visszaszorítás zajlik	Nagy területű szárazzások, legeltetési kezelések
<i>Ailanthus altissima</i>	Mirigyes bálványfa	Az ANP területén a Tornai-alsóhegyen gyakori, a bódvarákói Esztramoson gyakori, terjedőben	Az ANP területén az esztramosi állomány mechanikus gyengítése, illetve vegyszeres visszaszorítás a zajlik.	Kísérleti céllal